

Euskaldunek mesfidati eta harrituta hartu zuten ilgariaren konkista • 12-13

EAren ildoari leial izateko eskatu diote Oliveriri sailburu segi dezan

Idazkari nagusiaren dimisioa deitoratu du alderdiak, eta Larreinak hartuko du kargua

■ EUSKO ALKARTASUNAK prentsa ohar labur bat kaleratu zuen atzo, Inazio Oliveriren dimisioaren inguruan alderdiak duen jarrera azaltzeko. Ohar horretako hitzetan espreski esaten ez bada ere, EAK alderdiaren orain arteko ildoari leial izateko exijitzen du. Beraz, Jaurlaritzako Hez-

kuntza sailburu karguan segitzekotan, Oliverirentzat argia da mezua. Ohar horretan, Oliveriren dimisioa deitoratu du EAK eta orain arteko ildoari eutsiko diola azpimarratu du. Rafael Larreinak hartuko du behin-behinean Oliveriren kargua alderdiaren barruan. Azaroan egingo du

EAK Biltzar Nagusia; alegia, dimisioak ez du aurreratuko bilera. Dena den, alderdiaren barruan urak ez doaz bare; atzo bertan, Antonio Alberdi Gipuzkoako idazkari nagusiak «logikotzat» jo zuen dimisioa: «Beste irtenbiderik ez zion utzi Garraioetxeak». • 6

politika

■ Konstituzionalak gaur jarraituko du HBko Mahai Nazionalaren helegitea aztertzen • 10

gizartea

■ Euroari buruzko hitzaldi batek zabaldu ditu Iruñeko UEUko ikastaroak • 11

■ Lau tona haxix zeramatzan ontzi bat atzeman dute Ondarroan, eta 7 lagun atxilotu dituzte • 15

ekonomia

■ Elf-Aquitainek kontraerasoa jo eta Total Fina erosteko eskaintza egin du • 20

mundua

■ EEBBek zaila ikusten dute Ekialde Erdiko bake prozesuak aurrera egitea • 26

kirola

■ Athleticen Sivori aurkeztu du eta Alavesek Kodro denboraldi-aurreko lehendabiziko entrenamendu saioan • 31-32

MONDELO / EFE

Olano «prest» Pirinioetarako

■ FRANTZIAKO TOURRAK atseden eguna izan zuen atzo, Pirinioetako etapa erabakigarrien atarian. Txirrindulariek pare bat orduko entrenamendua egin eta bakoitzak bere zereginetarako aprobetxatu zuten eguna. Olanok familiaren eta lagunaren bisita jaso zuen —argazkian, Xabier semearekin jolasean—, eta adie-

razi zuen «prest» dagoela Pirinioei aurre egiteko. Armstrongek, berriz, prentsaurrekoa eman zuen bere inguruko zurrumurruek isilarazteko. «Frantzian bizi naiz eta Frantzian entrenatu naiz. Ezkutatzekorik banu, ez nintzateke hemen egongo», adierazi zuen. Gaur lehen mailako bost mendate dituzte. • 28-30

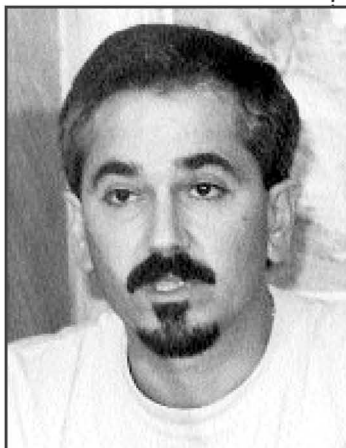
EAJ eta EA, Diputazioetan biko gobernuaren alde

■ EHk aldundietan akordioarako borondaterik ez izatea egotzi die • 7

iritzia

gaurko...

...elkarriketa

Josu Imanol Unanue

• TXO HIESA-KO KIDEA •

«Gizarteak borroka hau bukatutzat eman du»

Hiesaren aurkako jardunaldiak egin dituzte asteburuan Bermeon.

■ Jardunaldiotan parte hartze handia izan duzue. Gustura zaudete izandako arrakastarekin?

Bai. Oso balantze ona egi-ten ahal dugu. Espainiako 47 elkarte etorri dira. Gainera, elkarte horietako jendea oso ondo prestatuta etorri da. Herritarrek ere oso jarrera ona izan dute.

■ Zer egin duzue asteburuan?

Gure artean zazpi proiektu eztabaidatu ditugu, eta bat hitzartu ondoren, proiektu horrekiko konpromisoa hartu dugu. Eta 2002. urtean Bartzelonan egingo den munduko kongresua ere aztertu dugu.

■ Azken aldian asko hitz egin eta idatzi da botika berrien inguruan. Hori ere eztabaigai izan duzue.

Batetik, oso kritiko gara botika berriekin. Haien ondorioak uste baino txarra-koak izan dira, zenbait jende ezin du hartu. Bestalde, botikak emateko orduan gure iritzia ez da kontuan hartzen, gu konturatu gabe ateratzen dira.

■ Oraindik hies soziala edo bazterketa soziala hor da.

Bai. Eta gizarteak borroka hau bukatutzat eman du, jada ez gara hainbeste hiltzen eta. Jendea ahaztu egin da kutsatuta gaudela. Seropositibo gehienak ez-kutuan bizi dira oraindik.

Iban Arregi
DONOSTIA

...esaera

«Makur izanagatik igitaia, zuzen epaitzen du lastogaia»

...hizpideak

Reno, euskal hiriburua astebetez

■ Bestela ere euskal kulturaren lanetan nabarmenduta dagoen Reno hiriak euskaltzale askoren arreta bilduko du aste honetan, Euskal Astearen ospakizunean. Hara bertaratuko dira, atzo hasi eta igande bitartean, EEBBetako milaka euskaldun eta euskaldun ondorengo, sustraiak gogoan dituen herri bateko kide direla adieraziz. Zabala da, era berean, Euskal Herritik bertatik joango den ordezkartza: erakundeak, kultur taldeak, artistak...

Aurten 40 urte beteko ditu Renoko Euskal Jaiak, ondoren Estatu Batuetako *euskal estatuetan* (Nevada, Kalifornia, Idaho, Utah, New York, Florida, Oregon...) antolatu diren Euskal Jaien aitzindari. Renokoa izan baitzen lehena. Eta horrelako efemeride biribil batek, 40 urte, merezi duen gisan egingo dute: orain arte hiru eguneko Euskal Jaia

zena Euskal Aste bihurtu dute, Euskal Herriko kulturak sortzen duenaren erakusgarri. Hango mentalitatera egokitu-ta, bistan da. Renoko Euskal Aste-ko antolatzaileek ia erabat folklorea zentratutako festari, folklorea inolako gutxiespenik egin nahi izan gabe noski, kultur eduki anitzagoa erakusteko ahal-egina egin dute astearen egitaraua prestatzean. Horren adierazgarri da, adibide bat jartzeagatik, euskal zinema-ri eskainitako tartea.

Tradizio handia du Renok euskal gaietan. Hango unibertsitateko Basque Study Programe (Euskal Ikasketen Programa) Euskal Herritik kanpo euskal gaietan dagoen ikerketa eta ikasketa gunerik handiena da, urteetan bertako euskaltzale anonimo askok egindako lanari esker. Orduan ereindako hazia- ren uzta da atzo hasitako Euskal Astea.

EAren arazo publikoak

■ Inazio Oliverik utzi egin du EAko idazkari nagusi kargua. Desadostasunak direla medio, agur esan dio postuari igandeko Bartzar Nazionalaren ostean. EAko zuzendaritzak dimisioagatik sentitzen duela azaldu du, baina ez dio jarraitzeko eskatu. Aitzitik, beste sektore batek, Antonio Alberdik esaterako, babesa azaldu diote. Hala, EAko barne liskarrak publiko egin dira, kongresurako lau hilabete falta direla.

Tourra, azken astean

■ Frantziako Tourra aste erabakigarrian sartu da. Lance Armstrongek Alpetan erakutsi zuen mendian ere indartsuena dela, eta, makalaldirik ez badu, Pirinioak ere aise gaindituko ditu. Zalantza bakarra taldeak erantzungo ote dion da, batik bat lehia lehen kilometroetatik hasten bada. Horrek ez dio mesederik egingo estatu batuarrari. Ez eta Abraham Olanori ere. Anoetarrak uste baino hobeto gainditu zituen Alpeak, eta bigarren pos-

tuan da sailkapen nagusia. Olanorentzat ego-kiakoak dira Pirinioetako mendateak, baina Kelmek eta Banestok *egurra* hasieratik ematea erabakitzen badute Olanok lanak izango ditu minutu gehien ez galtzeko. Abrahamek Parisko podiumean izateko aukera handiak ditu Pirinioetako bi egun hauetan hiru minututik gora galtzen ez badu, larunbateko erlojupekoa oso aproposa baita beretzat: luzea eta laua.

...pertsonaiak

BERTIE AHERN • Irlandako lehen ministroak adierazi duenez, agian atzeratu egin beharko litzateke talde armatuek armak entregatzeko epea. Adierazpenok haserretu egin dituzte unionistak.

PHILIPPE JAFFRE • Elf-Aquitaineko buruak Total Fina petrolio industria erosteko proposamena aurkeztu du. Bi enpresek bat egingo balute, munduko lau garrena izatera pasatuko litzateke petrolio arloan.

JUAN MARIA APELLANIZ • Arkeologo honek azterketa bat egin du Paleolito garaiko marrazkiei buruz. Garai hartako marrazki eta eskulturak egin zituztenak artistak zirela esan du.

...datua

14.000 ikusle bildu ditu Donostiako Antzerki Feriak, antolatzailen arabera. Iaz baino lau mila lagun gehiago izan omen dira antzerkia ikusten.

...adierazpena

«Su-etenaren alde azkenaldian EAJk egin duena nabarmentzekoa da»

Emilio Ibarra
BBV bankuko lehendakaria

... seiko urrea

FITO RODRIGUEZ

Txillardegia

zitzea, eta, horrekin batera, berak literaturaz, fonologi-az, politikaz edota filosofiaz (*Peru Lear- tza*ko hura berreskuratu- z...) idatzita- ko zenbait pasarte ozenki eta publikoki irakur- tzeaz gain, puntakoa dugun beste intelektual batek, Kol- do Izagirrek berak, eskeini- zion gorazarreaz gozatzeko parada izan genuen.

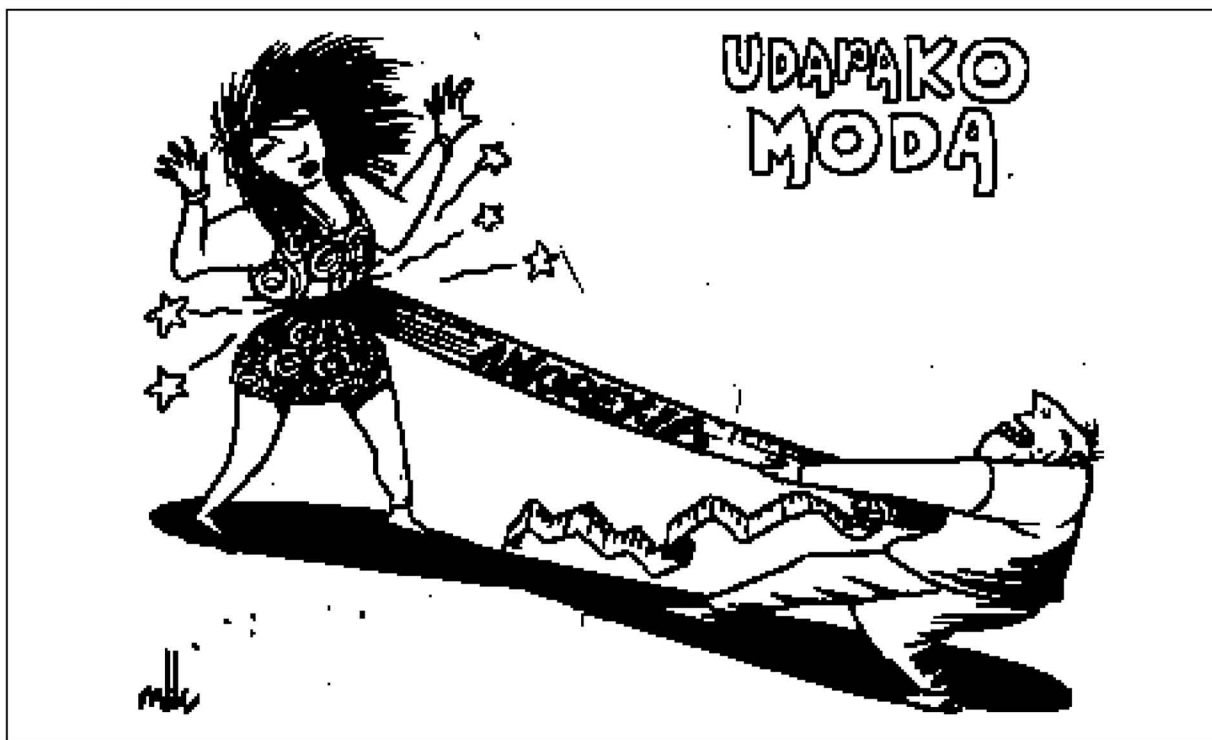
Txillardegik horrenbeste maite duen euskarak, ordea, ematen digu berak hautatu-

riko ezizen horreki- ko beste ahalezko hurbilpena. Izan ere, -egi atzizkia erabiltzen dugune- an zerbaiten neurri- gabeko metaketa ari- gara adierazten. Bil- tegiak, ardandegiak edo okindegiak lekuko. Eta, nik uste, Txillardegiren funtsez- ko ezaugarria, bai berak jorratu dituen arlo desberdi- netan baita berezko izaeran ere, hori ere bada. Hau- xe, neurrigabea dela.

Alde batetik, bere hiruro-

geita hamar urte hauetan disziplina oso diferenteetan neurri- kanpoko lana egiteko gauza izan baita, baina, horrezaz gain, egindako guz- tietan neurri- rik gabeko jarre- rak erakusteko gaitasuna eduki izan duelako. J.P. Sar- trek norberaren egia- ri eraku- tsitako jitea bera aldarrikatu du beti Txillardegik. Orain, erretreta omen datorkiola- eta, goraipamen ugari entzu- teko tenorean dago, atzoko UEUko ekitaldia barne. Hala ere, berari buruz ez dut uste datorren laudorioen ekaitze- an inoiz diplomatikoa, neur- tua eta mota horretako izen- lagunak aditu behar izango ditugunik. Izan ere, hori ez da bera, eta horrela ez izate- agatik da dena. Txillardegia. Gehiegia.

• MATTIN •

Lan arriskuak irakaskuntzan

• RUBEN BELANDIA •

[STEE-EILAS SINDIKATUKO KIDEA]

Langile asko, administrazioa eta patronala horretaz jabetzen ez badira ere, irakaskuntza alorrean lan arriskuak egon badaude. Zeintzuk diren eta nola aurre egin azaltzen saiatuko gara lerro hauetan.

1. Pertsonekin lan egitearen ondorioz, estresa da irakaskuntzako langileek jasaten dugun arazo nagusia. Orain arte, estresa sortzen duten egoerak norberak nola bizi-tzen dituen aztertu da batez ere. Hala ere, banakako desberdintasun horiek ezin dira oztopoa izan estresa sortzen duten egoerak identifikatzeko eta ezabatzeko prebentzio programak egiteko, gainerako lan arris-kuen aurrean egiten den bezala.

DBHren ezarpena eta eskolaratze adina aurreratzea, langileak egoera berrietarako prestatu gabe eta beharrezkoak ziren bitartekoak jarri gabe egin dira, eta, horren ondorioz, haur hezkuntza eta bigarren hezkuntzako langileen estresa areagotu egin da.

2. Gihar-hezurretako lesioak Europako langileek gehien aipatzen duten lan osasun arazoa dira. Langileei eman beharreko prestakuntza arlo honetan sakona izan behar da, ezarrera egokiak izan ditzaten, hala lanean nola lanetik kanpo, eta beren lanpostuetan dauden ergonomia arazoak identifikatzeko prozesuaren eragileak izan daitezten. Eta lanaren egoera ergonomiko osoa aldatzen ez bada, aulkia aldatzeak ez du zentzurik.

3. Ahotsarekiko arazoen, hala organikoek nola funtzionalek, izugarriko eragina dute irakasleen artean. Langileak prestatzearekin bate-

ra, ikasgelen ezaugarri akustikoak hobetzea eta etenaldiak sartuz laneko ihardunaldia murriztea dira arazo horiek prebenitzeko hartu behar diren premiazko neurriak.

4. Emakumeen lan osasun arazoa ez dira aztertuak izan, eta, egiaztatu direnean, hormonien edo emakumeen his-terismoaren ondorioa direla esan da sarritan. Irakaskuntzan ezin da prebentziorik egin langileen % 70 baino gehiago diren emakumeen berezitasun fisiko, biologiko, psikiko eta sozialak kontutan hartu gabe. Azterketa medikoek emakumeen osasuna modu eraginkorrean zaintzeko beharrezkoak diren datuak eman behar harko lituzkete.

5. Larrialdi planak eguneratu behar dira, ikastetxeetan gertatzen diren aldaketei egokitzeko. Langile guztiek plan hauekiko prestakuntza jaso behar dute, lekualdatze lehia-keta edo baja baten ondorioz ikastetxea prestatutako langilerik gabe utz ez dezan. Arlo honetan, inbertsioak egin behar dira, larrialdietarako eskailerak eta irteerak edota kanporantz zabaltzen diren ateak jartzeko.

6. Laborategietan, tailerretan eta ikasleekin egiten diren praktikan ezinbestekoa da lan prozedura idatziak erabiltzea, segurtasuna eta

osasunari buruzko atal bereziak dituztenak. Erabiltzen diren osagai kimikoen segurtasun fitxek eta makinak erabiltzeko eskuliburuak esku-ra egon behar dute.

7. Orain arte aipatu dugun bezala, langileek jasaten dituzten arris-

„
*Zerbitzu medikoek,
prebentzio lan handia
egin badute ere, ezin
diote gaurko
erronkari aurre egin,
prebentzioa jarduera
guztietan sartu
behar baita*

kuen aurrean informazioa eta prestakuntza nahikoa izan behar dute. Baina prestakuntza horrek lanean sartu baino lehen Unibertsitateak ematen duen ikasketen barruan egon behar luke, Lanbide Heziketan egin den moduan.

8. Legeek agindutako prebentzio sistema osoa

martxan jarri behar da irakaskuntzan. Zerbitzu medikoek, urteetan prebentzio lan handia egin badute ere, ezin diote gaurko erronkari aurre egin, prebentzioa hezkuntza sistema osoan egiten diren jarduera guztietan sartu behar baita. Izan ere, ikastetxeak eraiki, aldatu edo homitzerakoan, langileen ordutegiak edo ikasle kopuruak finkatzerakoan, dauden lan arriskuak gutxitzeak eta arrisku berriak ez sortzeak oinarriko irizpideak izan behar baitute.

9. Irakaskuntzako langileen lan baldintzek langile horien osasuna eta ongizate maila ezartzen dute, baita hezkuntza sistemaren beraren kalitate maila ere.

... JOXAN OIZ

Ilargian eta Tourrean

Ene urte gogokoenean, 1968. urtean, plazaratu zuen Timun Mas argitaldari kataluniarrak *Margo Ederdun Entziklopedia* euskal bertsioan. Nor eta On Manuel Lekuona izan zen Hachette argitaletxe suitzarrarengandik heldu zen bildumaren arduraduna. Lukas Dorronsoro polifazetikoa izan zen, ordea, euskaratzailea. Bilduma honetako 12. alea *Izartegia* zuen izenburua eta 1970. urtean eman zuten argitarat. Bertan, René Guillot jatorrizko testuaren egileak honakoa idatzi zuen ilargiari zegokion atalean Dorronsororen hitzetan (ziurrenik testua itzultzen ari zelarik Apolo XI oraindik abiatzeke izanen zen, izan ere Gagarin sobietarra da liburuak aipatzen duen ordura arteko heroia):

«Emendik urte batzuetara luditarrek lendabiziko basea antolatuko dute Ilargian. Gaikiak, plastikozkoak, Ludian fabrikatuak eramango dituzte, guk gaur suma ez genitzaizen bezelako koete aundietan. Zailtasunik aundiena, eguratsik-eza izango dute Ilargi-zaleak. Dirudienez, gela erabat itxietan ibilli bearko dute: gela egurats-iturrien bidez girotuak (...) uste danez, lendabiziko illargi zaleak *eskafandra-kabina* bat erabiliko dute, presiopean eratua eta bateria batez egurats-girotua». Honetaz gain, Giannini ilustratzaileak edertutako marrazkian balizko ilargizaleak ageri ziren, dozena bat inguru, jantzi guztiz abanguardistarekin. Gainera, argigarri gisa, Henry Bengoaren protoinventariuma zatekeena ageri zen: «Antena bat, Ikur-argia, Argazki tresna, Kasko panoramikoki gardena, Pikotxa (illargi zoruari puskak kentzeko), Ikur-pixtola eta, azkenik, Oiñoski berundunak».

Gaur 30 urte beteko dira Armstrong eta Aldrin ilargian promenatu zirela, sekula gaudituko ez zuen inbidiak jotako Collins gizarajoaren leihatilaren bertzaldeko begiradapean. Jules Verne aurreikusi zuen, zinema mutuak ere bai, Tintin bera ere ailegatu zen, baina euskarazko profezia Lukas Dorronsorok egin zuen. Gaur egun profeziak Paco Rabannek egiten ditu, Armstrongek (Neil ez, Lance) Tourra irabaz dezake, Euskaltzaindiak finkatua du idazkera, MIREko astronautak anemikoak daude eta ilargialdiak dituen *El chaval de la Peca* dugu martziano bakarra.

...kornerra

MIKEL ELORZA

Begizkoa

■ Oliveriren bat-bateko dimisioak alderdiko buruak dardara batean jarri ditu. Ez dela Garaikoetxea eta Oliveriren arteko sesioa izan, ikuspegi politikoari buruzko eztabaida baizik. Erantzuna azkarra izan da, saihestu nahirik-edo Garaikoetxeak Kennedytarren moduko patu gaizto baten begizkoa duela inork susmatzea. Ni, berriz, kontu pertsonala izateak gehiago lasaituko ninduke, bestek baino. Kezkagarriagoa iruditzen baitzait EAKo bi burukideen arteko eztabaida hasia dugun prozesu politikoari buruzkoa baldin bada. Lehen ere hauteskundeetako ajea bizitzen ari da Lizarrako akordioa, EAJ eta EAren baitan zalantzak agerikoak dira, eta honek ez du lagunduko. Nahiz eta, bitxia izan, hemen zalantzak ageri diren unean Emilio Ibarrek, Espainiako botere ekonomikoaren buruetako batek, txalotzen dituen EAJren jokabidea eta bizi dugun egoera.

Gudarien etorbidea, z/g 20140 Andoain

zuzendariari@egunkaria.com

943 300 228

OHARRA: Ahalik eta iritzi gehienek izan dezaten tokia, ez da komeni makinazko 15 le-
rro baino luzeago idaztea gutun hauetan. Idatzi duenaren izena, telefonoa, helbidea
eta NAREN zenbakia agertu beharko dira. Laburtu behar izanez gero, zuzendaritzak
bere esku du horretarako eskubidea. Erdaraz iristen diren gutunak ez dira argitaratuko.

zuzendariari

Josu Rezolari erantzuna

Gure azalpenek Josu Rezolak emandako sei puntuei banan-banan erantzungo diete:

1. Eibar-Gasteiz autobideak Leintz bailaran zarata aldetik izango duen eragina aztertuta eta definituta dago trazatu proiektuan. Argi dago autobidetik gertueneko inguruetan eragina izango duela, jakina, baina araututako mugak gainditzen diren lekuetan eragin hori arinduko duten pantaila akustiko eta bestelako sistemak jarriko dira. Nolanahi ere, ez da egia zarata hamaika aldiz handiagoa izango dela.

Bestalde, bailarako egungo errepide inguruetan eragin ona ere izango du, trafikoaren zati handi bat, batik bat trafiko astuna, autobide berritik joango baita.

2. Autobide berriak auto ilara eta istripuak ekarriko dituela eta herrietako errepideak zirkulazioz gainezka ikusiko direla esateak ez du ez buru ez hankarik. Bide berriak izango duen eraginik nabarmenena izango da, alde batetik, bailarako egungo errepideetako zirkulazioa arindu egingo dela, alegia, orain ere hainbat gunetan sortzen diren itomen eta auto ilarak desagertu egingo direla, eta, bestetik, istripuak ere murriztu egingo direla.

Egia da autobidea Europako ardatz izango dela, baina gogoan izan behar da autobiderako aurreikusitako zirkulazioaren %50a bailarakoa, bertakoa izango dela.

3. Gezurra da istripu larriak gehituko direla; gutxitu egingo dira.

4. Ingurugiroan izan daitezkeen eraginei buruzko azterlanak eta eraginak zuzentzeko neurriak ez dira egiten autobidea ustiutzen hasten denerako bakarrik, baita egiten

— Historiaren eskua.

ari direnerako ere. Obrek ez dute inola ere desagertaraziko ez ibairik, ez errekarik, ez eta iturbururik ere.

5. Obra garaian zirkulazioa neurri batean gehitu egingo da, baina oso gutxi, Deba bailarako jarduera ekonomikoak berak sortarazten duenarekin alderatuta. Autobidea zatika egiteari esker eraginak ere leku eta denboran zatikatuta gelditzen denez, guztira izango lukeen eragina gutxitu egingo da.

6. Autobia berriak izango duen eragina aztertuta eta kuantifikatuta dago. Hautatu den aukera ingurugiroan eraginik gutxiena izango duena da; artikularen azken zati horretan aipatzen diren «natur balio-koen» gainean izango duena, berriz bateragarria da edo ez du inolako eraginik. Beraz, bailararen itxura ez da aldatuko, mendiak ez dira desagertuko eta harrobirik ez da irekiko, eta nekazaritza ustiapenetan ez du eragin nabarmenik izango. **Karmelo Arren** • Gipuzkoako Diputazioko

Garraio eta Errepide Departamentuko prentsa arduraduna

Errepideetako lanak eta artzainaren fabula

Pasa den astean bizpahiru aldiz-edo gertatu zait. Ohikoa da. Bazoaz kotxean, eta errepideko obren berri ematen duten bide-seinaleak ikusita, abiadura murrizten duzu, kasik gelditzeraino. Ordea, teoriarik errepidean langile eta errepide mozketak egon behar luketen lekura iritsi orduko, ez lanik, ez langilerik; bidea garbi-garbi. Eta hurrengo egunean berdin. Eta hurrengoan. Bihar, autoan noalarik errepideko obren seinaleak ikusten ditudanean, ez diet kasurik egingo. Artzaina eta otsoaren fabula hartan bezala. Eta ipuineko otsoak ardiak jaten dituen moduan, errepideko langileak aurrean eramango ditut. Zeini eskatu behar dizkiote orduan agintariekin kontuak? **Jon Ruiz** • DONOSTIA

galdeiozu...

Josu Jon Imaz

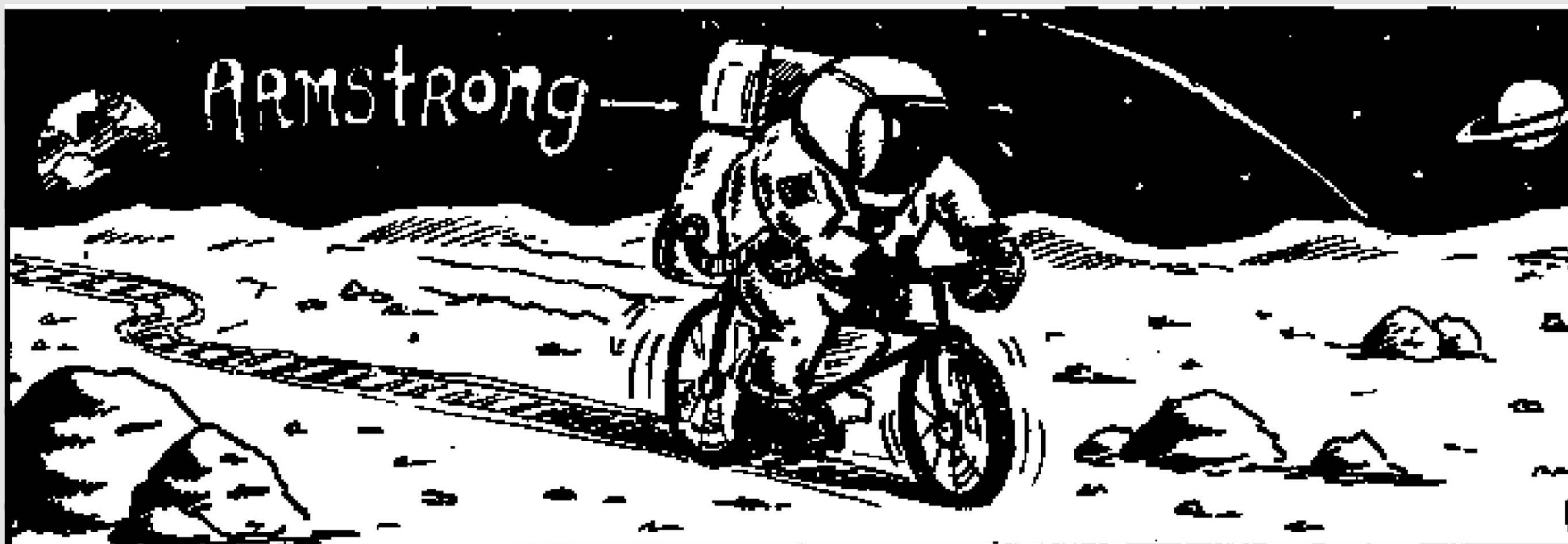
• EUSKO JAURLARITZAKO INDUSTRIA, TURISMO ETA KONTSUMO SAILBURUA •

Europako Batzordeko komisarioek zergatik jarri dute auzitan euskal fiskalitatea momentu honetan eta ez lehenago? Eraginik izan al du MCCk Daewooren aurka jarritako errekurtsuak?

Amaia Otaegi [Bergara]

■ **EUROPA ASPALDI-DANIK** dago zerga-armonizazioaz kezkatutik eta, Estatuen beto-eskubidea dela-eta Europar Batzordeak aurrera jo ezinik ziharduenez, azken orduan urrats bat egin nahi izan du, ahulenetik hasita: Estatutik gabeko sistema fiskaletatik, alegia. Bestalde, MCC ezik, ANFELe (Elektrogailu ekoizleen Espainiako elkarteak) aurkeztu zuen errekurtsua. Baina, dena dela, ezin uka Espainiak, Errioxak eta ANFELe aurkeztutako errekurtsuok hainbat pista eman eta bidea erraztu dutela.

• MONTXO •

Telebista eta euskara, estrategia berriak

IÑAKI ZABALETA URKIOLA

[IRAKASLEA ETA IDAZLEA]

Euskal Herrian, euskararen garapen oso eta eutsigarria lortzeko, euskarazko telebistaren garapen oso eta eutsigarria bideratzea erabat beharrezkoa da. Hainbat datu eta argudio eman daiteke baieztapen honen alde, baina seguruenik ia guztiok ados gaude horretan. Esan ere, goraki esan nahi dut, garapenaren «eutsigarritasuna», «osotasuna» bezain inportantea dela, nahiz eta hori batzuek ahanzi eta idatzietatik kendu egiten duten. Hain zuzen ere, Euskararen Unibertsoa Mugimenduak onartutako Gogoeta txostenean hori bera adierazten da.

Euskarazko telebista ETB baino gehiago da. ETB-1 kanaleaz gain, hor ditugu herri-telebista kanaleak («komunitate-telebista» deitura ere erabiltzen dut), eta hor ere horietako batzuk berriki sortutako «Herri-Telebisten Federazioa», etorkizun garrantzitsua izango duen erakundea. Herri-telebisten sektoreari laguntzeko estrategia berri sendo eta «diruz ongi hornituak» prestatu beharko lituzkete gobernuek, Eusko Jaurlaritzak batez ere. Baita udal eta diputazioek ere, tokian-tokian. Zentzu honetan, badirudi Mari Carmen Garmendiak buru egiten duen Kultura Sailean bide honi ekin nahi diotela, «Euskara Biziberritzeko Plan Nagusia» gai honetaz dagoen ezpala garatuz (Josune Ariztondoren hitzak horren aldekoak izan ziren orain berriro Oiarzuenen). Eskerrak honela bada; garaia baita.

Oso argi eduki behar dugu, orain eta gero, euskal hizkuntz komunitatearen ikuspuntutik, ETB eta herri-telebistak, edo telebista komunitarioak, hala lurgainez nola kablez transmitituak, bai analogikoak eta bai digitalak, osagarri direla elkarrekiko, eta biak era egokian garatu behar ditugula, euskal ikuslearen beharrezko programa eta zerbitzuen eskaintza osotua egin diezaioten. Aurrean izango dugun erdarazko kateen uholdea itzela izango baita. Nire ustez, ETBk eta herri-telebistek elkarlanari ekin behar diote hainbat alorretan: artxi-boak eta produktuak trukatzeko, prestaketa teknikoak atontzen eta hedapen-sareak zaintzen, eta abar; behar diren hitzarmenak eginez. Azken urteotan, dakidanez, ETBk konpetentziazat jo ditu herri-telebistak, baina hori estrategia erabat okerra izan da.

Izan ere, telebista publikoaren kontzeptu estandarra zaharkituta gelditu da, eta kontzeptuaren berritzean, bi telebista publiko mota bereizi behar ditugu: instituzionala (ETB, TVE) eta komunitarioa (herri-telebistak). Euskararen uni-

bertsoa, hots, hizkuntz komunitatearen dibertsitatea kontuan izanik, bisardeko telebista publiko hori eskuratu eta erabili behar dugu. Jakina, horrek eskakizunak ere ipintzen ditu komunitate-telebisten bizkarretan.

Euskaldunen audientziaren kontzeptua ere berriro beharra dugu. Horixe egin zuen Euskararen Unibertsoaren Mugimenduak bere Gogoeta txostenean, eta horrela agertzen da Donostiako Jardunaldien ondoren berak argitaratutako liburuan, baina zoritxarrez, beste gauza asko bezala, ez dira gogoan hartzen (Bide batez, irakurri ez duenari esan diezaiodan, euskararen inguruko diskurtso-berrikuntza oso handia egin dela hor).

Euskal hizkuntza-komunitatea ez da audientzia soilik, baita telebistako produktu-ekoizle eta egile ere. Gainera, euskaldun osoz, euskaldun erdiz, zertxobait-euskaldun eta ia-deusez-euskaldun diren pertsonen osatutako komunitatea da gurea, hots, bi milioi pertsonatik gorako euskal audientzia, geografikoki herri

eta eskualdetan banatuta. Berariaz diot hau xe, zeren gaur egun ezin baita «pentsatu», ezin baita «diseinatu» euskarazko telebista eta telekomunikazio proiektu bat, Soziolinguistika Inkestan agertzen diren euskaldun-portzentaiekin eta kopuruekin (%30 eta 900.000 inguru jende), nahiz eta jokabide hori estandarra izan. Euskarazko telebistaren proiektuak «euskara oso gradu txikiak dakitenak» ere bere baitan hartu beharko lituzke, eta agian, estudiatzeko adibide soil modura, euskal kanal bat atondu horientzat. Ezin baitugu ahanzi, goiti-beheti, hamar euskaldunetatik bik bakarrik ikusten duela ETB-1, eta horren erru guztia ez da jendearena.

Proposamen zehatzak egin nahi ditut. *Euskal Komunitate-Telebistaren Lantaldea (EKOTBren Lantaldea)* sortu beharko genuke. Lantalde hori, euskal hizkuntz komunitatean dauden ikus-entzunezko gizarte-erakundeek osatu beharko lukete (herri-telebistak, horien federazioa, bi-deo-ekoizleak, eta Topagunekoak ere agian, baina azken hauek nahiko motel ikusten ditut telebistaren alorrean). EKOTB-Lantaldearen lana euskararen normalizazioaren plangintzan bete-bete-

an sartzen denez, bere finantziarioa Kontseiluak egin lezake, *Bai Euskarari* kanpainako diruarekin (Eusko Jaurlaritzaren laguntza ere aztertu beharko litzateke). Nire ustez, hamabi milioirekin

nahikoa litzateke. Gogoan izan behar da, alderdi teknikoak prestatzeko pertsona adituak kontratatu beharko liratekeela, eta ETBren lankidetzak garrantzitsua izan daitekeela. Lantalde horrek zeregin nagusi hauek izango lituzke:

1.- *Erreferentziazko proiektu integrala* prestatzea, herri-telebista berriak sortu eta garatu ahal izateko (tresneria, lankideria, kostuak, produkzioa, eguneroko jardunaren kudeaketa). Proiektu horretan hiru herri-telebista diseinu egon litezke (esango den guztia, gutxi gorabehera hartu): a) minimoa, 5.000-20.000 bizilaguneko herrietarako kanal txikitxo bat, kostu eta emanaldi-denbora minimoarekin, urteko aurrekontua hamar milioiren inguruan/azpitik eduki lezakeena; b) ertaina, 25.000-50.000 bizilaguneko herrietarako, emanaldi-denbora luzeagokoa, eta urteko aurrekontua hogeitabost milioiren bueltan eduki lezakeena; eta c) handia, hortik gorakoa, emanaldi-denbora luzeagoa eta urteko aurrekontua berrogeita-mar milioi ingurukoa (nahiko zaila, oraingoz).

2.- *Ikastaroak antolatzea*, proiektu integralaren bitartez, herri-telebista berriak sortzen, antolatzen eta kudeatzen irakasteko. Nire ustez, ondoren, herri jakin batzuetan komunitate-telebista fisikoki gauzatu nahi balute, Eusko Jaurlaritzaren dirulaguntza jaso beharko lukete, bai proiektu bertara-egokitua prestatzeko, bai telebista bera montatzeko. Jakina, hori guztirako, herri desberdinetan dinamika egokia gauzatu beharko litzateke, eta «herriko komunitate-telebistaren taldea» osatu. Halaber, talde horren osaketan pluraltasuna zaindu egin beharko da.

3.- *Kable-kudeatzaileekin* (Euskaltel, Retena, Telefónica), *EITBekin eta Eusko Jaurlaritzarekin mintzatzea*, «kable-telebista» eta «lurgaineko-telebista» digitalen inguruan horien asmoak ezagutzeko, eta horrekin batera, euskarazko telebistaren garapen-plangintza eztabaidatu eta estrategikoki eratzeke. Elkarlana eta elkarren arteko konfiantza funtsezkoak izango dira honetan. Alderdi politikoekin ere hitzartu behar da.

Lehen fase honetako lanak burutzen bi urte joan daitezke. Ondoren bigarrena etorriko litzateke, baina hori beste baterako utziko dugu.

Euskarazko telebistaren proiektuak «euskara oso gradu txikiak dakitenak» ere bere baitan hartu beharko lituzke

Telebista publikoaren kontzeptu estandarra zaharkituta gelditu da eta bi telebista mota bereizi behar ditugu: instituzionala eta komunitarioa

UNAI ITURRIAGA

Egizue dantza madarikatuok!

Piztia lotan da. Fermin delako beltzaren horri mantopekoak astintzen ariko dira kaperan eta horregatixe gaude gu hemen, seguruasko. Ezen piztia itzarrik balezgo eta beltzarantxoak kalean, gaur goizeko hitzaldira ez litzateke amaren alerik agertuko. Iruñean gaude, UEUn. Han non urteetan klase bakar batera agertzeko ausardiarik izan ez dugun ni lako batzuk, eta zintzoago batzuk ere, pozik joaten garen klaseetara koloretako karpetatxoak besapean. Gauzez ebakia eta garagardo bakan batzuk pareko terrazan, tartean tertuliatxoak. Zinez, asko ikasten dut hemen.

Egun osoan zehar praka motxetan eta sandaliatan ibiltzeak elkartasun sentimendu bat sortzen du ikaslearen artean. Irakaslearen artean ere baietz uste dut baina hori sindikatuetako ardura-dunek erabaki beharko dute ziurrenik. Bizkitartean, Paul Newman *Diruaren Kolorea* filman bezala nabil bilarrean. Ez daukat parekorik bolak zulo-txoan sartzearen asunto horretan.

Atzo, gaur, bihar edo etzi erromeria izango dugu, urtero lez. Ni eta gu barra kontran egongo gara, urtero lez, garagardoa eskuan eta txankletekin panderoaren erritmoa eroanez. Gu, pagoaren gerriaren malgutasuna dugun hauek, bideseinaleen hanka-jokoa dugun hauek. Eta oraingo honetan jendea inguratuko zaigu, korrua egingo du gure bueltan eta oihukatuko: «Egizue dantza madarikatuok!».

EA-KO IDAZKARI NAGUSIAK KARGUA UTZI DU ZUZENDARITZAREKIN DITUEN IKUSPUNTU EZBERDINENGATIK

EAK alderdiaren ildoari «leial izateko» eskatu dio Oliveriri sailburu gisa segi dezan

■ Jaurlaritzan segitzeko alderdiaren irizpideak bermatu beharko dituela jakinarazi dio Oliveriri batzorde eragileak

■ Rafael Larreina alderdiko orain arteko idazkariorde nagusiak hartuko du Oliveriren kargua, eta alderdiko bigarrena izango da

■ Datorren azaroan egingo dute alderdiko Biltzar Nagusia, eta Oliveriren dimisioak ez duela aurreratuko jakinarazi dute

Erredakzioa/ Gasteiz

INAZIO OLIVERI Eusko Alkartasunako idazkari nagusiaren dimisioak ez du halaberrez Jaurlaritzan duen kargua uztera behartuko. EAKo batzorde eragileak atzo bildu zen egoera aztertzeke, eta, Hezkuntza sailburu izaten segitzeko, alderdiarekin leial izateko baldintza betetzeko exijitu dio.

Prensa ohar baten bitartez, batzorde eragileak jakinarazi du Jaurlaritzan Earen «irizpide politikoak» bermatu behar direla. «EAK orain arte izan duen lerro politikoari eutsiko dio. Halaber, erakundeetan, eta batez ere Jaurlaritzan, orain arteko irizpideekin segituko du, horretarako alderdiari zor zaion leialtasunarekin», dio EAKo batzorde eragileak bildu ostean atera zuen oharra.

Lerro horien anbigutasuna kalkulatu dela ematen du. Jaurlaritzan segitzeko erabakia Oliveriren esku dago, baina jaikinarazten dio «leial» jokatu beharko duela alderdiarekin.

Izan ere, leialtasun falta egotzi diote Hezkuntza sailburuari alderdiko zenbait kidek. Oliverik dimisioa aurkeztu zuen pasa den igandean Zarautzen egindako Batzar Nagusian, zuzendaritzarekin dituen ikuspuntu ezberdinengatik; hala ere, atzo Carlos Garaikoetxea alderdiko presidentearen aldekoak azpimarratu zuten Garaikoetxea kexu zela batzorde eragileko aginduak ez zirelako betetzen, batez ere Oliverik eta bere kordakoez ez zutelako betetzen.

«Eztabaida aberatsa izan zen, baina Garaikoetxeak ez zuen pertsonalizatu nahi izan. Hala ere, garbi dago bere kexa azaldu zuela batzorde eragileak hartutako ikuspuntuak ez zirelako betetzen. Zenbait kasutan ñabartu egin zituzten, eta besteetan gezurtatu», adierazi zuen Gorka Knorr EAKo eurodiputatuak.

Inazio Oliveri, igandea arte EAKo idazkari nagusi izan dena artxiboko argazki batean.

GARI GARAIALDE

Antonio Alberdi: «Logikoa da dimisioa»

Erredakzio / Donostia

Inazio Oliveriren aldekoak ez ziren geldirik egon, eta haren alde agertu ziren atzo. Batzorde eragileko zenbait kidek —Begoña Lasagabaster diputatuak, besteak beste— «arduragabekeriatzat» eta lekuz kanpokoztat jo zuten Oliveriren dimisioa, eta horren aurrean erantzun egin zuten

Gipuzkoan Oliveri-ekin lerrokatuta daudenak.

Antonio Alberdi Gipuzkoako idazkaria nagusiak, esaterako, prentsa ohar baten bidez, jakinarazi zuen Oliveriren dimisioa «logikoa» dela, eta gaitzetsi egin zituen Lasagabasterren adierazpenak.

«Oliveriren dimisioa logikoa da, bes-

te irtenbiderik ez baitzion utzi alderdiko presidenteak (Carlos Garaikoetxeak). Haatik, ez da hain logikoa batzorde eragileko zenbait kidek izan duten jokabidea dimisioa arduragabekeriatzat joz», adierazi du Gipuzkoako kideak.

Zarauzko Batzar Nagusian egindako eztabaida «aberatsa» izan zela adierazi

dute, halaber, Oliveriren aurkakoez, baina Alberdiri erabat kontrakoa irudituzitzaion. «Imajinazio handia izan behar da hori esateko. Izan ere, hala izan balitz, gaur ez geundek gauden egoeran. Hori esan dutenek Zarautzen geratutakoa berriro interpretatu egin dute», esan zuen Alberdik.

Oliveriaren biltzekotan dira EAKo arduradunak. Orduan ikusiko da alde bien jokabidea eta Hezkuntza sailburu izaten segituko duen. EAK kargutik kentzea erabakiko balu, Garaikoetxeak Juan Jose Ibarretxe lehendakariari jakinaraziko lioke.

Oliveri, bitartean, orain arteko eginkizunei eutsiko die. Gaur bertan Gobernu akordioaren batzordea eratu da, eta bertan izango dela iragarri dute Lehendakariatzatik. Egia da, hala ere, erabakia EAn krisia sortu aurretik hartua zegoela, baina atzo arratsaldean artean EAK ez zuen agindu zerrendatik kentzeko.

«Oraingo ez dago inolako aldaketarik», esan zuen goizean Imazek, eta berretsi egin zuten arratsaldean Lehendakariatzako iturriek.

Jaurlaritzan, hala ere, zain daude EAn sortutako krisia nola konponduko den. Pentsatzen dute Jaurlaritzan ez duela eraginik izan behar, baina aldi berean krisia azkar konpontzea nahi dute.

Biltzar Nagusia azaroan

Oliveriren dimisioak ez du EAKo Biltzar Nagusia atzeratzea ekarriko. Hala adierazi zuen Sabin Intxaurrea Justizia sailburuak. Iruñean azaroaren 20an eta 21ean egingo dute Batzar Nagusia. «Alderdiko estatutuek arautzen dituzte epeak, eta, jada,

ez dago astirik aldatzeko», adierazi zuen.

Eusko Alkartasunako batzorde eragileak, bestalde, Rafael Larreina orain arteko idazkariorde nagusia jarri du Oliveriren karguan. Biltzar Nagusia egin arte Oliveriren zeregina hartuko du.

Jaurlaritzak, bestalde, krisia «lehenbailehen» argitzeko eskatu dio EARI. Azpimarratu

dute Earen krisiak ez duela lotura zuzenik Jaurlaritzarekin, Oliverik alderdian duen kargua bakarrik utzi duelako. Josu Jon Imaz Jaurlaritzako eledunak alderdiaren erabakia «errespetatuko» duela adierazi du, eta gogoratu du lehendakariak izendatu edo kargugabetzen dituela sailburuak. Hala ere, EAK zer egingo duen zain daude.

Foru aldundiak osatzeko negoziazioak

EH: «EAJ-EAk diputazioetan duten jarrera prozesuaren geldialdiaren ispilua da»

Bi alderdiei «akordioak iristeko borondaterik ez izatea» leporatu die Permachek

Eider Goenaga / Donostia

EAJ eta EAren aldetik «jokabide ausartagoa» espero zutela adierazi zuen Joseba Permachek atzo, EHren izenean. Foru aldundiak osatzeko negoziazioei buruz egin zituen Permachek adierazpen horiek, baina diputazioetan gertatzen dena prozesu politikoarekin gertatzen ari denaren isla dela azpimarratu zuen. EAJk eta EAK prozesuaren inguruan duten jarrera «definitu» egin behar dutela adierazi zuen, definiziorik ezak ez atzera ez aurrera jarri baitu prozesua.

EKAINAREN 13ko hauteskunde emaitzek EA eta EAJren jarrera baldintzatu dutela uste du EHk, eta «alderdiaren interesak prozesuaren eta Euskal Herriaren interesen ginetik» jarri dituztela. Permachek adierazi zuenez, «zaila» egiten da onartzea «baina Lizarra-Garazin hasitako prozesua geldialdi batean da», eta foru aldundietan gertatzen dena horren adibide bat da.

Permachen arabera, «hauteskunde ostean aukera ona zegoen prozesu demokratikoan aurrerapauso nabarmen eta sendoak emateko, baina, EAJ eta EAren ahultasunaren eta konpromiso faltaren ondorioz, ez da hala izan». Permachek argitu zuen geldialdiaz hitz egiteko arrazoiak ez dela EAJk eta EAK ez dute-

Endika Garai, Fernando Barrena, Joseba Permach, Xanti Hernando eta Xabier Zubizarreta, atzo, prentsaurrekoan.

la EH foru aldundietako gobernuetan nahi, baizik eta horren atzean gordetzen dena. «Geldialdi batean gaude, baina ez diputazioetan gu sartzeko borondaterik ez dagoelako, baizik eta horrek islatzen duenagatik», argitu zuen.

Ildo horretan, Permachek prozesuaren inguruan duten jarrera argitzeko eta definitzeko eskatu zien EAJ eta EAri. Urriko hauteskunde autonomikoen ostean EAJ-EA-EH harremana indartuta atera zela adierazi zuen Permachek, eta «prozesuaren alde lan egiteko jarrera» ikusita eman ziotela Ibarretxeri

babesa. EHrentzat, «baikorra» izan zen «interes espainolistak zituzten alderdiak gobernutik kanpo geratzea»; izan ere, EAJk, EAK eta EHk ez zuten «prozesua sendotzeko akordio politikorik lortu PSerekin». «Orain, baina, EAJ eta EA sozialistekin kokateatzen aritu dira, bestela ezin baita ulertu EH Arabako Batzar Nagusietako mahaitik kanpo geratzea», adierazi zuen.

Gaur ikusiko da

Atzo, Gipuzkoako ahaldu nagusia aukeratzeko 24 ordu falta zirela, EHk artean ez

zekien zer egingo zuen bere ordezkarien botoekin. Hori azaltzeko, Endika Garai Bizkaiko batzarkidea, Xanti Hernando Arabakoa, Xabier Zubizarreta Gipuzkoakoa eta Fernando Barrena Nafarroako legebiltzarkidea egon ziren Joseba Permachekin. Esan zuten, EHk «ateak zabalik» dauzka EAJ eta EAren akordioa lortzeko, baina haiek prozesuarekiko konpromisoa agertu behar dute, «eta EHri gobernu batzordeetan egoteko jartzen ari zaizkion trabek erakusten dute prozesu politikoarekiko konpromiso hori ez dela behar bezain sendoa».

Arabako Gobernuak «persona independenteekin» osatu nahi duela dio Rabanerak

Efe / Gasteiz

RAMON RABANERAK atzo adierazi zuenez, Arabako Foru Aldundiko Gobernuan ez dira PPko kideak soilik egongo. Izan ere, Arabako ahaldu nagusia izateko hautagaiak «persona independenteak» sartu nahi ditu, «Arabako Gobernuak PP baino zerbait gehiago ordezkatu behar baitu». Indipendente horiek «Arabako gizarte zibilekoak» izango dira. «Persona horiek oso sentimendu alabesista moderatua izan behar dute, oposizioan dauden beste alderdiekiko harremanak errazteko», azaldu zuen Rabanerak.

Bestalde, UArekiko negoziazioak «bide onetik» doazela azpimarratu zuen. Eta PSeri buruz, PPri babesa ematea eskergarria dela adierazi zuen, «horrek erakusten baitu sozialistek emaitzei begiratu eta, koherentzia guztiarekin, PPri babesa ematea erabaki dutela».

Gaur osatuko dira Jaurlaritzako akordioetarako segimendu batzordeak

Efe / Gasteiz

EUSKO JAURLARITZAKO gobernu akordiorako eta legegintzaldi akordiorako segimendu batzordeak gaur osatuko dituzte. Lehen segimendu batzordea, EAJ eta EAren Gobernu Akordiorako Segimendu Batzordea, arratsaldeko 16:30etan osatuko da. Juan Jose Ibarretxe izango da bertako lehendakaria, eta harekin Idoia Zenarruzabeitia lehendakariordea, EAKo Patxi Ormazabal, Rafa Larreina Sabin Intxaurrea eta Inazio Oliveri eta EAJko Joseba Egibar, Jose Antonio Rubalkaba eta Ricardo Ansotegi izango dira. EAJ, EA eta EHren legegintzaldi Akordiorako Segimendu Batzordea 17:30etan eratuko da, eta, aurrekoekin batera, EHko Arnaldo Otegi, Kepa Gordejuela, Inigo Iruin eta Rakel Peñak osatuko dute.

Egibarrek dio EAJ eta EAK osatuko dituztela gobernuak Bizkaian eta Gipuzkoan, baina EHri «ateak itxi gabe»

Erredakzioa / Donostia
JOSEBA EGIBAR EAJren EBBko bozeramaileak herenegun adierazi zuenez, Gipuzkoa eta Bizkaiko diputazioetan ez dizkiote «ateak itxi EHren parte hartzeari», baina, hasiera batean, EAJ eta EAren arteko biko gobernuak osatzearen aldeko apustua egiten dute. Egibarrek esan zuenez, EH gobernuakide izateko aukerak hor dirau, EHrekin negoziatioek aurrera egin ahala.

Hala, Egibarrek adierazi zuen, ahaldu nagusiak aukeratu ostean, EHrekin hitz egiten jarraitu behar dela. Programaren gaineko ezadostasun batzuk daudela azaldu zuen buruzagi jeltzaleak, nahiz eta azken egunean alor horretan «aurrerapauso nabariak» eman diren. «Ahaldu nagusia aukeratu ondoren negoziatzen jarrai dezakegu, eta programaren gainean adostasuna lortzen bada, nahiz

eta ez osoa izan, EAJk ez du gobernu osatzeko eskema itxi nahi», adierazi zuen. Oraingoan, baina, gobernu osatzeko gutxieneko akordioa ez dela lortu azpimarratu zuen Egibarrek.

Atzo EAJ eta EAren Bizkaiko negoziatio batzordeek prentsa ohar bat igorri zuten, Egibarrek esandakoa berretsiz; alegia, programaren gaineko akordioa ez dela nahikoa eta negoziatzen jarraitzeko asmoa dutela.

EAKo Carlos Garaikoetxeak ere ateak zabalik daudela esan zuen. EAJk eta EAK EH foru gobernuetan sartzearen aldeko «jarrera irekia» dutela adierazi zuen Garaikoetxeak, baina oraindik ere «programaren gaineko ezadostasun garrantzitsuak» daudela hiru alderdien artean. Garaikoetxearen iritziz, EHrekin diputazioetarako akordioa lortuko balitz, «ona litzateke akordio hori Eusko Jaurlaritzara zabaltzea».

Berdeak-EAL taldean onartu egin dute Josu Ortuondo eurodiputatu jelkidea

EHko Koldo Gorostiaga Europako Ezker Batuaren erantzunaren zain zegoen bart

Erredakzioa / Bilbo

Gaur osatzekoa da Strasbourg-en Europako Parlamentu berria. Gorka Knorr (EA) eta Josu Ortuondo (EAJ) elkarrekin egonen dira Europako Berdeen taldean, bart berdeek azken honi onepena eman ondoren. Euskal Herriarrok taldeko Koldo Gorostiaga Europako Ezker Batuaren erantzunaren zain zegoen bart.

BERDEAK-Europako Aliantza Librea Europako Parlamentuko laugarren taldeak 48. parlamentarioa onartu zuen atzo bere baitan, Josu Ortuondo jeltzalea alegia. Taldean sarrera eskatu aurretik jeltzaleek partaide-tza publikoki iragarri izanak berdeen artean haserrea eragin zuen. Egoera hori leundu eta onarpena lortzeko orduan EAJk EAL azpitaldeko europarlamentarioen babesa jaso zuen batik bat. EA, BNG, Gales eta Eskoziako talde nazionalistetak europarlamentarioak aldeko izan zituen.

Azkenean, gaueko bederatzia jotz, taldean sartzeko beharrezko ziren botoen 2/3ak aise gainditu zituen EAJko europarlamentarioak.

Josu Ortuondoren alde azaltzeko orduan Gorka Knorr Eusko Alkartasunako europarlamentarioak esan zuen alderdi biak koalizioan

Gorka Knorr eta Begoña Lasagabaster EAJko kideak, atzo eskaintako prentsaurrekoan.

joan zirela hauteskundeetara, gaur egun EAJko Gobernuan elkarrekin daudela eta alderdi biek bake prozesua aurrera bideratzeko daramatela «bide ausarta».

Josu Ortuondo «eskuineko talde batetik datorrelako», eztabaida luzea piztu zen Berdeak-EAL taldeko kideen artean. Dena den, EAJk Europako Partidu Popularra utzi eta Berdeak-EAL taldean sartzeak duen «garrantzi politiko nabarmena» hartu bide zuten kontuan erabakia hartzeko tenorean. Ortuondoren partaidetzarekin talde horrek 48 eurodiputatu izango ditu;

horietako 38 alderdi berdeei dagozkie eta gainoerako 10ak nazionalistek.

EAJ-EA koalizioak hauteskunde kanpaina azaldu zuen haren helburua estatutik gabeko herrien artean talde propioa osatzea dela. EAJko ordezkariek arabera, azken hauteskundeetako emaitzek talde horren sorrera ahalbidetzen zuen. Negozioaketa hasteko tenorean ostera, 10 besterik ez ziren bildu mahaira. CiUkoak eta EAJko ordezkariek bakarrik saiakeratik kanpo geratu zirela ohartarazi zuen Knorrek goizean eskaintako prentsaurrekoan.

EH Ezker Batuaren oniritziaren zain

Euskal Herriarrok taldeko Koldo Gorostiagak, berriz, Europako Ezker Batuko kideekin izan ditu harremanak azken asteotan. EHTik jakinarazi dutenez, «taldea osatzen duten Europako talde ezberdinek jarrera baiko-rra agertu dute Gorostiaga taldean sartzeko, baina Espainiako Ezker Batuak bere betoa ezarri luke. Gaur egindako eskaerari erantzunik jasotzen ez badute, EHko europarlamentarioa talde mistoan kokatuko litzateke.

Ebakuntza bat egiteko Euskal Herrira etortzea ukatu diote Mendinueta presoari

■ *Hernia diskala dauka, eta eskaerari ezetz esaten dioten hirugarren aldia da*

Erredakzioa / Donostia

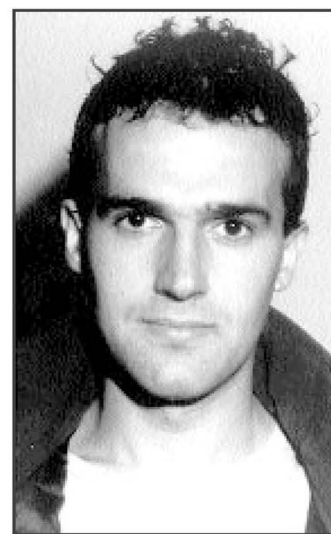
EBAKUNTZA egiteko Euskal Herrira ekartzeko eskatu arren, ukatu egin diote Espe-txe Erakundeek Jesus Mari Mendinueta Flores presoari. Arbizuarra Malagako espetxean dago preso, eta nerbio ziatikoaren zampaketa eragiten dion hernia diskala dauka. Oinazeak geroz eta handiagoak direnez, «froga guztiek argi uzten dute» ebakuntza baten beharra dagoela, Senideak elkarrekin atzo ohar batean azaldu zuten.

Hirugarren aldia da Mendinueta ebakuntza egiteko leku aldatzea eskatu eta ukatzen diotela. Gaixotasunari aurre egiteko sendabide bezala antitumoralak eta lasaigarri muskularrak hartzeko gomendioa egin diote. Trasladoari uko egiteko eman duten argudioa Malagako espetxean ebakuntza egiteko aukera badagoela eta ez dutela zertan Euskal Herriratu izan da.

«Argi gelditzen da honelako ukazioekin eta ukazioetarako erabiltzen dituzten arrazoiekin eskubideen zapalketa

zuzena ematen dela, sofimendua injustuki areagotuz», salatu zuten Senideek.

1991. urtean atxilotu zuten Mendinueta, eta lau urte geroago gerrialdeko mina sentitzen hasi zen. Urte berean ziatika zuela esan zioten, eta hankako minak injekzioekin sendatzen saiatu ziren. Orain bi urte sumatu zioten hernia diskala, eta orduraz geroztik bere osasun egoerak txarrera egin du Senideak elkarrekin arabera. Ondorioz ezin du ezkerreko zangoa altxatu eta okertuta ibili beharra izaten du.

Jesus Mari Mendinueta Flores.

Medukiaren azken txoste-nak dio eskuineko herniak ebaketa behar duela. Gainera ezkerrean hernia inginala hastear dagoela eta hor ere min lunbozatiakoa duela dio.

laburrean

■ **Ziordiarekin bat egin du Portugaleteko Bozeramaileen Batzordeak HBk izan ezik**

PORTUGALETEko Udalean ordezkapena duten alderdiek, Herri Batasunak izan ezik, bat egin dute Dolores Ziordia PPko zinegotziarekin, beraren aurka hainbat mehatxu azaldu ondoren. HB ez beste alderdietako bozeramaileek idatzi bat aurkeztu zuten atzo mehatxuak salatuz. Herrian agertutako pintadak «gogaikarriak» direla azaldu zuten.

■ **Legegintzaldirako programa aurkeztuko du gaur Sanzek Nafarroako Legebiltzarrean**

MIGUEL SANZEK datoren legegintzaldirako programa aurkeztuko du gaur Nafarroako Legebiltzarrean. Horrekin emango zaio hasiera datorren astelehenean amaituko den inbestidura prozesuari; eta egun horretan PSNren abstentzioari esker lortuko du Nafarroako lehendakaritza Miguel Sanzek. Bihar, beraz, programa aurkeztuko du Sanzek, eta etzi Legebiltzarreko beste taldeek izango dute erantzuteko eta galderak egiteko aukera. Etzi lehendakaria aukeratzeko lehen bozketa egingo da, baina Sanzek gehiengo absolutua beharko luke eta UPNren 22 botoekin ez du lortuko. Hilaren 26an egingo den bozketan, baina, nahikoa da gehiengo sinplea lortzea, eta horrela lortuko du lehendakaritza, PSNren lortutako akordioa dela medio.

■ **Jauregirentzako ez dago alternatibarik autonomia eredu konstituzionalarentzat**

RAMON JAUREGI PSOEko Autonomia Politikaren arduradunarentzako ez dago egun autonomia eredu konstituzionalari aurre egingo dion alternatibarik. Espainiako Estatuko eredu sendotu egin behar dela esan zuen atzo Jauregik, eta horretarako aber-tzaleekin hitz egin behar dela gaineratu zuen. Espainia konfederal batek ere ez duela balio esan zuen. Jauregirentzako autodeterminazioa proposatzen dutenak oker dabil-tza, «Espainian ez baitu konponbiderik ematen, lurralde ereduaren arazoak sortzen dituelako».

Gazteriak eta Jarraik deituta, Udako Gazte Eskola egingo dute datorren astean Beran

Prozesu berrian eraikuntza nazionala abiapuntu izanik, hainbat gai aztertuko dituzte

Erredakzioa / Donostia

Datorren asteko astelehenetik ostiralera bitartean Beran bilduko dira gazteak, Gazteriak eta Jarraik antolatutako Udako Gazte Eskolan. Lehenengo aldiz bi erakundeek elkarrekin antolatutako eskolak dira, eta, prozesu politikoa abiapuntu izanik, lurraldetasuna eta gazteen egoera aztergai izango dituzte, besteak beste.

AURTENGO Udako Gazte Eskolak izaera ezberdina du, atzo antolatzaileek prentsaurrekoan adierazitakoaren arabera. Izan ere, lehenengo aldia da «era bateratuan» Gazteriak eta Jarraik antolatuturik egiten direla eskola horiek. Bestetik, «prozesu politiko berriaren testuinguruan kokatzen» direla-eta hartzen dute izaera berezia.

Uztailaren 26tik 30era bitartean, Bera (Nafarroa) izango dute topaleku Euskal Herri osotik gerturatutako gazteek.

Antolatzaileen arabera, eraikuntza nazionala «urratssez urrats egiteko bidean elementu bat da ezinbestekoa eta urjentziazkoa: Frantziako eta Espainiako estatuek gure herriari inposatzen dizkieten mugak gainditzea», eta horretarako «Euskal herritar guztiek bat eginik lanean aritzea».

Lizarra-Garaziko akordioa eta Udal Ordezkarien biltzarra aipatu zituzten, oinarriak ezartzen ari direlako adierazle gisa. Era berean, diote herriaren eraikuntza ez dela soilik politikoen esku utzi

Jarraiko Igor Ortega eta Gazteriak-eko Pantxika Arranbide, atzo, Udako Gazte Eskolaren aurkezpenean.

behar, gizarte osoaren parte hartzea eskatzen duela. Gazteon esparruan haxe diote: «Bide horretan gazteok ezinbesteko ekarpena egin behar diogu gure herriaren eraikuntzari, eta, horri begira, buru-belarri gabilta Jarrai eta Gazteriak dinamika komun bat eratzen».

Beraz, prozesu berriaren erronkari erantzun ahal izateko Euskal Herriko gazte guztiak bildurik gogoetarako gun e izango da Bera, eta han, gazteen egoera aztergai izateaz gainera, etorkizunerako ildoak eztabaidagai izango dituzte. «Jada ez dugu Iparraldeko edo Hegoaldeko gazteen arazoez hitz egingo; Euskal Herriko gazteen arazoez hitz egiteko ordua da», adierazi zuten.

Bost egunetan, egitarau bat izango dute gazteek, «arazoez aztertu, lan ildoak finkatu eta etorkizunari begira lehentasunezko gaiak ezartzeko».

Barandaia presoaren lagunei eraso egin diete

■ Bisita amaitzean autoa markaz josita topatu dute

Erredakzioa / Donostia

BAUTISTA Barandaia Iriarte euskal presoaren lagunek eraso jasan zuten joan zen asteburuan Zaragozako espetxean beren laguna bisitatzen ari ziren bitartean. Etxarri-Aranazko presoaren lagunek bisita burutu ondoren beren autora itzuli zirenean auto guztia markaz josita zegoela topatu zuten, Seni-

deak elkarteak atzo azaldu zuenez. Marka horiek puntadun tresna batekin eginak izan zirela ere gaineratu zuten.

«Eskubide urraketak, eraso bortitzak, bidaia amaitezinak, sofrimendu eta oinaze ikaragarriak... Hori dena jasan behar izaten dugu bai preso zein senideek. Nahikoa da!», salatu zuten Senideek bidalitako oharran.

Jendarmeen jarrera salatu dute ABK-ko kideek Faisaien uhartetik bota dituztela eta

■ Uhartea «lurralde askatua» bilakatu ondoren bidali zituzten handik

Erredakzioa / Donostia

FRANTZIA eta Espainiako naziotasuna duen Faisaien uhartea hartu zuten joan den ostiralean Autodeterminazioaren Biltzarreko kideek, eta larunbatean jendarmeez handik joateko agindua eman zieten. Jarrera hori salatu ondoren, adierazi zuten Euskal Herriari autodeterminazio eskubidea onartu arte desobedientzia zibilaren bidean jarraituko dutela.

Zuzenbidea eskutan hartuta Gorenaren epaia berrestea zaila dela dio Egibarrek

Mahaikideak zigortu zituen epaiak Mayor Orejaren bultzada zuela azaldu du

Erredakzioa / Donostia

Joseba Egibarrek atzo adierazi zuenez, Zuzenbidea eskutan hartuta Epaitegi Konstituzionalak zailtasun askorekin egiten du topo Gorenak eman zuen epaia berresteko. Mahaikideak zigortu zituztenean epaiak Mayor Orejaren bultzada izan zuela gaineratu zuen.

EAJko bozeramaile Joseba Egibarren esanetan Konstituzionalak Zuzenbidea eskutan hartuta zailtasun asko ditu Gorenak mahaikideen aurka eman zuen epaia berresteko. Orduan bultzada politiko bat egon zela azaldu zuen, eta horrek siglak eta izena zituela, «hain zuzen Mayor Oreja jauna». Egibarren esanetan Konstituzionalak zalantzan jartzen ditu Gorena epaia ematera bultzatu zuten zenbait gauza; hala nola, errugabetasun presuntzioa, eta talde armatuarekiko kolaborazioa egon izana.

Mayor: «Kriminalitatea borrokatzeko zutabea»

Mayor Orejak Konstituzionalaren erabakiarengan konfiantza duela esan zuen atzo. «Zuzenbide Estatuaren izen onarekin kriminalitatea borrokatzeko zutabea eraikitzen ari gara», esan zuen.

Jaime Mayor Oreja (eskuinean) atzo Santanderren izandako ekitaldi batean.

Helegitea aztertzen jarraitzen dute

AUZITEGI KONSTITUZIONALEKO plenoak atzo jarraitu zuen Herri Batasunako Mahai Nazionalako kide espetxeratuek errekurtsoa aztertzen. Carles Viver Konstituzionaleko presidenteak plenari aurkeztu txostena aldatzeko saioak eten egin ziren joan den asteartean eta

atzo hasi ziren berriro. Antza denez, mahaikideen helegitea onartzeko beste arrazoi bat gehitzea nahi zuen magistratu batek eta hori izan da aldaketaren arrazoia. Orain arte txostenaren oinarria izan da errugabetasun presuntzioa urratu zela epaian, mahaikideak zigortzeko nahiko frog

ez zegoelako. Orain, berriz, badirudi beste arrazoi bat ere gehitu dela, alegia, talde armatuari laguntza ematearen delitua bidegabeki zabaldu zela bideoa emititzen saiatzea talde armatuari laguntza bezala hartu ahal izateko. Magistratu baten aburuz, legeak ez du hori laguntzat hartzen.

Eztabaidak jarraitu ahala, presioek ere aurrera jarraitu dute. Hala, atzo ere hainbat komunikabideetan behin eta berriro esaten zen erabakiaren nondik norakoa bi epaileen baita dagoela, bien izenak emanez. Kritika latzak jasan dituzte mahaikideen errekurtsoa babes-teagatik.

laburrean

■ Zelarain eta Azkuerentzako hogeita hamalau urteko zigorra eskatu du fiskalak

ENTZUTEGI NAZIONALEKO Fiskaltzak hogeita bi urteko espetxe zigorra eskatu du Pello Zelarain Oiarzabalentzat eta hamaikoa Iñigo Azkue Berasaluzerentzat, bere ustetan ETAko Goierri Kosta komandoko kide izan zirelako. Berri agentziek, Fiskaltzak esaten duenean oinarrituta, Zelarainek Billabonan zuen bajera komandoko kideak ezkutatatzeko erabiltzen zela azaldu zuten. Azkueri Goardia Zibilaren aurka Meagako gainean egindako atentatuaren parte hartzea egotzi diote.

■ Troitiño eta De Juaren kontrako epaiketa atzeratu da, Soares Ganboa lekuko gisa deitu ez zutelako

BERRIZ atzeratu da Iñaki de Juana Chaos eta Antton Troitiño euskal presoek kontrako epaiketa. Hain zuzen, 1986an Fernando Yrayzoz generalarren kontrako atentatu saiakera egiteagatik epaitzen dituzten Troitiño eta De Juana Entzutegi Nazionalan, eta Juan Manuel Soares Ganboa da haien kontra duten lekuko nagusia. Baina atzo epaiketa atzeratu behar izan zute, Soares Ganboa ez zelako lekuko gisa deitua izan. Bigarren aldia da epaiketa atzeratzen dutena, ekainaren 2an Troitiño, De Juana eta haien abokatu Ainhoa Bagliettok epaigela utzi baitzuten, euren baimena gabe telebista kamarak sartzen utzi zituztelako.

■ Egibarrentzat «Espainiaren batasuna indartu egingo litzateke, osatzen duten zatiek parte izateko erabakia aske hartuko balute»

ESPAINIAREN batasuna indartu egingo litzateke, Joseba Egibarren ustetan, osatzen duten zati, nazio eta herrialdeek «demokratikoki eta aske batasun horren parte izateko erabakiko balute». Gainera bizikidetzako politikak ezin direla inposatu ere adierazi zuen EAJko bozeramaileak. PP eta PSOErentzako «nazionalitateak» gehienera jota Estatu oso baten zati bat izatera bakarrik iritsi daitezkeela esan zuen, eta hori penagarria dela.

MIKEL AIZPURU UDAKO EUSKAL UNIBERTSITATEKO ZUZENDARIAK «ITXAROPENEZ» EMAN ZIEN HASIERA

Euroari buruzko hitzaldiak zabaldu ditu UEUko 27. ikastaroak Iruñean

■ Aurtengo ikastaroak, azken urteotako estatusunak gaindituta, lasaitasunez antolatu dituztela diote antolatzaileek

■ Joan Ramon Elortz: «Ikastaroak nafarroako euskararen normalkuntzarako urratsak dira»

■ Baleren Bakaikoa euroak Euskal Herriko ekonomian izaneren duen eraginaz mintzatu zen ikastaroetako lehen hitzaldian

Miren Iriarte / Iruñea

UEU-K, Udako Euskal Unibertsitateak, atzo eman zien hasiera Iruñean udako ikastaroen 27. ekitaldiaren bigarren aldiari. Sarrera hitzaldia Baleren Bakaikoa egin zuen euroa mintzagai hartuta.

Mikel Aizpuru UEUko zuzendariaren esanetan, urtero bi irizpide izaten dituzte ikastaroetako lehenengo hitzaldia zeinek egingen duen aukeratzeko: lehenik eta behin hizlariak bere zientzia esparruan ekarpen garrantzitsuak eginak izan behar ditu. Eta bigarrenik, UEU, ahal den neurrian bederen, ezagutu behar du. Aurtengoan bi baldintzak arras ongi bete direla esan zuen Aizpuru: «Baleren Bakaikoa aspalditik ezaguna da ekonomia munduan, Euskal Herriko ekonomiari buruz hainbat liburu argitaratu ditu eta gainera 1982a eta 1987a bitartean UEUko zuzendari izan zen».

Euroa Euskal Herriko ekonomian. Izenburu hori jarri zion Bakaikoa bere hitzaldiari. Dirua zer den eta zer izan den laburbildu zuen bere hizketaldian; dirua nola bilakatu den, euroa sortzeko premia nondik hasi zen, bere alde positibo eta negatiboak, guregan dagoeneko izan dituen eraginak eta diru berriaren inguruko kritikak azaldu zituen.

Subiranotasunaren ikurra

Dirua transakzio ekonomikoetan erabiltzen den bitartekoa da; gaur egun «ondasun berezi eta unibertsala» Baleren Bakaikoaren arabera. Diruak gaur egun hiru funtzio betetzen ditu; dirua ordainbidea, balioaren gordailua eta kontu unitatea da. Baina Bakaikoa funtzio berri bat erantsi zion atzoko hitzaldian: «Dirua, kasu askotan behintzat, estatuen subiranotasunaren ikurra da». Euroaren sorrera dela eta, funtzio hau argi iku-

JOXE LACALLE

Arrakastaz abiatu dira Iruñeko ikastaroak ere.

Eztabaidarako giro egokia UEUn

■ UEUko zuzendari Mikel Aizpuru eman zion hasiera atzo ikastaroen 27. aldiari, eta aurtengoa lasai eta itxaropenez antolatu dutela esan zuen. Aizpuruaren arabera UEUn aurten badute zer ospatu, azken urteotako estatusunak gainditurik giro berri

eta euskalgintza berpiztuz ekin baitiete. UEU eztabaida eta irizpideak plazaratzeko gune bilakatzea lortu dute, eta gainera «unibertsitateetan ikasten edo irakasten ari diren euskaldunen topagune ireki eta alaia izatea lortu dugu». Gainera, saio osagarrietan

murgiltzeko gonbita ere egin zuen Aizpuru. UEUko zuzendariak ikastaroak aurrera egitea posible egingen duten bazkide eta erakunde guztiei esker errak eman zien.

Sarrera ekitaldian Nafarroako Gobernu-ko ordezkari Joan Ramon Elortz ere egon

zen. Elortzek ikastaroek hartu duten garrantzi eta ospea azpimarratu zuen, eta Iruñean egiteagatik, Nafarroako euskararen normalkuntzarako «urrats garrantzitsuak» direla esan zuen. Joan Ramon Elortzen arabera, «aurtengo programa

eta berrikuntzak ikusirik, ikastaroak oso probetxugarriak izanen dira; gauza anitz egiteko aukera izanen da, ikasteko eta ongi pasatzeko ere bai».

Sarrera hitzaldian ordezkari politikoak eta kultura munduko ordezkariak ere egon ziren.

si ahal izan da zenbait herri-tan, eta Erresuma Batuan izan dituzten zalantzak jarri zituen horren adibide modura.

«Demokrazia eza»

Maastrichteko tratatua onartuta, baldintza ekonomiko gogorrak bete behar izan zituzten estatu-kideek. Inflazio tasa nahiko gogorra izan zen,

eta Europako batez bestera hurbildu behar zen. Defizit publikoa ere murriztu egin behar zen, eta baldintza gogor hauek Euskal Herriko ekonomian ondorio nabarmenak eragin zituzten. Baldintza hauek betetzearen premiaz, «pribatizazioak jarri ziren martxan, defizit publikoa murrizteko». «Gainera, pen-tsioak murriztu egin ziren, langabetuen baldintzak go-

gortu egin ziren eta gizarte gastuak urritu egin zituzten». Horixe da, Baleren Bakaikoaren arabera, «euroaren sorreraz jadanik ordaindu duguna».

Dena den, Bakaikoaren arabera alderdi positiboak ere izan ditu euroak. Besteak beste, hemendik aurrera diruen arteko transakzio gastuak deuseztu egingen dira eta interes tasak apaldu egingen

dira. Gainera, «Ipar eta Hego Euskal Herriko harremanak hobetu egingo dira».

Hizketaldia amaitzeko, Baleren Bakaikoa kritika sakona egin zuen: «Demokrazia eza». «Europa defizit demokratiko handi batekin eraten ari dela dio jende askok, hiritarrek ez baitute inoiz Maastrichteko tratatuaren erabakietan parte hartzeko aukerarik izan».

Harridura, beldurra eta sinesgaiztasuna

Euskal Herrian ere jakin-mina eta sentimendu ugari sortu zituen gizakia lehen aldiz Ilargira iristeak

I. Petxarroman / Donostia

Harridura, beldurra, poza, sinetsi ezina... Era guztietako sentimenduak sortu zituen *Apolo XI* espaziontziko astronautak Ilargira iritsi izanak. Gertaera haren ondoren, gizakiak edozer erronka erdiets lezakeelako ustea zabaldu zen gizartean.

EUSKAL HERRIAN, mundu osoan bezala, jakin-min handia sortu zuen gizakiak Ilargia lehen aldiz zapaldu zuen uneak. Euskal gizartean gertaera nola bizi izan zen oroitzen saiatu gara, unea bizi izan zuen hainbat lagunekin solasean.

Ramon Labaien •

Donostiako alkate ohia

«EEBBen nagusitasuna agerian utzi zuen»

►«Denek Jules Verne oroitu genuen lehenengo, alegia, ezinezkoa zena bat-batean posible

bihurtu zela. Eta bestalde, bidaia hartan argi ikusi zen teknologiaren lasterketan EEBBak Sobiet Batasuna zanpatzen ari zirela. Izan ere, gerra ondorengo urteotan bazirudien Sobiet Batasuna zegoela buruan, lehenengo satelitea eta lehenengo astronautarekin... Baina orduan ikusi zen hark jada buelta emana zuela. Haustura gertatu zen orduan gainera, eta gizonaren eskuetan zegoela mundu honetatik atera eta beste batean sartzea».

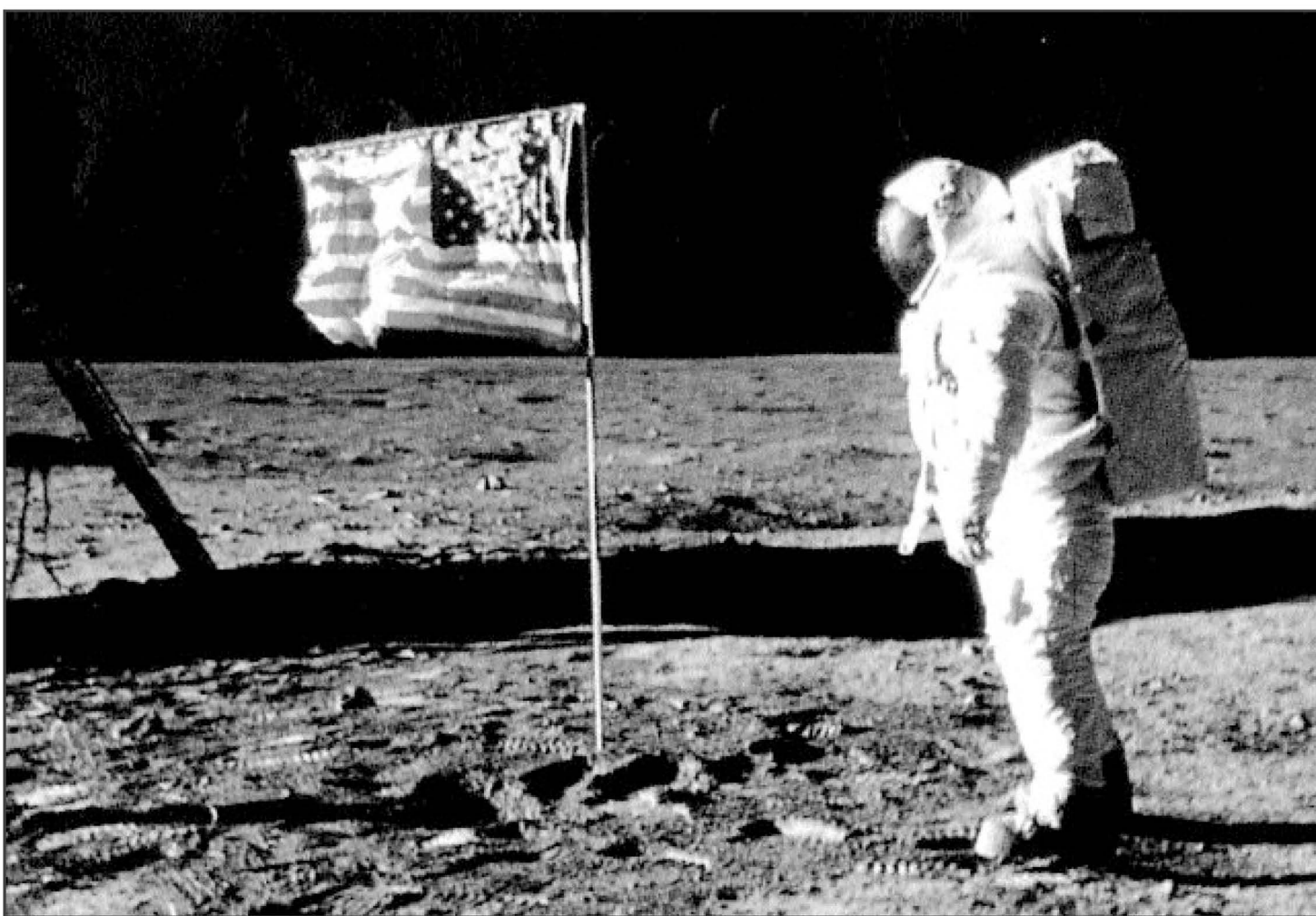
Piarres Xarriton •

Euskaltzaina

«Ez dut batere gogoan»

►«Egia erran, ez nuen batere gogoan orduan gertatutakoa. Beste datu batzuk ditut gogoan; adibidez, telebista ikusi nuen lehen aldia. Hala ere, oroitzen naiz izeba batekin gertatutakoaz. Hura zahartua zegoen, eta komulgatzerat ematen nion, eta gero aipatu nion zerua. Baina erran

ARTXIBOKOA

Edwin Aldrin Ilargia zapaldu zuen bigarren gizakia, EEBBetako banderaren ondoan pasean.

nion zerua ez dela gure begiek ikusten duten zerua, baizik eta beste zerbait. Haren begietan iduritu zitzaidan inarosten nituela haren izpirituaren oinarriak, eta izutu nintzen. Geroztik, pentsatu dudalarik Ilargirat iristen dela gizona, iduri zait horrek inarosten dituela izatez gure lehenagoko izpiritu zahar horiek, eta problemak bestelakotzen dituela, telebistak bezainbat. Baina hori gerokoa da. Bestela, ez naiz oroitzen egun horretan ez non nintzen, ez nola ikusi nuen hori».

Xabier Amuriza •

Bertsolaria

«Iritsi ondoren ere, askok ez zuten sinisten»

►«Orduan apaiz nengoen Gizaburuaga izeneko herrian, Lekeitio ondoan. Gogoan ditut jendearen esamesak, ez zirela iritsiko; baserritar jendea batez ere. Batzuek esaten zuten 'bo, haiek hara iristerako Ilargia mugituta

egongo duk!», eta horrelako kontuak. Solas hori eguneroko kontua zen. Gogoratzen naiz iritsi eta gero sermoi batean nola esan nuen: 'Begira, egunen batean esaten badizuet Eguzkiak herriko plazan dantzan egingo duela, ez ezetzik esan, gerta daiteke eta'. Hala ere, telebistan ikusita ere, askok ez zuten sinisten, esaten zuten hura telebistaren kontu bat zela, montaje bat zela, amerikarrak han jarritako lur zati bat zela, basamortuan horrelako parajeak ugari zeudela... Harridura, tentsioa eta emozioa egon zen jendearen artean».

Iñaki Perurena •

Harrijasotzailea

«Ilargira begiratzen zenuen ea gizona ikusten zenuen»

►«Gogoratzen naiz mutikoa nintzela, 12 bat urterekin, oso harrigarria izan zela. Orain dela 30 urte gizona Ilargira joan zela, eta geroztik horrelako

aurrerakada pauso handirik, halako ikusgarritasunarekin, ez ote den eman. Iruditzen zait horrelako ikusgarritasun handiko pausorik ez dela eman; Martera joatea, adibidez. Herrian, gauean Ilargia ikusten zenuen, eta begiratu egiten zenuen ea gizonik ikusten zenuen behetik begiratuta. Alde guztietatik begiratuta, gehiegi izan zen».

Karmen Balentziaga •

Aktorea

«Guri beldurra bakarrik ematen zigun»

►«Guk beldurra bakarrik genuen. Telebistaren aurrean gine-la, iruditzen zitzaigun ezin zela benetakoa izan, sorginkeria iruditzen zitzaigun. Entzungo zenuen, orain dela 70en bat urte, halako izarren aldaketa ikaragarria izan zela. Nik hura ikusi nuen, eta jende dena hura begira, aho zabalik, beldurtuta egon zen. Horixe bera gertatu zitzaigun horrekin

ere. Guri ez zitzaigun iruditzen hura aurrerapena izan zitekeela, ez zigun batere pozik ematen, guri beldurra ematen zigun bakarrik. Horiek urrutiko kontuak iruditzen zitzaizkigun, baten baten burutazioak izago zirela iruditzen zitzaigun, atentzioa deitze-ko».

Pello Zabala • Eguraldi

iragarlea eta frantziskotarra

«Argazki bat atera nion Ilargiari, pentsatuz han zebiltzala bueltaka»

►«Gu erretiro aste bat egiten ari ginen Arantzazuko seminarioan, eta bertako telebistan egon ginen ikusten Ilargitik zetozen lehen irudi haiek. Akordatzan naiz Urbiako zelaietara joan nintzela ondorengo egunetako batean, eta ilargi bete samarra zegoen Aizkorri mendiaren gainean. Argazki bat atera nuen, gogoratuz han zebiltzala batzuk bueltaka. Detaile horrekin gogoratzen naiz batez ere».

Espazioa Gizakia Ilargira iritsi zela 30 urte

Orrika berri

Gizkaiak Ilargia zapaldu zuen lehen aldi hartan asaldatu egin zen mundu osoa, baita Euskal Herria ere.

Horren erakusle da garaiko prentsak gaiari egin zion jarraipena.

Apolo XI-ko espazioigizozko balentriak gertu-gertutik jarraitu zituzten orduko egunkariak. Gure inguruan, herritar gehienek telebista bidez ikusi zuten Ilargirako bidaia txundigarria, baina zuri-beltzezko irudi haiek erakutsitakoa egiaztatzeko asmoz askok jo zuten kioskoetara. Eta bai; hantxe topatu zuten konfirmazioa: «Gizakia Ilargian» zioten titular handi-handiak topatu zituzten ondo azpimarratuta.

1969ko uztailaren 20 hura, baina, igandea egokitu zen eta garai hartan astelehene-tan ez zuten ediziorik izaten gure inguruko egunkariak, arratsaldekariek izan ezik. Horietaiko bat zen *Unidad* izeneko periodika eta jarraipen zabala egin zion gaiari azale-tik bertatik hasita. «Iritsi dira Ilargira» idatzi zuten letra tipografiko larriz, egunkaria-ren lehen orria alderik alde hartzen zuela. Barruan ere adinako segida eman zioten gaiari. Garai hartan ohi ez bezala, sei orri oso bete zituzten Armstrong eta Aldwinek Ilargian egin zuten pasearen berri emanez.

Astelehenetako arratsaldekariek aurretatutakoari gainerantzeko egunkari guztiek eman zioten segida biharamonetan. Gertakari historiko hari buruzko nondik norako guztiak zehaztasunez bildu zituzten eta ondo agerian geratu zen Ilargi azalean emandako urrats hark zein eragin izan zuen bazterre-tan. «Frutak, saltxitxak, ogi xigortua, kakaoa eta pomelo zukua gosalduta zuten atzo Apolo XI. enekoek» zabaldu zuen, *La Voz de Españak*. «Azken egunotan jaio diren estatubatuarren %90 Apolo izenaz bataiatu dituzte», idatzi zuen, berriz, *Diario Vasco*-k.

Den-dena zabaldu behar baitzen, herritarrek berri egarri baitzeuden.

Artean egarri hori asetu gabe zegoela baina, garaiko egunkari espainolistek gizakia Ilargira iritsi eta gutxira bazterreratu zuten gaia. «Juan Carlos izango da Francoren ondorengoa» zioen titularrek bete zituzten uztaila-

Ezker-eskuin eta goitik behera, *Zeruko Argia*, *El Diario Vasco*, *Herria* eta *La Unidad* agerikarien orduko azalak.

ren 22ko azalak. Akabo orduan!

Euskaraz ere bai

Euskal prentsak, ordea, jaramonik batere ez zion egin Espainiako diktadoreak emandako aginduari.

Herria aldizakariak, dena den, espazio bidaiari ez

zioten gehiegi erreparatu. Coireko apezpikuen biltzarren mesedetan bazterreratu zuten albistea azken orriko tartetxora. Baina hori bai, lortutakoa benetan handia izan zela-eta «ohore» egin nahi izan ziren «hoinbertze jeinu, jakitate eta bertute erakuste duten kosmolariei».

Zeruko Argiak, aldiz, tarte

zabala egin zion gertakariari. «Ilargia gizonaren mende» idatzi zuen astekariak uztailaren 27an kaleratutako zenbakian. Aurrez gaiari jarraipen zabal-zabala egin zion euskarazko aldizkariak eta 1969ko uztailaren azken ale hartan, seguru, azal osoa beteko zuten Ilargiko kontuekin baldin eta aurreko

ostegunean Rikardo Arregi idazle eta kazetari andoain-darra hil izan ez balitz. Euskal mundua asaldatu zuen berri tristearekin tartekatuta behar izan zuten, hortaz, mundua asaldatu zuen berri handia.

Jone Larrañaga
DONOSTIA

Sexualitatearen alderik ilunenaren atzean dagoena «biluztu» nahi dute hainbat adituk

Juristak, medikuak eta etikaren munduko adituak diziplina arteko jardunean ari dira

Arantxa Iraola / Donostia

Sexualitateak «alde bi» dituela esan zuen atzo Sexu askatasuna, bermea eta mugak kriminologiatik ikastaroaren zuzendari Antonio Beristain Ipiñak kurtso horren aurkezpenean. Alde bat «zoragarria» dela esan zuen, bestea, «iluna». Egunotan alde hori «biluzteko» ahalegina egingo dutela esan zuen, eta estreinako hausnarketak egin zituzten horretarako Miramar jauregira bildu diren adituek.

MUNDU ezezaguna da hein handi batean sexu askatasunaren kontra egiten diren erasoena, gai arrunt mingarria izaki, askotan biktimek ezkutuan gordetzen baitituzte eraso horiek. Dieter Rössner abokatu alemaniarrek atzo aditzera eman zuenez, gainera, justizia maiz ez da eraginkorra horiei aurre egiteko. Alemaniako epaitegieta-ko datuak hartu zituen horretarako hizpide, 6.300 salaketatik zigorra 1.000ri soilik jarri zietela esan zuen, eta horietatik 500ek jaso zutela kondena bat. Eragin-kortasuna ahula bada ere, biktimek epaitegieta «tratu txarra» gainditu behar izaten dutela esan zuen, eta horregatik normala dela sarri askotan horiek ezkutuan gordetzea.

Bide penala, irtenbidea?

Antzera hitz egin zuen Espainiako Botere Judizialaren Kontseiluko kide Esther Gimenez-Salinasek ere. «Kode penalak ez du dena konponduko», esan zuen. Sexu askatasuna pertsona guztien ondare garrantzitsua dela esan zuen, eta justiziak babestu egin behar duela. «Dena den, zigorrak gogortzea baino garrantzitsuagoa da biktimak babestea», esan zuen;

Francesc Abel atzo goizean Miramar jauregian eskola ematen.

Abel: «Lagunduriko ugalketa onartzen badugu zergatik ez sexu aukeraketa?»

BIOETIKAN aditua eta sendagilea, Francesc Abelek sexu askatasunaren inguruko hainbat alderdiri buruz hitz egin zuen atzo. «Hausnarketan jarduteko iradokizun batzuk plazaratzea da nire asmoa», esan zuen, eta hiru mintzagai nagusi hartu zituen hizpide: ablazioa —emakumeen sexu organuen erauzketa—, sexuz aldatzeko operazioak eta sexu aukeraketa.

A b l a z i o a
A f r i k a n
arrunt erro-
tutako ohi-

tura dela esan zuen, eta toki guztietan ez dutela modu berean egiten: batzuetan ebaketa handiak egiten dizkiete neska koskorrei —«sarraskiak»— eta bestetan ohitura baten seinale diren ebaketa sinbolikoak.

Legislazio zorrotz batek ez duela ohi-tura hori desagertaraziko esan zuen Abelek. Afrikan bertako andre-gizonen bidez zuzendutako «heziketa eta pertsuasioa» jo zituen ablazioa desagertarazteko bide egokitzat. European, berriz, ebaketa hori

egin nahi duten etorkinekin justiziak «malgua» izan behar duela esan zuen —«2.000 urte dituen tradizioa da beraientzat»—, bestela ezkutuan eta modu kaskarrean egingo baitute ebaketa hori.

Sexu aldaketa egiteko Espainian dagoen legislazioa, berriz, kritikatu egin zuen. «Erabaki horrekiko oniritzia mediku bakar baten esku uztea gehiegi da», esan zuen. Hala, sexu aldaketa egiteko eskatzen duten pertsonen ondoan, erabaki hori hartzeko orduan, aditu gehi-

gok egon behar dutela esan zuen.

Sexu aukeraketari buruz, berriz, iritzi baikorra eman zuen Francesc Abelek. «Lagunduriko ugalketa onartzen badugu, zergatik ez dugu onartuko sexu aukeraketa?», galdera egin zuen. Espainian haurraren osasuna jokoan dagoenean baino ez da onartzen egun aukera hori, eta Francesc Abelek ez du hori egokitzen. «Aukera hori onartzea litzateke zuzenena, eta gero kasuz kasu aztertzea», adierazi zuen.

Ikastaro berriak

Atzo sexu askatasunari buruzko ikastaro honekin batera *Hezkuntza teknologian aurrerapenak* eta *Ariketa fisikoa eta zahartzea* ikastaroak aurkeztu ziren. Udako ikastaroen zuzendari Ricardo Etxeparek ikastaroon «ekuatorea» dela gogoratu zuen.

«zigorren zorrotasuna baino inportanteagoa da horien eraginkortasuna». Irtenbide penalak, gainera, «berandu» iristen direla esan zuen, ordurako dagoe-

neko biktimak jasandako oinazea ezin baita ahanzi eta

desagertarazi. «Hala ere, behin bide penalean sartuta, errespetu, bizkortasun eta eraginkortasun osoz sartu behar du», azaldu zuen, gainerakoan biktimari oso mingarria izan zen egoera bat berriro gogora ekartzea baino ez baitu lortuko, eta akaso, gainera, haren mesedetan ezertxo ere ez lortzeko.

Hala ere, legeei zirrikitu

gutxi utzi behar zaizkiela defendatu zuen atzo Gimenez-Salinas andreak: «Legeek argiak izan behar dute». Lege horren aplikazioa sarri askotan korapilatsua dela onartu zuen, ordea. «Delitu horietako asko familia barruan gertatzen dira», azaldu zuen, «eta afektuaren mundua oso gutxitan da guttiz zuria edo guztiz beltza».

Aparkaleku publikoetako kotxeak parkinen erantzukizun dira

■ *Ardura ukatzen duten kartelak kentzeko eskatu du Jaurilaritzak*

Erredakzioa / Donostia

APARKALEKU publikoetan gordetzen diren kotxeek lapurreta edo kalterik jasanez gero, aparkalekuen erantzukizuna dela gogorarazi zuen atzo Eusko Jaurilaritzak. Horregatik, kartel edo txartelen bidez ardura horri uko egiten zioten zenbait aparkalekuri idazkia kendu edo aldatzeko eskatu die.

Bizkaia, Araba zein Gipuzkoako 38 aparkaleku aztertu zituen Jaurilaritzako Kontsumo Zuzendaritzak eta horietako 24tan irregulartasunak ikusi dira. Bizkaian 15 aparkaleku ikuskatu zituen eta lautan erantzukizunik ez dutela zioten kartelak ikusi zituen. Barakaldoko batean ez zuen kartelik aurkitu, baina klausula hori txarteletan agertzen da. Arabako hamar aparkalekutan kartelik egon ez arren, «deposito kontratu» izaera ukatzen zuten txarteletan. Gipuzkoan hamahiru aparkaleku aztertu zituzten. Horietatik lauk kartelak zituzten eta txartelek ardura ukatzen zuten guztietan.

«Gehiegikeria»

Erantzukizuna beren gain ez hartzea «gehiegikeria» izan daiteke, Kontsumo Zuzendaritzaren arabera. Jendea ere horretaz ohartarazi zuen: «Kontsumitzaileak jakin behar du nahiz eta kartel edo txarteletan klausula hori agertu, aparkaleku publiko batean kotxea gorde eta norbaitek kalte edo lapurreta egiten badio, erantzukizun osoa enpresarena dela». Arazorik izanez gero, Jaurilaritzako Industria, Merkataritza eta Turismo sailetan aurkez daitezke erreklamazioak.

Hainbat enpresak jakinarazi du txartelen idatzia aldatu egingo duela. Donostiako lau aparkaleku, adibidez, kartelak kendu dituzte eta txartelak aldatzeko asmoa dute. Gasteizko hamar aparkalekutan ere kendu dituzte kartelak. Bilboko lau aparkalekuri ere kentzeko eskatuko zaie.

Lau tona haxix zeramatzan ontzi bat aurkitu eta zazpi lagun atxilotu dituzte Ondarroan

Ertzainek narkotrafikoan ziharduen sare bat desegin dute operazio horren bidez

Erredakzioa / Bilbo

Drogaren aurkako operazio erraldoi bat bukatu du Ertzaintzak asteburu honetan, Ondarroan. Bizkaiko herri horretan, zazpi pertsona atxilotu eta arrantzontzi batean lau tona haxix aurkitu zituen. Droga Marokotik zetorren, eta Europako iparraldean saltzeko prest zegoen. Trafikatzaileek kontserba enpresa baten bitartez zuritzen zuten drogarekin lortutako dirua.

ERTZAINZAK Deustuko komisarian erakutsi zuen atzo Ondarroako portuan aurkituriko haxix kargamentua. Honekin batera, ordenadore bat, dokumentazio ugari eta zazpi telefono ere bahitu dituztela azaldu zuten, drogaren aurkako operazio handi hau hizpide.

Lau hilabete eman ditu Ertzaintzak haxix trafikante hauen lan egiteko era aztertzen. Azkenengo emaitza igandean lortu zen Ondarroan, arrantzuntzi batetan lau tona haxix aurkitu zituztenean. Kasu honen inguruko ikertzaileen arabera haxixa Marokotik Europako zeinbat herrialdeetara garraiatzeko bide bat aurkitu zuten. Ondorioz, Ertzaintzak bi

XOUSE SIMAL

Igandean aurkitutako haxixa erakutsi zuten atzo ertzainek.

gizon atxilotu ditu plangintza honen guztiaren buru direlakoan, J.I.Y.L eta G.B.U mutrikuarrak.

Enpresa bat dirua zuritzeko

Herrizaingo sailaren arabera atxilotuak kontserba enpresa baten kide ziren, eta honen izenean zegoen arakatutako arrantzuntzia. Enpresa honen bitartez, drogari esker lortutako dirua zuritzeko prozesua errazten zuten,

inork susmorik izan ez zezan.

Ertzaintzak talde honen lan egiteko era aztertu du azken asteotan. Badirudi talde buruak kontaktuan zedela Marokoko haxix trafikantzaileekin. Horrela, arrantzuntziak Afrikara bidai bat egiten zuen igorpen bat zegoen bakoitzean. Ertzaintza, bidalpen bat egitera zihoazela detektatu ondoren, itsasuntziaren zai egon zen igandean Ondarroako portuan.

Jarraian poliziek arrantzuntzia arakatu zuten eta

haren sotoetan lau tona haxix aurkitu zituzten. Une horretan untzian zeuden lau pertsonak atxilotu zituen Ertzaintzak, ontziko eskifaia osoa hain juxtu. Era berean, egunean zehar hainbat dokumentazio aurkitu zen Mutrikuko zenbait etxetan. Poliziak informazio guzti honen azter-

Garbiguneek 28 tona zabor baino gehiago jaso dute batez beste egunero Bizkaian

■ Datozen hilabeteetan beste bi sortzeko asmoa dutela dio Solabarrietak

I. Olabarri / Bilbo

BIZKAIKO Foru Aldundiaren menpe dauden zortzi garbiguneetan —hiri hondakin solidoen biltegiak— urteko lehen sei hilabeteetan 3.865 tona hondakin bildu dituzte, Maria Esther Solabarrieta Bizkaiko Ingurugiro diputatuak atzo jakinarazi zuenez. Datu horrek esan nahi du iaz Bizkaiko Foru Aldundiaren esku dauden garbiguneetan bildu zen zaborraren %84 bildu dutela dagoeneko. Egunean batez beste 28 tona zabor baino gehiago hartzen dituzte, beraz, garbiguneetan Maria Esther Solabarrietak jakinarazi zuenez.

Orain arte 13 garbigune egin dituzte Bizkaian, eta datozen hilabeteetan beste bi sortzeko asmotan dabil-tza Bizkaiko Foru Aldundiko agintariak, bata Sopelan eta bestea Zornotzan. Asmoa eskualde bakoitzean gutxienez bat izatea dela azpimarratu zuten.

Ehunka amuarrain hilik azaldu dira Larraunen, Lekunberri eta Mugiro tartean

■ Gurelurrek dio inguruko enpresa batzuen isurketek eragin dutela kaltea

Erredakzioa/Iruñea

EHUNKA amuarrain, barbo eta lolina azaldu dira hilik Larraun ibaian, Lekunberri eta Mugiro bitarteko zatian, Gurelur talde ekologistak atzo salatu zuenez. Hain zuzen, Lekunberriko araztegitik hasi eta Inzaoko zubitik behera 500 metrora bitarte dagoen zatian azaldu dira hilik arrainak.

Gurelur taldeak atzo prentsa ohar baten bidez azaldu zuenez, amuarrainak izan ziren kaltetuenak, aipatu zati honetan populazio guztia hil baitzen. Gurelurrek igande goizean 600 amuarrain inguru jaso zituen zati horretan,

gehienak txikiak, alebinak. Beste arrain mota kaltetuak izan ziren barboa, lolina eta mazkarra. Gurelurrek esan zuenez, soilik loin zenbait atera ziren bizirik, ibaiaren sakoneran zeuden putzuetan babestu zirelako.

Hondar organikoen kutsadura

Taldearen aburuz, gertaera uraren oxigeno guztia akitu zuten hondar organikoekin kutsadurak sortu zuen, eta Lekunberriko bi enpresa agroalimentariak eta bertako araztaileak duen kapazitate txikiari leporatu zion ardura. Gurelurreko teknikariak

ibaira iritsi zirenean ohartu ziren oso ur emari txikia zekarrela, eta hondakin-uren usain fuertea aditu zitekeela.

Taldeko kideek goiz osoa eman zuten ibaietatik arrain hilak kentzen, eta Guardia Zibilaren ingurugiro zerbitzuari -SEPRONARI- salatu zioten kalte ekologista berria. Halaber, deia egin zioten administrazioari, «bereziki Ingurugiro departamentuari», gogor egin dezan lana kalte hauek ekiditeko: «gure uren kalitatea eta bertan bizi diren animaliak hiltzen ari direlako». Gogoratuko denez, uztailaren hasieran gertatu zen mota honetako azken hondamendia.

Kate Camino

• RENOKO ZAZPIAK BAT BASQUE CLUB-EKO LEHENDAKARIA •

■ ■ ■ Duela 35 urte Bufaloko Wyoming-en sortutako euskaldun berri hau Renoko Zazpiak Bat Basque Club-eko lehendakaria da aurtengo urtariletik. ■ ■ ■ Kargua hartu bezain pronto, Renoko lehen Aste Nagusiaren prestaketa ardurei ekin zien Club-eko kideekin batera. ■ ■ ■ Renoko Unibertsitateko Basque Studies Program edo Euskal Mintegian lan egiten duen emakumea baikor agertzen da Astearen arrakastaz.

«Aste Nagusiarekin beste urrats bat egin dugu euskal jaietan»

■ Nola sortu zen Renoko Aste Nagusia egiteko asmoa?

NABOk urtero hiri batean antolatzen duen euskal jaialdi nagusia aurten Renori zegokion, beti bezala asteburu bateko jaia zen. Pixkanaka, jaialdirako ekitaldi ezberdinak egitea bururatu zitzaizgun: bertso afaria, Euskal Emakumeari buruzko Ikerketa Elkartaren saioa, *Euskaldunak Amerikan* erakusketa... Ohartu gabe, festibala handitzen joan zen eta, azkenean, aste osorako ekitaldi eta emanaldiak genituen.

■ Aurten Renon estreinako *The Western Basque Festival* egin zela 40 urte betetzen dira. Aste Nagusiak euskal jaialdien birplanteatzea ekarriko du edo saio bakarra izango da?

Bai, aurten 40 urte betetzen dira lehenengo *Basque Festival*-a hemen egin zeneetik, eta horrek, nolabait, animatu egin gaitu jaialdia hiru egunera mugatu beharrean aste osora zabaltzeko. Dena dela, horrek ez du esan nahi aurrerantzean beti horrela izango denik, ikusiko dugu, gauzak guk espero bezain ondo ateratzen badira, agian aintzat hartzekoa izango da. Baina denborak esango du. Dena dela, ez da dudarik, Euskal Astea beste urrats bat dela euskal jaialdietan eta alde horretatik harro gaude.

MIKEL MARTINEZ

■ Egitarau oparoa eta 10.000 lagun inguru biltzeko esperantza, ez dira datu makalak.

Bai, hala da, nahiko egitarau jantzia prestatzea lortu dugu. Bestetik, euskal amerikarren artean nahiko erantzun ona egon da, apurka-apurka jendea animatzen joan da eta oso kontent daude. *Weekend*-ean 10.000 lagun inguru batzea espero dugu. Aurreko egunetan izaten da jendea, baino gutxiago. Egun garrantzitsuenak larunbata eta igandea izango dira. Gehienak Kalifornia

aldetik etorriko dira, baita Idahotik ere. Adibidez, euskal amerikarren hamar dantza talde arituko dira egun hauean: bi Renokoak, beste hiru Nevadakoak eta gainontzekoak Utah, Wyoming eta San Franciscokoak.

■ Euskal Herritik ere jende ugari etorri da edo etortzeaz dago.

Bai, etorri diren agintariez gain, 500-600en bat lagun espero ditugu; hala nola, bertsolariak, Donostiako Ereski taldea edota Iparraldeko Kuxkuxu Txarangako partaideak jada hemen dira.

■ Nolatan Bufaloko Wyomingeko emakume bat Renoko Zazpiak Bat Basque Club-eko lehendakari?

Bi urte daramatzat hemen Renon, Unibertsitateko Euskal Mintegian lanean. Apurka-apurka Club-ean lanean hasi nintzen eta urte hasieran urtarilean lehendakaria hautatzeko bozketa egin zutenean aukeratu egin ninduten. Erronkari gustura heldu diot eta guztion artean Club-a indarberritzea espero dut.

■ Gurasoak euskaldunak dituzun arren, etxean

Dantza taldeak

«Euskal amerikarren hamar dantza talde arituko dira egunotan: bi Renokoak, hiru Nevadakoak eta gainerakoak Utah, Wyoming eta San Franciscokoak»

ingelesez mintzo zineten.

Bai, gurasoak biak euskaldunak ditut, aita Arnegin jaiotakoa eta ama Wyoming-en sortutakoa baina aitona-amonak ere Arnegikoak ziren. Aita etxeko premua zen arren, etxean hamalau seme-alaba ziren eta etxean tokirik ez zegoela eta, 1928an Wyoming-en bizi zen osaba batengana etorri zen ardiekin lan egitera. Hemen nire ama ezagutu eta ezkondu egin ziren, eta zazpi seme-alaba izan zituzten. Biak euskaldunak baziren ere, etxean ingelesez hitz egin da. Dena dela, amak aitari beti egiten zion euskaraz eta hark beti ingelesez errepontan, nahiz eta bere lagunekin igandero musean euskaraz egiten zuen. Joera hori oso ohikoa da lehenengo belaunaldiko euskal amerikarren artean, horregatik gure belaunaldiko gutxi gara euskara dakigunak.

■ Noiz euskaldundu zinen?

1981. urtean lehenbizikoz Euskadira joan nintzen gurasoekin, eta han ez nuen fitsik ulertzen. Horregatik, euskara ikastea erabaki nuen, lehenengo Renon hasi nintzen eta 1993an urte osoa igaro nuen ahizparekin Donostian euskara ikasten. Gerora, Bizkaian bi urte eman nituen ikastolan ingeleza irakasten.

■ Zure lau urteko alabari Estiri euskaraz egiten diozu.

Bai, niri gertatu zitzaidana berari ez gertatzea nahi dut, eta horregatik bi hizkuntzak ikasi ditu inolako arazorik gabe, primeran moldatzen da euskaraz zein gaztelaniaz.

Gorane Agirre
RENO

Renoko Euskal Astea

White: «Euskal amerikarren bigarren belaunaldian euskarari nekez eutsi zaio»

Euskal literaturan emakumeek izan duten garrantziari buruz egin du tesia

Gorane Agirre / Reno
Berriemaile berezia

Linda White Renoko Unibertsitateko Euskara irakasle buruak oso kezka-garritzat jo du euskarak euskal amerikarren artean duen egoera. Hainbat eragile direla medio euskal amerikarren bigarren belaunaldian euskarak nekez iraun duela eta galtzeaz dagoela ohartarazi du.

RENOKO Unibertsitateko Euskara irakasle buru Linda White oso kezkatuta dago euskarak oro har euskal amerikar belaunaldi berrietan duen egoeratik. Haren hitzetan, «bigarren belaunaldian euskal amerikarrek oso azkar galtzen dute hizkuntza; hemen, EEBBetan, oso zaila da euskarari eustea, erabilpena oso urria eta mugatua baita».

Erabiltzeko zailtasunez gain, euskal amerikarrek oro har euskarari eman eta ematen dioten garrantzia ere aipatu zuen Whitek hizkuntzaren galera hori argudiatzeko. «Euskaldun gehienak mende hasieran etorri ziren EEBBetara, eta sasoi hartan egoera oso latza eta gogorra zen. Horregatik, haienztat oso garrantzitsua zen lehenbailehen ingelesa ikasi eta amerikar bihurtzea. Gainera, askorentzat euskal nortasuna dantzatik edo bestelako jardueratik dator, eta ez horrenbeste euskaraz jakin eta hitz egitetik».

Linda White, herenegun Renon ateratako argazki batean.

MIKEL MARTINEZ

«EEBBetara etorri ziren lehen euskaldunen artean jokabide hori oso sustraitua egon da, eta, horregatik, gehienek ez diote horrenbeste garrantzi eman euren seme-alabek euskara ikasteari. Dena dela, estatuen artean bereizi beharra dago: Utah estatuan, esaterako, Nevada baino askoz ere euskara gehiago egiten da».

Doktoretza tesian euskal literaturan emakumeek izan duten eta egun duten tokia aztertut du Linda Whitek. Euskara eta euskal literatura ezin hobeto ezagutzeaz gain, Gorka Aulestiarekin *Basque*

English/ English-Basque hiztegia ere plazaratu du. Eta ez litzateke harritzekoa, Kalifornian jaioa izan eta haren arbasoak ingeles eta irlandar peto-petoak izan ez balira.

Bere burua amerikar euskalduntzat du euskalgintzan 20 urte daramatzen kaliforniar alai horrek. Duela 30 urte Renoko Unibertsitateko Gaztelaniako Filologia ikastetara etorri zenean, Eloy Placer irakasle euskalduna ezagutu zuen eta, haren bidez, euskararen berri izan zuen. Hizkuntza bitxi honek txunditu egin zuen eta euskara ikasteari ekin zion.

Renoko Unibertsitateko Euskal Mintegian buru-belarri sartu eta euskal literaturan murgildu zen. Mundu horretan emakumeak eman zaion garrantzi eskasaz harrituta, emakume idazle euskaldunak bilatzeari ekin zion 1993an. Guztira, 120 emakume aurkitu ditu XX. mendean literatura euskaraz jorratu dutenak. «Oro har, oso zaila zen emakume horien lanak aurkitzea liburu dendetan. Ondorioz, kritikariek oso gutxi idazten zuten haietaz eta inor gutxi daki emakume horien sormen lanaz edo biografiaz».

Euskal Aste Nagusiaren kartela nonahi Renon

Aste Nagusia iragartzen duen kartela hiriko txoko eta bazter ugarian aurki daiteke: «Izan direlako gara, garelako izango dira». Urrunetik ikusita ere, ez dago zalantzarik kartelak *basque* den zer-bait iragartzen duela, amerikar euskaldunek oso ondo zaintzen baitute euskal estetika, batez ere lauburu eta dantzarien irudiez baliaturik.

Euskal Emakumearen Eguna bihar

Euskal Emakumearen eguna ospatuko dute bihar, Flamingo Hilton Casino hotelean, Euskal Emakumeak buruzko Ikerketa Elkartearen eskutik. Goizeko saioan, euskal familiaren ezaugarriak aztertuko dituzte Marcelino Ugalde Euskal Liburutegiko liburuazainak eta Jill Dyches Family History Genealogy Center-eko partaideak. Arratsaldeko saioan, EEBBetako ostatu nagusi lanetan emakumeek izan duten garrantziaz mintzatuko da Jeronima Echevarria.

Artzainen txabolak zaharberritzeko auzolana igandean

Azken hamabi urteetan edo, Joxe Mallea-Olaetxe euskal artzainek Mendebaldeko basoetan utzitako lekukotasunak ari da aztertzen. Urte hauetan EEBBetako Gobernu Federaleko zenbait arkeologo eta historialarirekin topo egin du, baita adiskidetu ere. Lantegi hori dela medio, orain urte batzuk ardi esparru bat —Whiskey Creek— *National Register of Historic Places* zerrendan sartzea lortu zuten. Duela bi urte egin zuten txabolak konpontzeko lehen auzolana, eta igande honetan egingo dute bigarrena.

ekin jokoari

Txin-txin, diruaren hotsa

Gorane Agirre

TENTAZIOAN murgilduta nago. Belarrietan txanpon makinaren zarata, begietan makinatxoaren argi koloretsuak eta esku artean txanponak eramateko poteak daramatzaten hiritar edo automatik. Fitzgerald Hotel Casinoko 15. solairuko gelatik atera eta sartzeko orain arte arrotza nuen

mundu horretatik igaro behar dut egunean ez dakit zenbat alditan. Baita murgildu ere. Baina ez pentsa poltsikotan ditudan dolar apurrak arriskuan jartzeko izan denik: gelan ordenagailu portatilerako telefono sarrerarik ez —segurtasun kontuak omen—, Mikelen argazkiak

eta nire kronikatxo hauek bidali ahal izateko pasatzen bainaiz.

Imajina: gauerdia Renon —Euskal Herrian goizeko 09:00ak—, bi *journalist* jokalarik automatik beteta dagoen kasino baten erdian, hoteleko *reception*-ean portatila esku, telefono klabija baten eske. Laguntzeko prest agertu zitzaigun Mike Milano kasinoko arduraduna, bere mahai gaineko telefono aparailua sarreratik kendu eta mahaia eskaini zigun. Konturatu gabe, gure burua kasino

erdian aurkitzen dugu portatila testuak eta argazkiak bidali ahal izateko saioak egin. Gure zereginetan lagundu ezinean Milanok kasinoa erakutsi zigun azalpen guztiak emanez. Testuak bidali ez, baina *black-jak*, erruleta eta abarrez ikastaro trinkoa egin genuen.

Edozein unetan jokatzeko moduan gaude. Izan ere, eskaintza zabaldu egin zaigu, atzo hasi zen Aste Nagusia ere Flamingo Hilton Casinon delako. Tentazioan murgilduta.

«Baztandarren Biltzarrarik onena»

Igandean egin zen ekitaldian, lehendabiziko aldiz, bailarako herri guztiek parte hartu zuten

Erredakzioa/Iruñea

Aspaldiko partez Baztango herri guztietako orgak izan ziren Baztandarren Biltzarrean, joan den igandean Elizondon egin zen bailara honetako jai nagusian. Hamazazpi orga atera ziren eguerdian kalera, eta herrietako jauregi zaharrak, inguru naturalak, frontoiak edo ohiturak kaleratu ziren bizilagunek eginiko lanari esker.

EZTA zaharrenek ere ez zuten gogoratzen hainbeste orgekin egin segiziorik. 1963an lehen aldia Baztandarren Biltzarra egin zenetik, beti izan dira ausentziak, herri batek edo bestek huts egin dute orga apaintzeko nahiko jenderik edo gogorik ez zegoelako, baina igandekoan inor ez zen falta. 16 urtez karroxarik atera gabe zegoen Azpilikuetak ere aurkeztu zuen: zikiro-jatea nola prestatu erakutsi zuena.

Horregatik, egun handien kutsua izan zuen igandekoak. Harrigarria bada ere, siri-miriak lagundu zuen, «jendeak ez baitu hartu hondartzarako bidea», eta goizean goizetik giro aparta izan zen kaleetan. «Orain arteko Baztandarren Biltzarrarik onena izan da» zioen atzo Jesus Bailon antolatzailetakoak. Karrozak eguerdian atera ziren kalera, eta segizioa ordubi t'erdia arte luzatu zen. Bazkarian 1.600 lagun inguru izan ziren, eta menu, baztandarra inondik ere:

piperrada, patata-tortilla, oilaskoa patatekin, euskal pastela, eta kopak.

Bertsolari, txapalartari eta kantariekin batera iritsi zen arratsaldea, eta ekaitza sekulakoa, hortik aurrera prestatuta zegoen gehiena zapuztu zuena. Hala ere, atzo antolatzaileak pozik zeuden, nola-bait jaia berpiztu egin delako azken hiru urte hauetan, belaunaldi aldaketa guztietan gertatzen diren jende arazoak behin konponduta. Kexu bakarra, Argentinako Rosarioko dantzarien parte hartzeari buruz Nafarroako Gobernuak jarritako inposizioa. Jaiak 6,5 milioi pezeta-ko aurrekontua izan zuen.

JAGOBA MANTEROLA / GARA

Arrakasta osoz ospatu zen igandean aurtengo Baztandarren Biltzarra.

Karrozak, irudimenaren lekukoak

IRUDIMENAREN lekuko izaten ohi diren orgek erakutsi zuten, erakutsi ere, Baztanen ze kezka darabilzkiten herri-tarrek. Egia esanda, denetarik izan zen. Almdandozek aspaldiko ezkontza erakutsi zuen, eta Berroetak Lanzko lau anaia ebasle eta hiltzaileen istorioa. Anizek garizuma garaiko mixiuak izeneko elizkizunen inguru-

ruko orga prestatu zuen, eta Zigak ehi-zak poliziekin edota ekologistekin sortzen dituen arazoen inguruakoa. Oronozek aspaldian bota zuten Enpenea etxea erakutsi zuen, eta Arraiozek Jauregizarra, bertako eraikin ederrena. Iuritak Apoteko iturriari buruz apaindu zuen karroza, eta Gartzainek erreibindikatu zuen trinkete baten

beharra. Lekarozek, bere aldetik, San Martzial ermitari buruz egin zuen orga, eta Elbetek Bagordi eta Amezti tarte-ko ur-jauzia erakutsi zuen.

Arizkunek, bestalde, Arizkungo sagardantza berreskuratua plazaratu zuen, eta Erratzuk bi aurkeztu zituen: Iruñea eta Baionaren arteko autobideari buruzkoa bat, eta Xo-

roxingo ur-jauziari buruzkoa bestea.

Azpilikuetak zikiro-jatea nola prestatu irudikatu zuten, eta Amaiurrek bizkar festa. Elizondok Putzu Beltzaren inguruan apaindu zuten berea eta Amnistia-aren Aldeko Batzordeek inguruko errefuxiatuak gogorarazi zituzten.

Arraiozkoak eta Elizondokoak irabazi zuten.

Itsasuko 'Argi' zakurrak irabazi zuen Iparraldeko artzai zakur xapelgoa

■ Felix Saint Pierre-en zakurra izan zen frogak bururatu zituen bakarra

Koldo Alduntzin / Baigorri

ARGI izeneko zakurraren laguntzaz, Felix Saint Pierre artzain itsasuarrak irabazi zuen igandean Baigorri, Iparraldeko artzai zakur xapelgoaren 24. edizioa. Ikuskizunak 800 pertsonatik goiti bildu zituen rugbi zelaian.

Goizeko sailkapen fasearen ondoren, zortzi bikotek lortu zuten arratsaldeko saiorako txartela. Bankako Jean Michel Bidart eta Dik, Iholdiko Michele Axeritogarai eta Txika

zein Mehaineko Jean Abadie eta Batz zakurrak zuzeneko sailkapena lortu zuten iazko txapelketaren lehen hiruak izan baitziren. Aldiz, Mehaineko Henri Lakabe eta Jep, Itsasuko Felix Saint Pierre eta Argi, Bidarraiko Dominique Parachu eta Pepita, Esterenzubiko Michel Sukia eta Pintto zein Itsasuko Juan Miura eta Argi goizeko saio-aren ondoren sailkatu ziren.

Finalera heltzeko bi frogak izan zituzten. Batetik zakurrak ardiak bildu eta jabearengana hurbildu behar izan

zituzten. Bestetik, hesi batean irekitako tarte batetik pasarazi behar izan zituzten ardiak.

Finalera, Saint Pierre eta Argi, Axeritogarai eta Txika, Bidart eta Dik eta Parachu eta Pepita pasa ziren. Denendako eginbeharra, zortzi minututan ardiak itxidura borobil batean sartzea izan zen, baina Felix Saint Pierren Argi zakurrak soilik erdietsi zuen, bi minuta eta 58 segundatan.

Bigarren tokian, Jean Michel Bidart eta Dik, eta

K. ALDUNTZIN

Felix Saint Pierre artzaina eta 'Argi' bere zakurra.

hirugarren Michele Axeritogarai emakumezko artzain bakarra eta Txika izan ziren. Azken honek ardi zenbait itxiduran sartzea erdietsi zuen, baina hala ere berriz

atera zitzaizkion. Lehen biek, Oñatin (Gipuzkoa) jokatzeko den Nazioarteko Artzain Zakur Lehiaketarako sailkapena lortu zuten gisa berean.

Alkohola Kontsumo zentzuzkoa bultzatzeko kanpaina

Gazte, ez izan hain Dolly!

Alkoholaren kontsumo zentzuzkoa bultzatzeko kanpaina eratu dute. Ardi famatuaz baliatu dira, klonatuen gisara ez jokatzeko gomendatzeko.

JOSEBA OLALDE

Sabin Intxaurre, kanpaina berria aurkezten, atzo, Dolly ardiaren irudiaren ondoan.

Zergatik edaten dute horrenbeste gazteek? Jaurilaritzaren azterketa baten arabera, 15 urtetik 25era bitarteko artean laurteko hiruk edaten dute eurekin erlaziozaten den jendeak ere edan egiten duelako. Asteburuetako eta koadrilako ohitura delako. Taldeko ekintza, beraz.

Datu argigarriok eskutan, kanpaina bati ekitea deliberatu dute. Jaurilaritzak gazteen «jokabide gregario» horri aurre egin nahi dio, oso ondorio kaltegarriak baitakartza. Halaber, alkoholik hartzen ez dutenak oso gutxi direla ohartu dira (%12). Atzo, ekimenaren garrantziarekin bat egiteko, Sabin Intxaurre kontseilariak ez zuen lotsarik izan aurkezpenean ardi-panpina baten parean eta zorioneko Dolly ardiaren iruditza baten aurrean eserita agertzeko, nahiz eta, agian, txantxetarako gogo handirik ez zeukan Eako barne gorabeherak direla eta. EHNE Euskal Herriko Nekazarien Elkartearen ekitaldia izan zitekeen hura, baina ez zen hala.

Kanpainak mezu hau dakar: *Ez zaitez izan Dolly: zu zeu izan zaitez.* Gazteek euren gizarte harremanetan klonikoen modura ez jokatzeko eskatzen du. Kontxi

■■■ Hainbat ekintza antolatu dituzte gazteei erakusteko gauean «itzel» pasatzea daukatela «ohi baino gutxiago edanda»

Gabantxo Droga-menpekotasunen idazkariak esan zuenez, *Ez edan!* bezalako leloak berariaz saihestu dituzte, gurea bezalako kultura batean batere arrakastarik izango ez zuelakoan, eta, aldiz, kontsumoa gutxitzeko jomuga errealista hobetsi dute: «Ez da ekimen paternalista. Ez edateko deiak baztertu ditugu. Kanpainak nahi du, edatea erabakiz gero, kontsumo zentzuzkoa izan dadin». Alkohola drogatzat jotzen ez zen garaia gaudituz doa; «gazteak hartzen duen lehen droga mota da», esan zuen Gabantxok.

«Baina ez al da gogorra gazteak artalde bateko kideztat hartzea?», bota zuen kazetari batek, bonba bat bezalako galderan. «Ez. Eskatu nahi dugun bakarra da nork bere hautu propioak har ditzala,

taldean gaudela konturatzeke egiten duguna baztertua, hots, klonikoak izateari uzteko», erantzun zuen Gabantxok.

«Gaua irabazi nahian»

Kanpainaren arduradunek lurra zapaltzen dute. Badakite helburu handiak jartzea tokiz kanpo dagoela. Hala ere, hainbat ekintza antolatu dituzte gazteei erakusteko gauean «itzel» pasatzea daukatela «ohi baino gutxiago edanda». Gabantxoren esanetan, «gaua irabazi nahian» da biltza. *Borroka* hori EAEko hiru hiriburuetan eta Gernikan, Zarautzen eta Laudion izango da. Jaiak gauerdian partean egingo dira, eta alkoholik ezean, beste *amu* mota batzuk erabiliko dira: kamiseta bustien festa, ardi mekanikoa zezena balitz bezala, dantza-lekuak, *drag queen*-ak...

Kanpainak ohitura edo arrazoirik gabeko joera deuseztatzailea hautsi nahi du. Horretarako, «barregarri» utzi nahi du edatea, ardiaren beka egitearekin parekatuz. Baina hartuz gero, erne: *Zurrutean bazabiltzate, argi ibili!*

Luis Karlos Garcia
GASTEIZ

■ Eskoriatzako 16 etxebizitza sozialetan onartutakoen zerrenda argitaratu du Jaurilaritzako Etxebizitza Sailak

ESKORIATZAN etxe soziala lortzeko Etxebiden izena eman zutenek atzotik jakin dezakete sustapenean onartuak izan diren. Gipuzkoako Lurralde Ordezkaritzan jarri zuten atzo zerrenda (Donostiako Andia kalean). Etxebizitzak banatzeko lehiaketa publikoa, berriz, datorren uztailaren 28an egingo da, Eskoriatzako udaletxean, arratsaldeko 17:30etan. Etxebide zerbitzua hasia da deialdirako agiriak banatzen. Onartua izan eta finantzaketa premia dutenei hainbat laguntza emango die Etxebizitza Sailak.

■ Eserlekua duten flotagailuak erretiratzeko ari da Espainiako Kontsumo Institutu Nazionala

ESERLEKUA duten flotagailuak arriskutsutzat jotzen direnez, Espainiako Kontsumitzaileen Institutuak merkatutik erretiratzeari ekin dio. Nafarroako Irache Kontsumitzaileen Elkartek atzo adierazi zuenez, irauliz gero haurraren burua ur azpian geratuko litzateke, eta itotzeko arrisku handia izango luke. Gainera, flotagailuaren diseinuak berak ateratzeko zailtasun handiak ematen dituela esan zuen.

■ Emazte bat hil da auto istripuan Hazparnen

THERESE Bourriatek bizia galdu du auto istripu batean joan den igandean, arratsaldeko 18:00etan. Emazte hori zihoan autoa, Beskoitzeko autobiderantz zihoala, uzkaile zen Hazparneko Azketa izeneko auzoan, eta bost metroko altura batetik erori zen. Hazparneko eta Bastidako suhiltzaileek 60 urteko gidaria bizirik aurkitu zuten, baina haren ondoan zegoen emaztea kolpe hil zela ohartu ziren. M. Graciat auto-gidaria Baionako ospitalera eraman zuten, eta adierazi zuen autoaren kontrola galdu zuela bide lerrakorrerengatik.

■ Gizon gazte baten gorpua aurkitu dute Bidarten

BI ibiltarik Laurent Keryhuel 29 urteko gizonaren gorpua aurkitu dute igande goizean Bidarteko Erretegia hondartzan. Lehen datuen arabera, badirudi 40 metrotik behera erori zela, itsas-ezpondatik. Alabaina, zergatik eta nola erori zen argitzear dago oraindik, batez ere jakiteko suizidio, istripu edo erailketaren ondorioz zenet. Miarrizko jendarmariak inkesta ireki du, eta autopsia egin zuen atzo goizean, Baionan.

OTSOA

Hamar ontzi kutsaduraren aurka. Dozenaka lagun bildu ziren herenegun Zadorrako Ibaia XII. Jaitsieran. Hamar ontzitan jaitsi zuten ibaia, isurketak salatzen helburuarekin. Eguzki taldearen ustez, erakundeek enpresei kontrolak jartzea ezinbestekoa da isurketak geldiarazteko.

TOTAL FINAK UZTAILAREN 5-EAN EGIN ZUEN ELF EROSTEKO EZUSTEKO PROPOSAMENA

Elf-Aquitaineak kontraerasoa jo du Total Fina erosteko eskaintzarekin

■ Total Finak Elf eskuratzeko eskaintzari Elfek Total Fina erosteko eskaintzaz erantzun dio

■ Total Finako bost akzioko Elfeko hiru eta 190 euro eskaini ditu Jaffre presidenteak

■ Biek bat eginik, petrolio industriako munduko laugarren taldea osatuko lukete

Erredakzioa / Baiona

ORAIN dela hamabost egun Total Finak Elf-Aquitaine erosteko egindako eskaintzari, Total Fina erosteko eskaintzarekin erantzun dio Elfek. Frantziako bi talde horiek bat eginez, petrolio industriako munduko laugarren taldea osatuko lukete, 150.000 lanposturekin.

Total Finak guztia talde beraren kudeaketapean egotea proposatu zuen, eta Elfek bi enpresatan zatitzea proposatu du. Batetik petrolio adarra legoke —munduko laugarren talde garrantzitsuena litzateke—, eta bestetik kimika adarra —munduko bosgarrena—.

Gisa berean, Sunthelabo farmazia enpresaren garapena aurreikusten du Philippe Jaffre presidentearen proiektuak, taldeko farmazia industriaren garapena munduko lehen harrar postuetan kokatzeko. Sunthelaboren %20 Elferena da. Elfek erabat liberalizatzen ari den petrolio, gas eta elektrizitate merkatuari begiratzen diola azaldu zuen atzo Jaffrek. «Total Finak, egindako eskaintzarekin, Elf gutxietsi zuen. Gurea ez da eraso bat, bertzelako ikuspegi batekin egindako proposamen bat baizik», azaldu zuen Elfeko buruak atzoko aurkezpenean.

Uztailaren 5eko proposa-

JACQUES BRINON / AP

Elf-Aquitaine buru Philippe Jaffre, atzo, Total Finari egindako Erosteko Eskaintza Publikoa azaltzen.

menean, Total Finak bere akzioetarik lau eskaintzen zituen Elfeko hiruren truke, Elf balioa 42.000 milioi eurotan finkaturik. Elfek, aldiz, Total Finako bost akzioen truke Elfeko hiru akzio eta 190 euro eskaini ditu, (1.250 libera, 32.000 pezeta), Total Finaren balioa 50.300 milioi eurotan finkaturik. Elfek arabera, Total Finako akziodunek %10 irabaziko lukete truke horretan.

Total Finaren ezetza

Total Finak berehala baztertu zuen atzo Elfek egindako eskaintza, eta bere lehen ideiarekin aitzina segitzeko xedea duela berretsi zuen. «Fusioaren ideia erabat baztertu ondoren, Elfeko presidentek bat-batean batasunerako interesa agertu du. Gure industri proiektuaren kalitateaz erabat segur gara, eta oso ongi onartua izan da industri

sektorean, baita finantza sektorean ere», adierazi zuen Total Fina taldeko buru Thierry Desmarestek.

Adituen arabera, luzera jo du, bereziki talde bateko zein bertzeko akziodunen gehiengoa (%60) bera delako. Elfek erabakia zuzendaritzako batzarrean aho batez onartu ondoren, irailean aurkeztuko die akziodunei, baina baliteke abuztu hastapenetik hasiera salerosketak.

4.000 edo 6.000 kanporatze

■ TOTAL FINAK egindako proposamenak 4.000 lanposturen deusezteia iragaritzen zuen; Elfek, bi mila gehiago. Batean zein bertzean, desagertarazteko lanpostuetarik 2.000 baino gehiago Frantziako Estatukoak litzateke, eta horietarik lehen lerroan Paue eskualdeko mila langile inguru daude.

Philippe Jaffre Elf-Aquitaine buruaren arabera, kanporaketak ez dira «behartuak» izanen, eta den-

boran mailakatuak izanen dira. Total Finaren arabera, aldiz, ez da kanporatzerik izanen, hiru urteko epean desagertuko liratekeen lanpostuak baizik. Dena dela, lanpostuen deusezteia antolaketa arrazoien arabera litzateke, bi taldeek irabazi garbiak izan baitituzte iragan urtean. Elfek arabera, Totalek ez du ongi kontuan hartu bategiteak ekarriko litzuzkeen lanpostu berdin bikoizketa kopurua.

Munduko laugarrena

■ TOTAL FINAK eta Elfek bat egingen balute, petrolio industriako munduko laugarren taldea osatuko lukete. Egun Exxon Mobil, Shell eta Bp Amoco Arco dira lehen hiru taldeak.

Total Finak egindako lehen proposamena ustekabekoa izan zen, Elfek munduko harremanetan bizi duen une zaila baliatuz. Izan ere, Totalek Petrofina Belgikako taldea erostea lortu zuen iaz, Elfek egindako saioei aurrea hartu-

rik. Gisa berean, Elfek Europako iparraldean kide berriak atzemateko saioa egin zuen, bereziki Saga eskuratzeko, Norvegiako talde garrantzitsuena. Baina horretan ere huts eginik, Elf ahuldurik agertu zen. Hala ere, Angola aldean ireki dituzten produkzio zentro berriei, Elfek pauso bat aitzina egin du, itsas sakonetik petrolio ateratzeko teknikarik aurreratuenak erdietsi baitituzte.

Iberdrolak Brasilgo Coelba erosteko eskaintza egin du

■ Argindar konpainiak 31.000 milioi pezeta eskaini ditu akzioen %30en truke

Erredakzioa / Bilbo

IBERDROLA argindar konpainiak Brasilgo Coelba (Companhia de Electricidade de Bahia) enpresaren kapitalaren %30,01 erosteko eskaintza aurkeztu du, Previ pentsio fondoarekin eta Banco do Brasil entitatearekin batera.

Bilboko konpainiak 61,5 erreal eskainiko ditu Coelbako mila akzioko. Guztira 31.000 milioi pezeta kostako zaizkie Iberdrola eta bere bazkideei erosketa.

Iberdrolak, Previk eta Banco do Brasilek Coelbaren %65 erosi zuten 1997an. Ordudunik, Iberdrola Brasilgo konpainiaren %30,6ren jabe eta kudeatzailea da.

Coelbak 2,5 milioi bezero ditu Bahia estatuan, eta iaz 126.000 milioi pezeta fakturatu zituen.

Iberdrolak, enpresa horrez gain, Cosern, CEG eta Riogas izeneko enpresetan partaidetza dauka Brasilen.

Beyena ixtea eragozteko eskatu die CCOO Jaurlaritzari eta alderdiei

Erredakzioa / Bilbo

BEYENA esne lantegia ixtea eragozteko eskatu die CCOO sindikatuak Eusko Jaurlaritzari eta alderdi politikoei.

Sindikatuaren iritziz, Iparlat taldeak Bilboko lantegia ixteko hartutako erabakia «politikoa» da. Erabaki horrek «taldearen plan estrategikoaren porrota eta zuzendaritzaren kudeaketa txarra» erakusten dituela adierazi du CCOO sindikatuko ordezkariak.

Beyena lantegia itxita, Iparlatek ehun bat langile langabeziara bidaliko dituela gogoratu du sindikatuak.

Horregatik, «Gobernuak eta alderdiek gaitzetsi egin behar dute lantegi hori ixtea, eta Iparlateko zuzendaritza okerra bideratzeko neurriak hartu behar dituzte».

Hainbat sektoreren garapenerako konbenioak sinatu ditu Jaurlaritzak

Industria, merkataritza eta turismoa sustatzeko 39 entitaterekin hitzartu dituzte

Erredakzioa / Bilbo

Eusko Jaurlaritzak EAEko 39 finantza entitaterekin hitzarmenak sinatu ditu industria, merkataritza eta turismo sektoreen sustapenerako. Laguntza horiek guztira 32.600 milioi pezetako inbertsioa eragingo dutela espero da.

IDOIA ZENARRUZABEITIA EAEko lehendakariorde eta Ogasun sailburuak eta Josu Jon Imaz Industria, Merkataritza eta Turismo sailburuak atzo aurkeztu zituzten Bilbon Jaurlaritzak EAEko 39 finantza entitaterekin lortutako hitzarmenak. Entitate multzo horren barne aurki daitezke banku, kutxa, kreditu kooperatibak, leasing entitateak eta elkar bermatzen duten elkarteak.

Konbenio hauen helburu nagusia Industria, Merkataritza eta Turismo sektoreei sustengua ematea da. Horrela, sinatu hitzarmenetan hainbat programa jasotzen dira. Industrian, enpresa txiki eta ertainen finantza egituraren egokitzapena garatuko duten programak aurreikuszen dira.

Turismoan, berriz, inbertsioen finantziazioan jarriko dira indarrak. Eta azkenik, merkataritzan, mailegu eta finantza alokatze bidezko merkatal banaketa lagunduko dute finantza entitateok.

Ildo horretatik, besteak beste, hitzarmenetan bonifikazio mota bat jasotzen da: proiektuaren zenbateko jakin baten muga bateraino inbertsioen interes tasetako boni-

EDURNE KOCH

Turismoan inbertsioak bultzatzea dute xede atzo hitzartutako konbenio batzuekin.

fikazioa eta dirua itzuli ezin daitezkeen diru laguntzak.

Guztira, sustapen neurri hauekin industria sektorean 25.000 milioi pezetako inber-

tzioak bultzatzea espero da. Merkataritza sektorean, berriz, zenbatekoa 6.000 milioi pezetakoa izango litzaiteke. Eta, azkenik, turismo

sektorean, hitzarmen hauen bidez 1.600 milioi pezetako inbertsioak garatzea espero dute konbenioen sinatzaileek.

Josu Jon Imaz Industria, Merkataritza eta Turismo sailburuak azaldu zuen konbenio hauen xedea enprestan finantziazio ahalmena lordezaten tresnak ematea dela, horrela inbertsioak bultzatzeko. Imazek EAEko ekonomiak azken urteetan izan zuen hazkundea eta hurrengo hilabeteetarako dauden aurreikuspenak azpimarratu zituen Bilbon egindako sinatze ekitaldian.

Kontzertu Ekonomikoaren defentsa

IDOIA ZENARRUZABEITIA EAEko lehendakariordeak atzo sinatze ekitaldian Kontzertu Ekonomikoaren aldeko hitzak izan zituen.

Ogasun sailburuaren ustez, Kontzertua autogobernuaren funtsezko tresna da, «zer garen eta

zer egiten dugun» azaltzen duena.

«Estatuaren eta gure autonomia erkidegoaren arteko elkarbizitza hitzarmena da», esan zuen, eta Kontzertuaren aldeko Jaurlaritzaren konpromiso «sendo eta ausarta» adierazi zuen.

Euskal industria beheraka doa

■ EAEko ekoizpena %0,2 jaitsi zen maiatzean, urte osoan %0,9 hazi arren

J. Aizartza / Bilbo

INDUSTRI arloaren ekoizpenak %0,2 behera egin zuen Euskal Autonomia Erkidegoan iragan maiatzean, iazko hilabete berarekin alderatuta, Eustat estatistika erakundeak jakinarazi duenez. Horrela, euskal industriak aurtengo martxoan hasitako hazkunde negatiboarekin jarraitzen du.

Hala ere, aurtengo lehenengo bost hilabeteak aintzat

hartuta, industria ekoizpena hazkunde positiboari eutsi eta %0,9 gehitu dela zehaztu du Eustatek. Gauzak horrela, «datozen hilabeteetako emaitzei itxaron behar zaie aurtengo indizeak izango duen bilakaera aztertzeko».

Maiatzean *bestelako manu-fakturak* (%-1,1) eta *metalen eraldaketak* (%-0,3) izan dute hazkunde negatiboa, eta *energiak* (%1,8) eta *oinarrizko industriak* (%0,3) positiboa.

Ondasun ekonomikoetatik begiratuta, urtariletik maiatzera bitartean ekipo ondasunek %6 gehitu dute ekoizpena, eta bitarteko eta kontsumo ondasunek, berriz, %0,3 eta %2,3 gutxitu dute.

Lurralde historikoen ikuspuntutik, maiatza arteko industria ekoizpenak gora egin du Gipuzkoan (%1,7) eta Bizkaian (%1,2), eta Araban %1,4 behera egin du.

OSKAR MONTERO

EAEko industriak martxoan hasitako hazkunde negatiboarekin jarraitzen du.

Butano-bonbona 88 pezeta garestiagoa da gaurtik

■ Bonbona batek 1.131 pezeta balio ditu %8,4ko prezio igoeraren ostean

Agentziak / Madril

ESPAINIAKO Industria eta Energia Ministerioak atzo jakinarazi zuen gaurtik butano-bonbonaren prezioa 1.131 pezetakoa izango dela, atzo baino 88 pezeta garestiago, alegia.

Ministerioaren arabera, prezioaren igoera hau, %8,4koa hain zuzen, lehengaien nazioarteko merkatuetako kostuaren azken hilabeteetako igoerak eragin du, %24ko garestitu baita butano-gasa.

Bestalde, beti ere Industria eta Energia Ministerioaren arabera, ontzi garraioaren kostuak ere igo egin dira, tonako 28 dolarretatik 29ra, %3,65ean. Eta horretaz gain, dolarren balioa igo egin da pezetarekiko.

Renfeko sindikatuak, UGTk izan ezik, greba deitu dute uztailaren 29rako

Agentziak / Madril

RENFeko CCOO, CGT eta Semaf sindikatuak Espainiako trenbideetan uztailaren 29rako greba deialdia egin dute, enpresak konbenioa negoziatzeko duen interes falta eta zenbait negozio unitate pribatizatzeko Renferen asmoak salatuta nahian. UGT sindikatuak ez du bat egin greba deialdiarekin.

XOUSA SIMAL

Kutxaren azken biltzar nagusiko irudi bat, entitateko presidente Jose Ignacio Berroetarekin.

BBK-k 19.500 milioi irabazi ditu aurtengo lehen seihilekoan

Iazko etekinak %13 handitzea lortu du Bizkaiko entitateak

J. Aiertza / Bilbo

Bilbao Bizkaia Kutxak (BBK) 19.569 milioi pezeta irabazi ditu aurtengo lehenengo seihilekoan (117,6 milioi euro). Eraitza horiek iazkoak baino %13 handiagoak izan dira, eta Bizkaiko entitateak zituen aurreikuspenak gainditu egin dituzte, kutxatik jakinarazi dute-nez.

BIZKAIKO aurrezki kutxak, espero zituen etekinak gainditzeaz gain, marjinak ere handitu dituela eta berankortasun edo morositate tasa %1etik behera gutxitu duela azpimarratu dute BBKtik.

Negoziaren hazkundearen ondorioz, entitateak kudeatutako bezeroen baliabideak 1.785,4 milioira iritsi ziren ekainaren bukaeran, iaz baino %8,2 gehiago.

Kreditu inbertsioaren sal-

doa 976.003 milioitara heldu zen, aurreko ekitaldian baino 17,3 gehiago. Atal honetan, etxebizitza erosteko emandako hipoteka maileguen gehikuntza %13,3koa izan da, eta 444.382 milioira heldu da.

Finantza marjina 24.926 milioi pezetakoa izan da (%2,5 gehiago) eta ohiko marjina 37.506 milioikoa (%7,8 gehiago). Ustiapen gastuak %2,9 gehitu direnez, BBKren

eraginkortasuna sektoreko onen artean dago (%45,25 ohiko marjinaren gainean). Bestalde, BBK-k berankortasun tasa %0,9ra gutxitu du, eta kaudimengabezien estaldura %180tik gorakoa izatea lortu du.

Gizarte jarduerari dagokionez, Gazte Lanbidean Fundazioak dagoeneko 373 lanpostu sortarazi dituela adierazi du BBK-k.

Gazteen autoenplegua sustatzeko Fundazio honek 104 proiektu onetsi eta bultzatu ditu ekainaren 30a arte, 2.298 milioi pezetako inbertsioarekin. Aurtengo ekitaldi osoan, Bizkaiko entitateak 160 proiektu bultzatu eta 600 enplegu ahalbideratzea espero du.

laburrean

EDURNE KOCH

Lehen harria Albitxurin. Elgoibarko Albitxuri industriagunearen lehen harria atzo jarri zuten Josu Jon Imaz Industria sailburuak, Roman Sudupe Gipuzkoako jarduneko Diputatu nagusiak, Anton Zubiarre SPRILUREko Zuzendari nagusiak eta Elgoibarko alkate Guillermo Garatek.

JUAN CARLOS RUIZ

Lan istripuak salatzen kontzentrazioak.

Bilbon Confebasken egoitzaren parean eta Donostian lan delegazioaren aurrean kontzentrazioak egin zituzten atzo ELA eta LABeko ordezkariak, lan-istripuak eragozteko neurri eske. Urteon jada EAEn eta Nafarroan 48 behar-gin hil direla gogorarazi dute bi sindikatuek.

■ Daewooko langileen greba, «erabatekoa»

DAEWOO multinazionalak Gasteizen duen lantegiko 160 langileek hamar eguneko grebaldia hasi zuten atzo. ELA, LAB eta UGT sindikatuek adierazi dutenez, lanuztearen jarraipena erabatekoa izan da lehenengo egunean, eta, datozen hamar egunetan zuzendaritzaren aldetik aldaketarik ez badago, abuztuaren beste grebaldi bat egingo dute. Daewooko langileek osasun eta segurtasun baldintzak hobetu, kategoria profesionalak arautu eta behin-behineko langileentzat egonkortasuna eskatzen dizkiote Korea-ko multinazionalako zuzendaritzari.

Burtsa

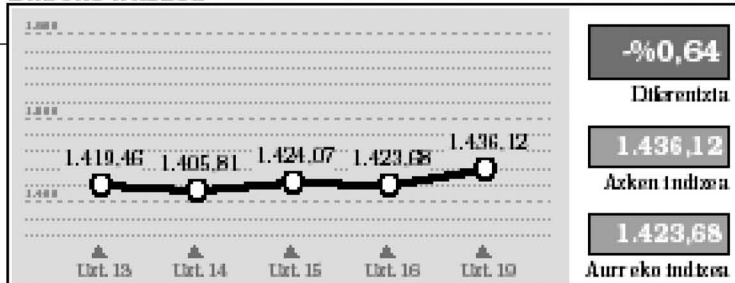
• J.B. ANDUEZA •

Hordago? Eutsi!

MUSA euskal jokoa da, baina Frantzia ere ez dira nola-nahiko muslariak: Totalfinak Elf Aquitainen akzioak Eroste-ko Eskaintza Publikoa (EEP) bota zuen eta, orain, Elfek hordagoa onartu du, beste horrenbeste eginez. Totalfinaren akzioak %10eko gaitziaz erosteko prest agertu da. Nola edo hala, Eliseoaren nahia bete egingo

dela dirudi eta energia talde handi bat izango da hexagonoan. CAC-40ak Dow Jonesen joera ezkorri jarraitu zion halere, eta Ibex-35a ibili zen Europar ondoen. Gorkadan BSCHk (+%2,46), Tabacalerak (+%1,98) eta Telepizzak (+%3,86) eragin handia izan zuten. Endesak bere filialak irentsi ditu (-%0,5).

Bilboko indizeak

Dibisen merkatua

Pezeta	163.386
Libra	6.55
Dolarra (kun)	1.0146
Libra Esterlina	0.6511
100 Yen (japoniar)	1.2160

Beste indizeak

New York (Dow Jones)	11.181.67 (+%0.02)
Tokio (Nikkei)	18.532.58 (+%1.58)
Madrid (IBEX-35)	10.190.90 (+%0.71)
Paris (CAC-40)	4618.75 (+%0.82)
Londres (FTSE 100)	6.483.70 (+%1.21)
Frankfurt (DAX-XETRA)	5.624.74 (+%0.00)
Milan (Milan)	25.137 (+%0.06)

■ **IBERDROLA** (-%0,94) buru duen talde batek Brasilgo Coelba enpresaren gaineko EEPa aurkeztu du. Iberdrola taldeak enpresaren %30a berea du lehendik.

■ **URALITA** espainiarrak Frantziako Fibraver isolaketa materialen enpresa erosi du 35 milioi eurotan.

■ **BANGEMANN** komisario europar sonatuak ukatu egin du Telefonikak Deutsche Telekomekin bat egin nahi duela.

Ipar Irlanda

Bake prozesua kolokan

BAKE PROZESUA BERRIRO ABIAN JARTZEKO EGUTEGIA FINKATU NAHI DUTE GAUR LONDRESEK ETA DUBLINEK

Ahernek unionistak haserretu ditu, armak emateko epea atzeratzeaz mintzatu baita

■ **Gobernua osatzeko**
negoiazioetan epeak jartzeko
eskatu dio Adamsek Irlandako
lehen ministro Aherni

■ **Kargu aldatzearen zurrumurruei**
aurre eginez, Mowlamek esan du
Ipar Irlandarako ministro izan
nahi duela aurrerantzean ere

■ **PUP alderdi loialistako kide bati**
bonba gutuna igorri diote, baina
Armadako artezilariek
indargabetu ahal izan zuten

Erredakzioa / Donostia

BERTIE AHERN Irlandako lehen ministroak unionisten haserrea piztu du. Igandean telebista bati egindako adierazpenetan, Ahernek esan zuen agian atzeratu egin beharko dela talde armatuek armak entregatzeko epea.

Iazko Ostiral Santuko Bake Akordioaren arabera, IRAk eta beste talde armatu loialistek eta errepublikanoek 2000. urteko maiatza arteko epea dute armak emateko. Alta, Ahernek deritzo Ipar Irlandako gobernu autonomikoaren osaketa atzeratu den moduan armak ematea ere atzera daitekeela. Hain zuzen ere, unionistak izan ziren joan den astean gobernua osatzeari muzin egin ziotenak, haien arabera ez zaie-lako ziurtatzen IRAk armak emango dituela. Halaber, Ahernek eskatu zuen desarmaren gaia alderdi politikoaren eta gobernuaren negoziazio mahaitik desagertzeko eta horretarako sortu den batzordearen esku uzteko.

Ahernen hitzei atzoko erantzun zien Ken Maginnisek, UUP Ulsterko Alderdi Unionistako bigarren buruak: «*Taoiseach*-ak [Irlandako gobernuburuak] bere jarrera argitu ezean, oso zaila izango

JOHN COGILL / AP

Bertie Ahern eta Gerry Adams, 1997ko uztailean Dublín egindako bileran.

da unionistentzat harekin hitz egitea». DUPeko Peter Robinsonen iritziz, aldiz, «Dublingo Gobernuak ez badu Ostiral Santuko akordioa betetzen, inork ez du bete nahiko».

SDLP alderdi nazionalista nagusiak ere ez ditu oso begi onez ikusi Ahernen komentarioak: «Joan den astekoaren ondoren, jende guztiak zalantza, susmo eta zauri handiak

ditu eta oso garrantzitsua da zalantza edo susmo gehiago ez gehitzea».

Ahern Londresen bilduko da gaur Tony Blairrekin, bake prozesua berriro nola bultzatu erabakitzeke. Bilera horretan parte hartuko du George Mitchell Estatu Batuetako senadore ohiak ere. Mitchell bitartekari izan zen Ostiral Santuko akordioa lortzeko.

Adamsen eskaera

Atzo, berriz, Gerry Adamsekin elkarrizketatu zen Ahern. Sinn Feineko buruzagiak eskatu zion Ipar Irlandako gobernua osatzeko beste epe bat jartzeko eta negoziazio gaiak ongi zehazteko. «Prozesua luzatzea komeini zaie unionistei, blokeatzeko aukera gehiago dituztelako», ziurtatu zuen Adamsek bilera

amaitzean eta irmo jokatzeko eskatu zion Blairri, «bestela Trimblek opor luzeak hartuko ditu eta itzultzean beste aitzakia bat bilatuko du bake akordioa martxan ez jartzeko». Halaber, Sinn Feinek eskatu du Bake Akordioaren zenbait puntu berehala martxan jartzeko, hala nola bi komunitateen arteko parekotasuna bultzatu behar duen batzordea, giza eskubideetako batzordea eta Irlandako hizkuntza gaelikoaren sustapena. Sinn Feinek lanean jarraitzen duen bitartean, UUPko presidente David Trimblek hiru asteko oporraldia hasi du kontinentean bere familiarekin.

Oporretarako aukerarik ez du oraingoz Mo Mowlam Ipar Irlandarako ministro britainiarrak. Londresko komunikabideetan asko plazaratu diren zurrumurrutaz batzuek diote uztaile honen amaieran Osasun idazkari egingo dutela. Atzo, Mowlamek informazio horiek gezurtatu zituen, eta esan zuen Ipar Irlandako gaian lanean segitu nahi zuela.

Bestetik, Armadako artezilariek indargabetu egin zuten atzo PUP alderdi loialistako kide baten aurka bidaliko bonba-gutuna, Ballymena herrian.

Trimblaren lidergoa auzitan dago

IPAR IRLANDAKO bake prozesuaren krisiak agian eragina izango du bertako alderdi nagusiaren lidergoan. Ulsterko Alderdi Unionistako (UUP) buruzagia David Trimble da, bere erabakiz osatu ez den gobernu autonomoko lehen ministroa. James Molyneaux ordezkatu zuen 1995ean Trimblek, aurreko buruzagia moderatuegia omen zelako nazionalisten aurrean.

Trimblek ere oposizio handia du UUPren barnean. Haien artean dago Jeffrey Donaldson diputatua, Ostiral Santuko Bake Akordioaren aurkari porrokatua. Donaldsonek ukatu egin behar izan du Trimble ordezkatzeko saioa egiten ari dela.

Donaldson UUPko negoziazio taldetik kanpo egon da azken asteetara arte. Orain, bake ituna aldatzea

proposatu du. «Unionistok genituen betebeharrak guztiak bete ditugu. Balantzean orrian, berriz, ikusten dugu diferentzia handia dagoela askatu dituzten presoek —280— eta paramilitar loialistek eta errepublikanoek entregatu dituzten pistolen eta lehergaien artean», esan zuen Donaldsonek. Presoen askapena bertan behera geratzeko eskatu zuen, arma entregarik izan ezean.

Zama nuklearra daramalako 'Pacific Teal' itsasoratzea atzeratu du Greenpeacek

Japoniarat eramango duen kargatik plutonioa kentzea erraza dela diote ekologistek

Allande Sokarros / Baiona

Erresuma Batutik Japoniarat hondakin nuklear zamaketa bat eramango duen itsasontzi bat blokeatu zuten atzo goizean, zenbait orduz, Greenpeace erakunde ekologistako kideek. Arratsaldean, haatik, *Pacific Teal* abiatu ahal izan zen Barrow-in-Furneseko portutik. Beste itsasontzi bat joatekoa da Cherbourgeko portutik (Frantzia) eta La Hagueko zentraletik ekarria zuten atzokoz kargamendua.

GREENPEACEKO zazpi kide atxilotuta zeuzkan atzo Ingalaterrako Poliziaak. Bost gizonetako eta bi emakume hauek astelehen goizean hartu zituzten preso Barrow-in-Furneseko portuan, *Pacific Teal* merkantzia ontziaren itsasoratzea eragotzi zutelarik. Guztira, Greenpeaceko dozena bat lagun baziren bi barku pneumatikotan jarriak eta hauekin oztopo egiteaz gain, kautxoeko elefante erraldoi bat ezarri zuten ur gainean *Pacific Teal*-en portutik irtetea galarazteko. Gauzak horrela, itsasontziko kapitainak atzera egitea erabaki zuen. Haatik, arratsaldean bertan, *Pacific Teal* eta gerraontzi babesle bat itsasoratu ahal izan ziren, Greenpeacek jakinarazi ondoren irteera horri ez ziola oztoporik egingo.

Cherbourgeko portuan, aldiz, ez zen Barrow-in-Furnesen izandako gertaerarik

Greenpeaceko kideak, *Pacific Teal* ontziaren irteera eragotzi nahian, atzo goizaldean, Ingalaterrako Barlow-n.

errepikatu. Alta bada, mugimendurik egon zen, zeren eta La Hagueko zentral nuklearretik bost edukiontzi eramane baitzituzten igande gauean. Konboi horren eta Cherbourgeko portuaren inguruak zaintzeko, polizia eta jendarme ugari mobilizatu zituzten. Gai nuklearren konpainia nagusi Cogemak iragan ekainaren amaieran jakinarazi zuen *Pacific Teal* eta *Pacific Pintail* itsasontziak elkarrekin egingen zutela Japoniarako itsasbidea, La Hagueko (Frantzia) eta Sellafieldeko (Ingalaterra) zentralen bertratatuak izandako hondakin nuklearrak, herri honi itzultzekotan.

Iragarri horrek Greenpeace-

ren salaketa bipila eragin zuen. Ezen, erakunde ekologistak zehaztu zuenez, bi itsasontziek eramango duten gai nuklearra da *Mixed Oxide* (Oxido Nahastua) edo Mox bezala ezagutua dena. Hau da uranio eta plutonio nahasketa bat eta Greenpeace-aren iritzian oso arrisku handiak dakartza.

60 bonbentzako nahiko plutonio

Hala, Yannick Rousselet Greenpeaceko kide frantziarraren arabera, «nahiko erraza da Mox-etik plutonioa kentzea eta hau egitasmo militararako baliatzea; erakunde terrorista askok egiteko

modukoa litzatekeen operazioa da». Erakunde ekologistaren kalkuluz, bi itsasontzien kargamenduetan, bada 60 bonba nuklear egiteko nahikoa plutonio. Mox zamaketaren eskuratzeko arriskuaz gain, Greenpeacek salatzen du, halaber, Europatik Japoniara itsasoz garraiatzearren arriskua ingurugiroarentzat, hala nola istripu bat gertatzearen kasuan.

Atzoko ekintza ez da ziur aski burututako azkenengoa izanen. Aurretik ere Greenpeacek protestarik egin zuen, hala nola, joan zen uztailaren 11n, 11 lagun kateatu zirelarik Cherbourgeko portuko garabi eta kargamendurako arkupe banari.

Etorkinen aurkako ekintza oldea izan da Katalunian

■ *Gironako meskitari su eman diote eta Banyolesen atzerritarren etxe batzuk erre dituzte*

Agentziak / Girona

TERRASSAN egoera baretu den bitartean, ustez etorkinen aurkako ekintza gehiago izan dira Kataluniako beste leku batzuetan.

Gironako meskitan, esaterako, sute txiki batek meskitaren sarrerako atea eta ondoko gela hondatu zituen. Sutea nahita eragindakoa izan zela uste dute *mosso*-ek (poliziek). Meskita duela hiru urte ireki zuten eta orain arte ez zen istilurik izan.

Gironako probintzian, Banyoles herrian, berriz, su hartu zuen atzo etorkin afrikarren etxe batek. Beheko solairuan piztu zuten sutea eta mossoek ziurtzat jo dute eragindakoa izan dela, likido sukoi baten aztarnak baitzeuden. Hiru emakume arin zauritu dira eta horietako bat oraindik erietxean dago, etxetik salto egitean hainbat hezur hautsi zituelako. Banyolesen hamar biztanletik bat etorkin afrikarra da. Pere Bosch alkateak ziurtatu du ekintza ez dela arrazista izan, «ganberro batzuek» egindakoa baizik.

Terrassan, berriz, Ca n'Anglada auzoko denda magrebiarrak berriro ireki dituzte, joan den asteko istiluen ondoren. Hiru gazte espetxean daude eta beste hiru atxilotuta.

laburrean

KATALUNIA

■ Katalanez emititzen duten irratien kopurua ia bikoiztu da urtebetean

KATALAN hutsez emititzen duten irratiak 47 dira orain, joan den urteko hilabete berdinean 28 zirelarik. Kopuru horrek gora egingo du aurki, hurrengo lizentziak irratikatalanei eman baitzaizkie COPE Espainiako katearen kaltetan. Katalanezko egunkarien salmentak ere gora egin du, eskualdeko prentsa sendoa delako eta *El Periodico*-k katalanezko edizioa ateratu duelako. Saldutako egunkarien %20,1 katalan hutsez idatzitakoa da. Kataluniako zinematikatalanezko filmak eskaintzeko dekretua, osteratzeratu duela iragarri zuen atzo Jor-

di Pujolek, ez baitute artean akordioirik lortu Hollywood-eko banatzaile handiekin.

UKRAINA

■ Txernobilgo hiru langilek erradiazioa jasan dute

TXERNOBILGO zentral nuklearreko hiru langilek behar baino erradiazioa handiagoa jasan zuten larunbatean. Atzo jakin zenez, material nuklearra zeraman biltegi bat ireki zuten erruz eta erradiaktibitatea isuri zen. Ukrainako Gobernuak esan du Txernobilgo zentrala 2000. urterako itxiko duela, baina lehenago beste bi erreaktore ireki nahi ditu. Alemaniak laguntza eskaini dio zentral guztiak itxeko, baina ezezkia eman dio Gobernuak.

TXETXENIA

■ Militar errusiar bat eta bi polizia hil dira gerrillarekin borrokatzen

ERRUSIAKO segurtasun indarretako hiru kide hil dira asteburuan Txetxenia eta Dagestan (Errusia) arteko mugan izandako borroketan. Errusiako Barne Ministerioaren arabera, larunbat gauean gerrillarek eraso egin zuten Galiugaievskaia herrian eta lau zibil eta bi polizia hil zituzten. Igandean, Pervomaisk-eko koartel bati egin zioten eraso eta ofizial bat hil zuten. Egun horretan gainera, morderoekin eraso zieten Grebensk-eko mugazainei eta horietako hiru zauritu zituzten. Litekeena da Errusiak zigor operazioak hastea orain.

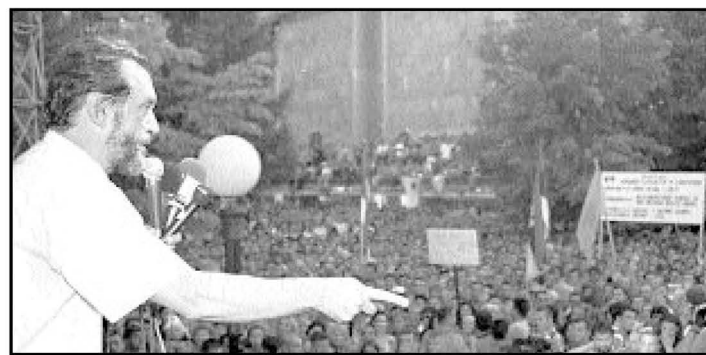
ESLOVAKIA

■ Gutxiengo etnikoen hizkuntzak berriro itzuliko dira administrazioa

GUTXIENGO etnikoetako hizkuntzak berriro erabili ahal izango dira Eslovakiako administrazioaren egoitzetan, Parlamentuak hilabete honetan onartutako lege bati esker. Horretarako eskubidea izango dute herritarrek beraien herrian biztanleen %20 gutxienez etnia ez eslovakiarrekoa bada. Eslovakiako biztanleen %10,8 inguru hungariarra da eta ijitoak (%1,8) eta txekiarrak (%1) ere badira. Gutxiengoen eskubideak aitortzen ditu Eslovakiako Konstituzioak, baina Vladimir Meciarren Gobernuak hizkuntzen erabilera mugatu zuen.

Serbiako oposizioak ez du bat egiten Milosevicen aurka

Draskovicen SPOren eta Djindjicen SZPren arteko akusazioek giroa txartu dute

NEBOJSA RAUS / AP

Vuk Draskovic, joan den larunbatean, Kragujevaceko manifestazioan.

Erredakzioa / Donostia

SLOBODAN MILOSEVICEN aurkako manifestazioak nahiko arrakastatsuak diren arren, Jugoslaviako presidentearen oposizioa beti bezain zatitua dago. Azken adierazpenek, gainera, giroa okertu egin dute bi talde nagusien artean: Vuk Draskovicen SPO eta Zoran Djindjic buru duen SZP alderdi txikien koalizioa.

Larunbatean, Draskovic entzuteko 15.000 lagun elkartu ziren Kragujevac hiriko plazan. SPOren lehen manifestazioa zen, orain gutxi arte Draskovicek ez zuelako baztertzen Milosevicen eskaintza onartu eta Jugoslaviako Gobernuan sartzea. SZPk astero hiruzpatalau manifestazio antolatu ditu Serbiako hirietan, baina jende gutxiago elkartu ohi du.

Djindjicek lehenik eta behin eskatu du Milosevicen dimisioa, baina Draskovicek gutxinaka-gutxinaka joan nahi du. «Guztiontzat onargarria izango den programa bilatu behar da lehenik, ezin baitugu Milosevic dimititzera bultzatu ohartzen den arte biztanleen %70 edo %80 programa horren alde daudela», esan zuen Draskovicek. Hauteskundeak berehala egin orde, teknokraten gobernuak proposatu ditu Draskovicek prozesua antolatzeke. «SPOk lehenik teiltua jarri nahi du eta gero hormak», erantzun zion atzo Djindjicek eta «herriaren nahiarekin» bat egiteko eskatu.

Hauteskundeetan bakoitza bere aldetik

Draskovicek eta Djindjicek bat egin zuten 1996an Zajedno koalizioan eta horri esker hiri nagusietako alkatetzak lortu zituzten. Batasun hori 1997. urtean hautsi zen, batik bat SPO zenbait lekutan Milosevicen sozialistekin elkartu zelako. Orain hauteskundeak egingo balira ere ez lirateke elkartuko. «SZPn komunista eta ezkertiar asko daude eta SPOk, berriz, monarkia konstituzional bat eskatzen du», azaldu zuen Draskovicek.

EHUD BARAK ISRAELGO LEHEN MINISTRO BERRIAK AMAITU DU WASHINGTONERA EGINDAKO BIDAIA OFIZIALA

Ekialde Erdiko bake prozesua zaila izango dela ohartarazi dute EEBBek

■ Zuhur baina itxaropentsu dago Washingtongo Gobernua, eta urtebeteen bakea lortuko dela espero du

■ Madeleine Albright Estatu idazkaria Ekialde Erdira joango da abuztuan, bake prozesua bertatik bertara bultzatzera

■ Clinton eta Barak elkarrekin bildu ziren atzo, eta negoziazioekiko eta hitzartutako akordioekiko konpromisoa berretsi zuten

Erredakzioa / Donostia

ISRAEL eta Palestinarren artean oraindik gai asko dauzela zintzilik onartu du Etxe Zuriak, eta hitzartu gabeko puntu horiek, gainera, arazo korapilatsuenen ingurukoak direla.

Horixe azpimarratu zuen Bill Clinton EEBBetako lehendakariak atzo gauean Ehud Barak Israelgo lehen ministroarekin batera eman zuen prentsaurrekoan. «Ez dugu ilusiorik egin behar, gogorra izango da», adierazi zuen.

EEBBetako Atzerri Ministerioak ere, Estatu Departamenduak, iritzi berbera dauka. James Rubin bozeramaileak zuhur agertu zen atzo, eta prozesua «zaila» izango dela nabarmendu zuen: «Ehud Baraken hasiera ona izan bada ere, eta premia sentimendu handia nabaritu arren, negoziatzeko geratzen diren arazoak oso gaitzak direla uste dugu», adierazi zuen Rubinek.

Estatu palestinarren sorrera, mugen ezarrera, Jerusalemgo afera, uraren arazoa, Golango gainak... gai horiek guztiak dituzte negoziatzeko Israeliek eta palestinarrek, aurreko saio batzuetan negoziazioak porrotera eramane dituzten gaiak. «Oso gai zailak dira, eta, ondorioz, bi aldeek oso erabaki zailak hartu beharko dituzte. Dena dela, erabaki horiek hartzea errazagoa izango da giro onean, orain sortu den egoeran», adierazi zuen Rubinek.

Erretiratzea errazteko diru laguntza

Zuhur agertu zen, beraz, Estatu Departamenduko bozeramaileak, baina, aldi berean, itxaropentsu. Izan ere, esan zuen zailtasunen gainetik Ekialde Erdiko gatazka urtebeteen konponduta gera daitekeela uste duela Washingtonek. Ildo horretatik, Madeleine Albright Estatu idazkaria abuztuan Ekialde

Ehud Barak, herenegun, Washingtonen, Yitzhak Rabinen alarguna besarkatzen, Clinton ondoan duela.

Erdira joango dela baieztatu zuen bozeramaileak, «bakea bultzatzeko itxaropen handiarekin».

EEBBak Ekialde Erdiko prozesuarekin konprometitua daudela azpimarratu zuen, era berean, Etxe Zuriak eta, laguntza diplomatiko hutsaz gain, diru laguntza

ere ematen dutela. Zisjordaniatik erretiratzea errazteko, esate baterako, 1.200 milioi dolar emango dizkio Washingtonek Israelgo Gobernuari, «palestinarrei lurrak itzultzeak ekarriko dizkien kalteak arintzeko».

Horrenbestez, amaitu da Ehud Barak Israelgo lehen

ministro berriak EEBBetara egin duen bisita. Clintonekin batera emandako prentsaurrekoan, bakearekin konprometitu daudela esan zuen Barakek eta, azkenaldiko diskurtsoarekin segituz, behin betiko konponbidea lortu nahi dutela: «Harreman normalak nahi ditugu bizilagunekin».

Zisjordaniatik erretiratzea prestatzen

■ ZISJORDANIAKO Jenin hiriko buruzagitza militarra tokiz aldatzeko prestakizunak hasi zituen atzo Israelgo Armadak. Hain zuzen ere, base berria Dotango kokagune juduaren ondoan ezarriko dute, israeldarren eta palestinarren lurren mugan, eta hilabete gutxi barru hasiko dira erabiltzen, Israelgo iturri militarrek

atzo jakinarazi zuten.

Iazko urrian Israeliek eta palestinarrek izenpetu zuen Wye-ko akordioaren arabera, Zisjordaniako lurren %13 PAN Palestinako Aginte Nazionalaren menpe laga behar du Israeliek. Hala ere, plan hori bertan behera utzi zuen iragan abenduan Benjamin Netanyahu Israelgo au-

reko lehen ministroaren gobernua. Hain zuzen ere, Jeningo basetik eta palestinarren esku geratu behar duten lurretan dauden beste batzuetatik joateko prestaketek iragan urtarrilean hasi behar zuten.

Israelgo teknikariak atzo goizean hasi ziren Dotango kokagune juduaren inguruko lurretan

neurketak egiten Armadaren egoitza berria eraikitzeko. Jeningo basea ez ezik, Nabuluskoa, Ramalako eta Hebrongoa lekuz aldatzeko lanak laster hasiko dituzte Israelgo Indar Armatuak.

Base berrietako zenbait Salemgoko hesiaren inguruan ezarriko dituzte, Zisjordania iparraldean kontrolatzeko.

ESLko kide bat hil da Hezbula taldearen eraso batean

Libano Hegoaldeko Armada (ELS) Israelen aldeko miliziako kide bat hil zen atzo, Kfar Huna inguruan, Libanoko Gobernuak iturrien arabera. Hezbula talde xii libanoarreko kideek lehergailu bat jarri zuten atzo goizean ESLko kideak Kfar Hunatik zihozela, eta pertsona bat hil zen eztabaidaren ondorioz. Hezbolak komunikatu baten bidez hartu zuen bere gain atentatua.

Hezbolak Israelen aurkako erasoak gutxitu ditu azken hiru asteetan

Hezbola gerrilla xiiak Israelen aurka egindako erasoak erdira gutxitu dira, Israelgo Armadako bozeramaileek baieztatu dute. Iturri horien arabera, iragan ekainaren 25ean hasi ziren Libanoko gerrilla xiiaren erasoaren gutxitzea nabaritzen; hain zuzen ere, Israelgo Armadak Beirut inguruan egin zituen eraso gogorren ondoren. Siriaren presioaren ondorioz laga dio Hezbolak atentatuak egiteari, Damaskoko Gobernuak Libanoko gatazka leundu nahi baitu.

Orient Housek bertan behera utzi du lan politikoa

Jerusalemgo Orient Housek bere aktibitate politikoa bertan behera utzi du Israelgo Barne Segurtasunaren Ministerioak bertako bulegoak ixteko mehatxua egin zuenetik, Israelgo iturriek jakinarazi dutenez. Orient Housen palestinarren erakunde ofizialek lan egiten zutelako egin zuen mehatxu hori Israelgo Gobernuak.

IRAN-TURKIA

■ Bonbardaketekin zerkusirik ez duela dio Turkiak

IRANGO lurrik ez duela bonbardatu ziurtatu zuen atzo Ankarako Gobernuak, eta, horrenbestez, ukatu egin zuen Tehereneko leporatutako erasoa. Izan ere, igandean Turkiako hegazkinen erasoa izan zutela salatu zuen Iranek, Irakeko muga ondoan, eta bonbardaketaren ondorioz, bost lagun hil eta hamar zauritu zirela. Informazio hori guztia, ordea, gezurtatu egin du Turkiak, eta salaketa ondo neurtzeko eskatu dio Irani.

K O N G O K O ERREPUBLIKA

■ 300 pertsona hiltzen dira egunero gerraren ondorioz

GERRAREN ondorioak direla eta, egunero-egunero 300 lagun hiltzen dira Kongoko Errepublika Demokratikoan, Bakearen Aldeko Ekintza elkarteak bildutako datuen arabera. Gainera, duela urtebete gatazka hasi zenetik 50.000 zibilek alde egin behar izan dute etxetik, eta haietatik 30.000 gose-te handia jasateko arriskuan daude. Orain aste-bete, Kongoko Errepublikako gerran zerkusua duten sei herrialdeek bake hitzarmen bat sinatu zuten, baina inork ez du errespetatu.

E K U A D O R

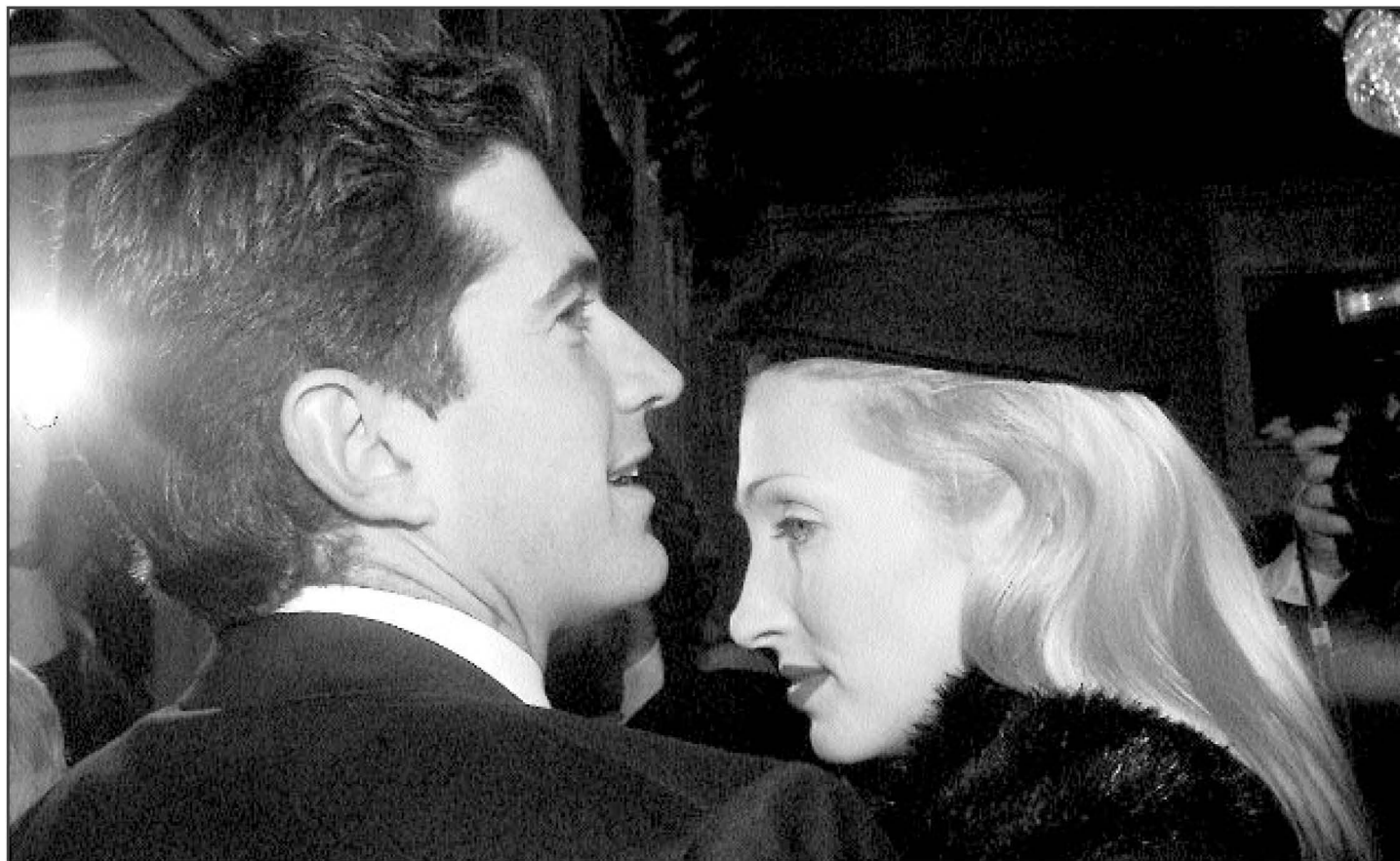
■ Protestak Guayaquilen

HIRU egunez lasaitasuna izan bada ere, Jamil Mahuad Ekuadorko lehendakariaren aurka protesta egitera deitu du berriro oposizioak; hain zuzen ere, gaur manifestazio handi bat egingo da Guayaquilen bi alderdik deituta.

N I G E R I A

■ Gutxienez 50 lagun hil dira etnien arteko borroketan

YORUBA eta husuba etnien arteko borroken ondorioz, 50 pertsona hil dira eta beste asko zauritu Nigeriako Sagamu herrian. Igande gauean gertatu ziren borrokak, husubek ez zutelako errespetatu yoruben arau erlijioso bat.

LUCA BRUNO / AP

Gorpuen bila. Bizirik aurkitzeko itxaropen guztia galduta, John Fitzgerald Kennedy eta haren emazte Carolyn Bessette eta koinata Lauren Besetteren bila segitzen zuten atzo EEBBetako Kostazain Salbamenduko taldeek. Kennedy eta beste bi lagunak itsasoan galdu ziren larunbatean, Martha's Vineyard uhartearen inguruan (Massachusetts), hegazkin istripua izan ostean. John Fitzgerald Kennedy izen bereko EEBBetako lehendakari zenaren semea zen. Kennedytarrak mundu osoan dira ezagunak, EEBBetako bizitza politikoko eta ekonomikoan kargu erabakigarriak izan baitituzte. John F. Kennedy lehendakari demokrata 1963an hil zuten atentatu batean, Dallasen, eta haren anaia Robert 1968an hil zuten. Orain zendu den John-John Kennedy George aldizkari politikoaren sortzaile eta zuzendaria zen; 38 urte zituen. Argazkia duela bi urtekoa da, eta Carolyn emaztearekin ageri da.

Taiwango aferan indarra erabiltzeko prest dagoela ohartarazi die Txinak EEBBei

Taiwandarren %73,3 estatu burujabe izaten segitzearen alde daude, lehendakaria bezala

Agentziak / Taipei

Taiwango presidente Lee Teng-Huiek «estatutik estatutako harreman» sistema aldarrikatu eta gero, Txinaren eta Taiwanen arteko tentsioa areagotu egin da. Txinako Gobernuak «Txina Bakarra» osatzeko nahia adierazi du. Aldiz, Taiwango Gobernuak, bi estatu burujabetan oinarrituriko irtenbide bat nahi du. Taiwango biztanle gehienak «bi estaturen» teoriaren alde agertu dira.

TXINA alerta egoeran dagoela zabaldu dute hainbat iturrik, Taiwango lehendakari Lee Teng-Huiek «estatutik estatutako» harreman eredia defenditu eta gero. Izan ere, aldarrikapen horren ostean, Txinak mobilizatu egin zituen hainbat ontzi militar. Taiwanek, ordea, garrantzia kendu dio egoerari, eta gogorarazi du Pekingo Gobernuak uda garaian urtero egiten dituela maniobra militarrek bere itsasertzaren inguruan.

Txinako Gobernuak pasa den astean eginiko Txina bakar baten aldeko kanpainaren ostean, Lee Teng-Huiek, «bi estatu burujabetan» oinarritutako sistema aldarrikatu zuen. Taiwango agintarien jarrera horrekin asko haserretu da Txina, afera konpontzeko indarra erabiltzeko prest dagoela baieztatzeraino.

Txinak eta Taiwanek aspaldi hasi zituzten «Txina bakar baten» elkartzeko prozesua

nola egin azterteko elkarrizketak, baina ezadostasunak nabariak dira: bi sistema ekonomikotan —komunista batetik, eta merkatu librekoa, bestetik— baina burujabetza bakarrean oinarrituriko Txina batua nahi du Pekinek, hau da, Hong Kongen elkartearen tankerako bat. Taipei, ordea, etorkizunean ere estatu burujabe izaten segitu nahi du.

Egoera horretan, Txinako presidente Jiang Zeminek,

EEBBetako presidente Bill Clintonekin hitz egin zuen telefonoz igandean, eta Taiwango aferan indarra erabiltzea aztertzen ari direla ohartarazi zion.

Taiwango biztanle gehienak Lee Teng-Huiren alde daude, «estatutik estatutako» harreman ereduaren alde, EurAsian Elkarrekin eginiko inkesten arabera. Emaizte diotenez, %73,3 ados daude presidentearen proposamenarekin.

Txina nazionalista

■ TXINAKO Errepublikak da Taiwanen izen ofiziala, eta Txina nazionalista ere deitzen zaio.

Izan ere, 1949an Mao Zedongek Iraultza Komunista egin eta Txinaren gidaritza hartu zuenean, aurreko gobernu nazionalistako (Kuomintang) kideak eta haien jarraitzaileak, bi milioi inguru,

uhartera joan ziren, eta han eraiki zuten beren estatua.

Urte askoan, gainera, Taiwango Gobernuak izan zen Txinaren ordezkari nazioarteko foroetan. Nazio Batuen Erakundeak Taipeii aitortzen zion Txina izateko legitimitatea. Era berean, EEBBetako Gobernuaren laguntza eta

babesa jaso zuen, 600.000 laguneko Armada osatzera.

70eko hamarkadan, ordea, Txinaren eta Taiwanen arteko gatazkak beste norabide bat hartu zuten: Gerra Hotzaren giroan, Txinarekin bat egin zuten EEBBek, hartara Sobiet Batasuna bakaritzeko.

Gainera, Txinak eta Taiwanek, biek, beti izan dute elkartzeko joera, Txina bakarraren ideia. Il-do horretatik, hainbat elkarrizketa izan dira bi estatuetako agintarien artean. Sistema biko estatu bakarra proposatzen du Pekinek, baina Taipei, oraingoz, burujabetzari eutsi nahi dio.

• **Athletic**

Lehen lan saioa: Athleticek Sivori aurkeztu zuen atzo; taldea Holandan da jadanik → **31**

• **Alaves**

14 jokalaria berrirekin ekin dio lanari → **32**

• **Futbola****Amerika Kopa:**

Brasil da Amerikako txapelduna, finalean Uruguairi 3-0 irabazi ondoren → **34**

Txirrindularitza Frantziako Tourra

«Ez dut ezer ezkutatzeko»

Lance Armstrongek atsedean eguna aprobetxatu zuen zurrumurruak isilarazteko

Erredakzioa / Donostia

LANCER ARMSTRONGEK prentsaurrekoa eskaini zuen atzo Tarbesen. Estatu batuarrek bere inguruan sortutako dopin zurrumurruak isilarazi nahi zituen, egun batzuetan hitzik esan gabe egon ondoren. Armstrongek behin eta berriro ukatu du debekaturik dauden zenbait produktu hartzeko baimena duela, eta atzo ere ez duela ezkutatzeko ezer azpimarratu zuen: «Ni Frantziar bizi naiz, Frantziar entrenatu naiz eta nire prestaketa hemen egin dut. Zerbait ezkutatzeko banu ez nintzateke hemen egongo». Armstrong oso haserre dago kazetariekin, inolako oinarririk gabe dopinaren itzal hori zabaldu dutelako. Berak eta bere medikuek ukatu egin dute minbizia berriro ez ager-

ARMSTRONG Dopina

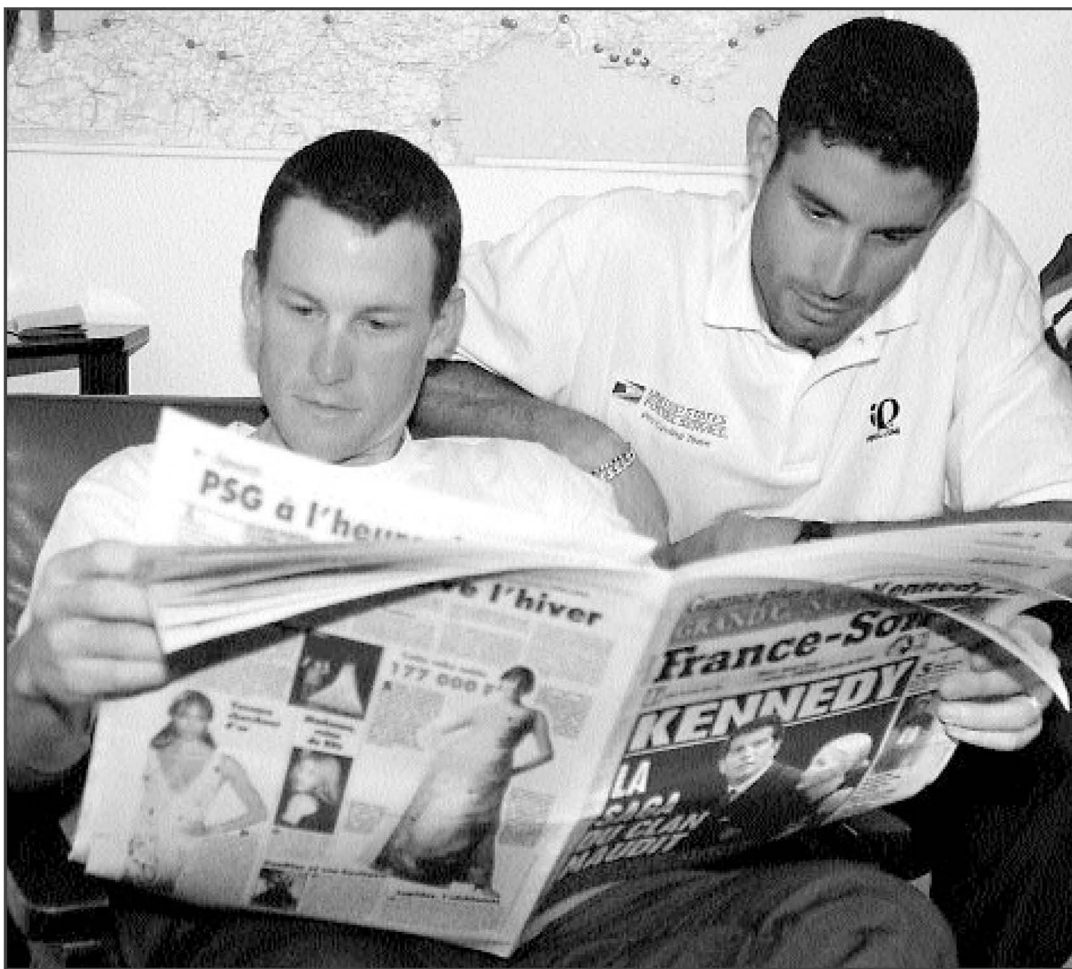
■ ■ ■ «Frantziar bizi eta entrenatu naiz. Ezkutatzekorik banu ez nintzateke hemen egongo»

tzeko botika bereziak hartzen ari dela. Are gehiago, Armstrongentzat oso arriskutsua litzateke EPOa hartzea, lo egon daitekeen zelula gaixoren bat *esnarazi* deza keelako. «EPOa hormona bat da eta zelulak azkarrago haztea eragiten du. Armstrongen kasuan suarekin jolas-

tea litzateke, minbizia berriro agertzeko arriskua oso handia litzatekelako», azaldu dute medikuek.

Armstrongek Richard Virenquerentzat ere izan zituen hitzak: «Virenque oso indartsua da, eta oso ezaguna, ora-

in arte egin ditugun 3.000 kilometrotan ikusi dugunaren arabera. Bera da Frantziako txirrindularitzaren ordezkaria, eta oso pozik nago azkenean Tourrean parte hartzeko aukera eman zaiolako».

Lance Armstrong haserre dago komunikabideekin, bere zintzotasuna zalantzan jarri dutelako.

MONDELO

Abraham Olano: «Prest nago Pirinioei aurre egiteko»

Erredakzioa / Donostia

ABRAHAM OLANOK erronka handia du bi egun hauean: Pirinioetatik bizirik ateratzea. Alex Zulle hiru segundora du sailkapen nagusian, eta Escartin, Dufaux eta Tonkov maldan gora dena emateko prest. Abrahamek badaki denbora gutxi galduta podiumean izango dela, larunbateko erlojupekoa hor baitago. Berak, ordea, ez du erlojupekoaz hitzegin nahi: «Aurrena Pirinioak gainditu behar ditugu, eta gero izango dugu larunbatekoan

pentsatzeko astia. Alferrik gabiltza gertaerak aurreratzeko». Anoetarrak ilusio eta konfiantza handia agertu du: «Taldekide guztiak ilusio handiarekin gaude. Prest gaude azken aste erabakigarri honi aurre egiteko. Uste dut egoera onean iritsi garela eta ongi egiteko gogo handiekin».

Podiuma da Abrahamen helburua, Lance Armstrong lider sendoa dela uste baitu: «Parisko podiumean izatea oso garrantzitsua da, baina borroka oso gogorra izango da, hautagai ugari

Olanok emaztea eta semearen bisita izan zuen atzo, atsedean egunean.

MONDELO

baitago. Alex Zulle oso indartsu dago eta bera izan daiteke aurkari arriskutsuena».

Zulle: «Oso indartsu nago»

Alex Zulle itxaropentsu agertu da bi etapa hauei begira: «Oso indartsu nago. Armstrongek dena alde du Parisera horiz iristeko, baina amaiera arte ez dago dena erabakita». Zulleren ustez, Kelmek mugituko du lasterketa hasieratik, Escartinentzat.

Piztia etxera bidali du bere taldeak

Dierckxensek kortikoideak hartu zituen, Lampreri jakinarazi gabe

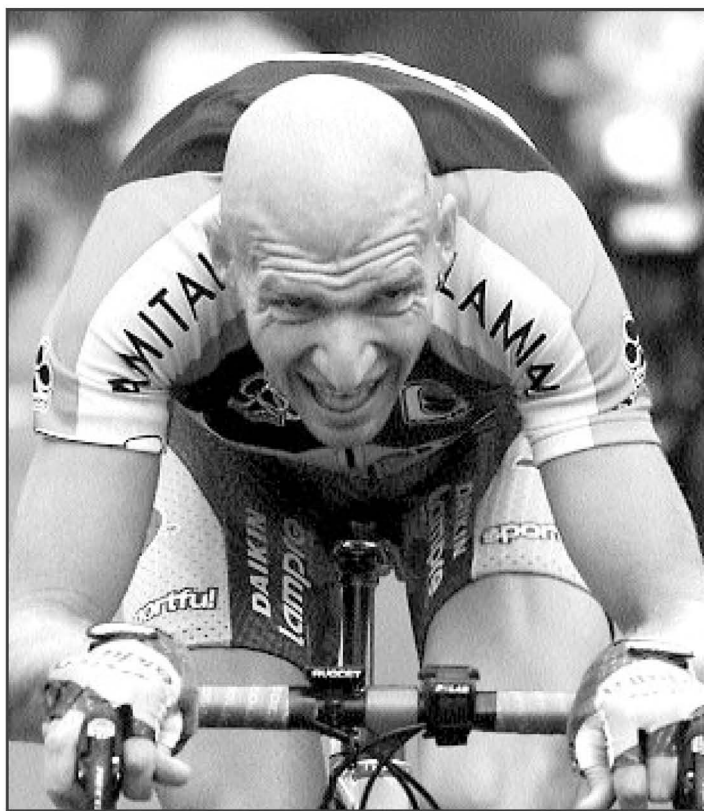
Erredakzioa / Donostia

LUDO DIERCKXENS Tourretik bota du Lampre taldeak. Saint Etiennen amaitu zen etapako irabazleak oinarrian kortikoideak dituen sendagai bat hartu zuela jakinarazi zuen antidopin kontrol batean, baina hura hartu zuenean, ekainean, Lampre taldeari ez zion horren berri eman.

«Badaezpadako» neurri gisa agindu dio Lampre taldeak Dierckxensi Tourra uzteko, eta atzo eguerdian Belgikara itzuli zen 34 urteko txirrindularia.

Tourreko 11. etapa irabazi eta antidopin kontrola egiteko unean, mediku ikuskatzaileari ekainean kortikoideak zituen sendagai bat hartu zuela esan zion Dierckxensek. Orduan jakin zuen bere taldeak ere horren berri, eta horregatik bota dute Tourretik.

Pietro Algeri kirol zuzendariak ez zion behar baino garrantzia handiagoa eman nahi izan badaezpadako neurriari, eta dopin kasurik ez

PATRICK KOVARIK / EPA

Ludo Dierckxens belgikarra, Tourreko etapa irabazi zuen egunean.

dela izan nabarmendu zuen: «Ludok Lampreko medikuari esan behar zion sendagai hori hartu zuela. Fabio Zaretti ez ziolako ezer esan bota

dugu Tourretik. Kontrolean ez zuen positibo eman».

Alemaniko Itzulia amaitu eta belauneko lesio bat osatzeko hartu zuen Dierckxensek sendagai hori. Kontrola egin zion medikuari kortikoideak hartu izana Dierckxensek «fede onez» esan ziola nabarmendu du Lampreko kirol zuzendariak.

Etapara garaipena ez diote kenduko

Txirrindularitzaren Nazioarteko Batasunak azpimarratu du dopin kasua, izatekotan, Tourra baino lehen gertaturikoa litzatekeela, eta, beraz, Dierckxensi ez diotela etapa garaipena kenduko. UCIko presidente Hein Verbruggen argi mintzatu zen, ekainean Synacthene sendagaia hartu izanak Dierckxensen Tourreko garaipenarekin zer ikusirik ez duela esan baitzuen: «Produktu horrek ez du, benetan, inolako eraginik izan txirrindulariak Tourrean eman duen errendimenduari».

Sendagai horren arrastoek gorputzean «egun bakar batzuk» baino ez dutela irauten ere esan zuen Hein Verbruggenek.

Sailkapenak

Nagusia

1. ARMSTRONG L. (US) .67h.23:28
2. OLANO A. (ONCE)7:44ra
3. ZUELLE Alex (SUI)7:47ra
4. DUFaux Laurent (SUI) .8:07ra
5. ESCARTIN F. (Kelme) . .8:53ra
6. HEULOT S. Française) .9:10era
7. VIRENQUE R. (Politi) . .10:03ra
8. TONKOV P. (Mapei) . . .10:18ra
9. NARDELLO D. (Mapei) 10:58ra
10. GUERINI G. (Telekom) 11:07ra
11. CASERO A. (Vitalicio) 11:13ra
12. SALMON B. (Casino) .12:32ra
13. MOREAU C. (Festina) 12:53ra
14. BELLI W. (Festina) . .13:26 ra
15. PERON A. (ONCE) . . .13:32ra
16. LANFRANCHI P. (Map)14:30era
17. **ETXEBARRIA D.** (ONCE)15:19ra
18. FARESin G. (Mapei) .15:45era
19. VAN DE WOUWER (LOTTO) 16:16ra
20. MEIER R. (Cofidis) . . .17:27ra
21. AERTS M. (lot)17:31ra
22. HAMBURGER B. (CAN) .17:57ra
23. BELTRAN M. (BAN) . . .18:29ra
24. SIMON F (CRE)19:04ra
25. HAMILTON T. (US) . . .19:14ra
26. GARCELLI E. (MER) . .19:17ra
27. CONTRERAS. C (KEL) 20:00ra
28. TOTSCHING G. (TEL) . 20:58ra
29. VINOKOUROV A (CAS) 22:44ra
30. COMMESO S. (SAE) . .23:20ra
31. BOURGUIGNON T (BIG) .24:03ra
32. ELLI A. (TEL)24:36ra
33. SERRANO M (ONCE) . 27:48ra
34. CASTELBLANCO(KEL) .28:25era
35. CERESO F. (VIT)32:29ra
36. **G. GALDEANO (VIT)** .33:18ra
37. PEREZ L. (ONCE)35:45era
38. SERPELLINI M. (LAM) .36:08era
39. G. RODRIGUEZ F. (VIT) . .37:15ra
40. MEIER A. (SAE)38:16ra

EZ ZITZAIEN arrats-gau motza egingo atzokoa Olanok, Dufaux, Escartin, Virenque, Tonkov eta beste bakar batzuei. Irudika ditzaket, isilik, serio, kontzentratuta, etengabe matematika eragiketarik errazena egin eta egin, hipotesi guztiak kontuan zizutela, atzo arratsaldean masaje mahaitxoaren gainean, erlaxatu nahi eta ezinean. Senti dezaket haien zirrara kezkatua, lokartu ezinda, ohean batera eta bestera bueltaka, Tourreko etaparik erabakigarrienetako baten atarian.

Matematika, Olanoren alde

Xabier Usabiaga

Bakoitzak bere arrazoiak baditu pozteko, lasaitzeko; baina baita, tristetzeko ere, kezkatzeko. Olanok, esate baterako, pentsa dezake gaur Dufauxekiko hiru minutu eta erdiko atzerapena izanik ere, artean baduela aukerarik podiumnean izateko, orain urte bi Eurodisneyko erlojupean berak

hari 3'11" kendu zizkiola gogoratuko baita. Ordea, 1996ean jokaturako bigarren erlojupean pausatzen badu oroimena, laster trabatuko zaio txistua eztarrian, Dufaux 13"taraino gerturatu baitziztaion.

Erlojupeko berean (1997an) Escartini kendu zizkion 5'12"ak aintzat har-

tuz gero, arnasa lasai hartu eta irrifarre alai bati utziko dio azkar lekua, baina iazko Vueltan kendutako 1'56"ak baino gehiago kentzeko gauza ez bada Futuroscopen, bihar badaki ezin duela 3'05" baino gehiagoko atzerapena izan Kelmekoarekiko. Virenquekiko antzeko egoeran dago: 97ean 3'32" jan zizkion

frantziarrari, 96ean 24" baino ez, eta 97ko lehen erlojupean Virenque bera gailendu zitzaion. Tonkovekiko, lau minutu eskas galdu ditzazke anoetarrak, 96ko Giroan egindakoa egitea nahikoa lukeelako hartara, hots, 1'26" kentzea erlojupean.

Alderaketak muturretik muturrekoak egin ditut, hau da, kasurik onena eta txarreana aztertuz, eta seguruenik tartekoa gertatuko da. Eta, kasu hartan ere, uste dut Olanok izango dela podiumean.

Egun erabakigarriak

Igotzaileek Armstrong estutzeko azken aukera izango dute gaur eta bihar Pirinioetan

Gorka Zabaleta / Donostia

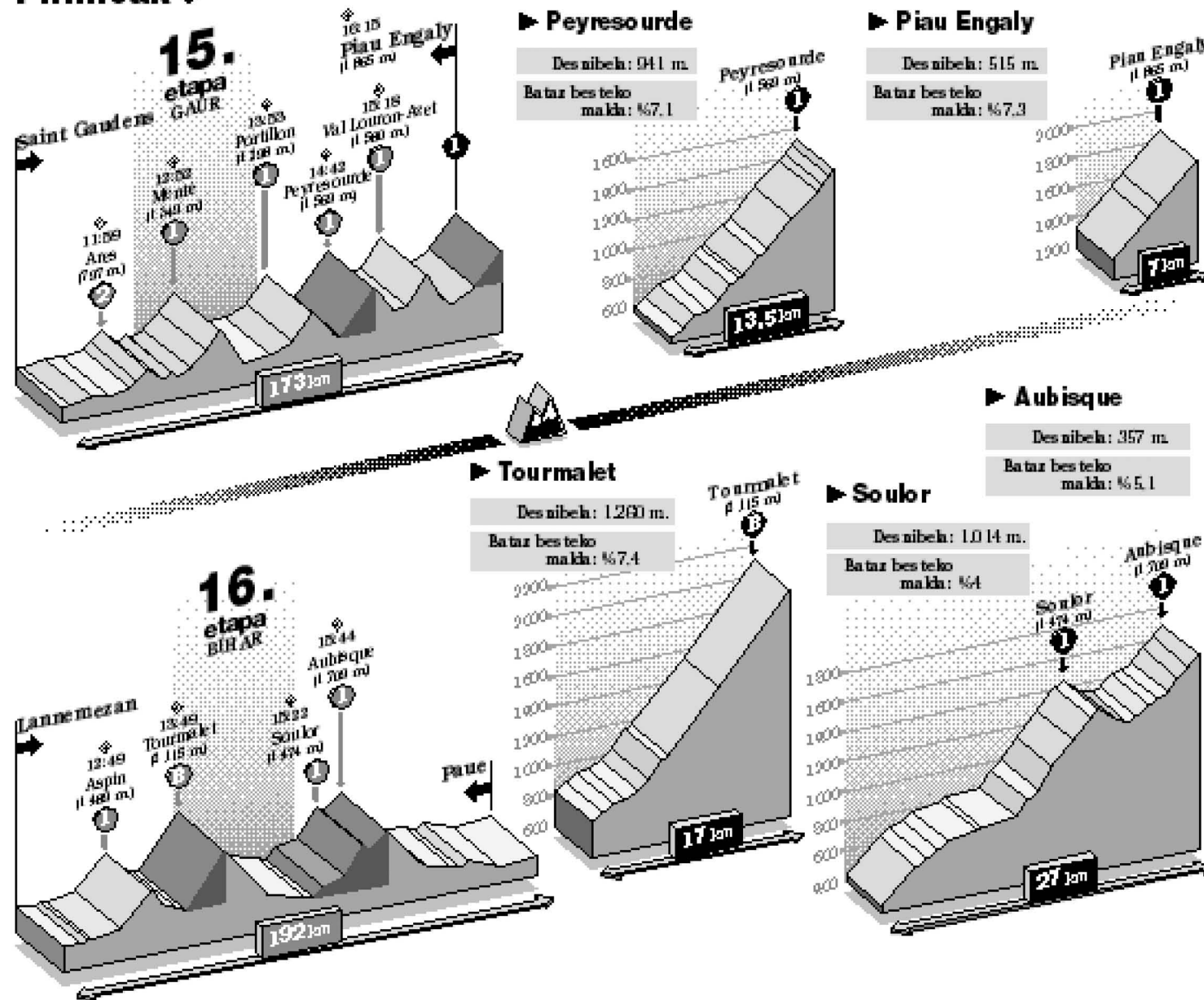
TOURRA azken astean sartu da, eta gaur eta bihar egun erabakigarriak izango dira Parisko podiumari begira. Lance Armstrongek egun txarrik ez badu, aurkariak bigarren eta hirugarren posturako lehiatu beharko dute. Abraham Olanori ia ezinezkoa izango zaio gaur bigarren postuari eustea, baina aneotarra hobeto moldatzen da Pirinioetan Alpeetan baino, eta denbora gehiegi galtzen ez badu, larunbateko erlojupekoan ohorezko postu hori berreskura dezake. Euskal jarraitzaileen bultzada behintzat ez zaio faltako.

St. Gaudens-Piau Engaly (173 km.) • Gaurko etapa da igotzaileei gelditzen zaien benetako azken aukera. Sei mendate gainditu beharko dituzte —bost lehen mailakoak—, eta helmuga Piau-Engalyko eski estazioan dago kokaturik.

Tropela Saint Gaudensetik abiatuko da. Aresko gaina izango da eguneko lehen oztopoa, 32. kilometroan —bigarren mailakoa—. Pixka bat aurrerago Mente igotzen hasiko dira, mendebaldetik. 11 kilometro ditu, eta %9ko maldak. Luchongo bailarara jaitsiko dira, muga pasatu eta Portillon igoko dute Lleidako Bossot herritik. Zortzi kilometro dira, %7,5eko batez besteko maldarekin. Frantziara itzuli eta Luchon hiria pasatu ondoren Peyresourde eta Val Louron igoko dituzte jarraian, atsedenerako astirik gabe. %10eko maldak gainditu beharko dituzte. Onenak bakarrik izango dira aurrean. Val Lourongo jaitsiera oso arriskutsua da errepidea egoera txarrean baitago. Saint Lary Soulan hiria pasatu eta gero errepidea gora begira jarriko da Piau Engalyraino, baina azken zazpi kilometroak dira gogorrenak: %10etik gorako maldak eta 14 bihurtune.

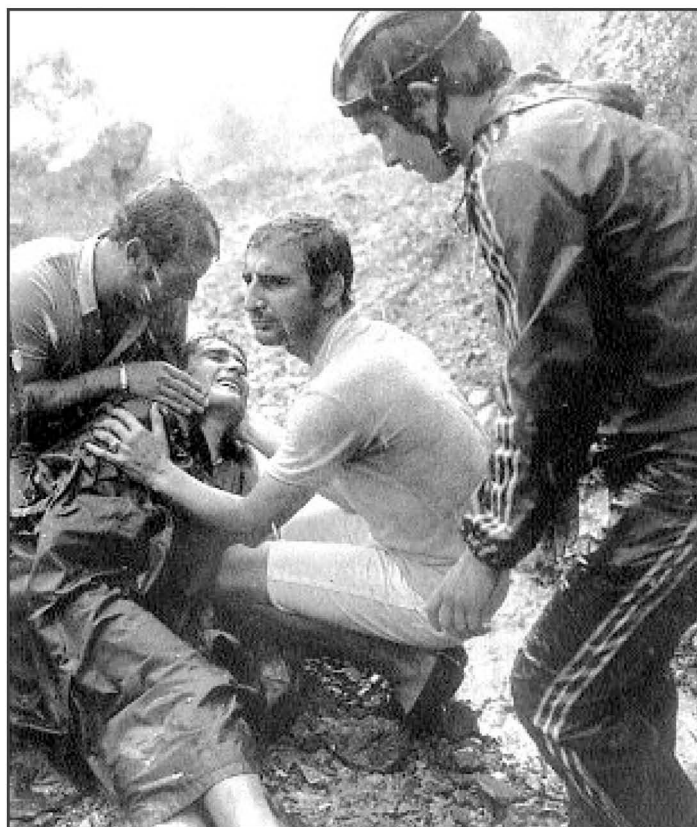
Lannemezan-Pabe (192 km.) • Pirinioetako etapa nagusia izan zitekeen, baina Aubisquetik Pabera 60 kilometro daude ordekan, eta horrek lasterketa apurtzeko

Pirinioak

J. ARRIETA

aukera gutxi ematen du. Eguneko lehen mendatea Aspin izango da, 35. kilometroan. Ekialdetik igoko dute (12 km.). Saint Marie de Campanera jaitsi bezain pronto Tourmalet mitikoari ekin beharko diote. Pirinioetan 2.000 metrotik gorako bakarra da. 17 kilometroko igoera da, %7,4ko batez besteko maldarekin. Eguzkiak berotzen badu, infernua izan daiteke. Tourmaletetik Argeles Gazost hirira jaitsiko dira, eta hortxe ekingo diote aurtengo Tourreko azken mendateari: Aubisque. Soulorretik igoko dute, alde errazenetik. Gainera Pabera 60 kilometro daude, gehiegi ihesaldia burutzeko. Hori bai, Aubisquen atzean geldituta norbait talderik gabe aurkitzen bada, minutu asko gal ditzake Paberaingo amaierarik gabeko zuzenguneetan. Hori da arrisku handiena.

Luis Ocañak 1971ko Tourra galdu zuen Menteko jaitsieran erorita.

Historiaz beteriko mendateak

TOURREKO historian leku berezia dute gaur eta bihar igoko diren zenbait mendatek. 1971n Luis Ocaña erori egin zen Mente jaisten, lider zela. Eskura zuen Tourra galdu egin zuen. 1991n Val Louronen Miguel Indurainek bere lehen maillot horia jantzi zuen, Chiapuccirekin ihes egin eta gero. Hortxe hasi zen belaunaldi berri baten erregetza, Indurain buru zela. Figon eta Lemonden garaia amaitu zen, Bugno, Chiapucci eta Indurainena hasteko. Aspin, Tourmalet eta Aubisque klasikoak dira Tourrean. Piau-Engaly, berriz, lehen aldiz igoko da aurtan.

ARTXIBOKOA

Athletic ♦ Lezaman lehen entrenamendua egin ondoren, taldea Holandara abiatu zen

Ilusioz gainezka

Luis Fernandezek 29 jokalarirekin hasiko du denboraldi-aurrea

Joseba Arruti / Bilbo

ATHLETIC-EK eguzki sargoritsu baten pean ekin zion 1999/2000 denboraldiari, Lezamako instalazioetan, eta, horrelakoetan ohi den bezala, *ilusioa* izan zen lehen entrenamenduaren ostean gehien errepikatu zen hitza. Zaleek ikusminez jarraitu zieten Luis Fernandezek agindupean ariko diren jokalarien lehen nekaldiei.

Jokalariai goizeko bederatzia aldera iritsi ziren Lezamara, Sabino Padillaren eskutik analisi medikoari ekiteko. Horren ostean, oporren ostean estreinakoz, berdegunea zapaldu zuten eta bi orduz aritu ziren entrenatzailer frantziarraren esanetara. Fernandezek bere jokalariai guztiak fisikoa aldetik nola dauden ikusi zuten eta orain arte ezagutzen ez zituen jarraipen berezia egin zien. Pablo Orbaiz nafarra eta Arturo Igoroin 'Sivori' gasteiztarra izan ziren lehen saioko izar nagusiak, horiek baitira talde zurigorriko aurpegi berri bakarrak. Batak zein besteak gogor egin beharko dute lan Tarifako teknikoa euren dohainez konbentzitzeko eta Athleticera ekarri dituzten erreferentzia bikainak baieztatzeko.

Entrenamendu ostean, Luis Fernandez pozik azaldu zen bere gizon guztien egoera fisikoarekin.

XOUSA SIMAL

Guerrero, Lasa, Carlos Garcia eta Athleticen gainontzeko jokalariek bazkaria egin zuten Holandara abiatu aurretik.

Nobedade bi baino ez

■ ■ ■ Pablo Orbaiz eta Arturo Igoroin *Sivori* izan ziren denboraldiko lehen entrenamenduko aurpegi berri bakarrak.

Plantilla zabala denboraldi-aurrerako

Athleticek 29 jokalarirekin ekingo dio denboraldi-aurreri: Edu Alonso (Salamanca-tik), Oscar Vales (Celtatik), Iñaki Lafuente atezaina (Elchetik) eta Jon Perez Bolo (Rayo Vallecanotik) berreskuratu ditu. Dena den, azken hori eta Juanjo Valencia transferibleak dira, eta azke-

nera arte ez da jakingo zein taldetan ariko diren. Bigarren taldeko Aranzubia, Urraka eta Yeste ere Athleticen entrenatu ziren atzo, eta denboraldi-aurrea lehen taldearekin egingo dute.

Hurrengo hamabi egunean zurigorriak Papendal-en egongo dira kontzentratuta (Holanda), denboraldiari ekin aurretik sasoi fisikoa puntu-puntu jartzeko.

Sivorik «lana» eskaini du aurkezpenean

J. Arruti / Bilbo

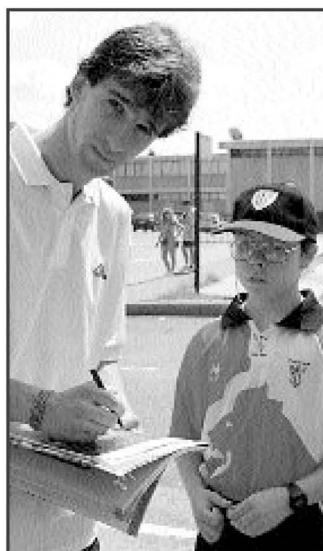
NOBEDADE gutxi izan ziren atzo Lezaman 1999/2000 denboraldiaren estreinako ekitaldian. Horietako bat Arturo Igoroin 'Sivori' izan zen. Entrenamenduaren ostean, Txomin Guzman lehendakariordea eta jokalaria prentsaren aurrean azaldu ziren, arabarraren aurkezpene egiteko.

Guzmanek azaldu zuenez, «Arturo iaztik da gure jokalaria, baina, Alavesekin adostu genuen bezala, talde gasteiztarrean aritu zen aurreko denboraldian». Sivorik lau urterako kontratua sinatu

zuen Athleticekin, hogeita bi urte ditu eta bi mila milioiko klausula ezarri zioten.

Sivori oso gustura azaldu zen bere estreinaldian. «Tal-dearekin izan dudana lehen harremana ezin hobea izan da eta giro bikaina aurkitu dut. Gainera, Javi Gonzalez eta Felipe lehendik ezagutzen nituen eta biek asko lagundu didate lehen egun honetan».

Jokalaria arabarrak badaki zaila izango dela berarentzat hainbeste kalitate duten aurrelarien artean hamaika-koan sartzea baina ez du etsitzeko inolako asmorik.

XOUSA SIMAL

Arturo Igoroin Sivori.

«Athletic Ligako talderik onenetakoa da eta ukaezina da hemen jokatzeko ez dela batere erraza izango, baina nik lana eta ilusioa eskainiko ditut entrenamendu guztietan eta misterra konbentzitzeko asmoz noa Holandako kontzentrazioa». Atzo Luis Fernandezekin berba egin zuen lehenengoz, eta kontaktua nahiko protokolaria izan zen. «Oso ondo moldatu naiz berarekin eta ez dit ezer berezirik esan. Beste ezer baino gehiago, ongi etorria eman dit», bukatu zuen Sivorik.

Ganterekin hasi eta Boloniarekin amaitu

J. Arruti / Bilbo

DENBORALDI-AURREA nahiko lasaia izango da Athleticentzat. Jakinarazi duten egutegiaren arabera, zazpi partidua izango ditu Liga hasi aurretik, eta horietatik bakarria jokatuko da kontzentrazioak dirauen artean.

Goiz partean Lezaman lehen entrenamendua egin ostean, jokalariai zurigorriek atzo arratsaldeko 16:30etan hartu zuten hegazkina, Sondikan, eta Papendal-en daude dagoeneko. Hilaren azken eguna arte egongo dira bertan kontzentratuta eta, han dauden bitartean, Gante belgikarraren aurka baino ez dira arituko. Norgehiagoka San Inazio egunean izango da eta, horren ostean, Bilbora itzuliko dira.

Abuztuaren bian taldearen aurkezpene egingo da, San Mamesen, eta hurrengo egunean Oviedoren aurka jokatuko dute, Carlos Tartieren. Asturiasetik Huelvara abiatuko dira, abuztuaren bostean eta seian jokatuko den Colombino trofeoan parte hartuz. Bilbotarrez gain, Recreativo de Huelva, Betis eta PSV Eindhoven-ek osatuko dute denboraldi-aurreko klasiko honetan parte hartuko duen laukotea.

Hurrengo bi partidua euskal taldeen aurka jokatuko dituzte Luis Fernandezek mutilek. Hilaren 10ean Mendizorrotzan ariko dira Alavesen aurka, eta, bi egun geroago, aldiz, Sadarrera joango dira Osasunaren kontrako norgehiagokan parte hartzeko.

Denboraldi-aurreko azken partidua taldea bere zaleen aurrean aurkezteko baliatzen da urtero, eta aurten ere halaxe egingo dute *lehoiek*. Iaz Romarekin hasitako bideari jarraiki, abuztuaren 15ean beste talde italiar bat izango dute aurkari. Bolonia *calcioko* talde klasikoarekin neurtuko dituzte indarrak Katedralen jokatutako estreinako partidua horretan eta, ordurako, Luis Fernandezek taldeak Ligari Betisen aurka arrakastaz ekiteko adinako sendotasuna izan beharko du.

Alaves ♦ Entrenatzen hasi da, duela bi urteko ezustea errepikatzeko ilusioa duela

Jauzi kualitatiboa espero dute

Manek eta Antonek «ganorazko taldea» taxutu dutela uste dute

Luis Karlos Garcia / Gasteiz

2000. URTEKO Alavesek, Lehen Mailari eutsi ez ezik, ezustea izateko ere «jauzi kualitatiboa» ematea litekeena dela uste dute Jose Manuel Esnal *Mane* entrenatzaileak eta Gonzalo Anton Gasteizko taldeko agintariak. Biok prentsaurrekoa eskaini zuten atzo goizean Mendizorrotzan, jokalariek entrenamenduei ekin ondoren.

Mane baikor da gaur egun daukan taldearekin: «Esperantza handi samarra dut». Oraindik ere posible litzateke datozen egunetan beste norbait lortzea, baina entrenatzaileak uste du atzo Gasteizen zebilen taldeak «gauza» izan beharko lukeela helburuak lortzeko. Gainera, badauki zertan dabilen: «Ganorazko taldea da Lehen Mailako eskarmentuari dagokionez».

Jabegoa lortzeak etorkizuna ematen du

Maneren poza adierazten duen beste arrazoi bat bada denboraldion: aurrekoan ez bezala, Alavesek badu jabegoa hainbat jokalariren gainean (guztietako %85 bat, entrenatzailearen arabera). Maneren irudiko, joan zen denboraldian utzitakoekin izandako oinarria gainditu egin da eta orain jokalariek jabegoan izateak esan nahi du Gasteizko taldeak «etorki-

E. OTSOA

Baloia ukitzen hasi dira. Alaveseko jokalariek baloia ukitzen hasi dira. Atzo ariketa fisiko arin batzuk eginda, baloia hartu eta elkarren artean jolasean ibili ziren. Zenbaitek teknika agertarazteko parada izan zuten; Astudillo erdilaria argentinarrak —argazkian—, esaterako. Ondoan, begira, Contra atzelari errumaniarra dago. Gaurtik aurrera goiz eta arratsalde entrenatuko dira denak, Michelinek.

zuneko apustua» hobetsi duela.

Antonek antzeko bidea urratu zuen. Alaves Lehen Mailari eusteko hamar bat talderekin borrokan ariko dela aurreikusitua zuen, «baina ezer baztertu gabe». Agintaria Maneren gisara mintzatu

zen. Izan ere, entrenatzaileak gogora ekarri zuen orain dela bi urte Alaves ezustea eman eta Lehen Mailara igo zela inork espero ez zuenean. Ilusioa ez da falta, aldeak egundokoak badira ere.

Antonek beste bi albise ezagutarazi zituen. Batetik,

15.000 bazkide aise lortuko direla ziurtatu zuen. Bestalde, Alaves Bko jokalariren bat Lehen Mailera debutatzea «ederra» izango litzatekeela aipatu zuen. Momentuz, Manek lau gazte eramango ditu Luchoneko konzentrazioa.

Kodro on hura «itzultzeko moduan da»

L.K.G. / Gasteiz

MEHO KODRO aurrelari bosniarrak azterketa ederra dauka Gasteizen, azkenetako agian. Donostiatik joan zenez geroztik, Barcelonan eta Tenerifen ez da batere fin ibili; baina jokalariek berak uste du Realean egindakoari eusteko moduan dela, atzo arratsaldeko aurkezpenean esanenez: «Realean jokatu zuen Kodro hura itzultzeko moduan da».

Bosniarrak ez du uste inori ezer erakutsi beharrik daukanik: «Neure buruari demostratu behar diot beste edonori baino gehiago».

Kodrok dio «gustuko» daukala Alavesen duen erronka;hots, golak nola edo hala lortzea. Ildo horretan, Gonzalo Anton Alaveseko agintariak estreinako eskaera egiteko aprobeixatu zuen, eta Ligako ehun goleko jokalaria dela gogorarazita, kopuru horretako hamabostekin conforme legokeela deklaratu zuen.

Kodrok Kanarietako hondartzak atzean utzi eta Gasteizko hotzara dator, baina ez du axola, «azken urteon denetarik egin baitut futbollean aritu ezik, eta bada garaia». Tenerifen emandako

E. OTSOA

Meho Kodro, atzo, Gasteizen.

azken urtea «gogor samarra» izan dela aitortu zuen.

Euskal Herrian «gustura»

Aurrelaria Euskal Herrira dator bueltan, eta «gustura» egiten duela esan zuen atzoko agerraldian. Gainera, iragana denboraldian ere Alavesera heltzeko aukera izan zela jakinarazi zuen.

Gaurgero taldekide berriak izango ditu ondoan, tartean Julio Salinas, «futbolaren alde izugarritzko lana egin duen ilustre bakanetako bat».

Athleticen eta Osasunaren aurka abuztuan

L.K.G. / Gasteiz

EGUTEGIAREN zati bat zehaztuta dauka Alavesek, eta, oraingoz, Athletic eta Osasuna taldeen kontrako partidua dira nabarmenenak.

Aste honetan, entrenamendu arinak egingo ditu Gasteizen goiz eta arratsalde, eta datorren astean, hilaren 29tik abuztuaren 9ra bitartean, konzentrazioa egingo du Luchonen, Estatu frantseko Pirinioetan. Hantxe jokatu du uztailearen 31n lehendabiziko partidua, Lleidaren aurka, eta, halaber, beste neurketa bat lotu behar da oraindik.

Abuztuaren 9an Gasteiza itzuliko da, eta hurrengo egunean, Mendizorrotzan, Athletic hartuko du; 15ean, berriz, Osasunaren kontra ariko da Lakuntzan (Nafarroa). Horren ondotik, Maneren taldeak prestakizunen azken asteari ekingo dio denboraldia hasi baino lehenago.

Dena den, Alavesek pare bat neurketa gehiago jokatuko ditu, oraindik lotzeke dauden arren.

Berriak girotzea da aurreneko helburuetakoa

L.K.G. / Gasteiz

JOSE MANUEL ESNAL *Mane*-k argi eta garbi dauka epe laburreko jomuga dela taldera heldu berri diren dozena erditik gorako jokalariek lehenbailehen eta ahalik eta hobe- kien girotzea.

Entrenatzaileak esan zuen «zaila» izaten dela bi astetan hamalau jokalaritxatzea, baina eraketak behin lortu ondotik, premiazko helburua taldean sartaraztea dela uste du eta horretara joko dute Luchoneko konzentrazioan nahiz bestelako saioetan.

«Berriak hartu egin beharko ditugu, eta baita lagundu ere, barrenean daramazkiten onenak ematea izan dezaten», deklaratu zuen. Antonek Maneren hitzak berretsi zituen: «*Aldagela* egitea gakoa izaten da».

Reala ♦ Ezker oineko behatz txikian fisura bat egin zuen larunbateko entrenamenduan

Aranburu, hasi orduko geldirik

Holandara joateko arazorik ez duela uste du berak

Erredakzioa / Donostia

LARUNBATEKO entrenamenduan Mikel Aranburu lesionatu egin zen. Baloiarekin ariketa batzuk egiten ari zela urrats txar bat egin eta ezker hankeko behatz txikian fisura bat egin zuen. Realeko medikuek jakinarazi dutenez, oraingo metalezko plantilla bat jarriko diote oinean, eta tratamenduak sortzen duen eraginaren arabera, azpeitiarra berriro ere entrenatzen hasiko da.

Aranburuk lesio bera izan zuen duela urte t'erdi. Baina, orduan, bi hilabete igaro zituen jokatu gabe. Azpeitiarra baikor da lesioaren aurrean, eta ziur da taldekideekin batera Holandara joango dela. Hala ere, aurreko lesioarekin zer gertatu zen ikusita beldur pixka bat baduela aitortu du.

Bestalde, Oscar de Paula Munichera abaitu da Bernd Kraussen aholkuz. De Paulak sarri izaten du adduktoeetako mina, eta Kraussek taldearekin lanean hasi aurretik Munichera joan eta entrenamendu bereziak egitea aholkatu dio.

Realeko jokalariek test fisiokoak egingo dituzte gaur Anoetako estadioan, eta denboraldi-aurreko hurrengo partidua Idiazabalen jokatuko dute ostiralean, Eibarren aurka.

ARTXIBOKOA

Mikel Aranburu larunbateko entrenamendu saioan lesionatu zen.

Sa Pinto, atzerritarrak eta harrobia

RICARDO SA PINTOK joan den urtean Lisboako Sportingera bueltatzea buruan izan zuela adierazi zuen atzo. Bere ustez, Realean ez zen behar bezalako lana egiten ari, eta Eus-

kal Herriko jokalaribatek bete zezakeen lekua betetzen ari zen.

Portugaldarraren esanetan, «nire herrian eta hemen atzeritik heldu direnei gehiago eskatzen

zaie, eta etxekoekiko diferentzia markatu behar dute». Hala ere, Sa Pintok Realean jarraituko du aurtun, eta pasa den denboraldian egin zuen lana hobetzen gogoz saiatuko dela

adierazi du: «Dena emango dut aurtun».

Taldeko atzeritar berria, Victor Bonilla kolonbiarra, berriz, ostiralean helduko da Donostiara, eta astelehenean Holandara abiatuko da.

Osasuna ♦ Miranda lehendakariak atzo aurkeztu zuen erdi-punta errioxarra

Arpon, azkenaurreko fitxaketa

Eduarne Elizondo / Iruñea

DENBORALDI berrirako azkenaurreko fitxaketa aurkeztu zuen Osasunako lehendakari Javier Mirandak atzo: Oscar Arpon, 24 urteko erdi-punta errioxarra. Mallorcatik iritsi da Iruñera; Betisek utzita jokatu zuen Arponek talde horretan, eta hori dela eta, 30 milioi pezeta ordaindu behar izan dizkie Osasunak andaluziarrei.

Betisek jokalaria berreskuratzeke aukera izanen du, gainera, 90 milioi pezetaren truke lehen urtean, eta 100 milioi pezetaren truke biga-

rrenean. Bigarren mailan 500 milioi pezetakoa izanen da Arponen eteteko klausula, eta 750ekoa Lehenengoan.

Lehen eta Bigarren mailako hainbat talderen eskaintzak bazter utzi ondoren ailegatu da Oscar Arpon Osasunara. «Argi nuen Bigarren Mailako talde batera joatekotan, Osasunara besterik ez nintzela joanen, talde handia delako eta ilusioz betetzen ninduelako Iruñean jokatzek», adierazi zuen jokalarigazteak atzo aurkezpenean.

Osasunarekin, orain arte izan ez duen jarraitasuna lortu nahi du Arponek; Barcelo-

na, Racing edo Mallorca bezalako taldeetan jokatu du jokalarigazteak, baina talde horietako bakar batean ere ez du egonkortasuna lortu; Barçan Cruyffekin debutatu zuen Arponek, eta jokalariren kalitatea ez du inork zalantzan jartzen; ezta Miguel Angel Lotinak ere. Arponen abiadura eta gol paseak egiteko duen gaitasuna azpimarratu ditu entrenatzaile gorritxoak.

Gorritxoak Etxalarrera

Gainerako taldekideekin batera Etxalarrerantz abiatu-

ko da gaur Oscar Arpon, denboraldi berria prestatzen hasteko. Herri horretan hilaren 27a bitartean geldituko dira gorritxoak. «Lan egitea, eta lan egitea; hori da nire helburu bakarra, lana baita taldean leku bat izateko bide bakarra. Taldekide guztiek bezala, Osasuna Lehen mailara igotzea da nire asmo nagusia aurtengo denboraldian», azpimarratu zuen Arponek.

Arpon kazetarien aurrean agertu ondoren, Quino azken fitxaketa aurkeztea besterik ez zaio falta Osasunari denboraldi berriari ekin aurretik.

hor zain

Gorka Gartzia Eibarren ezustea lehenengo entrenamenduan

Gorka Gartzia —orain arte Amurrioko jokalaria— izan zen Eibarren lehen entrenamenduko ezuste nagusia. Azken unean Eibarrek jokalaria fitxatu eta gainerako jokalar berriekin aurkeztu zuen. Descarga, Josetxo, Morales, Leniz, Soria, Uribarri eta Arrieta izan dira beste aurpegi berriak. Zuzendaritzak Ziarrretarentzat kontatzen ez duten jokalarientzat irtenbide bila jarraitzen du bitartean. 25 jokalarik hartu dute parte lehen saioan.

Shearerrek 2004. urte arte jarraituko du Newcastle

Alan Shearer goleatzaileak Newcastle taldearekin zuen kontratua 2004. urte arte luzatu zuen atzo. 28 urteko jokalaria Italiako eskaintzak jaso zituen, baina kontratua berriro ostean Ingalaterran jarraituko du, Gulliten aginduetara.

Stoichkov Bulgariako Kirol ministro izenda dezakete

Hristo Stoichkov Bulgariako Kirol ministro izateko aukera asko ditu. Bartzelonako jokalar ohia, Bulgariaren historiako jokalaririk onena da, eta ministro izendatu nahi dute orain. Stoichkov Japoniako KashiwaReysol taldearekin kontratua du 2000. urteko ekaina arte, baina ministro izatea eskainiko baliote futbola uzteko prest legokeela iragarri du.

Penev Bulgariara itzuli da arazo militarrek direla tarteko

Lubo Penev, Celta taldeko aurrelaria, Bulgariara itzuli da bere taldearen kontzentrazioa utzita. Arrazoia militarra izan da. Celtako zuzendaritzak Penevek CSKA Sofia taldeko hauteskundeengatik alde egin duela uste du. Aurrelaria futbol talde hortako presidente izateko hautagaia da, eta klubaren izaera militarra kontuan izanik, hori izan daiteke kontzentrazioa uzteko arrazoa.

Brasil, nagusitasunez

Uruguairen grina alferrikakoa izan zen brasildarren jokoa eteteko

Brasil	Uruguai
3	0

Brasil. - Dida, Cafu, Joao Carlos, Antonio Carlos, Roberto Carlos, Conceicao, Emerson, Ze Roberto, Rivaldo, Ronaldo, Amoroso.

Uruguai. - Carini, Del Campo, Picun, Lembo, Bergara (Guigou 74. min.), Vespa (Pachecho 46. min.), Fleurquin, Callejas, Coelho (Alves 56. min.), Magallanes, Zalayeta.

GOLAK: 1-0.- Rivaldok (20. m.). 2-0.- Rivaldok (26. m.). 3-0.- Ronaldok (46. m.).

ARBITROA: Oscar Ruiz. Txartel horiak Uruguaiako Callejas, Vespa eta Guigouri, eta Brasilgo Flavio eta Joao Carlosi.

Estitxu Elduaien /Donostia

BRASILGO selekzioak ez du izan parekorik Amerika Kopan jokatu dituen partiduetan, eta igandeko finalean ere nahi zuena egin zuen Uruguairen aurka. Victor Puaren jokalarik gazteek grina handiarekin jokatu zuten finala, baina Brasilen aurka grina baino zerbait gehiago behar da, batik bat Rivaldo gelditzeke: F.C. Barcelonako jokalariek bi gol sartu zituen finalean, eta hirugarrena sartzeko lan guztia egin zion Ronaldori. Txapelketako futbolaririk hoberena izan da, dudarik gabe.

Uruguai finalerako aurreneko hoge minutuetan soilik erakutsi zizkion hortzak Brasili. Joko aldetik ezer gutxi egin bazuten ere, hasi berriaren indarra eta ilusioa ez zitzaion falta izan Puaren taldeari, eta Brasili baloiak kentzen saiatu zen, kosta ahala kosta. Didaren ate aurrera iristea ere lortu zuten, baina aurrelari on baten falta atzean zen orduan.

20. minutuan, ordea, Uruguairen ilusioaren gainbehera hasi zen Rivaldok buruz sartutako 1-0ekoarekin, eta, zazpi minutu beranduago, ilusio hori guztiz zapuztu zen jokalarik berak sartutako bigarrenarekin. Uruguai itzaltzen joan zen, baina, hala ere, lehen zatia amaitzeaz zegoela markagailuko aldea murrizteko zorian egon zen. Del Camporen jaurtikeak, ordea, zutoinean jo zuen, eta horrenbestean gel-

DANIEL JAYO / AP

Ronaldo eta Brasilgo selekzioko gainerako jokalariek, kopa astintzen.

ditu zen Uruguairen azken ahalegina.

Hortik aurrera Brasil jolasen aritu zen Asunciongo zelaian eta jokalarik hori-berdeak nagusi izan ziren zelaian. Bigarren zatia hasi bezain pronto, Ronaldok hirugarren gola sartu zuen Cariniren aitean. Egia esan, oraingoan ere Rivaldorena izan zen meritu guztia, Ronaldok lan erraza izan baitzuen hark emandako pase zoragarri bati esker. Denen den, brasildarrek ez zuten Uruguai barrengarri uzterik lortu. Partidua galdutzat eman arren, Brasilen erauntsiari ahalik eta serioena eutsi zion selekzio gazteak, eta markagailuko aldea bere hartan gelditzea lortu zuen. Adorea ere erakutsi zuen Victor Puak egoera horretan beste aurrelari bat atera zuenean, baina alferrik izan zen ahalegina. Brasilentzat izan zen kopa, eta baita Frantziako mundialean kolokan gelditu zitzaion izen ona ere. Harro daude berriro brasildarrak.

Rivaldo izan da onena, nabarmen

AMERIKA KOPA hasi zenean inor gutxi uste zuen Rivaldo izango zela txapelketako izarra; kritika ugari jaso zituen F.C. Barcelonako jokalariek eta Luxenburgo selekzionatzailea izan zen harengan konfiantza erakutsi zuen bakanetakoa. Baina isildu egin dira orain kritikak, eta laudorioak besterik ez du jaso Brasilgoak txapelketa amaieran.

Ez da gutxiagorako: Uruguairen aurkako finalean aparteko partidua egiteaz gain, torneoko pitxitxia izan da bere taldekide Ronaldorekin batera (bosna gol sartu dituzte), eta golik ederrena ere berak sartu zuen, Argentinaren aurka.

Baina golegile bikaina ez ezik, joko

DANIEL JAYO / AP

Rivaldok bi gol sartu zituen finalean, eta hirugarreneko pasea eman Ronaldori.

antolatzaile paregabea ere badela erakutsi du, gainera, Rivaldok Amerika

Kopan: Ze Roberto-ekin batera, berak zuzendu du taldea une garrantzitsue-

netan, eta Ronaldok sartutako gol asko bere laguntzari esker izan dira.

erreakzioak

Rivaldo • Brasilgo jokalaria

«Onenak izan garelako irabazi dugu»

►«Finalean hobeto jokatu dugu, eta, beraz, merezitakoa izan da garaipena. Talde guztia oso ondo aritu da zelaian; lausengu gehienak niretzat izan badira ere, talde lanari esker irabazi dugula uste dut. Txapelketako onenak izan gara, partidua guztiak irabazi ditugu, eta horregatik irabazi dugu», esan zuen Rivaldok finala amaitu bezain pronto. Berak erakutsitako mailarekin ere oso gustura agertu zen: «Txapelketa hasi zenean kritika asko jaso nituen, baina aurre egiteko gai izan nintzen, batik bat entrenatzailearen laguntzari esker. Ahal dudan ondorena jokatzeko saiatu naiz, eta txapelketa polita egin dudalakoan nago».

Ronaldo • Brasilgo jokalaria

«Garaipen honek ondo nagoela erakutsi dit»

►«Denboraldi zaila izan da niretzat amaitu berri den hau, eta, horregatik, Amerika Kopa honek esanahi berezia du niretzat. Lesio ugari izan ditut, baina txapelketa honi esker berriro ondo nagoela ikusi dut», esan zuen Inter Milaneko jokalariek. Txapelketako goleatzaile izateak ere oso gustura utzi du Ronaldo: «Brasilen golegile onak gaudela erakutsi dugu. Oso esanguratsua da txapelketako pitxitxiak bi brasildar izateak».

Luxenburgo • Brasilgo entrenatzailea

«Taldearen batasuna ezinbestekoa izan da»

►«Bakarkako jokalarik bainak izateaz gain, taldeko erdiaz, taktika eta batasuna erakutsi dugu. Azken hori ezinbestekoa izan da Amerika Kopa irabazteko, selekzioa lehen zen baino indartsuago bihurtu du batasunak, eta horrek etorkizuneko atak zabaltzen ditu», esan zuen entrenatzaileak. «Oraindik gauza asko ditugu hobetzeko, baina orokorrean futbol serioa erakutsi dugu. Ondo defenditu dugu eta erasoan ere asmatu dugu».

Arraunketa ♦ Oriok ohi baino hasiera makalagoa eman dio aurtengo denboraldiari

Koxtape eta Urdaibai

‘Erreka’-k eta ‘Bou Bizkaia’-k hiruna garaipen erdietsi dituzte

Ramon Basaldua / Bilbo

URDAIBAI eta Pasai Donibane Koxtape dira traineru denboraldiaren hasierako protagonista nagusiak. Izan ere, bi ontziek hiruna garaipen erdietsi baitituzte orain arte jokaturako estropadetan. Urdaibai Mundaka, Plentzia eta Santurtziko banderak irabazi ditu. Koxtapek, berriz, Donibane-Lohizune, El Diario Vasco eta Trintxerpeko banderak eskuratu ditu. Beraz, garbi dago bi ontzi horiek izan direla protagonista nagusiak traineru denboraldiaren hasieran.

Koxtapek ezusteko handia eman zuen Donibane Lohizuneko Banderan. Zortzikoa aritutako gizonen lehenengo estropada zen, eta inork ez zuen espero, Koxtapekoek ere ez, *Erreka* garaile izango zenik. Hurrengo asteburuan, ordea, Koxtapek Euskal Ligarako sailkatzeko bigarren estropadan erdietsi zuen txartela, eta kezkak sortu zituen.

Gauzak horrela, Koxtape ez zegoen faboritoen artean El Diario Vasco Bandera irabazteko. Hala ere, Joseba Arbonaren gizonak atzean utzi zituzten aurkari guztiak, estropada bikain bat eginda. Hori gutxi balitz bezala, Pasai Donibanekoak aise nagusitu dira Trintxerpeko Banderan. Hor daude, Trintxerpe eta San Pedrori kendutako aldea, hamalau eta hamabost segundo hain zuzen. Beraz, Koxtapek badu zeresana aurtengo denboraldian.

Urdaibai taldeari dagokio-

PABLO S. QUIZA

Oriok makal antzean hasi du traineru denboraldia.

nez, Bermeo, Mundaka eta Elantxobeko arraunlariek osatutako trainerua bikain ari da denboraldi hasieran. Elantxoben aukera ona galdu zuten bandera irabazteko, baina Mundakan ez zuten huts egin. Sestaon, berriz, Isuntzaren atzetik geratu ziren eta bat baino gehiago kezkak agertu zen. Kezka guztiak desagertu egin dira Plentzian eta Santurtzin garaile izan ondoren. Lastima Urdaibai Euskal Ligan ez izatea.

Hasieran espero baino parekotasun handiagoa izan da traineru denboraldiaren hasieran. Izan ere, Koxtapek hiru garaipen erdietsi baditu ere ezin da esan beste guztien gainetik dagoela. Ildo horre-

tan, azpimarratzekoa da Oriok ohi baino hasiera makalagoa eman diola denboraldiari. Izan ere, iaz Tito Manzillaren gizonak hiru bandera eskuratuta zituzten sasoi honetarako: Elantxobe, Dalia eta Karmengo banderak. Aurten, berriz, San Pedroko Banderako bigarren jardunaldian baino ez dira irabazle izan. Gainera, Donostian ez zuten itxura onik eman, bigarren ziabogan kale egin zutenerako Koxtape- ren atzetik zeuden eta.

San Pedrok garaipena erdietsi zuen etxeko estropadan, eta Donibanekok aukera bikaina galdu zuen El Diario Vasco Bandera irabazteko.

Itsasoko estropaden xarma berezia

Ramon Basaldua

ten Euskal Ligarako txartela lortzerik izan Pasaian jakatu ziren bi estropadetan. Larunbatean, berriz, Gaizka Garmendiaren gizonak lan bikaina egin zuten olatu artean, eta laugarren bukatu zuten. Nork esango die orain zaraiztarrei B mailako es-

tropadetan jardun behar dutela? Egia da, bai, itsasoa ezustekoren bat egon daitekeela, baina horretarako daude sailkatzeko bi estropada, ezustekoak ekiditeko. Gainera, traineru estropadak itsasotik datoz eta itsasoan egin behar dira.

Euskal Liga

1. Koxtape	11 puntu
2. Donibaneko	10 puntu
3. Castro	9 puntu
4. Donosti-Arraun	8 puntu
5. San Pedro	7 puntu
6. Hondarribia	6 puntu
7. Astillero	5 puntu
8. Getaria	4 puntu
9. Trintxerpe	3 puntu
10. Zumaia	2 puntu
11. Orio	1 puntu

Bizkaiko Liga

1. Urdaibai	53 puntu
2. Isuntza	50 puntu
3. Lutxana	38 puntu
4. Kaiku	36 puntu
5. Algorta	31 puntu
6. Zierbena	29 puntu
7. Arkote	26 puntu
8. Santurtzi A	22 puntu

Jose Luis Korta *La Mariner*a-ko tostetan aritu zen larunbatean, Donostian. Nola ez da ariko, bada, ergometroko azterketetan plantillako bigarren emaitza onenak lortu zituen eta. Kortak 50 urte ditu, eta hiru estropada egin zituen asteburuan.

Ez nuke amaitu nahi Kaiku aipatu barik. Sestaoko traineruak Jose Manuel Francisco fitxatu du, eta orain arte lortu duen gauza bakarra gainerako arraun taldeekin haserretzea izan da.

Urdaibai erraz nagusitu zen Santurtziko Banderan

R.B. / Bilbo

URDAIBAIk garaipen argia erdietsi zuen igandean Santurtziko Banderan. Isuntza izan zen Urdaibai-koen aurkari nagusia.

sailkapena

1. Urdaibai A	20.13.27
2. Isuntza	20.29.22
3. Santurtzi A	20.31.45
4. Kaiku	20.35.74
5. Algorta	20.36.35
6. Lutxana	20.51.17
7. Santander	21.02.61
8. Zierbena	21.04.62
9. Urdaibai B	21.04.98
10. Pontejos	21.23.25
11. Santurtzi B	21.38.69
12. Portugalete	21.49.67

Koxtape irabazle Trintxerpeko Banderan

R.B. / Bilbo

KOXTAPEK Trintxerpeko Bandera irabazi eta asteburua biribildu zuen. *Erreka*-koek alde nabarmena kendu zieten Trintxerpe eta San Pedrori.

sailkapena

1. Koxtape	20.47.38
2. Trintxerpe	21.01.17
3. San Pedro	21.02.59
4. Hondarribia B	21.28.86
5. Santiagotarrak	21.32.56
6. Getaria	21.34.20
7. Ondarroa	21.37.55
8. Zarautz	21.40.98
9. Hernani	21.59.50
10. Ur Kirolak	22.07.26

Astilleroren errekorra Errioxan

R.B. / Bilbo

ASTILLEROK estropada bikaina egin zuen Errioxako Banderan, eta, garaipena eskuratzeaz gain, estropada eremuko errekorra hobetu zuen.

sailkapena

1. Astillero	18.28.29
2. Donibaneko	18.47.84
3. Castro	18.55.78
4. Zumaia	19.03.49
5. Arkote	19.35.62
6. Ur Kirolak	20.20.39
7. Fortuna	20.30.70
8. Ur Joko	21.50.66

EZIN ZAIO gehiago eskatu Euskal Ligako lehen estropadari. Itsasoak sekulako bizitasuna eman zion lehia-ri. Izan ere, itsasoa larunbatean egon zen bezala erakutsi behar da erakutsi beharrekoa. Euskal Ligako estropada guztiak itsaso zabalean jokatu direla kontuan izanik, litekeena da halako ikuskizun gehiago izatea. Erabaki zuzena da estropada eremuak itsasoa jartzea, bai. Baina zer dela-eta egin behar dira sailkatzeko estropadak erreka batean? Zarauzkoek ez zu-

Pilota ♦ Castañosek Markinako Mundialak jendearen aldetik izandako erantzuna nabarmendu du

«Mila lagunuen aurrean jokatzuz, gozatu egin dugu»

Mundialeko txapela jantzi berri du aurrelari durangarrak, Elizegirekin

Enekoitz Telleria / Donostia

MARKINAKO aurtengo Mundiala hasi aurretik ez zeuden faboritoen zerrendan, baina euren bigarren Mundiala irabazi zuten herenegun Juanpe Castañosek eta Adolfo Elizegik —orain arte *Katxin* Uriartek eta Jon Barrondok baino lortu ez duten balentria—. Igandeko finalean, nahikoa erraz nagusitu zitzairen Alberdi I.a eta Goitiari (23-35) eta «lasaitasuna» aipatzen zuen atzo Juanpe Castañosek partidua hartako giltzarri gisa: «Finaleko gakoa lasaitasunean egon zen. Bagenekien pilotari asko sartu behar genuela. Horrela jokatu eta eutsi. Adolfo, gainera, partidua ikaragarria jokatu zuen». Ez zaio arrazoirik falta, izugarri jokatu zuen atzelari durangarrak eta bera izendatu zuten txapelketako pilotari onena, Maurice Abeberry sariarekin.

«Niretzat baginen faborito, pixka bat behintzat. Jendeak ez zion horrelakorik, komunikabideek ere ez, baina niretzat faboritoen artean geunden. Agerian utzi dugu hurrena ere kontutan hartzeko bikotea garena. Sei edo zazpi torneo jokatu ditugu Adolfo eta nik batera. Bost finaletara iritsi gara eta lau irabazi ditugu. Estatistika altua da», nabarmentzen zuen Juanpe Castañosek atzo.

«Zoriontsu eta egindako lanarekin gustura», horrela definitu zuen 1,99 metroko aurrelariak bere atzoko aldar-

MONIKA DEL VALLE

Adolfo Elizegi eta Juanpe Castaños herenegun, munduko bikote onenaren txapelak jantzita.

tea. Txapelketari buruz, euren aparteko ibilbidea kenduta, Markinako jendeak Mundialari egindako harrera beroa zuen nabarmentzeko: «Gozatu egin dugu mila lagunuen aurrean jokatzuz. Aurre-

ko Mundialak, Gasteizkoak eta Bartzelonakoak, porrotak izan ziren jendearen erantzunari dagokionez. Markinan jendetza egon da. Jendeak pilotaz ulertu egiten du han. Mila lagunuen aurrean joka-

tzea beste kontu bat da, bereziki motibatzen zaitu, serioa go aritzen zara».

Testuinguru horretan, EEBBtatik jende gazte etorri izanak edo bertan ere pilotari gazte onak sortu izanak, zestapuntari asko lagunduko diotela dio. «Jokoari dagokionez orain dela zenbait urte baino hobeto ikusten dut zestaren etorkizuna. Pilotari oso onak irten dira: Egiguren, Alberdi, Enbil... Beste maila batean? Ez dakit jendeak erantzungo duen, telebistak, komunikabideek eragin handia dute».

JUANPE CASTAÑOS

■ ■ ■ *«Jokoari dagokionez orain dela zenbait urte baino hobeto ikusten dut zestaren etorkizuna. Beste maila batean? Ez dakit jendeak erantzungo duen, telebistak, komunikabideek eragin handia dute»*

EAEko pilotari eta epaileak selekzioaren alde

E. Telleria / Donostia

EUSKADIKO PILOTA FEDERAZIOAK, atzo eman zituen argitara Euskal Autonomi Erkidegoko pilotari, epaile eta klubuen artean egindako inkesta baten emaitzak. Hiru dira inkesta horretan egiten diren galderak, hirurak ere Euskal Selekzioak nazioartean lehiatzeko duen bideragarritasunaren ingurukoak.

Araba, Gipuzko eta Bizkaiko pilotari, epaile eta klubuen gehiengoa Euskadiko Pilota Selekzioa Munduko Txapelketa ofizialki aritzearen aldekoa da —pilotarien %96,2a, epaileen %91,2a eta klubuen %98,8a—.

Euskadiko selekzioak nazioartean ofizialtasun lortu eta Espainiakoaren parean jarrita, pilotarien %87ak

dio Euskadiko Federaziko pilotari eta epaileak Euskadiko selekzioarekin aritu beharko luketela, baita epaileen %76,9ak ere, eta klubuen %88,7ak ere bai.

Bakoitzari galdera zuzenean eginda, hau da, pilotari eta epaileei Euskadiko eta Espainiako selekzioen artean aukera egiteko eskatuta, pilotarien %90ak Euskadi-

koarekin ariko litzatekela dio eta epaileen %80ak ere bai. Pilotarien artean, Gipuzkoarrek dira Euskadirekin aritzeko borondate handiena aurkeztu dutenak (jubenilen %100a eta senior mailakoen %93,2a). Epaileen artean, Bizkaikoek dute gehiengoa. Bizkaiko epaileen %88,6a ariko litzateke Euskadiko selekzioarekin.

txokoan

Agerre-Dermit eta Ezkurra-Zugastik jokatzeko dute Hoberenak finala

Andde Agerre eta Rene Dermitek, Patrick Ezkurra eta Paul Zugastiren aurka jokatzeko dute Arrangoitze Hoberenak txapelaren finala, heldu den igandean. Nahiz eta faboritoak ez izan bi bikoteek uste baino errazago gainditu zuten finalaurrekoen etapa. Ezkurra eta Zugastik 50-36 irabazi zuten Jean François Aranburu eta Manu Martiarena iazko txapeldunen aurka asteazkenean jokatu zen partiduan. Agerre eta Dermitek, berriz, Rene Muskarditz eta Patrick Ozafrain utzi zituzten jokoz kanpo (50-38). Ezohiko finala harri garri gertatzen da, kanporatutako lauak ustez sasoi hoberenean dauden pilotariak biltzen dituen Baionako Masterretarako sailkatutik baitaude.

Kanpezuk irabazi du Arabako Herriartekoak

Gasteizen kontrako finala 2-1 irabazi eta Kanpezuk irabazi zuen herenegun, Arabako Herriarteko eskuzko finala. Oreatua joan zen. 22-14 bukatu zen kadete mailakoa 55 minutuko partiduan oostean, 22-15 jubilenaren orubete baino gehiago pilotari aritu eta gero, eta 22-21 nagusien mailakoa —gasteiztarrek irabazi zuten bakarra—. 300 bat lagun bildu ziren Biasterin finala ikusteko.

Altuna II.a berriro Galarretan

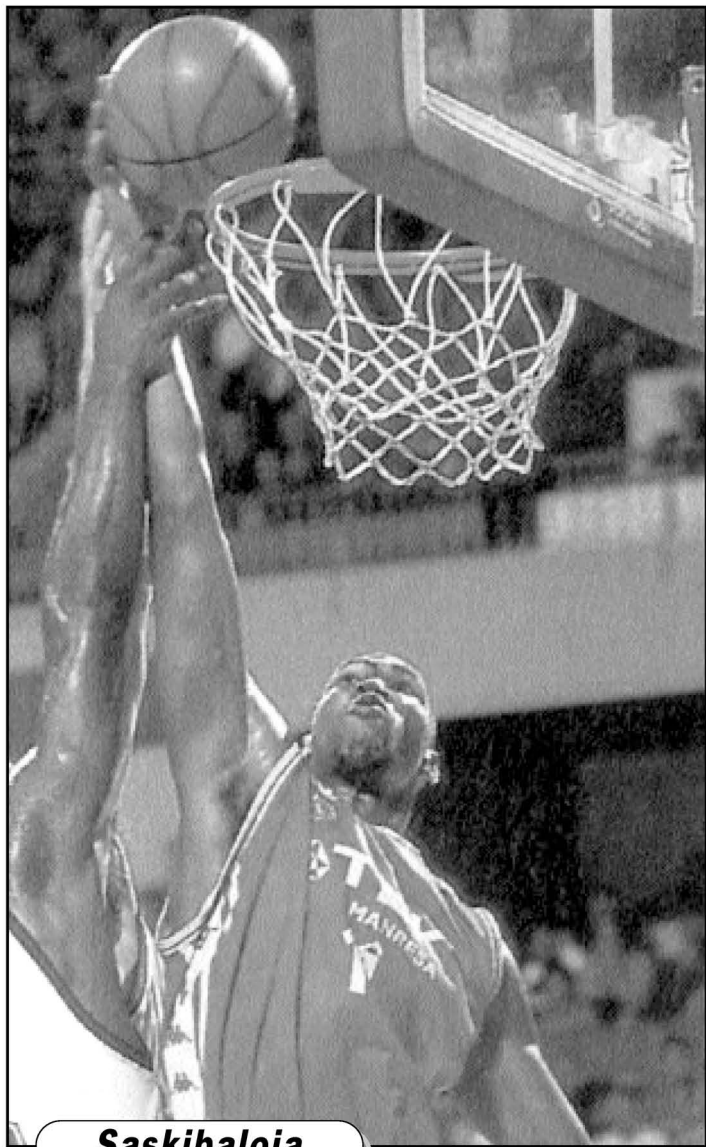
Jokin Etxabarekin ariko da gaur Garikoitz Altuna Galarretako estelarrean, Urreta I.a eta Eizagirreraren kontra. Igandean ere jokatu zuen Altuna II.ak Galarretan eta primerako partidua osatu zuen. Min handia egin zion orduan, gaur ere kontrario izango duen Jon Eizagirreri.

gaurko partidua

EUSKAL. 16:00.

- Barrenetxea II.a-Barrenetxea III.a / Perugorria-Etxeberria II.a
- Altuna II.a-Etxabe / Urreta I.a-Eizagirre • Elizalde-Aizpuru / Matxin-Iriarte • Inigo-Txikuri / Lezea-Ekiza.

Kiroldegia

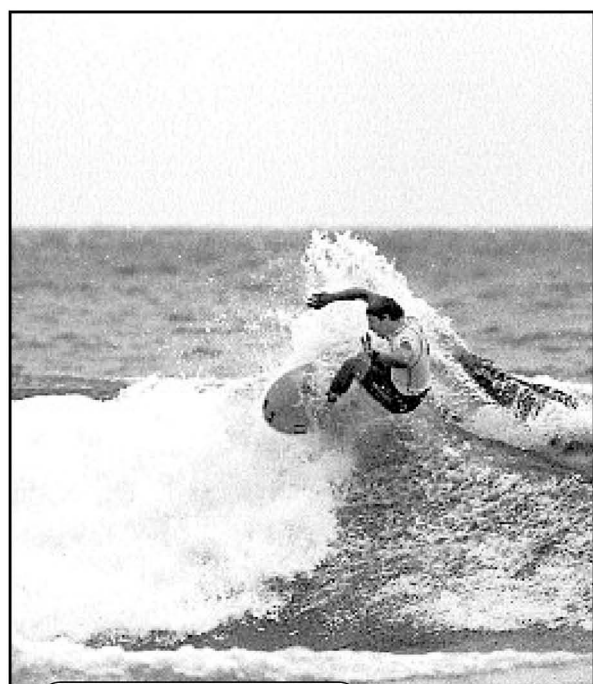
Saskibaloia

ARTXIBOKOA

Sherron Mills fitxatu du Tau Baskoniak

Saski Baskoniak ofizialki esan du Sherron Mills pibota fitxatu dutela. Mills 2,04 metro luze da eta 27 urte ditu, eta iaz TDK Manresa taldean jokatu zuen. ACB Liga-ko erasoko errebotea-

tzaile onena izan zen iaz (6,06 partiduko), eta inork baino txapel gehiago jarri zituen (2,26 partiduko). TDKrekin batez beste 15 puntu sartu zituen partiduko.

Surfa

JON URBE

Rebiere Acero baino gehiago, Zurriolan

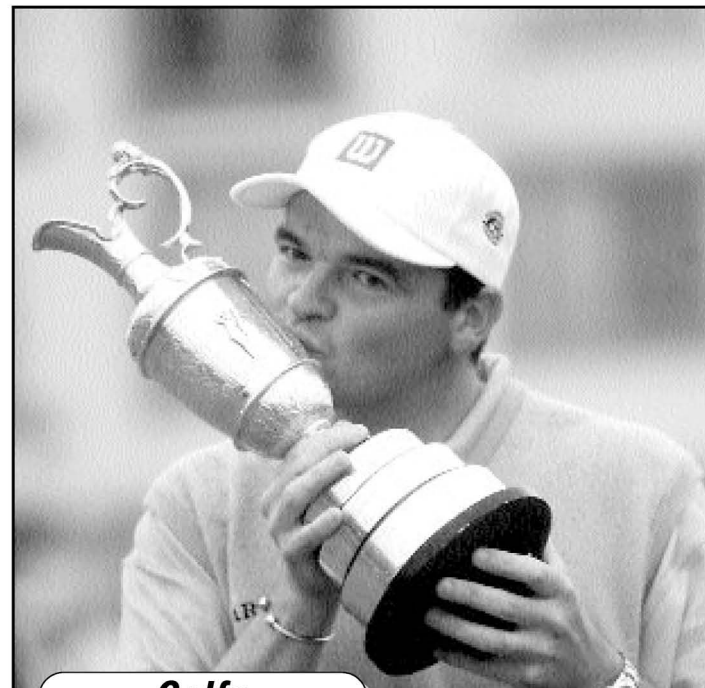
Desenpatean erabaki zen, herenegun, Donostiako Zurriola hondartzan jokatutako Rip Curl txapelketa. Eneko Acerok eta Eric Rebierek pun-

tuazio bera zuten azken saioko lau olatuen ostean, eta bosgarrenean irabazi zuen Rebierek. Acero lehenengo dago Europako Zirkuituan.

Errugbia. Asteburuan jokatu da Argentinan 21 urtez azpiko Munduko Txapelketako jardunaldia. Hiru euskal herritar ari dira bertan Frantziako selekzioarekin: Miarritze taldeko Bidabe eta Artola, eta Colomiers taldeko Marikorena. Bidabek Irlandaren kontra egindako bi entseguak erabakigarriak izan ziren Frantziak 24-19 irabazteko. B multzoko beste partidua Zeelanda Berriak irabazi zuen, Argentinaren kontra (36-21). A multzoan, Hego Afrikak Gales jipoitu zuen (48-9), eta Australiak Ingalaterrari irabazi zion (27-11).

Tau. Baskoniako abonatu kopuruak gora egin du. Gasteizko taldeak atzo jakinarazi zuenez, uztailearen 16an 4.700 ziren abonadunak orotara —astero 100 abonatu gehiago, klubak ateratako kontuen arabera—. Era berean, euren abonuatik uztailearen 1a baino lehen ordaindu zutenek abonua taldearen bulegoetan dutela ohartarazi dute —Dendaraba kalean, lehenengo solairuan—.

Saskibaloia. Ez zen batere partidu txukuna irten EEBBek eta Kubak Ameriketako Torneoan jokatutakoa. 88-52 irabazi zuten estatu batuarrek, baina ez zuten batere joko ikusgarriarik egin. Kubak lau jokalaririk falta zituen: Puerto Ricora ihes egin zuten, bertako agintariei asilo politikoa eskatzera.

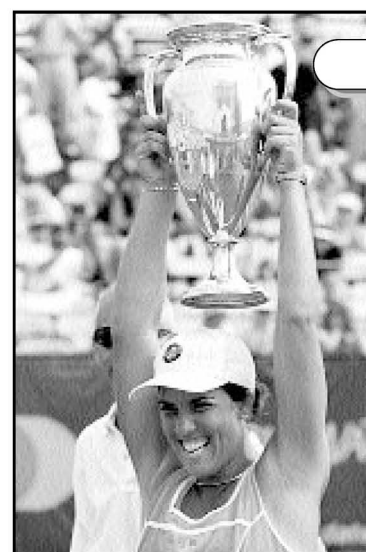
BEN CURTIS / EPA

Golfa

Paul Lawrierentzat British Opena, ustekabea

Carnoustie zelaiak azken eguna arte jarraitu du British Openeko partehartzaileak jipoitzen. Faborito guztiek hutsegin ostean, Jean Van de Velde frantziarrak esku-

ra zeukan pitxarra, baina azken jardunaldian bost kolpeko aldea alferrik galdu zuen eta Paul Lawrie eskoziarrak (argazkian) irabazi zuen desenpatea.

BILL KOSTROUN / AP

Tenisa

Jennifer Capriati goi mailan berriro

Nerabea zela, tenis mundua harritu zuen Jennifer Capriatik lehendabizi, joko krisia eta hainbat arazo pertsonal izan zituen ondoren, baina onenekin da berriro. Herenegun, Mahwahko Torneo (EEBB) irabazi zuen Capriatik. Chanda Rubini nagusitu zitzaion, hiru setetan (6-1, 3-4 eta 6-2).

PHIL WALTER / AP

Rallyak

Makinen gero eta sendoago lidergoan

Tommi Makinenek (argazkian) ez zuen kontrariorik izan Zeelanda Berriko rallyan. Munduko Txapelketako sailkapenean lider jarraitzen du,

eta urrats garrantzitsua egin du gainera bere laugarren txapela janzteko. Izan ere, Auriol eta Sainz, esaterako, 4. eta 6. izan ziren.

RALF HIRSCHBERGER / EPA

Motoziklismoa

Crivillek aldeak handitu ditu

Kenny Robertsek irabazi zuen Alemaniako Sariko 500 zentimetro kubikoetako proba. Alex Criville sartu zen bigarren (biak argazkian), eta kontra-

rioekiko aldeak handitu du Munduko Txapelketako sailkapenean. Rossi italiarrak irabazi zuen 250eko lasterketa, eta Melandrik 125ekoa.

PRINCIPE DE VIANA ERAKUNDEAK DATORREN ASTEAN JARRIKO DU ABIAN NAFARROAKO JAIALDIEN EKITALDI BERRIA

Munduko hotsen zain

■ Hitzaldi, kontzertu eta zikloez gain, Nikaraguaren aldeko emanaldia antolatu dute Principe de Vianak eta Medicus Mundik

■ Jaialdietan parte hartuko duten hainbat musika talderekin disko konpaktoa plazaratuko dute, aurreneko aldiz

■ Gaur zabalduko dute Iruñeko Sarasate pasealekuan jarritako leihatila, emanaldi guztietarako sarrerak eskuratu ahal izateko

Eduarne Elizondo / Iruñea

NAFARROAKO Jaialdiak abian jartzeko astebete besterik ez da falta; hilaren 26an ekinen dio Principe de Viana erakundeak *Munduko hotsak* izenburupean antolatu ekitaldi berriari. Atzo, egitarauari emandako azken ukituak aurkeztu zituen Principe de Viana erakundeko teknikari eta jaialdietako koordinatzaile Yolanda Osesek.

Berrikuntzen artean, Nikaraguaren alde, Medicus Minderkin elkarlanean antolatutako kontzertua da aipagarrienetako bat; Carlos Mejia Godoy abeslari mitikoak eskainiko du, Palacaguina taldearekin batera. Heldu den abuztuaren 8an izanen da, Lizarran, eta Nikaraguari buruzko irudi positiboa eskaintzea eta herri hori bizirik dagoela erakustea izanen du helburu.

Halaber, aurreneko aldiz, aurtengo Nafarroako Jaialdietan parte hartuko duten taldeetako batzuen kantuekin disko konpaktoa plazaratu du Nafarroako Gobernuak, egitarau osoa jasotzen duen aldizkariarekin batera. 3.000 ale kaleratu ditu Principe de Vianak, eta 300 pezetaren truke eskuratu ahal izanen dira, aldizkaria eta diskoa batera. Konpaktoak, zehazki, hamaika kantu biltzen ditu, besteak beste, Lunasa taldearen *Mi na Samhna*, Alaitz eta Maiderren *Haren begirada*, Josetxo Goia-Aribiren *Anaitasuna*, Margareth Menezesen *Querra* eta Camerata Romeuren *La comparsa*.

Sarasateko leihatila zabalik

Nafarroako Jaialdiak bost egoitzatan egin arren, egitaraua osatzen duten kontzertu guztietarako sarrerak Iruñean bertan eskura ditzake nahi duenak, Principe de Vianak Nafarroako hiriburu-ko Sarasate pasealekuan jarritako leihatilaren bidez. Gaurtik abuztuaren 21a bitartean egonen da zabalik, 11:00etatik 14:00ak arte goizez, eta 19:00etatik 21:00ak

ARTXIBOKOA

Maliko musikari Neba Solo, bere taldekideen artean.

herriz herri

Salif Keita, Nyati eta Antonio Rivas

■ Azken urteotan bezala, Nafarroako hainbat herritara ailegatuko dira aurtien ere Nafarroako jaialdiak; egoitza bakoitzean, eskaintza zabala eta era askotakoa eskainiko du Principe de Viana erakundeak prestatu duen egitarauak: kontzertuak, erakusketak, tailerrak...

Iruñea • Lau ziklok osatuko dute Nafarroako hiriburu-ko egitaraua, uztailaren 26tik abuztuaren 19ra; batetik, Mexikoko zinemari buruzkoa egonen da, eta jazz musika eta zinemaren inguruan egingen dute beste bat; hirugarrena, Afrikako musika tradizionalari buruzkoa izanen da, bi zatitan banatua: helduentzako zikloa, batetik, eta haurrentzako, bestetik. Nyati taldeak parte hartuko du. Azkenik, bidaiei buruzko literaturaren inguruko zikloa egonen da.

Altsasu • Trikitixa eta akordeoiaren inguruko zikloa egingen dute, eta Enrike Zelaia, Laja eta Mikel, Infernuko Auspoa, Antonio Rivas kolonbiarra eta Alaitz eta Maider ariko dira, bai eta Regis Gizavo eta Tango Quattro taldeak ere. Akordeoiari buruzko erakusketak osatuko du egitaraua, uztailaren 26tik abuztuaren 19a arte.

Zangoza • Musikari buruzko bi ziklo izanen dira, kaleko musikaren inguruko bata eta musika berriei buruzkoa bestea. Os Bambas da Capoeira brasildarrek, Tapan Group kataluniarrek eta Nipa taldeak parte hartuko dute lehenengoan, eta Peio Serbiellek, Nora Abesbatzak, Eduardo Laguilok eta Camerata Romeu taldeak, bigarrenean. Abuztuaren 2tik 7ra.

Tutera • Musika, dantza, eta munduko txotxongiloak izanen dira nagusi. Txotxongilo-ek eskainitako zikloaren barruan, Prasan-na Rao, Laconica Teatre d'Ombras, Jordi Bertran eta El Chonchon taldeek parte hartuko dute. Kontzertuetan, Neba Solo eta Lunasa taldeak eta Estrella Morente eta Nadia Marquez izanen dira Tuteran. Abuztuaren 9tik 14ra.

Lizarra • Greziari eskainiko diote Mediterraneoko musika eta dantzari buruz antolatutako zikloa; erakusketa eta hitzaldiak egingen dituzte. Egitaraua osatzeko kontzertuak izanen dira: Salif Keitak, Albitak eta Margareth Menezesek parte hartuko dute. Abuztuaren 16tik 21era egonen dira Nafarroako Jaialdiak Lizarran.

arte, arratsalde. Egoitza bakoitzean, halaber, emanaldia hasi baino ordubete lehenagotik izanen dute ikusentzuleek euren sarrera eskuratzeko aukera. Ekitaldi guztietarako bonoak ere salduko dituzte egoitza bakoitzean.

Azken urteotan, Nafarroako Jaialdiak hainbat egoitzatan egin izan direla kontuan hartuta, egitarauari batasuna ematea izan da Principe de Viana erakundeko arduraduen kezka nagusietako bat. Aurtien, egoitza bakoitza jaialdien egitura osoan gehiago murgiltzeko asmoz, astebetetz luzatu dituzte herri bakoitzean egin beharreko ekitaldiak; iaz, berriz, ostiraletik igandera egin zituzten Iruñetik kanpoko emanaldiak.

«Egoitza bakoitzeko herritarrek sentitu behar dute jaialdiak badirela, egitarau oso baten zati direla; hori dela eta erabaki dugu ekitaldiak aste osora zabaltzea», esan zuen Yolanda Osesek.

Baionako Jazzaldia

Alain Bouchet, harresietako gonbit leiala

Tronpeta joleak eta bere boskoteak 40ko urteetako sorkuntzak zabaltzen dituzte

Lutxi Fourcade / Baiona

Bosgarren aldikoz, Dominique Burukoak Alain Bouchet tronpeta jolea gonbidatu du jazz festibalean. Bere laukotearekin jin ondoren, kontzertu bat eskaini du Michel Plastre saxofoi jolearekin osatutako taldearekin. Jazza jotzen hasi zenetik 1967an, lehentasuna eman dio 40ko urteetako erreperorioari.

ALAIN BOUCHET tronpeta joleak atsegin du Baionako Harresietako Jazz Festibala. Azken sei urteotan, lau aldiz gonbitatua izan da eta plazer berarekin hartzen du Euskal Herriko bidea. Charentes departamendukoa izanik sortzez, «ene etxean bezala senditzen naiz Baionan», aitortu zuen.

Lehen urtean, Alain Bouchet kuarteta batekin etorri zen, bigarren urtean Peter Uckland estatu-batuaren tronpetajolearekin, hirugarren aldiz Maxime Sauryren orkestrarekin eta kuartetarekin berriro. «Interesgarria da taldez aldatzea eta parada ematen du erakusteko musikari baten aurpegi ezberdina», azaldu zuen tronpetajoleak. Izan, taldez aldatuz gero, erreperorio berria jorratzeko aukera paregabea izan zuela adierazi zuen.

Alain Bouchet aspaldiko musikaria da. Lehen jazz doinuak jo zituen Marc Laferriere orkestran 1967an, Parisen. Geroztik, karrera handia izan du, adixkide frankorekin. Izan ere, Maxime Sauryren taldean sartu zen 1972an eta hogeitazko bidai luzea egin zuen benetako maisu honekin. «Esperientzia interesgarria izan zen eta musikari handienekin elkartu nintzen, hala nola Trummy Youg, Barney Bigard, Teddy Wilson edo Vick Dickenson», azaldu zuen. Alabaina, karrearen elkartze garrantzitsua izan zuen Warren Wacherekin 1981an. «Berari esker, ulertu dut jazzaren sekretu ainitz eta gauza franko erakutsi zidan».

Geroztik, Alain Bouchetek munduko itzulua egin du, kuartetarekin edo beste taldeekin. Kontzertuak eman ditu Estatu Batuetan, Errusian, Afrikan, «eta segitzen dut ikasten», azpimarratu zuen. Disko franko egin ditu,

ANGELA MEJIAS

Alain Bouchet tronpeta jolea Baionako Jazz Festibalean da, bosgarren aldikoz.

Tito Puente, ohorezko ordezkoa

BI egun baizik ez dira falta Harresietako jazz festibala amaitzeko, Baionan. Atzo, musikari ugari bilduak ziren Mercure hotelan, festibaleko giro lasaia baliatuz. Esaterako, kontzertua eman ondoren, Jimmy Smith geratu zen pausatzerara, Cotton Club Revue taldeko musikariak eta dantzariak ere hoteleko pasabideetan zebiltzan, Marcus Roberts hirukoteko musikariak arratseko ikusgarria prestatzen ari ziren,

eta Tito Puente iritsi zen arratsaldeko 18:00etan.

Beste egunetan bezala, festibalaren lehen doinuak zabalduko dira eguerditan Askatasunaren plazan. Atzo bezala, jazz mainstream entzuten da, Swingtet taldeak eskainirik. Arratsaldeko 18:00tan, Happy Feeling Quintet taldea izanen da katedraleko kalostrapean. Musika gaztez osaturik, taldearen estiloa kokatzen da swing eta bop arte-

an. John Kirby, Benny Goodman edo Count Basieren unibertsoak bisitatu dituzte.

Gau berezia iragannen da arratseko 20.00etatik goiti harresietan. Lehendabizi, Marcus Roberts hirukote famatua izanen da. Roland Guerin eta Jason Marsalis musikariek osatu taldeak nazioarteko karrera egiten du eta festibalaren hitzordu garrantzitsua izanen da. Bigarren zatian, berriz, beste estilo musikala entzuten

da. Hain zuzen ere, salsa munduan ibiliko da Tito Puente and his latin jazz ensemble taldearekin. Ellington Reunion Big Band taldea entzun behar zen Ellingtonen sortzearen omenez, baina taldeak anulatu behar izan ditu bost hitzordu europarrak itzulian. Tito Puenteren taldearekin, dantza egiteko aukera paregabea izanen da eta sartze ugari aurretik salduak izan zirela adierazi zuten antolatzaileek.

hala nola Warren Wacherekin, Harresietako Jazz Festibala labelarekin edo Maxime Sauryrekin.

40ko hamarkadako erreperorioa

Bosgarren kontzertua eskaintzeko Baionan, Alain Bouchetek kintetoa osatu du Michel Plastre saxofoijolearekin. «Gau batez, bildu ginen Caveau de la Huchette ostatuan Parisen eta elkarrekin jo ondoren, taldea osatzeko apustua egin genuen», oroitu zuen Bouchetek. Michel Plas-

tre, Tuxedo Big Band taldeko bakarlaria zen eta Boucheten antzeko jokoa du saxofonoan. Bi lagunak biltzeaz gain, Jean-Marc Montaut piano joleak, Alice Bassie bajoak eta Vincent Cordelette baterria joleak bat egin zuten kintetoa osatzeko. 40ko hamarkadako sorkuntza oinarritzat harturik, bost musikariek erreperorio berria elkarrekin hautatu zuten. Besteak beste, Scott Hamilton, Warren Wache edo Buck Laytonen obrak hartu zituzten, baita Lester Young, Coleman Hawkins edo Don Byasenak.

Taldea sortu zen duela bi urte eta erdi eta festibala ugari egin ditu. Baionako kontzertua eskaini ondoren bart, Montaubaneko bidea berriro hartuko du. Bost kontzertu emanen ditu bertako jazz festibalean, opor batzuk hartu baino lehen. Festibalen denboraldia amaituko denean, taldea bereiziko da. Plastre eta Bouchetek beste bi boskote sortuko dituzte. «Horrela doa musikariaren bizitza eta ene ustez musikan aurreratzeko bide bakarra da», azaldu zuen Alain Bouchetek.

Euskal artistek parte hartuko dute 'Transfer' proiektuan

■ *Alemanian lan egiteko eta erakusteko aukera izango dute*

Erredakzioa / Donostia

EUSKAL HERRIKO zenbait artistak parte hartuko dute *Transfer* proiektuan. Renania Westfaliako (Alemania) Kultura Idazkaritzak antolatzen du *Transfer*, hainbat lurraldetako artisten arteko elkarriketa kulturala sortu eta talentu handiko artistak sustatzeko asmoz. Bilboko Rekalde erakusketa aretoak laguntza ematen du truke proiektu horretan. Aurreko urteetan Alemaniako Errepublika Demokratikoa izandakoarekin, Belgikarekin, Italiarekin eta Poloniarekin egin du proiektua, eta bosgarren ekitaldian Galiziako, Asturiasko eta Euskal Herriko artistekin osatu du taldea.

Epaimahaiak aukeraturiko 30 artisten artean Itziar Okariz, Iñaki Grazeña eta Sergio Prego daude. Artista horiek, Galiziako eta Asturiaskoekin batera, Alemanian lan egiteko aukera izango dute 2000. urteko martxoan eta apirilean. Aldi berean, Alemaniako hamabi artista Euskal Herrian, Asturiasen eta Galizian izango dira. Ondoren, kritiko eta komisario talde batek artisten obrak aukeratu dituzte erakusketa batzuk egiteko.

Erakusketak Alemanian

Lehenengo erakusketa Galiziako Arte Garaikideko Zentroan egingo da 2000. urteko abuztutik irailera bitartean. Renania Westfaliako erakusketak hiru hiritan izango dira eta aldi berean: Duisburg, Mönchengladbach eta Leverkusen hirietan, hain zuzen. Hori 2001. urteko maiatzaren eta ekainean izango da. Halaber, katalogo bat kaleratuko da hizkuntza guztietan.

Renania Westfaliako Kultura Idazkaritza eta Rekalde erakusketa aretoarekin batera, Cajastur Kultur Zentroa (Gijon), Wilhelm Lehbruck Museum (Duisburg), Städtisches Museum (Mönchengladbach), Schlob Morsbroich (Leverkusen) eta Galiziako Arte Garaikideko Zentroak kolaboratzen dute proiektuan.

Hamalau mila ikusle bildu ditu Donostiako Antzerki Feriak, iaz baino lau mila gehiago

Antolatzaileek «nahikoa» deritzote aurkeztutako lanen kalitate orokorrari

Jon Eskisabel / Donostia

Hamalau mila ikusle bildu ditu aurten Donostiako Antzerki Feriak, iaz baino lau mila gehiago. Hazkunde hori kale antzerkiko emanaldietan gertatu da. Antzerki Feria sendotzeko helburua bete dela uste dute antolatzaileek, eta, artistikoki, eskaini diren antzezlanen kalitateari «nahikoa» deritzote.

IAZKO zenbakien antzekoak agertu ditu aurtengo Donostiako Antzerki Feriak. Lau aretoetako emanaldietan —Victoria Eugenia antzokia, Antzoki Zaharra, Lugaritz eta Jareño— 6.491 ikusle bildu dira. Iaz 6.435 izan ziren. Batez beste, tokien %82 bete dira lau egunetan. Alde horretatik, datozen urteetara begira askoz gehiago hazterik ez dagoela aitortu zuten atzo antolatzaileek.

Kaleko emanaldiek, ordea, iaz baino harrera hobia izan dute. Guztira 7.000 pertsona inguru izan dira Gros, Zurriola, Okendo, Bulebar eta Alderdi Ederreko saioetan: saio bakoitzeko 500 lagun inguru. Antolatzaileek oso ona deritzote kale antzerkiak izan duen oihartzunari; horregatik, hurrengo urtean sakondu beharreko esparrua dela azaldu zuten, hiria antzerki giroaz bustitzeko eta zaletasuna pizteko oso garrantzitsua delakoan. Bestalde, ekitaldi paraleloetan —udako ikastaroak eta hitzaldiak— 700 lagun izan dira. Donostian bildutako programatzaileak 109 izan dira —iaz 108—, eta kreditatuak 300 inguru. Aurrekontua 35 milioi pezetakoa izan da.

Feria, sendotuta

Zenbakiokin, antolatzaileak ontzat jo dute aurtengo ekitaldia: «Feria sendotzeko helburua bete dugu. Positiboa eta arrakastatsua izan da Feria, eta baikorrak izateko arrazoiak badaude. Zenbait programatzailek esan digutenez, Espainiako antzerki topaketa serioena izateko bidean da Donostiakoa», esan zuen Ramon Etxezarreta Kultura zinegotziak.

Aurkeztutako lanen kalitateari dagokionez, antolatzaileek ez zuten sakondu nahi izan. «Ahal izan duguna es-

JUAN HERRERO / EFE

Mobil Homme ikuskizuna izan zen jendetsuena kale antzerkiko emanaldietan artean.

Agur Feria. Ongi etorri antzerkia

Josemari Carrere Zabala

AMAITU da Antzerki Feria, eta balorazioak egiteko garaia heldu da. Artistikoki, antzezlan bikainenak ostiralak eskaini zizkigun: *Edipo Rey* eta *Galileo*. Lehenengo, greziar antzerkiaren klasiko bat, Sofoklesek idatzia, eta Valladolideko Teatro Corsariok aurkeztua. Lan bikaina estetikari garrantzi handia ematen diona, baina, batez ere, aktore lanari. Greziako trajediak prestatzen direnean polemikaren bat hazten da airean, badakizue jakitun asko baitago gai honen inguruan; dena dela, gaztelarrek ez dute ezertan lotsatu behar gaurko ikusleari halako antzezlan zaila ulergarria egiten baitiote, Grezia non dagoen ez bada ki ere. Azken finean greziar klasikoan handitasuna horretan baitago, gizakia-

ren denboraz gaineko arazoak eta kezak unibertsalizatzea.

Baina, nire ustez, Feria honetako gaina Tubo Magico konpainiak ekoiztutako *Galileo* izan da. Bertolt Brecht antzerkigile alemaniarren lanik biribilenetakoa dugu hori, eta bertan argi eta garbi ikus dezakegu egileak antzerkiaz eta bizitzaz zuen ikuspegia. Antzerkia hitz larritan. Eta ekoizpen horrek jakin izan du horri heltzen.

Aktoreen lana izugarria da, Manuel de Blas Galileo-ren rola betetzen duen aktorea guztien gainetik dagoela. Baina eszenaratzea ere ederra da eta erabat kontzeptuala, baina antzezlanaren muina jasotzen du. Eta testua. Brecht izugarria da. Antzerkiaren munstroa, eta lan horretan

ikuslearen erraietara heltzen da. Badakit tranpa egiten dudala, antzerkigile alemaniarren zale izugarria bainaiz, baina antzerkiaren handitasuna ulertzeko gizon honen lana eza-gutu behar da. Ahala baduzue ez galdu aukera, Barakaldora etorriko da laster.

Amaitu da feria, eta aurtengo arrakasta ikusita datorren urtea hirugarrena izango dugu. Gauzatxo bat aipatuko nuke: Donostia Kulturak begirune gehiago eduki beharko luke euskarekin, eta hurrengo ferian gai hau serio hartu. Euskaraz egiten den antzerkiak lekua behar du, leku duina. Ikusle euskaldunek merezi dutelako. Antzerki euskaldunak behar duelako. Datorren urtera arte, agur t'erdi.

kaini dugu. Denetariko eskaintza zegoen, eta kalitatea ere aldakorra izan da, baina, oro har, nahikoa izan da», esan zuen Antton Azpitarte Donostia Kulturako kideak.

La venganza de Don

Mendo, Mobil Homme eta *Besos* lanek jaso dute jendearen harrera beroena. *Edipo Rey*-k, berriz, kritikaren zein ikusleen txaloak jaso ditu, Javier Sabadie Donostia Kulturako antzerki arduradun-

nak nabarmendu zuenez.

Hurrengo urterako aldaketa handirik ez dute aurreikusten antolatzaileek, nahiz eta oraindik zehazteke dagoen Victoria Eugenia antzokia erabilgarria izango denetz.

Baliteke zinemaren dekretua atzeratzea Kataluniako Generalitateak

■ *Enpresa*
banatzaileekin ados jarri nahi du

Efe / Bartzelona

ZINEMA aretoetan katalanaren erabilera arautuko duen dekretua uztailaren 31n zen indarrean jartzeko Kataluniako Generalitatea, baina baliteke berriz atzeratzea, oraindik ez baita akordiorik lortu enpresa ekoizle eta banatzaileekin. Aukera hori aipatu zuen Jordi Pujol Generalitateko presidentek atzo. «Banatzaileen jarrera ona ikusten badugu negoziazioetan, atzeratu egingo dugu dekretua indarrean jartzeko epea», adierazi zuen.

Kataluniako Hizkuntz Politikaren Legearen barruan sartzen da zinemaren dekretua, eta joan den martxoan jarri nahi zuen Generalitateak indarrean. Haatik, uztailaren 31 arte atzeratzea erabaki zuen, Zinema Banatzaileen Federazioarekin (Federation) dekretuaren aplikazioa negoziatzeko ados jarri ondoren. Lau hilabete daramatzate bi aldeek negoziazioetan, eta oraindik ez dute hitzarmenik lortu. Bikoiztuko eta banatuko den film kopurua eta bikoizketa, kopia-keta eta sustapenaren kostuak dira negoziazioaren gai nagusiak.

Pujolek garrantzia kendu zion dekretuaren atzeratzeari, eta Quebecoko kasua ekarri zuen gogora. Filmak ingelesetik frantsesera bikoiztea lortzeko hamasei urteko negoziatioa izan zuen Quebecoko Gobernuak Hollywoodeko multinazionalekin. «Guk ez dugu hamasei urtez negoziatzen ibili nahi. Askok jota, hilabete batzuetan konpontzea nahi dugu», adierazi zuen Pujolek.

Kataluniako presidentaren iritziz, oso garrantzitsua da zinemaren dekretua indarrean jartzea, «arrazoi politiko, estetiko eta inblematikoengatik, zinema da mundu modernoaren adierazle nagusietako bat». Hizkuntzaren ikuspegitik, berriz, garrantzitsuagoa iritzi zion katalana telebista, irrati, egunkari eta bideoetan erabiltzeari.

Juan Maria Apellaniz

• ARKEOLOGOA •

«Historiako artelan figuratibo onenen artean daude Paleolitoko batzuk»

■■■ Argitara berri duen azterketan, Juan Maria Apellanizek Paleolitoko artean estilo bakarra landu zela defenditzen du, orain arte esan denaren kontra. ■■■ Garai hartako marrazki eta eskulturak egin zituztenak artistak zirela deritzo, inongo zalantza barik. ■■■ Kobazuloetan agertutako margolanen interpretaziorik ezin dela egin uste du, ez dagoelako teoriak berresteko modurik.

JUAN MARIA APELLANIZEK eta Felix Calvo Gomezek argitaratu berri duten azterlanak, *La forma del arte paleolítico y la estadística (Paleolitoko artea eta estatistika)* izenekoak, ikuspuntu berriak jorratzen ditu, bai ikerlana egiteko moduan, bai atera dituzten ondorioetan.

■ Paleolitoko artearen forma antropologiaren eta estatistikaren ikuspuntutik aztertu duzue. Zergatik?

Niretzat, garrantzitsuagoa da ezagutzaren kalitatea edukia baino. Denbora asko aritu gara arte paleolitikoaren inguruko analisiak egiten edukiari bakarrik begiratuta. Baina ez ditugu kontuan hartu halako arte grafikoak zenbaki bilakatzeko dituen aukerak. Guk, estatistikaren bitartez, arte paleolitikoari buruzko proposizioa alderatu eta berretsi dugu.

■ Orain arte esan denaren kontra, arte paleolitikoan estilo bakarra dagoela diozue ikerlanean.

Azterketa estatistikoa egin ondoren, irudiak ezin dira taldetan sailkatu, ez eremuen arabera, ez eta egin ziren urteen arabera. Orduan, margolanok taldeka ere ezin badiugu antolatu, nola sailkatuko ditugu estiloak? Paleolitoan, garai bakoitzean interpretazio indibidualak erabaki du oinarritzko irudikatze baliabideen erabilera.

■ Orduan, ez dago ezberdintasunik Kantauri aldeko marrazkien eta penintsula hegoaldekoen artean, esaterako?

Esan dezakegu, adibidez, Santimamiñeko margolanen berezitasunak bertan bakarrik aurki daitezkeela, eta Nerjakoek dituzten aldagai batzuk han bakarrik agertu direla. Baina irudi berbera da guztietan, bakoitzaren berezitasunak gordez, noski.

XOUSE SIMAL

Zubialde laborategi

ZUBIALDEKO kobazuloan agertutako marrazkiak faltsuak edo benetakoak ote ziren duela urte batzuk sortutako eztabaidan parte hartu zuen Apellanizek, aditu gisa. Diputazioak haitzuloa ixteko agindu zuen orduan, baina gaia ez dagoela erabakita deritzo arkeologoak. «Ezin da esan agertu zen guztia faltsua dela eta kito. Marrazki batzuk garai hartakoak ez direla badakigu, baina nork froga dezake beste batzuk benetakoak ez direla?», dio arkeologoak.

Zubialdeko marrazkien inguruko eztabaida «oso interesgarria» dela deritzo, «horrek ikerketa eta jakintza bultzatzen dituelako». Ildo horretan, Zubialde «laborategi» bilakatzearen aldekoa da Apellaniz, «Paleolitoko artea zertan zen aztertu, ikasi eta ikertzeko gune egokia dela».

Paleolitoko artearen inguruko jakintza egun «oso mugatua» da, bere ustez. Horregatik, ildo hori jorratzen jarraituko du aurrerantzean ere. Egileen identifikazioaren inguruan ari da ikertzen gaur egun.

■ Zaldi edo bisonteen irudien inguruko interpretaziorik egin al duzu?

Ez, ez. Nik formaren analisia aztertzen dut, eta ez haren funtzio eta sinbolismoa. Garai batean, esaten zen ehizaren magia sortzeko

egiten zirela marrazkiok, baina hori ez dago frogatzerik. Inork ezin du margolanen interpretazio kontrastaturik egin.

■ Hala ere, zer-nolako gizarzte mota zen argitzen al dute?

Irudiak interpretatzeko antzeko modua baina, aldi berean, modu ezberdina lantzen zuten, esan daiteke gizarte nomada izateak eragin zuela hori. Gizarte nomadetan elkarren arteko komunikazioa oso urria zen. Euren hizkuntza zuten, oso aurretik gainera, baina apenas zeukaten kontaktu fisikorik. Batetik bestera zebiltzan, eta aldika elkartzen ziren. Arte irakaspena gurasoengandik seme-alabengana pasatzen zen. Horregatik guztiagatik, aldaketak oso gel-doak izan ziren.

■ Paleolitoaren ondoren nola aldatu zen artea?

Arte bikoitza egin zuten Paleolitoan. Arte figuratibotzat jo ditzakegu zaldi eta bisonteen marrazkiak. Baina, aldi berean, eskematiko-abstrak-

tua ere landu zuten. Kobazuloetan *ikur* deitu ditugun marrazki asko agertu dira, azken finean errepresentazio abstraktuak direnak. Hurrengo garaia Neolitoa izan zen, eta orduan bi bideok landu ziren, figuratiboa zein abstraktua.

Egiptoarrak iritsi zirenean, K.a. 3000. urtean, Brontze Garaiaren hasieran, figurazio hura itzuli zen. Faraoiak eta abarren irudiak ere kontornoak besterik ez dira, nahiz eta barruan zehaztasun gehiago erantsi zitzaizen.

■ Artistak al ziren marrazkion egileak, artea egiteko borondatea al zuten?

Hori derrigorrezkoa da. Irudiak begiratzea besterik ez dago. Horri arte borondatea deitzen zaio. Badira marfilean landutako zaldi buru batzuk, adibidez, historiako arte figuratibo onenaren lagina izan daitezkeenak. Ezin daiteke ziurta egileek euren burua artistatzat zutenik, baina gaur egungo ikuspegitik haiek artea egin zuten, historian aurrera eginga askok egin duten moduan.

■ Zein haitzulotako marrazkiak aztertu dituzue?

Irudiak aztertzeke, zuzenean orijinalen egiten da, baina estatistikoki ikertzeko, al-

diz, irudiaren kontornoa jasotzen duen kalkoa erabiltzen da. Guk 70 kobazulotako irudiak aztertu ditugu, Euskal Herriko, Kantauri kostaldeko, Pirinioetako eta Dordña aldekoak.

■ Zuon azterketak eta ondorioek zein harrera izan dute zientzia munduan?

Beno, oraindik ez dugu erantzunik jaso, baina ez dakit geure artean — arkeologoen artean, alegia — halako tratamenduekiko sentsibilitaterik ba ote dagoen.

Esanahiaz

«Garai batean esaten zen ehizaren magia sortzeko egiten zirela marrazkiok, baina hori ez dago frogatzerik. Ezin da pinturen interpretazio kontrastaturik egin»

Montse Arregi
BILBO

Izarrak lurrean Festimad 99an

Talde indartsuek ez zuten hutsegin
15.000 pertsonaren aurrean

INIGO OLABARRI

Metallicak bi ordu eta erditik gorako kontzertu ederra eman zuen.

Festimad 99rako iragarrita zeuden izarrik distiratsuenek ez zuten hutsik egin, eta kontzertu indartsuak eman zituzten, jarraitzaile sutsuenen gozagarri. Infernua zirudien Mostolesko Sotoko parkeak (Madrid). Tenperaturak 40 gradutik gora iritsi ziren kontzertuek iraun zuten egun bietan, eta itzalen eskaintza eta eskaera desorekatuak hainbat lipotimia, erredura eta zorabio eragin zituen.

Hala ere, horiek guztiak bigarren mailako gertaera hutsalak baino ez ziren izan Mostolesko egun bitako etenik gabeko jaialdiaren barruan.

Metal kika

Parkean barreiatuak zeuden agertokietan Amparanoia, Urban Dance Squad, Brutal Melody eta Safety Pins euskal herritarrak, edo Species bezalako taldeek egin behar izan zioten aurre arratsaldeko bero astunari.

Iluntzean Monster Magnetek eta Skunk Anansiek girotu zuten Metallicaren kontzertuaren aurreko uneak. Festimad eszenatoki gainean azaldu ziren halako batean Hetfield eta cia.

Argiz, doinuak eta efektu piroteknikoz jantzitako ikusizun ikusgarria. Izan zitezkeen duda guztiak garbitu zituzten Kaliforniakoek jendaurrean. «Gu Metallica gara. Zuek zarete Metallica», esan zuen abeslariak.

Hortik aurrerakoa beti-

betiko Metallica izan zen. *Master of puppets* bikaina, *Seek and Destroy*, *For whom the bells toll*, *One* zoragarria, *Enter sandman* eta *Sad but true*, besteak beste. Tartean *Nothing else matter*. Baina Hetfieldek amaiera aldera «zer nahi duzue abesti geldoa ala azkarra?» galdetu zuenean, «azkarra!» erantzun zioten 15.000 ahots inguruk.

Ordu bi eta erdi eman zuten taula gainean. Amaiera behar duen bezalakoa izan zen. Metallicakoak hustuta, akituta, goian, ikusleei txaloka. Ikusleak aseta behean Metallicakoei txaloka. «Eske- rrik asko Madrid» esan zuen Hetfieldek. Mila esker Metallica.

Metalezko ajeak egun gogorra ekarri zuen ostiralean. Aurrekoa bezain beroa. Jendeak arratsaldeko taldeei gogo gutxiagoz begiratzaren zien, gauekoaren zain.

The Black Crowes edozein zirrararazteko moduan portatu ziren. Donostian duela zenbait urte jo zutenean egon zirenek ez ezagutzeko moduan. Robinson anaien bandak erreperioko abesti zaharrei heldu zieten, Metallicakoei aurreko egunean bezala. Baina haien emaria eten zenean laburra iruditu zitzaion jendeari. Ministry taldeak, Madrid osoak beste argi jarri zuen taulan. Haien indarra izan zen Festimadeko azken oroitzapena etxeratu orduko.

I. Olabarri
MOSTOLES

Bertsoaren mintzoa ♦

Azpeitiarren alternatiba

Uranga, Etxeberria, Egaña eta Lizaso azpeitiar gazteak kantuan aritu ziren Alegian igandean

Jon Abril / Alegia

Zezenketetan bezalaxe. Alternatiba hartu, eta plazara jauzi egin zuten igandean lau azpeitiar gaztek. Alegiako jai alternatiboen barruan, herriko bertsolariek osatu ohi zuten saioa ordezkatu zuten lau azpeitiar gazte hauek: Jokin Urangak, Haritz Etxeberriak, Urko Egañak eta Beñat Lizasok.

ORAINDIK guti badira ere, gero eta gehiago dira bertso-lari gazte eta ezezagunekin antolatzen diren saioak. Alegian azken urteotan herriko bertsolariekin egin ohi zuten saioa, besta giroko ekitaldi bat bertso saio bat baino gehiago. Aurten, aldiz, egitasmo hori kalejiran egin dute, eta plazan bertze herri bateko gazteei egin diete tokia. Azpeitiar gazteak izan ziren alternatiba hartu zutenak, non eta Alegiako jaietako festa alternatiboetan.

Saioak ez zuen maila onik izan, nahiz eta bertsolariek zenbait unetan gauza onak egin zituzten. Giroak batetik, eta kontzentrazio ezak bertzetik, gehiegizko konfiantza eragin zien bertsolariei, eta saioak behera egin zuen. Ohiko agurrekin ekin zioten saioari, eta Beñat Lizasok bere lehendabiziko bertsoan aditzera eman zuen zein helbururekin plazaratu ziren:

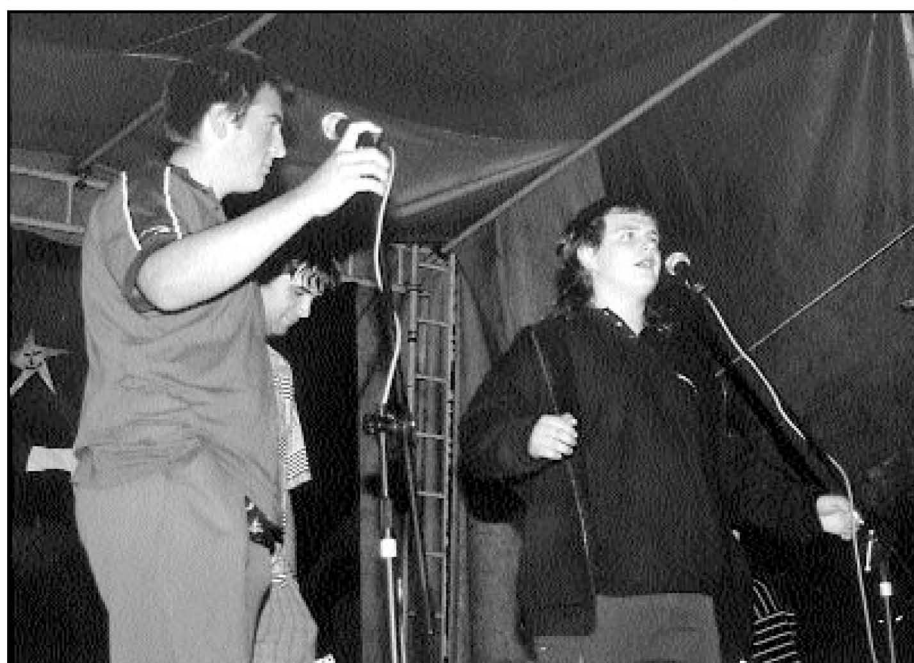
Beñat Lizaso:

...gogoz saiatu beharko degu bertsoen asuntu hontan jakin zazuten gazteok ere badakigula bertsoan (bis).

Urko Egaña ibili zen erregularen saio osoan zehar, eta dituen doaiak berak erakutsi zituen ongien. Aitor Irazustabarrenak bina galdera jarri zizkien. Urko Egañak kolorerik gustukoena zein zen horrela azaldu zuen:

Urko Egaña:

...nahiz eta margo dexente dauden bat bereizten lan zailena baina daukadan zalantza honentzat irtenbiderik onena kolore onena neuretzat behintzat oraindik sortu ez dena (bis).

JON ABRIL

Urko Egaña kantari, eta Beñat Lizaso, Jokin Uranga eta Haritz Etxeberria zain, goian. Ezkerrean, Haritz Etxeberria kantari.

Saioaren lehendabiziko zatia bakarlanean jardun zuten lau bertsolariek: librean lehenik, aurkezpenak egin ondoren, galderei erantzuten hurrena. Zati hori izan zen saioko onena, edo hankasartze gutien izan zuena, bederen. Ofiziotako lanari ekin zioten horren ostean, eta bertsolarien hutsuneak eta akatsak nabarmenago geratu ziren agerian.

Lanik txukunenetakoa Jokin Urangak eta Urko Egaña egin zuten ofiziotan. Donostiako aberats etxe batean zortzi urtez bizitutako txakur «pijo» abandonatua eta baserrian kateaturik dagoen txakurraren arteko elkarriketan paratu zituzten biak:

Jokin Uranga:

...gaur zortzi urte dira jadanik mundura jaio nintzala askatu naute ta ohartu naiz bizitzen ez dakidala (bis).

...harrera txarra egin didazu hain zera begi zorrotza nik urrezkoa daukat koilarra zuk harrizkoa bihotza (bis).

Urko Egaña:

...zu bezelako txakur pijoei ez diet behintzat beldurra katua ere beldurtze ez duna ez da egizko txakurra (bis).

Beñat Lizaso eta Haritz Etxeberriak kontzentrazioa galdu zuten ofiziotan elkarrekin jardun zutenean, eta

akatsak bata bertzearen gibeletik egin zituzten. Maila hobea dute berez, eta une batez eskutik ihes egin zien saioak, jende aurreko egotea bera ere ia galtzeraino. Hurrengo lanetan, hala ere, itxura hobetu eta saioan sartu ziren berriz ere.

Txapelketa parte hartzaileen ahotik

Lau bertsolarietatik hiruk irailean hasiko den Gipuzkoako Bertsolari Txapelketan parte hartuko dute, Beñat Lizaso ez bertze hirurek (honek adina nahikorik ez duelako). Gai hori izan zuten kopletarako gaia. Orduko giroa eta erakutsiko duten irudia bertzelakoa izanen da ziurrenik, talde lanean jar-

saioak

• Asteazkena, 21

ERMUA

Jaialdia, 22:30etan

Aitor Mendiluze, Estitxu Fernandez, Iratxe Ibarra, Arkaitz Ugartetxea, Beñat Ugartetxea

• Ostirala, 23

ARANTZA

Bertso afaria Aterpe jatekxan

Sebastian Lizaso, Andoni Egaña

• Larunbata, 24

GORLIZ

Jaialdia plazan, 20:00etan

Aitor Mendiluze, Unai Iturriaga, Ainhoa Agirreazaldegi, Leire Bilbao

Gaijartzailea: Joseba Santxo

SANTIO (AIA)

Jaialdia

Anjel Mari Peñagarikano, Sebastian Lizaso, Andoni Egaña, Jesus Mari Irazu, Maialen Lujanbio

• Igandea, 25

AZPEITIA

Plazan, eguerdian

Sebastian Lizaso, Andoni Egaña

ZUBIETA

Jaialdia

Sebastian Lizaso, Andoni Egaña, Jon Sarasua, Anjel Mari Peñagarikano

ERRETERIA

Udaletxeko arkupeetan, eguerdian

Mikel Mendizabal, Jokin Soroazabal, Anjel Mari Peñagarikano, Xabier Amuriza

• Astelehena, 26

ARANO

Egun osoan

Joxe Agirre, Imanol Lazkano

MENDARO

Jaietan, eguerdian eta arratsaldean

Sebastian Lizaso, Andoni Egaña

ASTIGARRAGA

Jaietan, egun osoan

Maialen Lujanbio, Jesus Mari Irazu

dungo dutelako batetik, txapelketak berak seriotasun, kontzentrazio eta itxura handiagoa eskatuko dielako bigarrenik, eta presioa zein begiak zorrotzagoak izanen direlako, hirugarrenik.

Paper txukuna egin dezakete hiru gazte horiek, Azpeitia ordezkatzeko duten hiru taldeen bidez. Hala ere, bidea egiteko badute oraindik. Egindako hutsak ohikoak dira, eta plazez emanen die segurtasuna.

Fight the Power!

Filma: Bulworth. Estatu Batuak, 1998.
Zuzendaria: Warren Beatty. **Gidoigilea:** Warren Beatty eta Jeremy Pikser.
Argazkia: Vittorio Storaro. **Musika:** Ennio Morricone. **Aktoreak:** Warren Beatty, Halle Berry, Oliver Platt, Don Cheadle, Paul Sorvino, Jack Warden.
Iraupena: 107 minutu.

KOMEDIA beltza. Politikoki ez-zuzena. Garratza. Gordina. Ironia basazko balekin kargatutako *rap* amorratua. Aspaldi honetan egin den satira politikorik oldarkorrena, inolako ezbaierik gabe. Warren Beatty zaharrak sistema demokratiko estatu batuarra —sistema demokratiko oro, bide batez— lehertzen du, bortxaz. Berlin-go Harresiaren osteko *intelligentsia* ezkertiarra sozialdemokrazia neoliberalaren sehaskan kulunkatzen den sasoi honetan, sozialismoa aldarrikatzera ere ausartzen da *Reds* ederraren zuzendaria. Independentziaren zigilupean Estatu Batuetatik datozkigun diseinuzko film *underground* otzan eta epel horiek baino askoz ere subertsiboagoa baita *Bulworth*, zinez.

Hauteskunde kanpaina hastear dagoen arren, bere bulegoko besaulkian hondoratuta, pentsakor, jarraitzen du Jay Billington Bulworth senadore demokratik. Politikari gazte aurrerakoi eta ameslari bat zeneko egunak ditu gogoan. Gizartea aldatu nahi zuen, baina, ohi bezala, gizarteak aldatu zuen bera. Orain, porrotaren ertzean dabilen politikari ustel bat baino ez da; alaba gaztearen etorkizuna ziurtatzeko asmoz bere heriotza zigorra sinatu berri duen galtzaile triste bat. Bere buruaz beste eginez gero, alabak ez luke dolar ziztrin bat ere jasoko aseguru etxetik. Beraz, hiltzaile profesional bat kontra-

ARTXIBOKOA

Halle Berry eta Warren Beatty aktoreak, filmeko une batean.

tatzea erabakiko du. Hilketak dirua emango baitio alabari, eta berari, berriz, ohore handiko heriotza.

Sistemaren hipokrisiaren salaketa

Heriotza hain hurbil ikusita, bizitzak zentzua galduko du Bulworth senadorearentzat. Ondorioz, betiko gezurrak baztertu eta egia esaten hasiko da bere mitin guztietan. Hollywood menperatzen duten juduei ekoizten duten guztia zaborra dela leporatuko die; erabaki politikoak baldintzatzen dituzten *lobby* aberatsak salatuko ditu; Alderdi Demokrataren hipokrisia ageri-ageriaan utziko du, eta, horretaz gain, komunikabideek enpresa handien interesak baino defenditzen ez dituztela ere aldarrikatuko du.

Afroamerikarren aurkako kritikak ere plazaratuko dituen arren, haien aldeko jarrera hartuko du. Jasaten

du ten jazarpen poliziala gaitzetsi ez ezik, *rap* musikaren bitartez zabalduko ditu bere mezuak. Hori guztia gutxi balitz bezala, neska afroamerikar batekin maiteminduko da, eta, arrazismoa amai dadin, proposamen bitxi bat egingo du: «Mundu guztiak mundu guztiarekin txortan egin behar du, guztiok kolore berekoak izan gaitzen».

Bulworth Barry Levinson-en *Wag the dog* maltzurra baino ausartagoa da. Politikarien hipokrisia biluzteaz gain, aberatsak saritzen eta pobreak zapaltzen dituen sistema demokratiko baten demokrazia eza salatzen baitu. Protagonistak, gainera, Sidney Lumeten *Network* filmeko aurkezlearen hizkera profetikoa darabil masa komunikabide independenteen dependentzia islatzeko. Satiraz tintatutako salaketa zorrotza da, inondik ere, *Bulworth*.

✍ **Iñaki Lazkano**

l a b u r r e a n

ARGAZKIGINTZA

■ Alberto Schommer argazkilari gasteiztarrari jada kaleko jende anonimoak soilik sortzen dio interesa

ARGAZKIGINTZAN murgildurik daramatzan 44 urteetan sona handiko pertsonak erretratatu dituen arren, jada kaleko jendea bakarrik ardura zaiola adierazi du Alberto Schommer argazkilariak Efe agentziari eskainiriko elkarrizketa batean. Jada bost urte dira prentsarentzat lan egiten ez duela, eta hiru urte daramatza erretraturik egin gabe, nekatua eta sailkatuegia sentitzen zelako. Orain liburuak prestatzen dihardu; hasiera, muina eta amaiera dituzten liburuak.

M U S I K A

■ Kepa Junkerak eta haren taldeak Madeira Uharteko ikusleria zoratu dute eskainitako azken emanaldian

FUNCHAL Madeira Uharteko hiriburuko ikusleria zoratzeko «miraria» lortu zuten Kepa Junkerak eta haren taldeak, bertako *Publico* egunkariak azaldu duenez. Halaber, musikari bilbotarraren ikuskizunera joan zirenek une paregabea bizi izan zuten Ricardo Tesi soinu jole italiarra oholtzaren gainera bildu zenean. Junkerak «akordeoi italiarraren Corleoneztzat» jo duen musikariak talde euskaldunarekin jo baitzuen berriro, bost urte igaro ostean.

A N T Z E R K I A

■ ‘El idiota en Versalles’ obra sei egunetan antzeztuko du Bilbon Valentziako konpainia batek

ARDEN PRODUCCIONES antzerki konpainiak *El idiota en Versalles* antzezlana eskainiko du Bilbon, sei egunetan. Datorren igande arte ikusi ahal izango da lana, *Trilogía sobre el Teatro Clásico Europeo* bildumaren hirugarren lana da, eta Txema Cardeña egileak berak atzo eginiko aurkezpen ekitaldian azaldu zuenez, «artearen eta boterearen arteko borroka islatzen du».

H I S T O R I A

■ Erdi Aroko Ikerketen 26. Astea abian da dagoeneko Lizarran, Europako monetak mintzagai harturik

ATZO hasi zuten, Lizarrako Gustavo de Maeztu museoan, Erdi Aroko Ikerketen Asteari. Aurtengo ekitaldian, Erdi Aroko Europako monetak izango dituzte aztergai uztailearen 23ra bitartean. Era berean, ekitaldi horren barruan hilaren 25a arte *Nafarroako Erdi Aroko monetak* erakusketa egongo da ikusgai Gustavo de Maeztu museoan.

A R T E A

■ Galdakaoko Andra Mari elizako erretaularen berriztatze lanak amaitu dituzte Arte Ederretako ikasleek

EUSKAL HERRIKO UNIBERTSITATEKO Arte Ederretako 26 ikaslek amitu dituzte jada Galdakaoko Elejalde auzoko Andra Mari elizako erretaularen berriztatze lanak, San Jose erretaularenak hain zuzen ere. Eliza hori Bizkaiko eliza erromaniko garrantzitsuenak da, egoerarik onenean iraun duelako, eta, halaber, monumentu historiko-artistiko izendatu dute.

MUSIKA

BAIONA

► **Jazz kontzertuak.** 12:00etan Swingtet P. de la Libertén; 18:00etan Happy Feeling 5et Katedraleko klaustroan; 20:00etan Carry Smith 4et R. de Mousserollesen; 22:00etan The Ellington Reunion Big Band R. de Mousserollesen; eta 00:00etan Philippe Milanta Trio Mercure Hotelean.

BAKIO

► **Pablo de Naverán eta Alfonso Sebastián biolontxelo-piano bikotea.** Parrokian, 20:00etan.

BARAKALDO

► **Brigade Country.** Mellid tabernan, 20:00etan.

LIZARRA

► **Alturas (musika afro-peruarrak).** San Nikolas enparantzan, 22:00etan.

MAKEA

► **Eztanda eta Beñat Elizondo.** Pilotalekuan, 23:00etan.

TUTERA

► **Club Harlem.** Castel Ruiz patioan, 22:30etan.

ANTZERKIA

BILBO

► **El idiota en Versailles.** Ayala Antzokian, 20:30etan.

DONOSTIA

► **Todo por la Concha, Udako gau baten komedia.** Kontadores Gazteguneko taldearen eskutik, Zuloaga plazan, 10:30etan.

GASTEIZ

► **Hortzmuga taldea.** Sefarad enparantzan, 20:00etan.

HITZALDIA

DONOSTIA

► **Imagen y lectura.** Lolo Ricoren eskutik, Metropolis liburutegian, 20:00etan.

BERTSOLARITZA

IRUÑA

► **UEU: Bertsolaritzaren egungo erronkak.** 09:30etan Koldo Tapiak egungo bertsolaritzaren diagnosia egingo du; 11:30etan Juan Gartzia Garmendiak *Norteko Trenbidearen Bertsotaz* hitz egingo du; eta 16:00etan bertso jarrien tailerra izango da Iñaki Aurrekoetxearekin.

LEHIAKETAK

AMURRIO

► **XX. Pintura lehiaketa.** Lana-

BESTELAKOAK

EDURNE KOCH

AHTren aurkako kanpaldiak aurrera jarraitzen du, Arakil-Uhartan

Abiadura Handiko Trenaren aurkako kanpaldia egiten ari dira egunotan Arakil-Uhartan. Egunero hainbat ekitaldi antolatzen dituzte, eta gaur honako egitaraua izango dute: goizeko 10:00etan sexualitate tailerra; 18:00etan gaur eguneko egoera politikoari buruzko eztabaida; eta gaueko 23:30etan zinema (Jim Jarmuschen *Dead Man* filma). Uztailaren 25a arte iraungo du kanpaldiak.

ren teknika edo gaia libre izango dira. Lanak Amurrioko kultur etxera eraman edo postaz bidal daitezke uztailaren 8tik 24ra bitartean. Argibide gehiago 945-891450 telefonon.

ARRASATE

► **Gazteak eta 2000.urtea argazki lehiaketa.** Bi kategoria: a) Deba-Gariko 14-18 urte bitarteko gazteak. b) 19-35 urteko edozein. Argazkiak lema batez aurkeztu behar dira, urriaren 8a baino lehen. Aurkezten diren argazkiekin erakusketa egingo da urriaren 15etik 30era.

ARRIGORRIAGA

► **Arrigorriagako Udalaren XII. Argazki lehiaketa.** Lanak txuri-beltzez edo kolorez izan daitezke, 40x50 zmtako neurriarekin. Azaroaren 25a baino lehen kultur etxean edo Abusu aretoan aurkeztu behar dira argazkiak. Argibide gehiago 94-6712361 telefonon.

AZKOITIA

► **Azkoitiaren 675.urteurreneko margo lehiaketa.** Teknika, estilo eta gaiari dagokionez, ez dago inongo mugarik. Lanak entregatzeko epea, irailaren 1etik 11ra. Helbidea: Azkoitiko Udala/ Herriko enparantza z/g / 20720 Azkoitia (Gipuzkoa).

BILBO

► **Emakumeak kontari VI. Narrazio Lehiaketa.** Nahi duten 18 urtetik gorako emakume

guztiekin parte har dezakete. Narrazioak aurkezteko epea irailaren 30ean amaituko da. Informazio gehiago eta lanak aurkezteko Udaletxeko Erregistrora jo.

DEBA

► **XVII. Tene Mujika Narrazio Laburren Literatur saria.** Lanaren hiru ale Debako Udaletxera bidaliko dira azaroaren 26a baino lehen. Gaiak libreak izango dira. Argibide gehiago Udaletxean.

DONOSTIA

► **Euskal jailetako argazki lehiaketa.** Donostiako Kultura eta Turismo Ekintzetxeak antolatuta. Kartelak 62x88 zentimetrotako formatoa izan behar du. Honakoa idatzi beharko da kartelan: Euskal Jaiak 99 / Irailak 4-12 septiembre. Lanak uztailaren 30a baino lehen aurkeztu behar dira Kultura eta Turismo Ekintzetxean.

HONDARRIBIA

► **Barazki eta fruitu lehiaketa.** Udalak antolatu du eta abuztuaren 3a baino lehen eman behar da apurte hartzeko izena. Lehiaketa abuztuaren 8an izango da. Informazio gehiago, 943 64 41 12 telefonon.

IRUN

► **Txingudi 99 eguna iragartzeko kartel lehiaketa.** Lanak uztailaren 23a baino lehen aurkeztu behar dira honako hiru helbideetako batetan: Hendaia:

Hizkuntza Laboratorioan (Portu Karrika, 20); Hondarribia: Udaletxean (Kale Nagusia, 20); Irun: Hezkuntza, Kultura, Kirola eta Gazteria Arloan (Urdanibia plaza, 6). Argibide gehiago Irungo Udaletxean.

IRUÑA

► **Umeentzako antzerki testuen VIII. Lehiaketa.** Lanak Nafarroako Antzerki Eskolara bidali behar dira, abuztuaren 1a baino lehen (San Agustín kalea, 5 / 31001 / Iruña. Argibide gehiago 948-229239 eta 948-210360 telefonotan.

LEKEITIO

► **XXII. Euskal Zinema eta Bideo Bilera.** Edozein zinegile edota bideogilek har dezake parte. Pelikulak 8 eta Super 8 formatuan egin behar dira. Bideoak VHS formatuan aurkeztu behar dira. Lanak urriaren 24a baino lehen aurkeztu behar dira. Informazio gehiago, 94 684 12 21 telefonon.

SORALUZE

► **Santa Ana XII. Argazki Lehiaketa.** Nahi duten zale guztiek parte har dezakete. Gaia librea da, eta zuri-beltzean nahiz koloretan izan daiteke. Argazkiak Soraluzeko Udaletxera bidali behar dira (Santa Ana kalea, 1 / 20.590 Soraluze / Gipuzkoa), irailaren 25a baino lehen.

ZALDUONDO

► **Denbora Mugatuko XII. Margo**

Lehiaketa. Abuztuaren 1ean izango da, goizeko 11etatik arratsaldeko 6etara. Izena egunean bertan emango dute parte-hartzaileek, Lazagatarren jauregian, goizeko 10:00etatik 11:00etara. Gaia honakoa izango da: «Zalduondoko eta bere eskualdeko paisaiak».

ZARAUZT

► **Bertsolari Gazteen XXIII. txapelketa, Lizardi saria.** 1976-1980 bitartean jaiotako bertsolari gazteek har dezakete parte. Izena Zarauzko Turismo Bulegoan eman beharko da, abuztuaren 6a baino lehen. Argibide gehiago 943-830990.

ZUMAIA

► **V. Baleike komiki-lehiaketa.** Pertsonaiak jatorrizkoak eta argitaratu gabeak izango dira. Marrazkiak txuri-beltzean, uztailaren 30a baino lehen aurkeztu behar dira honako helbidera: Foronda kultur etxea / 20.750 Zumaia. Argibide gehiago 943-861056 telefonon.

BESTELAKOAK

BAKIO

► **Ipuin kontalaria.** Herriko Kultur etxean.

DONOSTIA

► **Astearte literarioak. Conflicto bélico y conflicto cultural en los Balcanes.** Udaletxeko Batzar Aretoan, 19:30etan.

ARABA

GASTEIZ

GURIDI. Notting Hill: 17:00 - 19:45 - 22:30. **Se buscan Fulmontis**: 17:00 - 19:45 - 22:30. **Goomer**: 17:00. **Rewind**: 19:45 - 22:30. **Cuarteto de La Habana**: 17:00 - 19:45 - 22:30. **Manolito gafotas**: 17:00 - 19:45 - 22:30. **Matrix**: 17:00 - 19:45 - 22:30. **Vampiros**: 17:00 - 19:45 - 22:30.

MIKELDI. **Rugrats**: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30.

MIKELDI ZINEMAK. **Wing commander**: 17:30 - 20:00 - 22:30. **El beso de Judas**: 17:30 - 20:00 - 22:30. **La momia**: 17:30 - 20:00 - 22:30. **Notting Hill**: 17:30 - 20:00 - 22:30. **Matrix**: 17:00 - 20:00 - 22:30.

SAMANIEGO. **El rey y yo**: 17:30. **Flores de otro mundo**: 20:00 - 22:30. **Waterboy**: 17:30 - 20:00. **La trampa**: 20:00 - 22:30. **La sombra de Caín**: 17:30. **Nunca me han besado**: 17:30 - 20:00 - 22:30.

BIZKAIA

BILBO

ASTORIA. **Matrix**: 16:45 - 19:30 - 22:15.

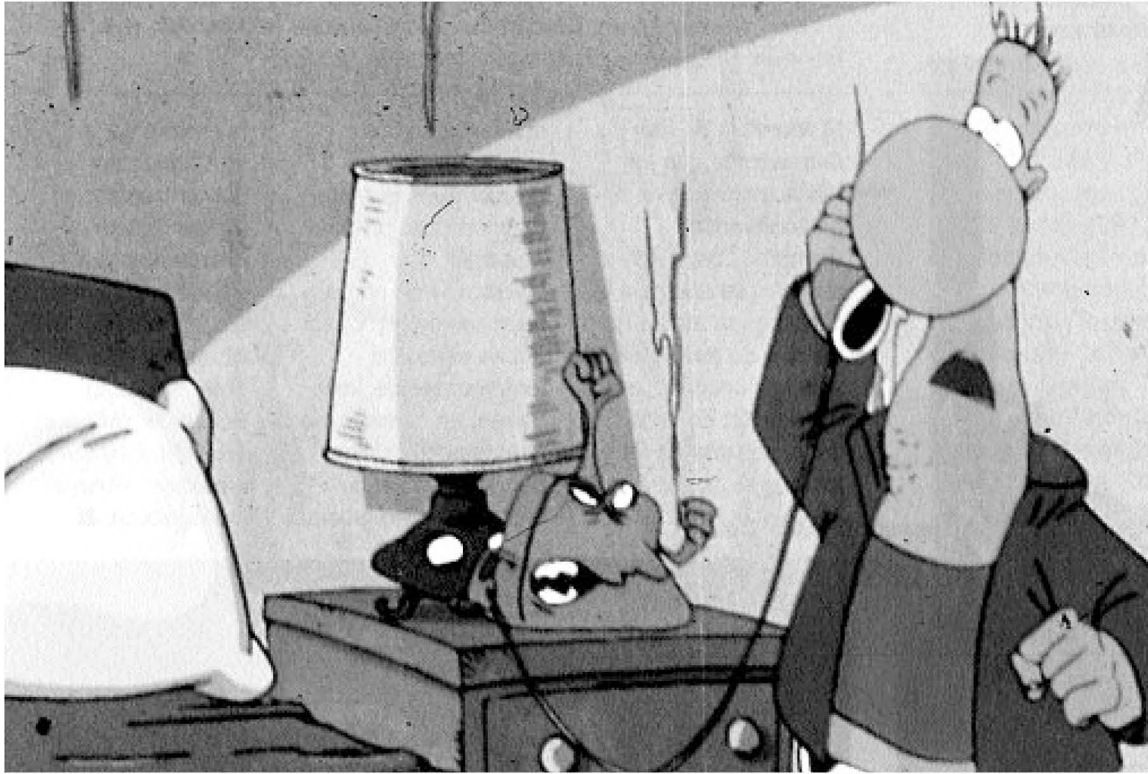
AVENIDA. **Manolito gafotas**: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. **Matrix**: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. **Nunca me han besado**: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. **Rewind**: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 20:00. **Goomer**: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. **Dime que estoy soñando (J.B.A.)**: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00.

CAPITOL. **Notting Hill**: 16:45 - 19:45 - 22:30. **Matrix**: 16:45 - 19:45 - 22:30. **La momia**: 16:45 - 19:45 - 22:30. **Alguien como tú**: 17:30 - 20:00 - 22:30.

COLISEO ALBIA. **Manolito Gafotas**: 17:30 - 19:45 - 22:00.

IDEALES. **Notting Hill**: 17:00 - 19:45 - 22:30. **Se buscan Fulmontis**: 17:30 - 20:00 - 22:30. **Matrix**: 16:45 - 19:45 - 22:30. **Cuarteto de La Habana**: 17:15 - 20:00 - 22:30. **Vampiros**: 17:00 - 19:45 - 22:30. **Wing Commander**: 17:30 - 20:00 - 22:30. **Rugrats**: 17:30 - 20:00. **The Waterboy**: 20:00 - 22:30. **Rewind**: 17:30 - 20:00 - 22:30.

MIKELDI. **Notting Hill**: 17:30 - 20:00 - 22:30. **La momia**: 17:15 - 20:00 - 22:30. **La trampa**: 17:30 - 20:00 - 22:30. **El beso de Judas**: 17:30 - 20:00 - 22:30.

‘Goomer’

Marrakzi bizidunetako film honen ahotsak Jordy Estadellak, Cruz y Rayak eta Carmen Alarconek jarri dituzte. Komikietako pertsonaia baten adaptazio zinematografikoa da. Goomerrekin, larrialdiko lurreratzea egin behar du planeta ezezagun batean. Aberasteko nahiari uko egin beharko dio, eta gainera estralurtar baten jazarpen sexuala jasango du. Donostian, Iruñean eta Gasteizen ikus daiteke.

MULTI. **Sue perdida en Manhattan (J.B.A.)**: 17:30 - 19:45 - 22:30. **Nunca me han besado**: 17:30 - 20:00 - 22:30. **El coronel no tiene quien le escriba**: 17:30 - 19:45 - 22:30. **Flores de otro mundo**: 17:30 - 20:00 - 22:30. **Romance X**: 17:30 - 19:45 - 22:30. **La sombra de Caín**: 17:30 - 20:00 - 22:30. **Solas**: 17:30 - 19:45 - 22:30. **Todo sobre mí madre**: 17:30 - 20:00 - 22:30.

BARAKALDO

MAX CENTER. **Matrix**: 16:30 - 19:30 - 22:30. **Wing commander**: 17:00 - 20:00 - 22:30. **Notting Hill**: 16:30 - 19:30 - 22:30. **Notting Hill**: 17:00 - 19:45 - 22:30. **Rugrats**: 16:30 - 18:30. **Manolito gafotas**: 20:30 - 22:30. **Se buscan fulmontis**: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30.

The Waterboy: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30. **Vampiros**: 16:45 - 19:45 - 22:30. **La momia**: 16:30 - 19:30 - 22:30. **Nunca me han besado**: 22:30. **La momia**: 16:30 - 19:30. **Alguien como tú**: 17:00 - 20:00. **La sombra de Caín**: 22:30. **Cuarteto de La Habana**: 17:00 - 20:00 - 22:30.

BASAURI

BILBONDO. **Vampiros**: 17:00 - 20:00 - 22:30. **Matrix**: 17:00 - 19:45 - 22:30. **Rugrats**: 16:30 - 18:30. **Manolito gafotas**: 20:00 - 22:30. **Se buscan Fulmontis**: 17:30 - 20:00 - 22:30. **The Waterboy**: 17:30 - 20:00 - 22:30. **Cuarteto de La Habana**: 17:00 - 20:00 - 22:30. **La momia**: 17:00 - 19:45 - 22:30. **Notting Hill**: 17:00 - 19:45 - 22:30.

SOCIAL ANTZOKIA. **La trampa**: 20:00 - 22:30.

DURANGO

ZUGAZA. **Comportamiento perturbado**: 19:00 - 22:00.

GETXO

LAUREN. **The Matrix**: 16:15 - 19:15 - 22:15. **Alguien como tú**: 16:20 - 18:20 - 20:20 - 22:20. **El beso de Judas**: 16:10 - 18:20 - 20:30 - 22:35. **Nunca me han besado**: 16:20 - 18:30 - 20:40 - 22:45. **Supercop**: 16:20 - 18:20. **La vida es bella**: 20:15 - 22:30. **Piensa en mí**: 16:15 - 18:15 - 20:10 - 22:10. **Cuarteto de La Habana**: 16:10 - 18:15 - 20:15 - 22:30. **Vampiros**: 16:10 - 18:30 - 20:40 - 22:45. **Se buscan Fulmontis**: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30. **Notting Hill**: 16:30 - 19:30 - 22:30. **La Momia**: 16:30 - 19:15 - 22:15. **Wing commander**: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30.

AREETAKO GRAN CINE-MA. **Flores de otro mundo**: 17:30 - 20:00 - 22:30.

LEIOA

CINESA ARTEA. **El beso de Judas**: 16:00 - 18:00 - 20:00 - 22:15. **Notting Hill**: 16:00 - 16:45 - 18:45 - 19:30 - 21:30 - 22:15. **La momia**: 16:00 - 18:45 - 22:00. **Se buscan Fulmontis**: 16:00 - 18:00 - 20:00 - 22:15. **The Waterboy**: 16:00 - 20:00. **Nunca me han besado**: 17:45 - 22:00. **The Matrix**: 16:15 - 19:00 - 22:00. **Vampiros**: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. **Cuarteto de La Habana**: 16:30 - 22:15. **La Trampa**: 19:00.

ONDARROA

BIDE ONERA. **La trampa**: 22:30.

hiriburuetako filmak

ALGUIEN COMO TÚ. EEBB. Zuz.: Robert Iscove. 91m. Zack. Los Angelesko institutu bateko ikaslerik ezagunetakoa da. Gelako delegatua, ohorezko ikaslea, eta futbol taldeko kapitaina da. O Konfiantza handia du bere buruarekin eta gelakide batekin apustua egiten du, baietz institutuko edozein neska promozioiko erregina bihurtu. Lagunak apusturako aukeratzeko dion neska ez dute mutilek kezkatzen, eta ez da aurpegia makilatzearen aldekoa. Ez dago esan beharrik... Zack berarekin maiteminduko da. **Bilbo (Capitol), Iruñea (Golem Baiona).**

CUARTETO EN LA HABANA. Espainia, 1999. Zuz.: Fernando Colomo. Aktoreak: Ernesto Alterio, Mirtha Ibarra, Javier Cámara, Laura ramos eta María Esteve. Jatorri iluna, eta etorkizuna argiagoa ez duen musikari baten istorioa da hau. Protagonista, bere balizko amaren bila doa La Habanara, eta han, amarekin batera, intzestua egiteko sekulako grina pizten dion arreba ere aurkitzen du. Bertan, ama, alana eta alabaren pretendientearekin batera, laukotea osatuko dute. **Gasteiz (Guridi), Bil-**

bo (Ideales), Donostia (Príncipe, Garbera), Iruñea (Golem Baiona).

EL BESO DE JUDAS. EEBB. Zuz.: Sebastian Gutierrez. *Thriller* bat da. Eletronikako magnate bat bahitu egin dute batetik, eta bestetik, gaizkile talde batek senadore baten emaztea hil egin du gura barik. Gertaera horiek ikertzeko ardura Friedman poliziari (Alan Rickman) eta Hawkins FBIko agenteari (Emma Thompson) emango zaie. **Gasteiz (Mikeldi zinemak), Bilbo (Mikeldi), Donostia (Astoria), Iruñea (Olite).**

EL CORONEL NO TIENE QUIEN LE ESCRIBA. Mexiko-Espainia-Frantzia. Zuz.: Arturo Ripstein n. 118 m. Gabriel García Márquez idazle kolonbiarraren izen bereko eleberrian dago oinarrituta film hau. Fernando Lujan eta Marisa Paredes dira protagonista nagusiak, eta Salma Hayek aktore ezagunak ere rol txiki bat betetzen du. Gizon zahar baten istorioa kontatzen du film honek. Nekatuta bizi da, eta asteen behin posta dakarren itsasontzira joaten da armadan borroka egiteagatik ematen dioten pentisioa jasotzera. **Bilbo (Multi).**

FLORES DE OTRO MUNDO. Espainia, 1998. Zuz.: Iciar Bollain. 106 m. Emakumeek egindako karabana baten ondorioz sortutako hiru bikoteren istorioa da hau. Komediaren eta dramaren arteko filma, Espainiako barnealdeko lurraldeetan gertatzen den despopulazioa, bertako gizonen bakardadea eta bizitza berria eramaten duten emakumeen bizitza deskribatzen ditu. **Bilbo (Multi), Donostia, (Príncipe), Gasteiz (Samaniego), Iruñea (Golem Yamaguchi).**

LA SOMBRA DE CAÍN. España - Portugal - Holanda. Zuz.: Paco Lucio. 90m. Aktoreak: Laia Marull, Eusebio Poncela eta Isabel de Castro. Ustelkeria nagusi den familia dirudun baten istorioa da. Esther, (Isabel de Castro) ia beheja jotzeko dagoen altxairu lantegi baten jabea da. Bere semea, Daniel, iragan iluna duen emakume batekin ezkondu da, eta Danielen koinatua, Barne Ministerioko kargu garrantzitsua, Danielen emaztearekin maitemindua dago. Indarkeria, heriotza, maitasuna, eta

sua dira nagusi filma honetan. **Gasteiz (Samaniego), Bilbo (Multi).**

LA TRAMPA / HAUTE VOLTIGE. EEBB, 1999. Zuz.: Jon Amiel. Munduko arte lapurrek onena eta dotoreena da Robert Mac MacDougal. New rken Rembrandt bat desagertzen denean, auzi horrekin arduratzen den aseguru etxeak Mac harrapatzea erabakitxo du, eta ikertzailearik onena hartuko dute horretarako (Catherine Zeta-Jones). Ginek bere edertasuna erabiliko du Macen laguntzailea izateko lapurreta handi batean. **Baiona (Vauban), Gasteiz (Samaniego) Bilbo (Mikeldi), Donostia (Warner Lusomundo).**

LA VIDA ES SILBAR. Kuba-Espainia. uz.: Fernando Perez. 106m. Fernando Perezen film honek sei sari irabazi ditu Habanako zinemaldian. Luis Alberto Garcia eta Isabel Santos dira aktoreetako bi. Hiru gazteren istorioa kontatzen du. Mariana dantzarria da, eta balet ikuskizun batean parte hartzea da bere helburua, baina horretarako inorekin oheratu gabe. Julia sarri zorabiatzen da, eta psikiatrak bere obsesioekin lotzen

ditu zorabioak: gizakiei eta animaliei laguntzea. **Iruñea (Golem-Yamaguchi).**

MANOLITO GAFOTAS. Espainia, 1999. Zuz.: Miguel Albadalejo.. Manolito Gafotas Carabanchelgo mutiko bat da, eta uda batean nagusien mundua ezagutuko du. Hitzuna eta irudimentsua da, eta bere abenturak ikusten dituzten haurrentzat heroi berria izango da. **Gasteiz (Guridi), Bilbo (Avenida), Donostia (Warner Lusomundo), Iruñea (Olite).**

MI MARCIANO FAVORITO. EEBB. Zuz.: Donald Petrie. 100 m. Estralurtar baten eta kazetari baten istorioa kontatzen du. Kazetaria estralurtarra ezagutu eta eskusiba lortzen saiatuko da, baina hark gauzak zail jarriko dizkio. **Donostia (Warner Lusomundo).**

MON PERE, MA MERE, MES FRÈRES ET MES SOEURS. Frantzia. Zuz.: Charlotte de Tutckeira. 1h 30m. Anne emakume gazte eta alaia da. Hiru ume ditu hiru gizonekin, eta aitek ez dituzte haurrak ezagutzen. Halako batean, hamaika urteko Victorrek ai-

PORTUGALETE

COLISEO JAVA. **Notting Hill**: 17:30 - 20:00 - 22:15.

SANTURTZI

SERANTES. **Nunca me han besado**: 17:15 - 19:45 - 22:30. **Manolito gafotas**: 17:15 - 19:45 - 22:30. **La momia**: 17:15 - 20:00 - 22:30.

SESTAO

AMEZAGA. **Todo sobre mi madre**: 20:00.

GIPUZKOA

DONOSTIA

ASTORIA. **La momia**: 17:00 - 19:30 - 22:30. **Se buscan Fulmontis**: 17:00 - 19:00 - 21:00 - 23:00. **Notting Hill**: 17:15 - 19:45 - 22:30. **El beso de Judas**: 17:00 - 19:00 - 21:00 - 23:00. **Romance**: 17:00 - 19:00 - 21:00 - 23:00. **Vampiros**: 17:15 - 19:30 - 22:30. **Matrix**: 17:00 - 19:45 - 22:30.

TRUEBA. **Bulworth**: 17:30 - 19:45 - 22:00. **Wing commander**: 17:30 - 19:45 - 22:00.

PRINCIPE. **Solas**: 17:15 - 19:45 - 22:15. **Se buscan Fulmontis**: 17:15 - 19:45 - 22:15. **Flores de otro mundo**: 17:00 - 19:30 - 22:00. **El cuarteto de La Habana**: 17:00 - 19:30 - 22:00. **Nunca me han besado**: 17:00 - 19:30 - 22:00. **Rewind**: 17:15 - 19:45 - 22:15.

GARBERA. **Notting Hill**: 17:00 - 19:30 - 22:15. **Vampiros**: 17:15 - 19:45 - 22:15. **Matrix**: 17:00 - 19:45 - 22:30. **The Waterboy**: 17:15. **El cuarteto de La Habana**: 19:45 - 22:30. **Rugrats, aventuras en pañales**: 17:15 - 19:15. **Alguien como tú**: 22:15. **Wing commander**: 17:00 - 19:15 - 22:15. **La momia**: 17:00 - 19:45 - 22:30.

WARNER LUSOMUNDO. **Se buscan Fulmontis**: 16:15 - 18:15 - 20:20 - 22:30. **Nunca me han besado**: 16:00 - 18:00 - 20:10. **La trampa**: 22:15. **The Waterboy**: 16:15 - 18:15 - 20:30 - 23:00. **Matrix**: 17:00 - 19:00 - 20:00 - 22:00 - 22:45. **La momia**: 16:45 - 19:30 - 22:15. **Notting Hill**: 17:00 - 19:45 - 22:30. **Mi marciano favorito**: 16:30. **The Goomer**: 16:15 - 18:00. **Manolito gafotas**: 16:00 - 18:00 - 20:00 - 22:00. **Vampiros**: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45.

ARRASATE

ALAI. **Flores de otro mundo**: 19:00 - 21:30.

ta ezagutu nahi duela esaten du, eta amonak oporrak antolatuko ditu Mexikon. Ametsetakoko hotel batean familia guztia elkartuko da. **Baiona (Marine).**

REWIND. Zuz.: Nicolás Muñoz. 94m. Aktoreak: Daniel Guzmán, María Al-dunéz, Enrique Simón eta Paz Gómez. Antena istalatzaile baten istorioa da. Andresen helburua, Monica-ren bihotza konkistatzea da. Baina Monicaren teniseko irakaslea agertzen denean Andresen planak bertan behera eroriko dira. **Gasteiz (Guridi), Bilbo (Avenidas, Ideales), Donostia (Príncipe), Iruñea (Golem-Yamaguchi).**

ROMANCE. Frantzia. Zuz.: Catherine Breillat. 95m. Catherine Breillatek emakumearen sexualitateari buruz duen ikuspegia azaltzen du Mariieren (Caroline Ducey) pertsonaiaren bidez. Marie bere mutil-lagunarekin maiteminduta dago, baina ez du berearekin maitasuna egitea lortzen. Hori dela eta, beste gizon batzuekin ase nahi ditu bere fantasia sexualak; batzuk oso gogorrak gainera. **Bilbo (Multi), Donostia (Astoria).**

zinema

EIBAR

RIALTO. *Matrix*:19:30 - 22:15. UNZAGA. *Nunca me han besado*:19:30 - 22:15.

IRUN

TXINGUDI. *Notting Hill*: 17:00 - 19:45 - 22:30. *Matrix*: 17:00 - 19:45 - 22:30. *The Waterboy*: 16:00 - 18:15. *Nunca me han besado*: 20:30 - 22:45. *Vampiros*: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. *Goomer*: 16:00 - 18:15. *El beso de Judas*: 20:30 - 22:45. *Se buscan Fulmontis*: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. *La momia*: 17:00 - 19:45 - 22:30.

TOLOSA

LEIDOR. *Flores de otro mundo*:19:30 - 22:30.

ZARAUTZ

MODELO. *La sombra del faraón*: 19:30 - 22:30.

LAPURDI

BAIONA

VAUBAN. *Matrix*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *Une bouteille a la mer*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *Sexe intentions*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *Tout sur ma mere*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *College attitude*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *Mon ami Joe*: 14:30 - 19:45. *Haute voltige*: 22:15.

MARINE. *Le corrupteur*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *Le detonateur*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *Universal soldier: Le combat absolu*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *Elle est trop bien*: 14:30 -19:45 - 22:15. *Studio 54*: 14:30 -19:45 - 22:15. *Mon pere, ma mere, mes freres et mes soeurs*: 14:30 - 19:45. *Wing commander*: 22:15.

HENDAIA

LES VARIETES. *Nuit de l'a étrange*: Cube, Exinstenz eta Les Enborceleuses. 21:30.

MIARRITZE

ROYAL. *Matrix*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *La fille sur le pont*: 14:30 - 19:45. *Elle est trop bien*: 17:00 - 19:45 - 22:15. *Mon a mi Joe*: 14:30 - 17:00. *Haute voltige*: 17:00 - 22:15.

NAFARROA

IRUÑEA

GOLEM (BAIONA). *La momia*: 17:15 - 20:00 - 22:30.

estreinaldiak

■ **NOTTING HILL**. EEBB, 1999. Zuz.: Roger Michell. 124 m. Kome-dia erromantikoa da. Hugh Grant eta Julia Roberts aktore eza-gunek jokatu dituzte rol nagusiak. William Thacker (Grant) ezi-nezko maitasun batekin amets egiten duen gazte lotsatia da, eta Notting Hilleko liburudenda batean egiten du lan. Egun batean, Anna Scott Hollywoodeko izar distratsua (Roberts) liburuden-dan sartuko da, eta, bien begiradak gozo gurutzatuko dira eta gorputzean gora kili-kili handia sortuko zaie. ***Gasteiz (Guridi, Mikeldi zinemak), Bilbo (Capitol, Ideales, Mikeldi), Donostia (Astoria, Garbera, Warner Lusomundo), Iruñea (Golem-Baiona, Principe de Viana), Tuter a (Cinemax), Irun (Txin-gudi), Barakaldo (Max Center), Basauri (Bilbondo), Portu-galete (Java), Leioa (Artea), Getxo (Lauren).***

■ **SE BUSCAN FULMONTIS**. Espainia, 1999. Zuz.: Alex Calvo-Sotelo. 88 m. *Full Monty* film britainiar ospetsuan pentsatuta sortu dute *Se buscan Fulmontis*. Hiru mutil gazte dira pertso-naia nagusiak, 30en bat urte dituzte eta behar barik daude. Amancio *El Rancio* (Antonio Molero), Refor (Guillermo Toledo) eta Felipe (Ernesto Arango) dira gazteok. Hiru horiez gainera, Angelines ere (Sonia Javaga) egoera berdintsuan dago, langa-bezian. Dirua lortzeko zer egin pentsatzen, buruko min galan-tak izango dituzte. ***Gasteiz (Guridi), Bilbo (Ideales), Donos-tia (Astoria, Principe, Warner Lusomundo), Iruñea (Golem-Yamaguchi), Tuter a (Cinemax), Irun (Txingudi), Barakaldo (Max Center), Basauri (Bilbondo), Leioa (Artea), Getxo (Lau-ren).***

■ **WING COMMANDER**. EEBB, 1999. Zuz.: Chris Roberts. 100 m. Zientzia fikziozko filmea da, eta aktore nagusiak dira Freddie Prinze, Saffron Burrows, Matt Lillard eta Tcheky Karyo. Killrat-hi izeneko alienigenen erasoari aurre egin beharko die Lurreko Armadak, alienigenek gogor egingo dute-eta Lurra bereganatu guran. Iparraldean orain dela zenbait astez gero ikus daiteke. ***Gasteiz (Mikeldi zinemak), Bilbo (Ideales), Donostia (True-ba, Garbera), Baiona (Marine), Tuter a (Cinemax), Barakal-do (Max Center), Getxo (Lauren).***

■ **DIME QUE ESTOY SOÑANDO**. Frantzia, 1999. Zuz.: Claude Mourieras. Mourierasek hainbat galdera egiten ditu film honen bidez: zenbateraino onartuko genuke moldatu bako haur bat? Zein irizpideren arabera neurtzen da normala zer den?... Horre-lako galderak egingo ditu behi batez maitemindu den gazte ba-tingandik abiatuta. Julien da gaztea (Vincent Deneriaz), 19 ur-tekoa. ***Bilbo (Avenidas).***

■ **BULWORTH**. EEBB, 1999. Zuz.: Warren Beaty. 107 m. Zuzenda-riaz gainera, pertsonaia nagusiaren rola ere jokatz en du Warren Beatyk. Komedia dramatikoa da, eta Beatyk senadore demo-krata baten papera jokatz en du. Bizimoduaz ez dago gustura, eta bere buruaz beste egitea erabakiko du. Baina hori egin bai-no arinago, bere iritzi guztiak lau haizeetara zabalduko ditu, ba-tez ere arrazakeriaren aurkako pentsamendua. Horrela, trapu zikin ugari aiereratuko ditu, eta Nina gazte afro-amerikarra ere ezagutuko du (Halle Berry); bai eta maitemindu ere. ***Donostia (Trueba).***

■ **COLLEGE ATTITUDE / NUNCA ME HAN BESADO**. EEBB, 1999. Zuz.: Raja Bosnell. 107 m. Jossie kazetariak hogeita bost ur-te bete ditu, eta oso ona da lanean, baina desastre hutsa maita-sunaren arloan. Institutu batean infiltratu beharko du gaur egungo gazteak nolakoak diren ezagutzeko. Josiek bere bizitza-ko aro zail bat bizi beharko du berriro, baina beste ikasleak bai-no zaharragoa izanik. Ipar Euskal Herrian aste honetan estreina-tu dute, baina Hegoaldean orain dela zenbait aste. ***Baiona (Vauban), Gasteiz (Samaniego), Bilbo (Avenida, Multi), Do-nostia (Principe, Warner Lusomundo), Barakaldo (Max Cen-ter), Getxo (Lauren), Leioa (Artea), Irun (Txingudi), Tuter a (Cinemax), Santurtzi (Serantes).***

■ **LE CORRUPTER**. EEBB, 1999. Zuz.: James Foley.105 m. Zine-ma beltza da. Nick Chenek hainbat urte daramatza Chinatow-nen lanean, gaizkileen kontra. Egunen batean beste polizia bat hasten da berarekin lanean: Wallace. Polizia hori zuria da, eta laster hasiko da deseroso sentitzen. Gainera, Chenen jardue-rak ez dira oso argiak. ***Baiona (Marine).***

■ **STUDIO 54**. EEBB, 1999. Zuz.: Mark Christopher. 105 m. Hiritik kanpo bizi den gazte batek Studio 54rekin amets egiten du, hau da, New Yorkeko gaueko modako diskotekarekin. Antzinako Greziako atleten itxura dauka, eta, horri esker, ez du arazorik izango han onar dezaten. Baina orduan hasiko dira arazoak. ***Baiona (Marine).***

■ **LE DETONATEUR / VAYA UN FUGITIVO**. EEBB, 1999. Zuz.: Pat Proft.85 m. Parodia bat da. Zenbait film en gaineko txiste uga-ri egiten ditu. Leslie Nielsen, Kelly LeBrok eta Richard Crenna dira aktore nagusiak. Azken horrek komiko moduan dituen do-hainak erakusten ditu. Hegoaldean aspaldi estreinatu zuten. ***Baiona (Marine).***

Notting Hill: 17:15 - 20:00 - 22:30. Cuarteto de La Habana: 17:30 - 20:10 - 22:45. Vampiros: 17:30 - 20:10 - 22:45. Matrix: 17:15 - 19:45 - 22:30. Rugrats: 16:30 - 18:30. Alguien como tú: 20:30 - 22:45.

GOLEM (YAMAGUCHI). *Se buscan Fulmontis*: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:45. *Flores de otro mun-do*: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:45. *La vida es silbar*: 16:30 - 18:30 - 22:30. *Rewind*: 16:30 - 18:30 - 20:30. *Todo sobre mí madre*: 20:30 - 22:30. *El silencio*: 22:45. *Place Vendôme*: 17:30. *Higt art*: 20:30.

OLITE. *The Matrix*: 17:15 - 20:00 - 22:45. *Goomer*: 17:30 - 20:00 - 22:15. *Manolito gafotas*: 17:30 - 20:00 - 22:45. *El beso de Judas*: 20:45 - 22:45. *The Waterboy*: 19:00. *Rugrats*: 17:15.

PRINCIPE DE VIANA. *Notting Hill*: 17:30 - 20:00 - 22:30. *The Mummy*: 17:30 - 20:00 - 22:30.

LIZARRA

LOS LLANOS. *Rugrats*: 17:00 - 18:45. *La Trampa*: 20:30 - 22:45. *La sombra del Faraón*: 20:30 - 22:45. *Manolito gafotas*: 17:00 - 18:45. *Nunca me han besado*: 18:15 - 20:30 - 22:45.

TUTERA

VERSALLES. *El beso de Judas*: 20:30 - 22:30.

CINEMAX. *Se buscan Fulmontis*: 18:00 - 20:30 - 22:15. *Notting Hill*: 20:00 - 22:30. *La momia*: 20:00 - 22:30. *The Matrix*: 20:00 - 22:30. *Manolito Gafotas*:18:00 - 20:15 - 22:15. *Goomer*:18:00 - 20:30 - 22:15. *Rugrats*:18:00 - 20:15. *Nunca me han besado*: 22:30. *Wing Commander*:18:00 - 20:30 - 22:30. *Vampiros*:18:00 - 20:15 - 22:30.

NAFARROA BEHEREA

DONIBANE - GARAZI

VAUBAN. *Asterix et Obelix*: 16:00 - 21:30. *Une bouteille a la mer*: 19:15.

ZUBEROA

MAULE

MAULE BAITHA. *Matrix*: 20:00.

Neska gazte bat haurdun dago, eta amarekin bizi da, apartamendu eskas batean, eta elkarri laguntzea baino ez zaie geldituko. Zambrano zuzendariak Kubako San Juan de los Bañosko zinema eskolan ikasi du, eta hau du bere lehen luzeme-traia. ***Bilbo (Multi), Donostia (Prin-cipe).***

VAMPIROS. EEBB, 1999. Zuz.: John Carpenter. Aktoreak: James Woods, Daniel Baldwin, Sheryl Lee, eta Maximilian Schel. Nuevo Mexican kokatzen da banpiroen istorio hau. Jack Crow (James Woods) eta bere lagunak banpiroen komunitate bat akabatu izana ospatzen ari dira alkoholez eta prostitutez gainezka dagoen jai batean. Baina Valekek prostitutetako bati helduko dio. Hau gertatu ondoren, Crowk, Mon-toyak, (Daniel Baldwin), eta Vatica-nok bidalitako apaiz batek prostitu-ta erabiliko dute Valekenganaino iristeko. ***Gasteiz (Guridi), Bilbo (Ideales), Donostia (Astoria, Car-bera, Warner Lusomundo), Iruñea (Golem-Baiona).***

horoskopoa

Uxue Agirre

A R I E S
marboak 21 - apirilak 20

Hori da hiztegia hori, lixiba-ten ere kostata garbituko litzateke zure mihia.

T A U R U S
apirilak 21 - maiatzak 20

Izatez lotsatia zarelako, eta edandakoan, berriz, astu-na... Horrela ez da ligatzen.

G E M I N I S
maiatzak 21 - ekainak 20

Neronek ordainduko nizuke bidaia, ea horrela bake pix-ka bat ematen duzun.

C A N C E R
ekainak 21 - uztailak 20

Festa guztietan eguna argitu arte ibili behar, ezta saririk emango balute ere.

L E O
uztailak 21 - abuztuak 23

Lagunek ez dizutela eskuti-tzik bidali eta kexu? Zuk idatzi al diezu ba?

V I R G O
abuztuak 24 - irailak 23

Ez duzula zorterik ez jokoan eta ez maitasunean? Tira, ti-ra, oraindik gaztea zara.

L I B R A
irailak 24 - urriak 23

Hamabot eguneko oporrak dituzula eta kexu al zara? Beste batzuek hori ere ez.

S C O R P I U S
urriak 24 - azaroak 23

Betaurrekoak izan arren, sarrixeago garbitzen ez badituzu...

S A G I T T A R I U S
azaroak 24 - abenduak 23

Asko hitz egiten duzu zuk, baina, badaezpa, otordu ga-ri an amarenera.

C A P R I C O R N U S
abenduak 24 - urtarrilak 20

Saiatzen zara, baina... ez di-zut nik itxurazko bertsorik botatzeko trazarik hartzen.

A Q U A R I U S
urtarrilak 21 - otsailak 18

Uztailaren erdian ikasten hasiko zinela? Hilaren 20a ere iritsi da baina...

P I S C I S
otsailak 19 - marboak 20

Jaitsi ezazu musika hori, bizilagun guztiek entzuteko moduan daukazu eta.

efemerideak

Marcelino Soroa hil zen

1902. urteko uztailaren 20an hil zen Marcelino Soroa idazlea Donostian. Amadeo Saboiakoa erregearen kontra poesia bat-zuk idazteagatik Iparraldera ihes egin behar izan zuen. Han Donostiako errefuxiatu batzue-kin *El Trueno* elkarte a osatu zuen. Antezelanez gain, kome-dia laburrak, saineteak, zar-tzuelak, artikulua k eta poemak ere idatzi zituen. **1490.** Errege Katoliko en agin-duz, Bergarako alkatea San Mi-gel egunean aukeratu beharko zen.

SANTUAK

Elias profeta, Bikendi.

Araba

GASTEIZ. *09:00-22:00*: DAVILA, Madril kalea, 56 (Aranbizkarra). ZULUETA, Dato kalea, 24. BUENO, Bustinzuri kalea, 6 (San Martin). *Gau eta egun*: GONZALO-BILBO, Posta kalea, 34. **LAUDIO.** *Gau eta egun*: RIVERA, Ibaizabal ka-lea, 1.

AMURRIO, ARTZINIEGA, AIARA, URDUÑA. *Gau eta egun*: IARZA, Elexondo kalea, 33 (Amurrio).

Bizkaia

BILBO. *Egunez*: ALVAREZ ZUBIMENDI, Zun-zunegi kalea, 2. BERNAS, Urazurrutia, 2. GARCIA MONERRIS, Rodriguez Arias, 12. HERNANDEZ, Gorsoniz, 34. RUIZ GARMEN-DIA, Santo Rosario, 1 (Santutxu). SAAVEDRA, Txomin Garat kalea (Txurdinaga). URIARTE GOIRIZELAIA, Orixe kalea, 48 (San Inazio). *22:00etatik aurrera*: ARIETA-ARAUNABENA, Agirre Lehendakariaren Etorbidea, 1. EGI-RAUN, Hurtado Amezaga, 10.

ARRATIA. *Gau eta egun*: VARGAS, Arraibi au-zoa, 11 (Lemoa).

BARAKALDO. *Gau eta egun*: SAIZ, Bagaza ka-lea, 7.

BASAURI. *Gau eta egun*: SOLAGUREN, Agirre Lehendakariaren kalea, 38.

BERMEO, MUNDAKA. *Gau eta egun*: ZABALA, Intxausti kalea, 38 (Ber-meo).

DURANGALDEA. *Gau eta egun*: UNA-MUNZAGA, Muruetatorre, 2 (Duran-go).

ERANDIO-TXORIERRI. *Gau eta egun*: GASTEARENA, Astraburua auzoa. Mezo kalea, 24-26 (Erandio).

GALDAKAO. *09:00-22:00*: GARCIA PEREZ, J. B. Uriarte, 30.

GERNIKA, BUSTURIA, FORUA. *Gau eta egun*: BOYRA, Artekalle, 1 (Gerni-ka).

GETXO. *Gau eta egun*: GALARZA, An-gel etorbidea, 2 (Getxo).

LEIOA. *09:00-22:00*: SAN ANDRES, Larramendi Plaza, 2 (Erromoi).

LEKEITIO-EA. *Gau eta egun*: CAS-TRO, Atea kalea, 14.

MEATZALDEA. *Gau eta egun*: LORAN WEI-BLE, San Lorenzo (Las Carreras).

MUNGIALDEA. *Gau eta egun*: GOLZARRI, Olerkari Lauaxeta, 12 (Mugia).

ONDARROA, MARKINA, BERRIATUA. *Gau eta egun*: ROLDAN, Aranarat Sabin, 2 (Ondarra).

PORTUGALETE, SANTURTZI, SESTAO. *Gau eta egun*: SARRIA, Carlos VII, 13 (Portugalete).

09:00-13:30: RUEDA, J. M. Barandiaran, 26 (Santurtz).

URIBE-KOSTA. *Gau eta egun*: PRESSER, Lolo-la San Andres, 50 (Sopela).

ZORNOTZA. *Gau eta egun*: GUARROTXENA, Jauregizar auzoa, 1.

Gipuzkoa

DONOSTIA. *09:00-22:00*: ETXEBERRIA, Txu-rruka kalea, 5. RODRIGUEZ-MANZANEQUE, Balleneros, 20 (Amara). IMAZ, Bermingham, 2 (Gros). FERRER, Baratzategi, 24 (Intxaurren-do). *Gau ez*: ETXEBERRIA, Txurruka kalea, 5. **ANDOAIN.** *Egunez*: ELIZONDO, Zumea kalea, 20. *Gau ez*: BULNES, Etxeberri. Florida auzoa (Hernani).

ARRASATE. *Gau eta egun*: IRIZAR, Erguin ka-lea, 11.

AZKOITIA, AZPEITIA. *Egunez*: AZPIAZU, Kale Nagusia, 66 (Azkoitia). *Gau eta egun*: ASEGI-NOLAZA, Goiko kalea, 2 (Azpeitia).

BEASAIN, ORDIZIA. *Egunez*: CUESTA, Nafa-rroa etorbidea, 39 (Beasain). *Gau ez*: ATORRA-SAGAST, Pakea auzoa (Ordizia).

BERGARA. *Gau eta egun*: GUALLAR, San An-tonio, 5.

BILLABONA, ANOETA, IRURA, ASTEASU, ZI-ZURKIL. *Gau eta egun*: OLARREAGA, Korreo kalea, 2 (Tolosa).

DEBA, MUTRIKU. *Gau eta egun*: URIARTE, Erdiko kalea, 5 (Mutriku).

EIBAR, ERMUA. *Egunez*: MANDIOLA, S. Agus-tin kalea, 5 (Eibar). *Gau ez*: ARANBURU, Gi-puzkoa etorbidea, 46.

ELGOIBAR, SORALUZE, MENDARO. *Gau eta egun*: BIDASOLO, San Frantzisko kalea, 48 (Elgoibar).

ERRENTERIA, LEZO, PASAIA. *Egunez*: KERE-JETA, Pablo Iglesias, 7 (Errenteria). *Gau ez*: PA-GES, Biteri kalea, 11 (Errenteria).

ESKORIATZA, GATZAGA. *Gau eta egun*: ITU-RRALDE, Mitarte kalea, 18 (Aretxabaleta).

HERNANI, URNIETA. *Gau eta egun*: BULNES, Etxeberri. Florida auzoa (Hernani).

HONDARRIBIA. *Gau eta egun*: IRAOLA MAR-TINEZ, San Pedro kalea.

IRUN. *Gau eta egun*: MUJIKA, Colon paseale-kua, 5.

LASARTE-ORIA, USURBIL. *Egunez*: BIDAUR, Jaizkibel plaza, 2 (Lasarte). *Gau ez*: BULNES, Etxeberri. Florida auzoa (Hernani).

OIARTZUN. *Gau eta egun*: GOROSTIAGA, Arragua z/g.

ONATI. *Gau eta egun*: GARATE, Kale Berria, 42.

TOLOSA. *Gau eta egun*: OLARREAGA, Korreo kalea, 2 (Tolosa).

URRETXU, ZUMARRAGA, LEGAZPI. *Gau eta egun*: BARANDIARAN, Legazpi kalea, 12 (Zu-marraga).

ZARAUTZ, ORIO, AIA. *Gau eta egun*: LASA, Herriko enparantza (Orio). *09:00-21:00*: ZU-LAIKA, Bizkaia kalea (Zarauz).

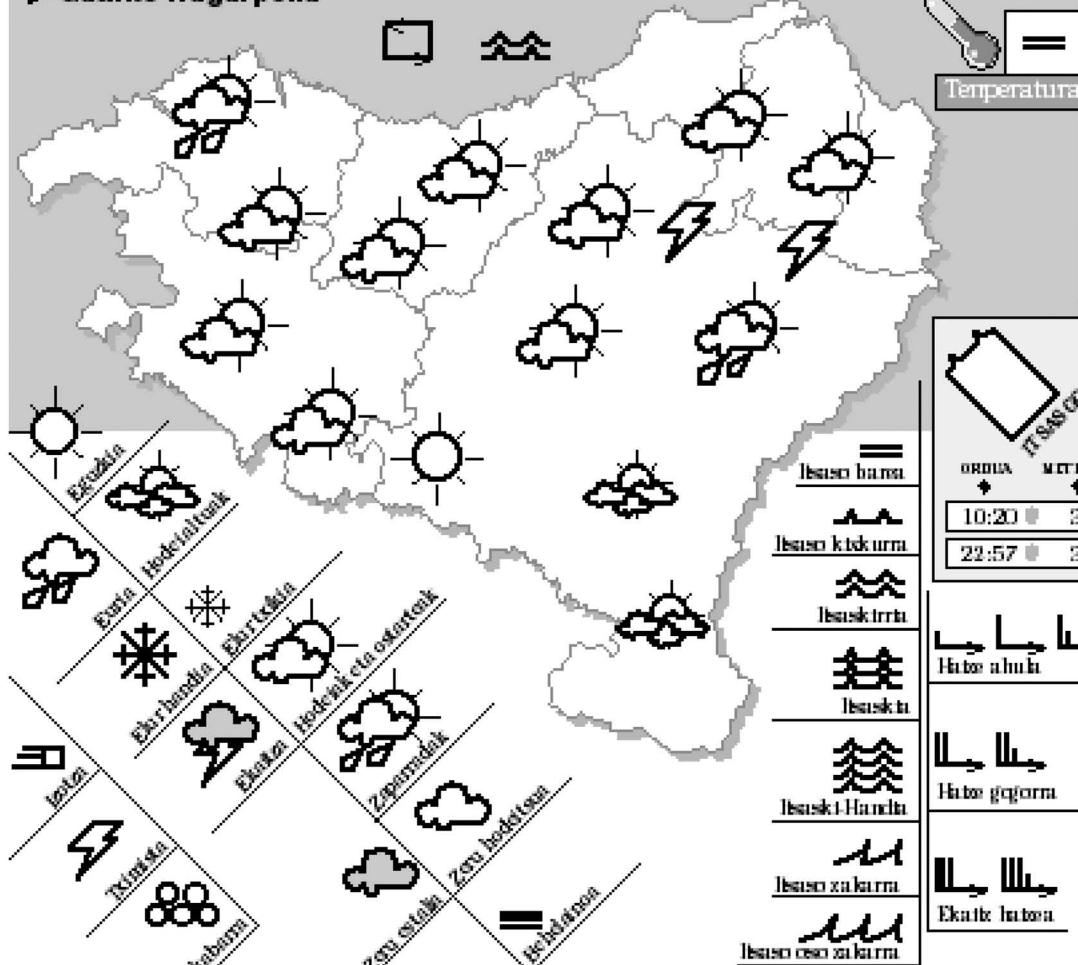
ZUMAIA, ZESTOA, GETARIA, AIZARNAZA-BAL. *Gau eta egun*: ZURUTUZA, Okerra kalea, 1 (Zestoa).

Nafarroa

IRUÑERRIA. *09:00-22:00*: ALCOCER, Antso Azkarra, 10. ESTEBANEZ, Atarrabia kalea, 51 A. ROITEGI, San Anton, 75. GARISOAIN, Real, 27 (Noain). SANCHEZ Y URIZ, Zortziko kalea, 15 (Berriozar). *22:00-09:00*: RUIZ PRADOS, Nafarroa Beherea, 13. GARISOAIN, Real ka-lea, 27 (Noain). Iruñea aldeko farmazietara jo-tzeko SOS Navarra: 22 60 00.

Oharra: Frantziako legeei segituz, se-gurtasun neurriengatik Ipar Euskal Herriko guardiko farmazien izenak ematea debekatu-rik dago. Guardiaiko farmazia batera joateko herriko edo eskualdeko polizia komisariara deitu beharra dago derrigorrez.

► Gaurko iragarpena

Temperatura

► Ilargia

Ilbete
asteazkena 28

Ilbehera
astearte 6

Ilberri
astearte 13

Ilgora
astearte 20

UZTAILA

► Eguzkia

07:03
gorak

21:42

► Itsasaldiak

ORDUA METEORAK

ORDUA METEORAK

10:20 3,23

22:57 3,25

04:21 1,33

16:33 1,47

► Temperaturak

EUSKAL HERRIAN

	↓	↑		↓	↑
Baiona	17	24	Gasteiz	12	22
Bilbo	15	24	Iruñea	15	24
Donibane-Garazi	17	23	Maule	15	23
Donostia	16	20			

EUROPAN

	↓	↑		↓	↑		↓	↑
Amsterdam	17	24	Kopenhaga	13	20	Mosku	14	25
Atenas	24	30	Stockholm	12	22	París	18	20
Berlin	20	24	Geneva	14	20	Praga	15	20
Bonn	19	24	Lisboa	16	25	Varsavia	16	25
Bratislava	15	20	London	17	26	Viena	15	24
Brusela	18	27	Madrid	19	32	Zurich	13	28

► Munduko tenperaturak

Aldaketa nabarmenik ez

GAUR

Cotxe gutxiak hodeiak eta ostertekak izango dira. Lekuak ugariak izango dira egunak aurreko egun ahala, ipar partean eta mendialdean, eta hainbatetik aurrera, ipar-mendebaldeko haitzaren eraginez, zaparradak botako ditu tarteka Biskaiatik eta Gipuzkoako kostaldean, bereziki. Hainbatetan eguzkia eta zoru urdina gailenduko dira. Arratsalde bitartean nortabide aldakorrak haitzak ibiliko da eta ondoren itsasoko egoera nagusituko.

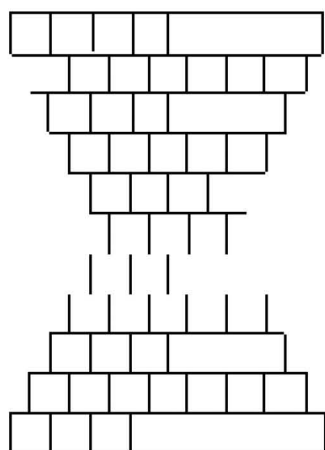
BIHAR

Eguraldiak ez du aldaketarik inolako iturritik erakusten eta, beraz, hodeiak eta ostertekak tartekatuz jarraituko dute lurralde osoan. Nortabide aldakorrak haitzak nagusituko da berriz ere, nahiko ahala, eta eguneko azken orduetarako, ipar partean eta mendik inguruetan, ekaitz arriskua izango da, giro sartutaren ondorioz. Temperaturak aldaketa handirik gabe jarraituko du.

ITSASOA

Kantauri itsasoko lehen 20 metrotan nortabide aldakorrak haitzak ibiliko da 2-3 bitarteko indararekin, eta itsasikurrak emango du eguneko azken orduetara, ipar-mendebaldeko ukitua harturik. Hainbatetan nahiko orra izango da, ipar-mendebaldeko hondoko itsasok metro bat eta bi metroko olatuak sortuko ditu.

denborapasa ♦

Kalean gora,
Kalean behera...

1. Mingotsak. 2. Plurakun erregu-mota. 3. Puskak. 4. Igurlea. 5. Arabako ibidea. 6. Gipuzkoako herria. 7. Causa. 8. Labore-mota. 9. Aklia, arsa. 10. Objektuak albatzako makina. 11. Hegozi harraparia.

AURREKOAREN SOLUZIOAK

KIKER KESKIN: 1. Minusmota. 2. Arasa. Keskik. 3. Nau. Harra. N. 4. Dula. 5. Har. Har. R. 6. O. 7. Har. 8. Har. 9. Har. 10. Har. 11. Har. 12. Har. 13. Har. 14. Har. 15. Har. 16. Har. 17. Har. 18. Har. 19. Har. 20. Har. 21. Har. 22. Har. 23. Har. 24. Har. 25. Har. 26. Har. 27. Har. 28. Har. 29. Har. 30. Har. 31. Har. 32. Har. 33. Har. 34. Har. 35. Har. 36. Har. 37. Har. 38. Har. 39. Har. 40. Har. 41. Har. 42. Har. 43. Har. 44. Har. 45. Har. 46. Har. 47. Har. 48. Har. 49. Har. 50. Har. 51. Har. 52. Har. 53. Har. 54. Har. 55. Har. 56. Har. 57. Har. 58. Har. 59. Har. 60. Har. 61. Har. 62. Har. 63. Har. 64. Har. 65. Har. 66. Har. 67. Har. 68. Har. 69. Har. 70. Har. 71. Har. 72. Har. 73. Har. 74. Har. 75. Har. 76. Har. 77. Har. 78. Har. 79. Har. 80. Har. 81. Har. 82. Har. 83. Har. 84. Har. 85. Har. 86. Har. 87. Har. 88. Har. 89. Har. 90. Har. 91. Har. 92. Har. 93. Har. 94. Har. 95. Har. 96. Har. 97. Har. 98. Har. 99. Har. 100. Har. 101. Har. 102. Har. 103. Har. 104. Har. 105. Har. 106. Har. 107. Har. 108. Har. 109. Har. 110. Har. 111. Har. 112. Har. 113. Har. 114. Har. 115. Har. 116. Har. 117. Har. 118. Har. 119. Har. 120. Har. 121. Har. 122. Har. 123. Har. 124. Har. 125. Har. 126. Har. 127. Har. 128. Har. 129. Har. 130. Har. 131. Har. 132. Har. 133. Har. 134. Har. 135. Har. 136. Har. 137. Har. 138. Har. 139. Har. 140. Har. 141. Har. 142. Har. 143. Har. 144. Har. 145. Har. 146. Har. 147. Har. 148. Har. 149. Har. 150. Har. 151. Har. 152. Har. 153. Har. 154. Har. 155. Har. 156. Har. 157. Har. 158. Har. 159. Har. 160. Har. 161. Har. 162. Har. 163. Har. 164. Har. 165. Har. 166. Har. 167. Har. 168. Har. 169. Har. 170. Har. 171. Har. 172. Har. 173. Har. 174. Har. 175. Har. 176. Har. 177. Har. 178. Har. 179. Har. 180. Har. 181. Har. 182. Har. 183. Har. 184. Har. 185. Har. 186. Har. 187. Har. 188. Har. 189. Har. 190. Har. 191. Har. 192. Har. 193. Har. 194. Har. 195. Har. 196. Har. 197. Har. 198. Har. 199. Har. 200. Har. 201. Har. 202. Har. 203. Har. 204. Har. 205. Har. 206. Har. 207. Har. 208. Har. 209. Har. 210. Har. 211. Har. 212. Har. 213. Har. 214. Har. 215. Har. 216. Har. 217. Har. 218. Har. 219. Har. 220. Har. 221. Har. 222. Har. 223. Har. 224. Har. 225. Har. 226. Har. 227. Har. 228. Har. 229. Har. 230. Har. 231. Har. 232. Har. 233. Har. 234. Har. 235. Har. 236. Har. 237. Har. 238. Har. 239. Har. 240. Har. 241. Har. 242. Har. 243. Har. 244. Har. 245. Har. 246. Har. 247. Har. 248. Har. 249. Har. 250. Har. 251. Har. 252. Har. 253. Har. 254. Har. 255. Har. 256. Har. 257. Har. 258. Har. 259. Har. 260. Har. 261. Har. 262. Har. 263. Har. 264. Har. 265. Har. 266. Har. 267. Har. 268. Har. 269. Har. 270. Har. 271. Har. 272. Har. 273. Har. 274. Har. 275. Har. 276. Har. 277. Har. 278. Har. 279. Har. 280. Har. 281. Har. 282. Har. 283. Har. 284. Har. 285. Har. 286. Har. 287. Har. 288. Har. 289. Har. 290. Har. 291. Har. 292. Har. 293. Har. 294. Har. 295. Har. 296. Har. 297. Har. 298. Har. 299. Har. 300. Har. 301. Har. 302. Har. 303. Har. 304. Har. 305. Har. 306. Har. 307. Har. 308. Har. 309. Har. 310. Har. 311. Har. 312. Har. 313. Har. 314. Har. 315. Har. 316. Har. 317. Har. 318. Har. 319. Har. 320. Har. 321. Har. 322. Har. 323. Har. 324. Har. 325. Har. 326. Har. 327. Har. 328. Har. 329. Har. 330. Har. 331. Har. 332. Har. 333. Har. 334. Har. 335. Har. 336. Har. 337. Har. 338. Har. 339. Har. 340. Har. 341. Har. 342. Har. 343. Har. 344. Har. 345. Har. 346. Har. 347. Har. 348. Har. 349. Har. 350. Har. 351. Har. 352. Har. 353. Har. 354. Har. 355. Har. 356. Har. 357. Har. 358. Har. 359. Har. 360. Har. 361. Har. 362. Har. 363. Har. 364. Har. 365. Har. 366. Har. 367. Har. 368. Har. 369. Har. 370. Har. 371. Har. 372. Har. 373. Har. 374. Har. 375. Har. 376. Har. 377. Har. 378. Har. 379. Har. 380. Har. 381. Har. 382. Har. 383. Har. 384. Har. 385. Har. 386. Har. 387. Har. 388. Har. 389. Har. 390. Har. 391. Har. 392. Har. 393. Har. 394. Har. 395. Har. 396. Har. 397. Har. 398. Har. 399. Har. 400. Har. 401. Har. 402. Har. 403. Har. 404. Har. 405. Har. 406. Har. 407. Har. 408. Har. 409. Har. 410. Har. 411. Har. 412. Har. 413. Har. 414. Har. 415. Har. 416. Har. 417. Har. 418. Har. 419. Har. 420. Har. 421. Har. 422. Har. 423. Har. 424. Har. 425. Har. 426. Har. 427. Har. 428. Har. 429. Har. 430. Har. 431. Har. 432. Har. 433. Har. 434. Har. 435. Har. 436. Har. 437. Har. 438. Har. 439. Har. 440. Har. 441. Har. 442. Har. 443. Har. 444. Har. 445. Har. 446. Har. 447. Har. 448. Har. 449. Har. 450. Har. 451. Har. 452. Har. 453. Har. 454. Har. 455. Har. 456. Har. 457. Har. 458. Har. 459. Har. 460. Har. 461. Har. 462. Har. 463. Har. 464. Har. 465. Har. 466. Har. 467. Har. 468. Har. 469. Har. 470. Har. 471. Har. 472. Har. 473. Har. 474. Har. 475. Har. 476. Har. 477. Har. 478. Har. 479. Har. 480. Har. 481. Har. 482. Har. 483. Har. 484. Har. 485. Har. 486. Har. 487. Har. 488. Har. 489. Har. 490. Har. 491. Har. 492. Har. 493. Har. 494. Har. 495. Har. 496. Har. 497. Har. 498. Har. 499. Har. 500. Har. 501. Har. 502. Har. 503. Har. 504. Har. 505. Har. 506. Har. 507. Har. 508. Har. 509. Har. 510. Har. 511. Har. 512. Har. 513. Har. 514. Har. 515. Har. 516. Har. 517. Har. 518. Har. 519. Har. 520. Har. 521. Har. 522. Har. 523. Har. 524. Har. 525. Har. 526. Har. 527. Har. 528. Har. 529. Har. 530. Har. 531. Har. 532. Har. 533. Har. 534. Har. 535. Har. 536. Har. 537. Har. 538. Har. 539. Har. 540. Har. 541. Har. 542. Har. 543. Har. 544. Har. 545. Har. 546. Har. 547. Har. 548. Har. 549. Har. 550. Har. 551. Har. 552. Har. 553. Har. 554. Har. 555. Har. 556. Har. 557. Har. 558. Har. 559. Har. 560. Har. 561. Har. 562. Har. 563. Har. 564. Har. 565. Har. 566. Har. 567. Har. 568. Har. 569. Har. 570. Har. 571. Har. 572. Har. 573. Har. 574. Har. 575. Har. 576. Har. 577. Har. 578. Har. 579. Har. 580. Har. 581. Har. 582. Har. 583. Har. 584. Har. 585. Har. 586. Har. 587. Har. 588. Har. 589. Har. 590. Har. 591. Har. 592. Har. 593. Har. 594. Har. 595. Har. 596. Har. 597. Har. 598. Har. 599. Har. 600. Har. 601. Har. 602. Har. 603. Har. 604. Har. 605. Har. 606. Har. 607. Har. 608. Har. 609. Har. 610. Har. 611. Har. 612. Har. 613. Har. 614. Har. 615. Har. 616. Har. 617. Har. 618. Har. 619. Har. 620. Har. 621. Har. 622. Har. 623. Har. 624. Har. 625. Har. 626. Har. 627. Har. 628. Har. 629. Har. 630. Har. 631. Har. 632. Har. 633. Har. 634. Har. 635. Har. 636. Har. 637. Har. 638. Har. 639. Har. 640. Har. 641. Har. 642. Har. 643. Har. 644. Har. 645. Har. 646. Har. 647. Har. 648. Har. 649. Har. 650. Har. 651. Har. 652. Har. 653. Har. 654. Har. 655. Har. 656. Har. 657. Har. 658. Har. 659. Har. 660. Har. 661. Har. 662. Har. 663. Har. 664. Har. 665. Har. 666. Har. 667. Har. 668. Har. 669. Har. 670. Har. 671. Har. 672. Har. 673. Har. 674. Har. 675. Har. 676. Har. 677. Har. 678. Har. 679. Har. 680. Har. 681. Har. 682. Har. 683. Har. 684. Har. 685. Har. 686. Har. 687. Har. 688. Har. 689. Har. 690. Har. 691. Har. 692. Har. 693. Har. 694. Har. 695. Har. 696. Har. 697. Har. 698. Har. 699. Har. 700. Har. 701. Har. 702. Har. 703. Har. 704. Har. 705. Har. 706. Har. 707. Har. 708. Har. 709. Har. 710. Har. 711. Har. 712. Har. 713. Har. 714. Har. 715. Har. 716. Har. 717. Har. 718. Har. 719. Har. 720. Har. 721. Har. 722. Har. 723. Har. 724. Har. 725. Har. 726. Har. 727. Har. 728. Har. 729. Har. 730. Har. 731. Har. 732. Har. 733. Har. 734. Har. 735. Har. 736. Har. 737. Har. 738. Har. 739. Har. 740. Har. 741. Har. 742. Har. 743. Har. 744. Har. 745. Har. 746. Har. 747. Har. 748. Har. 749. Har. 750. Har. 751. Har. 752. Har. 753. Har. 754. Har. 755. Har. 756. Har. 757. Har. 758. Har. 759. Har. 760. Har. 761. Har. 762. Har. 763. Har. 764. Har. 765. Har. 766. Har. 767. Har. 768. Har. 769. Har. 770. Har. 771. Har. 772. Har. 773. Har. 774. Har. 775. Har. 776. Har. 777. Har. 778. Har. 779. Har. 780. Har. 781. Har. 782. Har. 783. Har. 784. Har. 785. Har. 786. Har. 787. Har. 788. Har. 789. Har. 790. Har. 791. Har. 792. Har. 793. Har. 794. Har. 795. Har. 796. Har. 797. Har. 798. Har. 799. Har. 800. Har. 801. Har. 802. Har. 803. Har. 804. Har. 805. Har. 806. Har. 807. Har. 808. Har. 809. Har. 810. Har. 811. Har. 812. Har. 813. Har. 814. Har. 815. Har. 816. Har. 817. Har. 818. Har. 819. Har. 820. Har. 821. Har. 822. Har. 823. Har. 824. Har. 825. Har. 826. Har. 827. Har. 828. Har. 829. Har. 830. Har. 831. Har. 832. Har. 833. Har. 834. Har. 835. Har. 836. Har. 837. Har. 838. Har. 839. Har. 840. Har. 841. Har. 842. Har. 843. Har. 844. Har. 845. Har. 846. Har. 847. Har. 848. Har. 849. Har. 850. Har. 851. Har. 852. Har. 853. Har. 854. Har. 855. Har. 856. Har. 857. Har. 858. Har. 859. Har. 860. Har. 861. Har. 862. Har. 863. Har. 864. Har. 865. Har. 866. Har. 867. Har. 868. Har. 869. Har. 870. Har. 871. Har. 872. Har. 873. Har. 874. Har. 875. Har. 876. Har. 877. Har. 878. Har. 879. Har. 880. Har. 881. Har. 882. Har. 883. Har. 884. Har. 885. Har. 886. Har. 887. Har. 888. Har. 889. Har. 890. Har. 891. Har. 892. Har. 893. Har. 894. Har. 895. Har. 896. Har. 897. Har. 898. Har. 899. Har. 900. Har. 901. Har. 902. Har. 903. Har. 904. Har. 905. Har. 906. Har. 907. Har. 908. Har. 909. Har. 910. Har. 911. Har. 912. Har. 913. Har. 914. Har. 915. Har. 916. Har. 917. Har. 918. Har. 919. Har. 920. Har. 921. Har. 922. Har. 923. Har. 924. Har. 925. Har. 926. Har. 927. Har. 928. Har. 929. Har. 930. Har. 931. Har. 932. Har. 933. Har. 934. Har. 935. Har. 936. Har. 937. Har. 938. Har. 939. Har. 940. Har. 941. Har. 942. Har. 943. Har. 944. Har. 945. Har. 946. Har. 947. Har. 948. Har. 949. Har. 950. Har. 951. Har. 952. Har. 953. Har. 954. Har. 955. Har. 956. Har. 957. Har. 958. Har. 959. Har. 960. Har. 961. Har. 962. Har. 963. Har. 964. Har. 965. Har. 966. Har. 967. Har. 968. Har. 969. Har. 970. Har. 971. Har. 972. Har. 973. Har. 974. Har. 975. Har. 976. Har. 977. Har. 978. Har. 979. Har. 980. Har. 981. Har. 982. Har. 983. Har. 984. Har. 985. Har. 986. Har. 987. Har. 988. Har. 989. Har. 990. Har. 991. Har. 992. Har. 993. Har. 994. Har. 995. Har. 996. Har. 997. Har. 998. Har. 999. Har. 1000. Har. 1001. Har. 1002. Har. 1003. Har. 1004. Har. 1005. Har. 1006. Har. 1007. Har. 1008. Har. 1009. Har. 1010. Har. 1011. Har. 1012. Har. 1013. Har. 1014. Har. 1015. Har. 1016. Har. 1017. Har. 1018. Har. 1019. Har. 1020. Har. 1021. Har. 1022. Har. 1023. Har. 1024. Har. 1025. Har. 1026. Har. 1027. Har. 1028. Har. 1029. Har. 1030. Har. 1031. Har. 1032. Har. 1033. Har. 1034. Har. 1035. Har. 1036. Har. 1037. Har. 1038. Har. 1039. Har. 1040. Har. 1041. Har. 1042. Har. 1043. Har. 1044. Har. 1045. Har. 1046. Har. 1047. Har. 1048. Har. 1049. Har. 1050. Har. 1051. Har. 1052. Har. 1053. Har. 1054. Har. 1055. Har. 1056. Har. 1057. Har. 1058. Har. 1059. Har. 1060. Har. 1061. Har. 1062. Har. 1063. Har. 1064. Har. 1065. Har. 1066. Har. 1067. Har. 1068. Har. 1069. Har. 1070. Har. 1071. Har. 1072. Har. 1073. Har. 1074. Har. 1075. Har. 1076. Har. 1077. Har. 1078. Har. 1079. Har. 1080. Har. 1081. Har. 1082. Har. 1083. Har. 1084. Har. 1085. Har. 1086. Har. 1087. Har. 1088. Har. 1089. Har. 1090. Har. 1091. Har. 1092. Har. 1093. Har. 1094. Har. 1095. Har. 1096. Har. 1097. Har. 1098. Har. 1099. Har. 1100. Har. 1101. Har. 1102. Har. 1103. Har. 1104. Har. 1105. Har. 1106. Har. 1107. Har. 1108. Har. 1109. Har. 1110. Har. 1111. Har. 1112. Har. 1113. Har. 1114. Har. 1115. Har. 1116. Har. 1117. Har. 1118. Har. 1119. Har. 1120. Har. 1121. Har. 1122. Har. 1123. Har. 1124. Har. 1125. Har. 1126. Har. 1127. Har. 1128. Har. 1129. Har. 1130. Har. 1131. Har. 1132. Har. 1133. Har. 1134. Har. 1135. Har. 1136. Har. 1137. Har. 1138. Har. 1139. Har. 1140. Har. 1141. Har. 1142. Har. 1143. Har. 1144. Har. 1145. Har. 1146. Har. 1147. Har. 1148. Har. 1149. Har. 1150. Har. 1151. Har. 1152. Har. 1153. Har. 1154. Har. 1155. Har. 1156. Har. 1157. Har. 1158. Har. 1159. Har. 1160. Har. 1161. Har. 1162. Har. 1163. Har. 1164. Har. 1165. Har. 1166. Har. 1167. Har. 1168. Har. 1169. Har. 1170. Har. 1171. Har. 1172. Har. 1173. Har. 1174. Har. 1175. Har. 1176. Har. 1177. Har. 1178. Har. 1179. Har. 1180. Har. 1181. Har. 1182. Har. 1183. Har. 1184. Har. 1185. Har. 1186. Har. 1187. Har. 1188. Har. 1189. Har. 1190. Har. 1191. Har. 1192. Har. 1193. Har. 1194. Har. 1195. Har. 1196. Har. 1197. Har. 1198. Har. 1199. Har. 1200. Har. 1201. Har. 1202. Har. 1203. Har. 1204. Har. 1205. Har. 1206. Har. 1207. Har. 1208. Har. 1209. Har. 1210. Har. 1211. Har. 1212. Har. 1213. Har. 1214. Har. 1215. Har. 1216. Har. 1217. Har. 1218. Har. 1219. Har. 1220. Har. 1221. Har. 1222. Har. 1223. Har. 1224. Har. 1225. Har. 1226. Har. 1227. Har. 1228. Har. 1229. Har. 1230. Har. 1231. Har. 1232. Har. 1233. Har. 1234. Har. 1235. Har. 1236. Har. 1237. Har. 1238. Har. 1239. Har. 1240. Har. 1241. Har. 1242. Har. 1243. Har. 1244. Har. 1245. Har. 1246. Har. 1247. Har. 1248. Har. 1249. Har. 1250. Har. 1251. Har. 1252. Har. 1253. Har. 1254. Har. 1255. Har. 1256. Har. 1257. Har. 1258. Har. 1259. Har. 1260. Har. 1261. Har. 1262. Har. 1263. Har. 1264. Har. 1265. Har. 1266. Har. 1267. Har. 1268. Har. 1269. Har. 1270. Har. 1271. Har. 1272. Har. 1273. Har. 1274. Har. 1275. Har. 1276. Har. 1277. Har. 1278. Har. 1279. Har. 1280. Har. 1281. Har. 1282. Har. 1283. Har. 1284. Har. 1285. Har. 1286. Har. 1287. Har. 1288. Har. 1289. Har. 1290. Har. 1291. Har. 1292. Har. 1293. Har. 1294. Har. 1295. Har. 1296. Har. 1297. Har. 1298. Har. 1299. Har. 1300. Har. 1301. Har. 1302. Har. 1303. Har. 1304. Har. 1305. Har. 1306. Har. 1307. Har. 1308. Har. 1309. Har. 1310. Har. 1311. Har. 1312. Har. 1313. Har. 1314. Har. 1315. Har. 1316. Har. 1317. Har. 1318. Har. 13

telebista ♦ irratia

Rockazoka jaialdiko kontzertuak emango ditu ETBk

Sindicato del Crimen taldearen musikaz gozatzeko aukera eskainiko du gaur

Erredakzioa / Donostia

◀
Ekainaren 25ean eta 26an Rockazokan izandako kontzertuez gozatzeko aukera paregabea izango da ETBn. Javier Alvarez, Desorden Publico, Rosendo... guztira berrogei talde baino gehiagok hartu zuten parte. Horien musika izango da entzungai euskal katean 00:50etik aurrera.

BILBOKO erakustazokan izandako Rockazokan parte hartu zuten taldeen musika eskainiko du Euskal Telebistak. Rock munduak egun duen egoeraren ikuspegi zabala eskaintzea da jaialdi honen helburua. Ekaineko azken asteburuan Bilboko Erakustazoka euskal nahiz atzerriar jatorriko berrogei talde baino gehiagoren bilgunea izan zen. Electro Bikinis, Bad F-Line, Crocantes, Javier Alvarez, Gari, Fun'-da'-mental, Enemigos, Su Ta Gar, The Brönters, Anari, Matamala, Desorden Público, La Venganza de la Abuela, Joxe Ripiau, Todos tus Muertos, Fermin Muguruza, Rosendo eta Amparanoia taldeen emanaldiak ikusteko aukera izan zuten, besteak beste, bertaratu ziren musikazaleek.

GORKA BILBAO

Sindicato del Crimen Madrilgo taldea da Bilboko Rockazokan parte hartu zutenetako bat.

Musikak ez zuen atsedenik hartu, eta bertan ziren hiru agertokietan, uneoro izan zen talderen bat euren estilo bereziarekin.

Gaur gauean hip-hop musika estiloaren txanda

Euskal Telebistak gaur 00:50ean Sindicato del Cri-

men musika taldearen kontzertua eskainiko du. Bertan, Madrilgo taldearen azken diskoa entzuteko aukera paregabea izango da. *Ghetto Paradise* du izenburua disko horrek.

Sindicato del Crimen taldea 1987 inguruan sortu zen, eta raper belaunaldiaren lehenengoetako bat da. Oraingoan, *Que aproveche*

diskoko doinuak berritu ditu gitarra gogor, haize tresnak eta funk erritmoak gehituz.

Atzo hasi zen ETB aipatutako kontzertuak eskaintzen. Tom Darnalek —Mano Negrako teklista— eta Barbara Teutorrek —Sierra Maestra Kubako taldeko kidea— sortutako P 18 taldearen txanda izan zen atzo.

laburrean

Programazio berezia Euskal Telebistaren bigarren katean

Gaur, asteartea, ETB2ko programazioa, Gipuzkoa eta Nafarroarako berezia izango da. Lehenengoari dagokionez, 10:00etan eta 15:30etan Gipuzkoako Batzar Nagusien inbestidura ekitaldia eskainiko dute. Nafarroarako programazioan ere izango da berezitasunik. Izan ere, Nafarroako Parlamentuaren osoko bilkura eskainiko du ETB2k herrialde horretan.

Misilen krisialdia aztergai Canal+en

Espainiako Canal+ek egunero, bazkalostean, eskaintzen du *La Guerra Fría* saioa, eta Kubako misilen krisiari buruzkoa izango da gaurkoa. *Misiles en Cuba* izango da atalaren izenburua eta 1962. urteraino eramango gaitu. Urte horretan, Estatu Batuek milioi bat soldadu zituzten sobietarren aldeko perimetroan kokaturik. Sobietar Batasuneko misilek ez zuten nahiko irismen amerikarren erasoaldi posible bati erantzuteko. Horregatik egin zion Jruschev-ek Fidel Castrori Kuban irismen handixeagoko misilak isilpean ezartzeko eskaera. Baina amerikarrak sobietarren misilen ezkutalekuaz ohartu zirenean, mundua gerra nuklear baten arriskuan jarri zuen ezbeharrak piztu zen. Gertaera horren inguruko hainbat zehaztasun eskaintzeaz gain, Fidel Castro kubatar presidentea elkarriketatuko dute, besteak beste, gaur arratsaldeko 15:30etatik aurrera.

Fausto Coppi txirrindulariari buruzko dokumentala Arte Frantziako katean

Fausto Coppi Italiako txirrindulari handiari eskainiko dio gaur Arte Frantziako kateak 20:45etatik 22:15etarako tartea. Izugarriko ausardia erakutsi zuen Coppik txirrindularitzan. 1913an munduko txapelketa irabazi zuen. Baina bere egarri asegaizta izan zen maldan behera jaurti zuena.

txoritxoari mokoka ♦ Sara Lostau

ETBk animalien sexuari buruzko dokumental sorta ekarri digu etxeko salara, eta ongi hel dakigula. Ekoizleen arabera, sexua dugu sormen eragile nagusia Izadian, eta ez zaie arrazoirik falta. Ikasiko ahal dugu deusik gure planetakide apologandik! Konparazio batera, ugaztunen artean eta salbuespenak salbuespen, ez dela bikote iraunkorrik ematen; bikote harremana hegaztien asmaketa duzu, norbaitek eman behar baitie bero arrautzei besteak jatekoa biltzen duen bitartean, eta gehienetan txandaka ari izaten dira. Bistan da *Homo Sapiens*-a ez dela bikoterako egina, ez berez ez senetz. Lau urtekoa omen zen itun ez idatzia guraso zaharren artekoa:

Gu pizti

kaskezurra handitzearen ondorioz, emakumeon aldakek ere zabaldu behar omen zuten buru handi horiek munduratu beharrez, eta kumeak berak babes eta arta iraunkorragoa eskatu zuen behin sortuz gero, zutik ibiltzen hasi arte. Horra garuna handitzearen ordaina. Guri titiak eta aldakak hipergaritzen zaizkigun anartean —esnearoa ere luzatu egin zen eta— gizonezkoak zailtzen ziren bilketan eta ehizan, hargatik sexu dimorfismoa gure espeziean. Lau urtetarako egiten ziren bikote, eta gero bakoitza bere bidetik: egun ere lau urteren

buruan ematen omen dira bikote gehien krisiak eta hausturak, barneko animalien oroitzak. Ordutik ere etorri zaizkigu erakartze legeak: Gizon gihartsu= hazkurri biltzaile trebe= fitxaketa ona/ Andre tititsu= ume hazle jori= fitxaketa ona. Kulturak uste baino zeri-kusi tipiagoo dauka gure harremanean. Eta abereak mintzagai ditudala, dagidan zuzenketaño bat: lehengokoan, eta sanferminez ari nintzela, «artzain» esan nion entzierron zezanak bidatzen dituenari. Horieta baten oharra jaso dut bada, hau dioela: «Artzainak, hitzak berak dioen gisan, ardiak ditu zaintzen, eta gu, berriz, itzainak gaituzu, eta ohorez». Barka beraz.

telebista ♦ irratia

Piqueri
elkarrizketa
'El informal'-en

T5 • 21:35ean

Javier Capitanek eta Florentino Fernandezek Josep Pique Espainiako ministroarekin hitz egingo dute.

'Sabino Arana'
pastorala

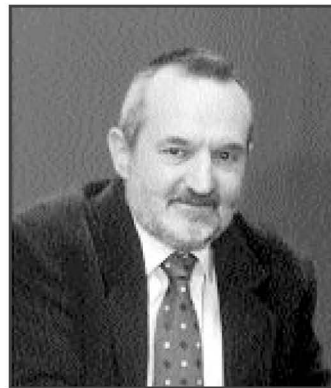
ETB1 • 07:40an

Sabino Arana pastoralaren bigarren zatia eskainiko du gaur Euskal Telebistak, goizeko 07:40tik 08:10era bitartean.

Lana aztergai
'Forum'-en

ETB2 • 09:10ean

Lana eta populazioaren gainean hitz egingo du Lourdes Llorensek David Barberok aurkeztzen duen *Forum* saioan.

TVE1

06:00: Canal 24 horas.
07:30: Telediario matinal. Albistegia.
09:00: Estamos de vacaciones.
13:45: Informativo territorial. Albistegia.
14:30: Corazón de verano.
15:00: Telediario 1. Albistegia.
15:55: El tiempo.
16:05: Txirrindularitza: Frantziako Tourra.
16:25: Cosas del amor. Telesaila.
19:15: ¿Quién con quien?.
20:00: Gente.
21:00: Telediario 2. Albistegia.
21:45: El tiempo.

22:00
Puerta con puerta

Telesaila.

03:05: Zinema.
Condenada.
Zuzendaria: Bruce Beresford. Aktoreak: Sharon Stone, Rob Morrow. 1996.
01:05: Telediario-3. Albistegia.
01:50: Renegado.
03:20: Corazón de verano.
03:50: Telediario-4.

LA 2

06:00: Euronews.
06:30: España, historia inmediata.
07:30: Con mucha marca.
09:00: Otros pueblos.
10:10: Savannah.
11:00: Txirrindularitza. Frantziako Tourra.
16:00: Grandes Documentales.
17:25: Viajeros al tren.
17:55: Harry y los Henderson.
18:20: El callejón del trueno.
18:45: Sea Quest.
19:35: Enfermeras.
20:00: Informativo territorial.
20:30: Ellen.
21:00: Quatro.
21:30: Infelices para siempre.
22:00: La 2 noticias.
22:25: El Tiempo.
22:30: Zinema.

El pico de las viudas.
Zuzendaria: John Irvin. Aktoreak: Mia Farrow, Joan Plowright. 1993.
00:35: Doctor en Alasca.
01:30: Conciertos de Radio-3.
02:00: Zinema.
La copia de la Dolores.
Zuzendaria: Benito Perojo. Aktoreak: Imperio Argentina, Enrique Álvarez Diosdado. 1947.

TF1

05:55: Le destin du docteur Calvet.
06:20: 30 millions d'amis.
06:40: Météo.
06:45: TF! Jeunesse.
07:20: Shopping a la une.
08:00: Teleshopping.
08:40: TF! Jeunesse.
10:20: Cinq sur 5!
11:10: Les vacances de l'amour.
12:10: Tac o tac TV.
12:15: Le juste prix.
12:50: A vrai dire.
13:00: Le journal.
13:40: Météo.
13:50: Les feux de l'amour.
14:40: Arabesque. Telesaila.
15:35: Le rebelle. Telesaila.
16:20: Sunset beach.
17:15: Melrose Place. Telesaila.
18:05: Sous le soleil.
19:05: Les dessous de Palm Beach. Telesaila.
20:00: Le journal.
20:50: Zinema:
Le téléphone sonne toujours deux fois.
Zuzendaria: Jean Pierre Vergne. Aktoreak: Didier Bourdon, Seymour Brussel.

22:40: Zinema:
L'hôtel de la plage.
Zuzendaria: Michel Lang. Aktoreak: Daniel Ceccaldi, Myriam Boyer.
00:35: Très chasse.
01:30: TF1 nuit.
01:45: Reportages.
02:10: Rencontre à La Prée. Kontzertua.
03:00: Cités à la dérive.
03:50: Histoires naturelles.
04:20: Musique.
05:00: Histoires naturelles.

FRANCE 2

05:15: Anime tes vacances.
06:30: Télématin.
08:35: Amouusement vôtre.
09:00: Amour, gloire et beauté.
09:30: Coups de soleil et crustacés.
10:55: La fête a la maison.
11:30: Flash info.
11:40: Les Z'Amours.
12:20: Frantziako Tourra.
12:55: Météo.
13:00: Le journal.
13:50: Frantziako Tourra.
16:30: Vélo club.
17:45: Kung Fu, la légende continue. Telesaila.
18:30: Hartley, coeurs a vif.
19:20: Qui est qui?
20:00: Le journal.
20:40: Météo.
20:55: Le temps d'une chanson. Telesaila.
23:10: Zinema:
Les bonnes causes.
Zuzendaria: Christian-Jacque. Aktoreak: Pierre Brasseur, Bouvirl.

01:05: Le journal.
01:25: Docteur Markus Merthin.
02:10: Mezzo l'info.
02:40: SOS puces.
03:30: Un autre tour de France.
03:55: 24 heures d'info.
04:15: Un cas pour deux.

FRANCE 3

06:00: Euronews.
06:35: Le journal des journaux.
06:45: Les menikeums.
10:15: Autour du tour.
10:45: Frantziako Tourra.
12:25: Le journal des journaux.
12:30: Le 12-13.
12:50: Frantziako Tourra.
13:50: Inspecteur Derrick. Telesaila.
14:55: Keno.
15:00: Tiercé.
15:15: Cagney et Lacey. Telesaila.
16:05: C'est l'été.
17:50: Chroniques de l'Amazonie sauvage.
18:20: Questions pour un champion.
18:55: Le 19-20.
20:00: Météo.
20:05: Fa si la.
20:35: Tout le sport.
20:40: Le journal de tour.
21:00: La carte aux trésors.
23:10: Soir 3.
23:35: Intégrales coulisses.
00:30: Un siècle d'écrivains.
01:20: Benny Hill.
01:55: Amaiera.

A 3

06:30: Sirenas. Telesaila.
07:10: Los problemas crecen. Telesaila.
07:35: Club Megatrix. Ingrid Asensiok aurkeztutako haurrentzako saioa.
13:25: Paso a paso. Telesaila.
13:55: Padres forzosos (Nafarroan). Telesaila.
14:00: Noticias: Informativo territorial (EAEn).
14:25: El principe de Bel Air. Telesaila.
15:00: Noticias. Albistegia.
15:50: El tiempo.
15:55: Sabor a verano.
19:05: Alta tensión.
20:05: Los Simpson. Telesaila.
20:35: Nada es para siempre.
21:00: Noticias 2.
21:45: El tiempo.

22:00
Martial Law

Telesaila.

23:50: Cala-mar.
01:35: Noticias.
02:10: Zinema.
El monstruo de los Henderson.
Zuzendaria: Waris Hussein. Aktoreak: Stephen Collins, Larry Gates. 1979.
04:00: Televenta.

T 5

06:00: Informativos Telesinco.
10:00: Club Disney.
11:00: Las aventuras de Rintintín.
11:45: Mediterraneo. Telesaila.
13:00: Walker. Telesaila.
14:00: El juego del eurromillón.
14:30: Informativos Telesinco. Albistegia.
15:25: Al salir de clase. Telesaila.
16:15: Zinema.
Virus X.
Zuzendaria: Lutz Koenermann. Aktoreak: Leslie Malton, Peter Sattmann. 1996.
18:15: Colombo. Telesaila.
20:30: Informativos Telesinco. Albistegia.
21:30: Telecupón.
21:35: El informal.
22:00: Grandes Relatos.
El anillo del dragón.
Zuzendaria: Lamberto Bava. Aktoreak: Franco Nero, Anna Falchi. 1998.
00:00: En el candela-bro.
02:00: Informativos Telesinco.
02:45: La Universidad de verano del Escolar.
03:00: Infocomerciales.
04:30: Caso accidental. Telesaila.

M 6

06:00: M comme musique.
09:00: M6 boutique.
10:55: Graines de star tour.
11:40: M6 Kid.
11:55: Météo.
12:00: Madame est servie.
12:35: La petite maison dans la prairie.
13:30: Telefilma.
Les cris d coeur.
Zuzendaria: Michael Switzer. Aktoreak: Patty Duke, (EEBB).
15:15: Telefilma.
Le droit de mourir.
Zuzendaria: George Schaefer. Aktoreak: Bette Davis, James Stewart, (EEBB).
17:10: M comme musique.
17:35: Highlander.
18:30: The sentinel.
19:20: Maries deux enfants.
19:50: Tour de France a la voile.
19:54: 6 minutes.
20:05: Mode 6.
20:10: Zorro.
20:45: E = M6 decouverte.
20:55: Zinema:
Dieu pardonne... moi pas!
Zuzendaria: Giuseppe Colizzi. Aktoreak: Terence Hill, Bud Spencer.
23:00: Telefilma:
La mante religieuse.
Zuzendaria: James Keach. Aktoreak: Jane Seymour, Chad Allen, (EEBB).
00:45: Zone interdite.
02:35: Turbo.
03:00: Culture pub.
03:25: Archie Sheppe. Kontzertua.
05:20: Fréquentstar.

CANAL + (e)

07:04: Zinema: Cortesanas de lujo. 08:30: CNN News. 08:50: Pim, pam, plus. 10:00: Zinema: El club de los poetas muertos. 12:04: Zinema: Sorpresas de Navidad. 13:30: Los 40 principales. 14:30: Avance. Redaccion. 14:35: Relativity. 15:30: La guerra fría: Misiles en Cuba. Dokumentala. 16:17: Zinema: Sin antecedentes. 17:59: Zinema: Poder absoluto. 19:56: Especial Canal+: Lationamerica tiene la palabra. 20:30: Edicion anterior. 21:25: Contrarreloj. 21:30: Noticias. Redaccion. 22:00: Frasier. 22:30: Zinema: El niño de Mâcon. 00:33: Miradas de cine: Cartelera. 00:39: Zinema: El ogro. 02:48: Musica noche. 04:45: Zinema: El infiltrado. Txuria: negrita

CANAL + (f)

07:00: ABC News. 07:20: Teletubbies. 08:10: Les grafitos. 08:25: Décode pas bunny. 09:00: Zinema: L'amour nuit gravement a la santé. 10:55: Zinema: Bingo. 12:30: Flash info. 12:40: Invasion planète terre. 13:25: Zinema: Dieu seul me voit. 15:20: Rions un peu... 16:20: Maguinis, flic ou voyou. 17:05: Zinema: Folle d'elle. 18:30: Seinfeld. 19:00: Nulle part ailleurs. 19:55: Flash info. 20:05: Le zapping. 20:10: Les Simpson. 20:35: Zinema: Dingo et Max. 21:50: De la terre a la lune (5/12). 22:45: Zinema: Austin powers. 00:15: Seinfeld. 00:40: Zinema: La drôlesse. 02:05: Zinema: La ballade de titus. 03:30: Telefilma: Jack Reed. 04:55: Amerikar futbola. Txuria: negrita

LA CINQ

03:00: Les écrans du savoir. 04:30: Les grands documents de la cinquième. 05:30: Les ampis de la cinquième. 06:25: Méthode Victor. 06:45: La cinquième rencontre... les français. 07:45: Ça tourne bromby. 09:25: Les écrans du savoir. 10:45: Le tour de France des métiers. 11:05: Les dessous de la terre. 11:35: Le monde des animaux. 12:00: La vie au quotidien. 12:15: La France aux mille villages. 12:45: Les trésors de l'humanité. 13:40: Le journal de la santé. 13:50: La cinquième rencontre... les français. 14:50: 1914-1918, La grande guerre. 15:50: Fête des bébes. 16:30: Alf. 17:00: Cinq sur Cinq. 17:10: Citoyens du monde. 17:30: 100% Question. 17:55: Les métros du monde. 18:20: Météo. 18:30: Le monde des animaux.

ARTE

19:00: Archimède. 19:50: Arte Info. 20:15: Reportage. 20:45: Fausto Coppi, une histoire d'Italie, 1945-1960. Dokumentala. 22:15: Les levers de rideau. 22:55: Royal de luxe, retour d'Afrique. Dokumentala. 00:25: Théâtre de rue. Dokumentala. 01:35: L'odyssée du coureur de fond. Dokumentala. 03:00: Amaiera. Txuria: negrita

Venezuelako
herria aztergai

La2 • 09:00etan

Goizero, La2 kateko *Otros Pueblos* saioan munduko herrialde baten inguruko dokumentala eskaintzen dute eta gaur Venezuelakoa emango dute.

gaurko filmak Ane Muñoz

■ CUATRO BODAS Y UN FUNERAL.

Komedia arrakastatsu honek ez du ia aurpezenik behar. Aretoak gainezka bete zituen estreinaldiko urtean, eta badaikit zuetako askok ere ikusia duzuela. Bestalde, pantaila txikiaren aurrean tarte entretenigarria igarotzeko aproposa da, oso atsegina eta dibertigarria, zenbait sekuentzia erori esker. Elkarrizketa finez apaindua dago, modako izarrek antzeztua, eta Newell zuzendariak gustu askorekin errealizatu. Hugh Grant, Andie MacDowell eta Kristin Scott-Thomas erakargarriek rol nagusiak antzezten dituzte beste aurpegi ospetsuen alboan. Anekdotak gisa gehituko dut Rowan Atkinson britaniarra, Mr.Bean eroa, apaiz barrengarri batena egiten azaltzen dela. Oso gustura ikusiko duzue, ziurrenik.

■ EL PICO DE LAS VIUDAS.

Mia Farrow izar nagusi bezala aurkezten digun melodrama hunkigarria, urria da kalitatez, geldia erritmoz eta, oro har, zozo samartzat dut. Allen mai-suaren emazte ohia luxuzko aktore britainiarrez inguratuta azaltzen da, eta nahiko talde erakargarria osatzen dute John Irvin ezagunaren aginduetara. Adrian Dumbard, Joan Plowright eta Natasha Richardson zuzen dabilta, protagonista isilaren alboan. 20ko hamarkadako Irlandan kokatua dago, eta esan dezaiket ederki girotua dagoela, argazkia zoragarria dela eta, azkenik, musika politez apaindua dagoela. Emakume alargun batzuen egunerokotasuna erakusten du.

■ EL SALARIO DE LA VIOLENCIA.

Van Heflin eta Phil Karlson lagunak Mendebalde Urrerantz abiatu ziren, hamaika bider bisitatu zituzten paisaia lehor eta amaigabeetan abentura berri bat filmatzeko. Lehenak rol nagusia antzezten

Lemmon zintzoa Bujold
ijitoarekin txora-txora

■ ALEX ETA IJITOA. Jack Lemmon eta Genevieve Bujold ospetsuak euskaraz mintzatuz datozkigu gaur, hain zuzen, John Kortyk 70eko hamarkadan zuzenduriko zinta fin eta ikusgarri honetan. Bi aktore horiek lan polita egiten dute, eta euren antzezpene sinetsgarriek asko laguntzen diote filmaren azken emaitzari. Bujold andereak hilketa batez akusatu duten ijitoa antzezten du, eta Lemmonek, berriz, harekin maiteminduko den Alex zintzoa. Soinu bandaren arduraduna Henry Mancini ospetsua da.

El salario de la violencia

1958, Phil Karlson 16:05 ETB2

Virus X

1996, Lutz Konermann 16:15 T5

Le téléphone sonne toujours...

1984, Jean-Pierre Vergne 20:50 F1

Dieu pardonne...moi pas!

1967, Giuseppe Colizzi 20:55 M6

Cuatro bodas y un funeral

1994, Mike Newell 21:55 ETB2

El niño de Mâcon

1994, Peter Greenaway 22:30 C+(e)

El pico de las viudas

1993, John Irvin 22:30 La2

L' Hôtel de la plage

1977, Michel Lang 22:40 F1

Condenada

1996, Bruce Beresford 23:05 La2

Les bonnes causes

1962, Christian Jaque 23:10 F2

Alex eta ijitoa

1976, John Korty 01:25 ETB1

La copla de la Dolores

1947, Benito Perojo 02:00 La2

La ballade de Titus

1997, Vincent de Brus 02:05 C+(f)

El monstruo de los Henderson

1979, Waris Hussein 02:10 A3

Trés en el sótano

1985, Theodore J. Flicker 02:25 ETB2

TXARRA ESKASA BALEKOA ONA BIKAINA

Cuatro
bodas y un
funeral
filmeke
eszena bat.

ARTXIBOKOA

du: Tab Hunter eta James Darren zakarren aita zintzo eta jatorra da. Karlson zuzendariak, berriz, kameraren atze-

tik, erritmo arinez filmatu zituen izar horiek biziko dituzten gorabeherak. Oso entretenigarria da.

ETB 1

07:10: **Pastorala: Sabino Arana.**08:10: **Euskal Herritik.**08:35: **Goenkale.**

09:10: **Superbat.** 'Jetsondarrak', 'Sinbad Gaztea', 'Ipar Haizearen Erronka', 'Porky txerritxoa', 'Pottokiak', 'Hirukiak', 'Candy Candy', 'Hartz Txiki', 'James Bond Gaztea'. Zinea (marrazki bizidunak): 20.000 legoa itsas azpitik.

13:00: **Iparraldearen orena.**13:05: **Ninja dortokak.**13:30: **Gaur egun.** Albistegia.14:15: **Goenkale.**14:50: **Auñamendietan.**15:15: **Bidaide.**16:10: **Ibilbideak.**16:40: **Jaun ta jabe.**17:35: **Iparraldearen orena.**17:40: **Euskal Herritik.**18:10: **Madison.**18:35: **Easy Peasy.**20:10: **Beakmanen mundua.**20:30: **Gaur egun.**21:00: **Kirol berri.**21:10: **Azken uda pasa.**21:40: **Goenkale.**22:20: **Frantziako Tourra.**

Laburpena.

00:20: **Battle of sexes.** Dokumentala.00:50: **Rockazoka.**01:25: **Zinea.****Alex eta ijitoa.**

Zuzendaria: John Korty. Aktoreak: Jack Lemmon, Genevieve Bujold. 1961.

03:00: **Sikofonia.**04:00: **A ze pare.**04:35: **Benta berri.**04:55: **Ikusgela.**05:40: **Gure hirien itzala.** Dokumentala.06:10: **Amama sukaldari.**06:20: **Urak handi.**

ETB 2

08:15: **Del país de los vascos.**08:40: **El verano del siglo.**09:10: **Forum.**09:40: **Entre 2 fuegos.**10:00: **J.J.G.G. de Gipuzkoa.** Pleno de investidura. (Gipuzkoan).10:40: **La hora de Mari Pau.**11:00: **Parlamento de Navarra.** Pleno de investidura. (Nafarroan).11:45: **Luz de luna.**12:35: **La buena vida.**13:05: **Roseanne.**13:55: **La niñera.**14:28: **Teleberri.**15:30: **El verano del siglo.**15:30: **J.J. G.G. de Gipuzkoa.** Pleno de investidura. (Gipuzkoan).16:05: **Zinema.****El salario de la violencia.**

Zuz.: Phil Karlson. Akt.: Tab Hunter, Van Heflin. 1958.

17:55: **Medias de seda.**18:45: **Cinco en familia.**19:30: **Pacific blue.**20:20: **Da la talla en la pantalla.**20:58: **Teleberri.**21:55: **La noche de...****Cuatro bodas y un funeral.**

Zuzendaria: Mike Newell. Aktoreak: Hugh Grant, Andie MacDowell. 1994.

00:40: **La noche fantástica: Más allá del límite.**01:30: **Cuentos asombrosos.**02:25: **Cine 2.****Tres en el sótano.**

Zuzendaria: Theodore J. Flicker. Aktoreak: Wes Stern, Joan Collins. 1985.

03:55: **Amaiera.**

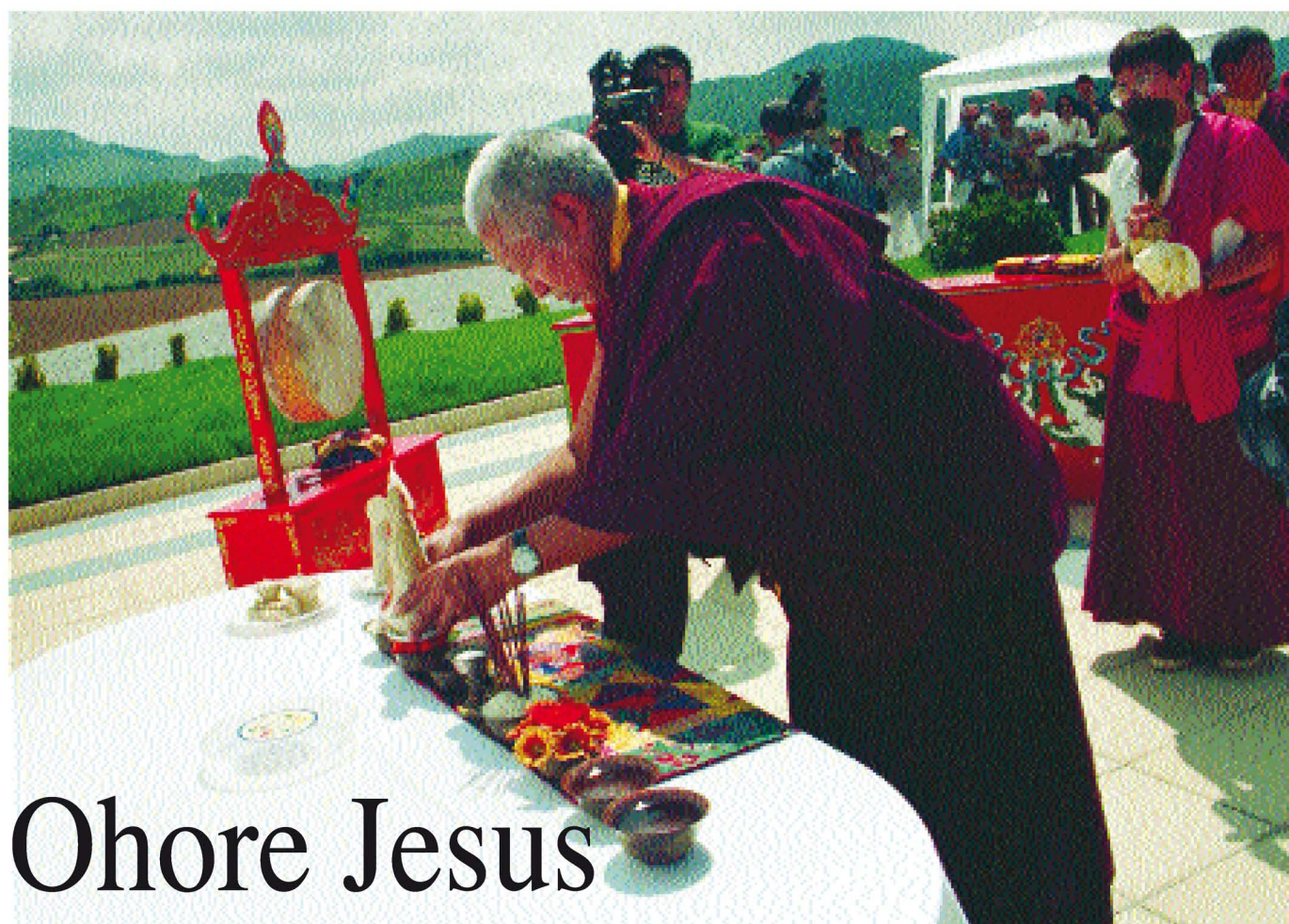
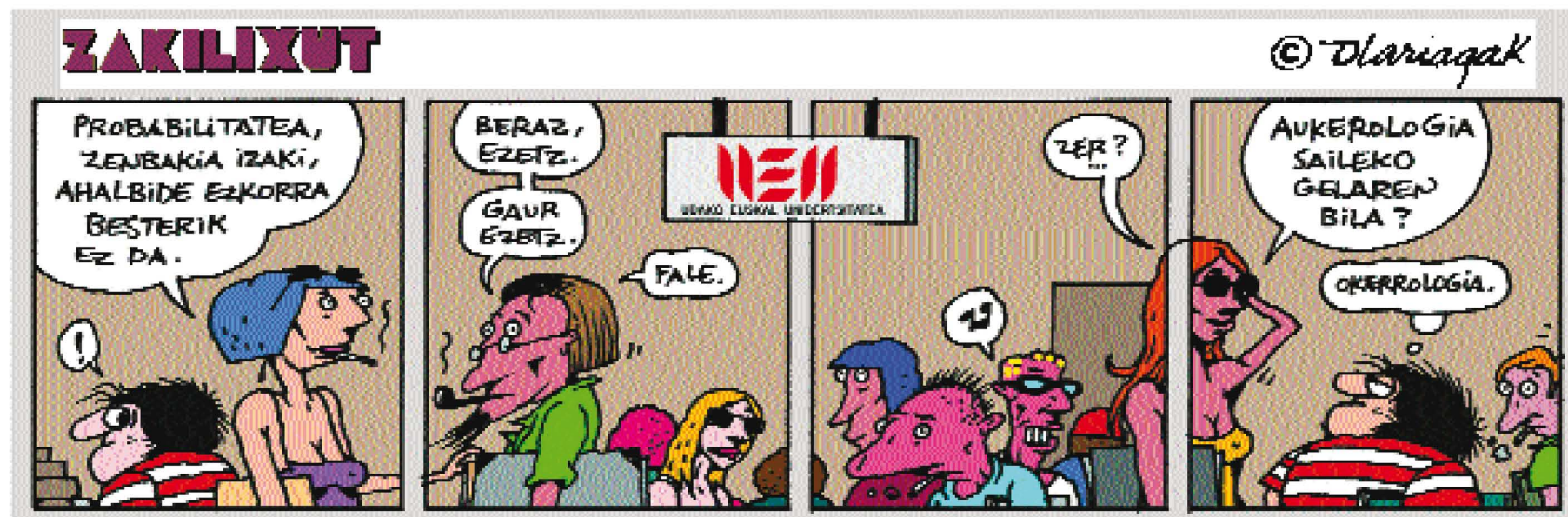
irratia ♦

Euskadi Irratia. Goizeko 09:30etan egunekeo efemerideen aipamena egingo dute. 10:10ean, Agurtzane Ormaza sexologoak asteroko bisita egingo du. 10:30etan, Ur Klang musika taldearen musika ezagutze-ko aukera izango da, eta ondoren, lehiaketaren txanda izango da. 11:10ean Mikel Urdangarin kantariak bisita egingo du, eta gai baten inguruan kanta bat eskainiko du. Mikel Urdangarin joaterekin batera, Mikel Anjel Lertxundi eskultorea iritsiko

da, eta munduan zehar ibiltzeak emandako bizipenak kontatuko ditu. 11:35ean, barizez hitz egingo dute, eta gero, Pello Zabalak eguraldiaren berri emango du. Azkenik, 12:30etan, orain arte emakumeenak izandako lanbideetan aritzen diren gizonetakoekin hitz egingo dute.

Bizkaia Irratia. Goizeko 07:00etan, *Aupa Bizkaia* irratsaioarekin hasiko dute eguna. 09:30etan, *Bihotzetik bihotzari* saioak har-

tuko du lekukoa. Hemen zorian agurrak izaten dira nagusi. 11:00etan, *Jira Biran* magazinaren ordua iritsiko da. 15:00ak bitartean hainbat gai jorratuko dituzte, eta azkenengo ordubetean, kultura eta kirol alorreko gaiak jorratuko dituzte. Arratsaldean, musika izango da nagusi Bizkaia Irratian. 15:00etan hasi eta 21:00ak bitartean, *Kantuka Kontuka* saioan musika jartzeaz gain musika albisteak eta agenda emango dituzte.

Ohore Jesus 'Bodhisattva'-ri

Mendebaldeko maisu budista baten omenezko lehen monumentua zabaldu zen atzo Gulian

BUDISMOAREN helburuetako bat zoriona aurkitzea bada, atzo Gulia inguruan bakea deitu daitekeen hori usaindu zitekeen bazter guztietatik. Bakea giroan, soilik mendiko hotsak entzuten baitziren Karmapa Mikyö Dorje zentro budistan; bakea jendearen artean, berez egun handia baitzen K.a. VI. mendean jaio zen erlijio hau bere egin duten zaleen artean. Atzo, Mendebaldean estreinakoz, pertsona baten ohorez hil *stupa* —budistentzat ohorezko hilobia— estreinatu zen. Gulia budisten artean ezagun egin zuen Jesus Javier Juanoteren ohorez hain zuten.

Guliaraino iritsi ziren penintsula osoko etxe budistetako ordezkariak, Jesus *Bodhisattva* —horrela deitzen zuten budistek— ezagutu zutenak, eta baita bi lama ere: Jigme Riponche eta Tönsang. Sona handikoa baitzen atzoko inaugu-

Mendebalde osoan orain arte ez da estuparik egin Tibetean jaio ez den budista baten omenez.

«Jesussek bidea ireki zuen budismoaren baitan, berak uztartu baitzuen ekialdeko tradizioa eta mendebaldekoa»

ruazioa. Mendebalde osoan egun arte ez zaio inoiz horrelako monumenturik egin Tibetekoa ez den budista bati. Eta lehenak, euskalduna izan behar.

Horregatik, jaieguna zen Jesussek duela 17 urte fundatu eta iazko urtarrilean hil zen arte zuzendu zuen zentro honetan. Mendirantz ematen zuen *stuparen* inguruan bildu zirenek arretaz jarraitu zituzten bi lamen kantuak eta dorre txuriaren oinean jarri zituzten eskaintzak: ogi papurrez eginitako irudiak, fruituak, ura, tea...

Laranja koloreko tunika gutxi

«Hau da zentro batentzat ohore handiena», azpimarratzen zuen Lourdes Iarza zentroko kideak. «Jesussek bidea ireki zuen budismoaren baitan, berak uztartu baitzuen ekialdeko tradizioa eta mendebaldekoa». Egia esan, norbaitek tunika laranja koloreko kaskamotzak topatzea espero baldin bazuen, jai zeukan. Budismozaleak kaleko jende arrunta dira, janzkera egunerokoa daramate eta ez dituzte botatzen gongak edo intsentsua. Hori bai, badarie halako lasaitasun bat. Izpiritualtasuna esaten diote.

Bitartean, lamek, kantuan jarraitzen zuten. Gero fundatzailearen omenezko otoitza errepikatu zuten zazpi aldiz. Aurrena gaztelaniaz —Jesus Bodhisattva, maisua, non-nahiko kontzientzia, hitz argituaren jabea—, gero tibeteraz —Chang ch'ub/ Lam na/ Shu pi/ She ñen je/ De ua/ Ch'en Pö/ Ying ki/ Nang ñi le—, «tibeteraz esaten ez dena ez baita existitzen».

Gero bueltak eman zizkioten *stupari*, Jesusen eragina sentitzeko. Jesus, izan ere, «izaki errealtatua» zen, eta *stupa* honetara hurbiltzen den orok, daukan erlijioa gorabehera, «dortuko du bizitza honetan zoriontasuna eta, azkenik, Iratzartzea».

Alberto Barandiaran

GULIA